

# Väestömuutosten vaikutukset kuntien selviytymiseen - voiko kaikilla kunnilla olla kasvun strategia?

Tilannekatsaus 15.01.2020

Eero Laesterä HT – Tuomas Hanhela KTM – Juha Koskinen KTM – Aki Viitasaari HTM

# Työn teemat

- **Väestömuutokset**
  - Miten tarkastelualueiden ja kuntien väestön ennakoidaan kehittyvän 2020-luvulla.
  - Väestömuutosten vaikutus palveluiden kysyntään ja toisaalta kuntien rahoituspohjaan.
- **Palveluntarpeen muutos** vuoteen 2030 mennessä - tarvittavan euromäärän ja pelkän palveluntarpeen, tätä arvioidaan euromääräisenä ja esimerkiksi palveluja tarjoavien käsien määrällä laskettuna.
  - Aito palveluntarpeen muutos, missä ei oteta huomioon taustalla kasvavaa nykyistä palveluverkkoa euroa ja eur/asukas.
    - Sopeuttaen – kuntalaisen poistuessa palveluntarpeen piiristä kunta poistaa tarjottavan palvelun poistuvalla kuntalaiselta. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen tarpeen vähentyessä kunta poistaa palvelua tuottavan hoitajan ja jossain aikajaksossa tilat.
    - Ei sopeuttaen – kunta rakentaa uuden palvelurakenteen kun sinne muuttaa lisää kuntalaisia ja/tai johonkin ikärakenteeseen tulee lisätarvetta. Sopeutuskelpoinen palvelu jää rasittamaan käyttötaloutta.
- **Muuttoliikkeen hinta** – kuinka maan sisäinen muuttoliike siirtää teoreettisesti tarkastellen euroja kuntien kesken. Tässä tarkastelussa otetaan huomioon myös ”**kuntalaisen hinta**” – tarkastelussa lasketaan jokaisen kunnan eri ikäisten kuntalaisten nettokustannus kunnan kassan näkökulmasta. Kuntalaisen hinta ei perustu rajakustannukselle.
- **Käyttöomaisuuden muutos** – kun kuntalainen muuttaa kunnasta, kasvaa käyttöomaisuuteen liittyvä tehottomuus – vastaavasti kuntaan muuttava tarvitsee uutta infrastruktuuria. Tarkastelussa oletetaan, että käyttöomaisuus sekä kasvaa että vähenee samassa suhteessa, missä väestö muuttuu.
- Maakuntakohtainen ja uuden kuntatyyppistön mukainen alueellinen tarkastelu sekä kuntakohtainen tarkastelu tehdään.
- **Tarkastelualueet:**
  - Perinteisesti maakunnat (kuvaava maantieteellistä vertailtavuutta).
  - Uusi luokitus parantaa kuntien vertailtavuutta keskenään – luokitusta käytettiin esimerkiksi hallitusohjelmassa ja muissa valtioneuvoston hankkeissa, joitakin kuntia on sijoitettu useampaan luokkaan – metropolialue, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut, isot kaupungit ja yliopistokaupungit, muu maakuntakeskus, seutukaupungit, harvaan asuttu maaseutu ja muut kunnat

**1. Kunnan pitäisi järjestää  
kuntalaisille palveluita ...**

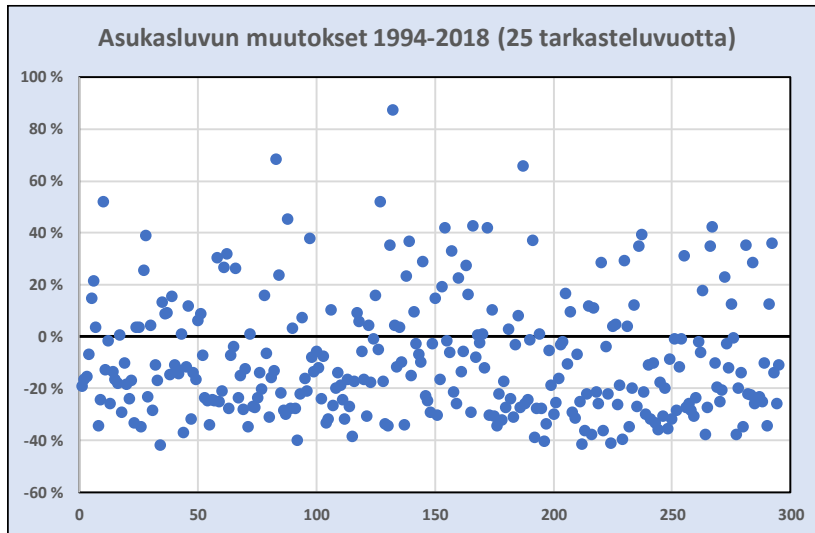
# Asukasluvun muutokset ja niiden vaikutukset kuntien palveluihin

| Jakso vuosia               | 24         | 19         | 14         | 9          | 4          |
|----------------------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Tarkastelujakso            | 1994-2018  | 1999-2018  | 2004-2018  | 2009-2018  | 2014-2018  |
| <b>Muutos aikajaksossa</b> | 414 534    | 342 534    | 278 049    | 164 437    | 45 293     |
| <b>Muutos keskim./v</b>    | 17 272     | 18 028     | 19 861     | 18 271     | 11 323     |
| <b>Laskua</b>              | -326 222   | -247 293   | -179 437   | -131 143   | -80 452    |
| <b>...laskua per vuosi</b> | -13 593    | -13 015    | -12 817    | -14 571    | -20 113    |
| <b>Kasvua</b>              | 740 756    | 589 827    | 457 486    | 295 580    | 125 745    |
| <b>...kasvua per vuosi</b> | 30 865     | 31 044     | 32 678     | 32 842     | 31 436     |
| <b>Laskussa kuntia</b>     | <b>212</b> | <b>209</b> | <b>208</b> | <b>221</b> | <b>238</b> |
| <b>Kasvussa kuntia</b>     | <b>83</b>  | <b>86</b>  | <b>87</b>  | <b>74</b>  | <b>57</b>  |

| Kasvu tai alenema tarkastelujaksossa |           |           |           |           |           |           |           |           |                 |
|--------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------------|
|                                      | 1994-2007 | 1997-2000 | 2000-2003 | 2003-2006 | 2006-2009 | 2009-2012 | 2012-2015 | 2015-2018 |                 |
| <b>Riippuvuus alenemaan</b>          | 0,72      | 0,78      | 0,82      | 0,81      | 0,87      | 0,85      | 0,76      | 0,72      | <b>alenevat</b> |
| <b>Riippuvuus kasvuun</b>            | 0,68      | 0,75      | 0,87      | 0,74      | 0,61      | 0,71      | 0,69      | 0,61      | <b>kasvavat</b> |
| <b>Alenema keskimäärin</b>           | -1,0 %    | -1,2 %    | -1,0 %    | -0,8 %    | -0,9 %    | -0,8 %    | -1,0 %    | -1,3 %    | <b>alenevat</b> |
| <b>Kasvu keskimäärin</b>             | 0,5 %     | 0,8 %     | 1,0 %     | 1,3 %     | 1,2 %     | 0,8 %     | 0,5 %     | 0,2 %     | <b>kasvavat</b> |

- Hyvin pitkällä aikajaksolla 1994-2018 tarkastellen (25 tarkastelu-vuotta) koko maan kuntien asukasluvu on kasvanut 414.534 suomalaisella. Tämä tarkoittaa keskimääräisenä muutoksena 17.272 suomalaista vuodessa.
- Asukasluvuun menettäneitä kuntia on ollut tällä aikajaksolla 212, näiden asukasluvun yhteenlaskettu alenema on ollut 326.222 asukasta – keskimäärin 13.593 asukasta/vuosi.
- Kasvussa on ollut 83 kuntaa – asukasluvu on kasvanut näissä kunnissa 740.756 asukkaalla keskimäärin 30.865 asukasta vuodessa.
- Kun tarkastelujaksoa lyhennetään lähemmäs vuotta 2018 havaitaan, että keskimääräinen vuotuinen muutos on pienentynyt 11.323 asukkaaseen, keskimääräinen asukasluvun alenema on kasvanut ja kasvussa olevien kuntien määrä on alentunut – kasvu on kuitenkin edelleen keskittynyt, sillä asukasluvun kasvu vuodessa on ollut kaikkina tarkastelujaksoina lähes vakio.
- Alemmassa taulukossa on tarkasteltu eri aikajaksoilla kasvun tai aleneman suuruutta suhteessa lopulliseen asukasluvun laskuun – vaikuttaa siltä, että nopeimmin asukasluvun muutoksessa olevat kunnat ovat olleet jatkuvasti suuressa muutoksessa, riippuvuus on molemmissa tapauksissa keskimäärin jopa yli 0,7.
- Sekä aleneman että kasvun vuotuiset keskiarvot ovat vaihdelleet prosenttiyksikön itseisarvon molemmin puolin, aivan viime aikoina kasvu näyttää hiukan hidastuneen.

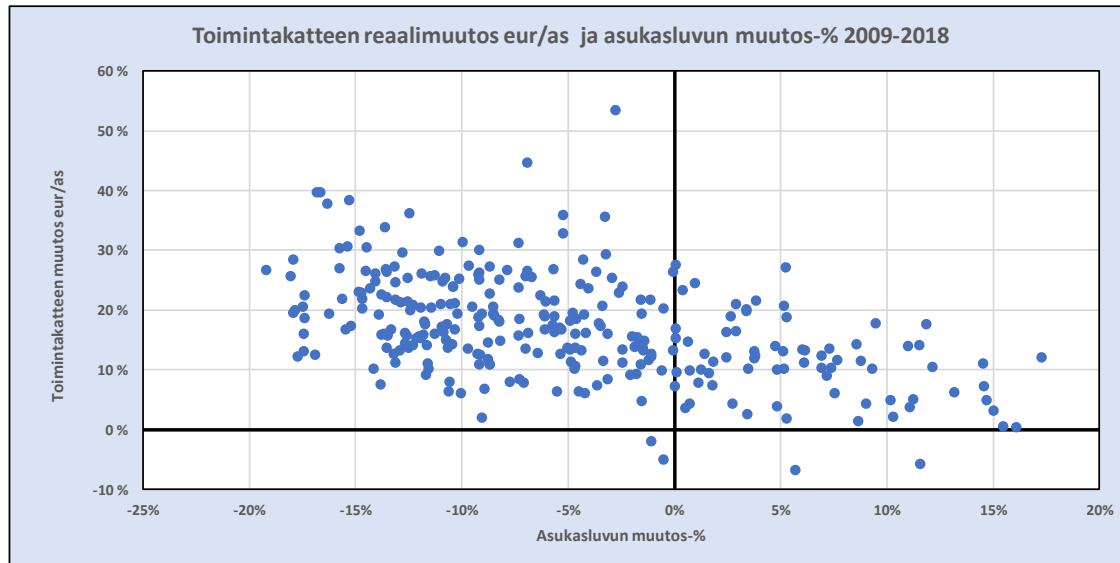
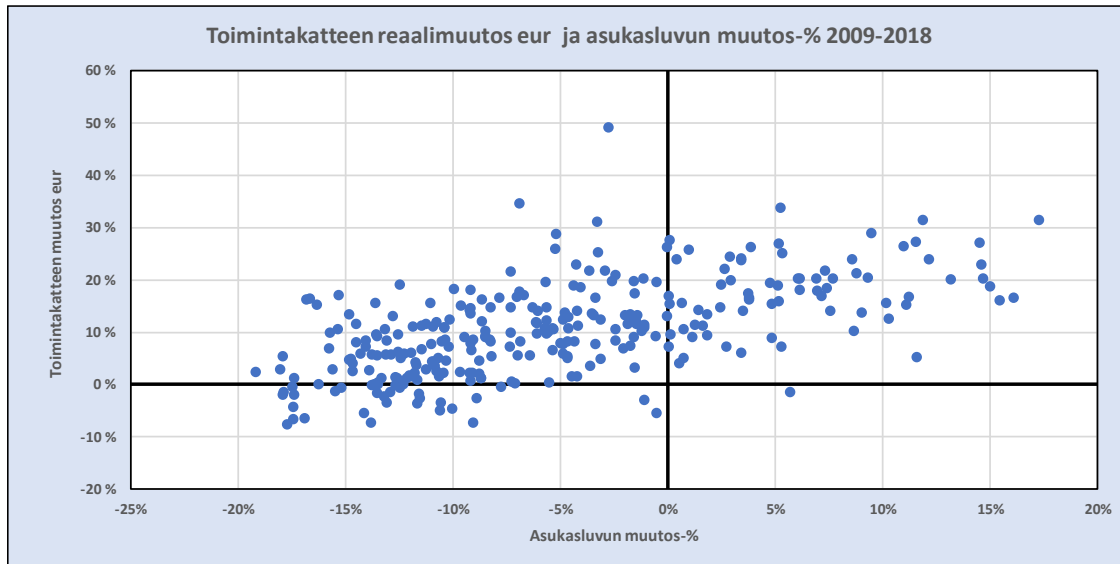
# Asukasluvun muutokset ja niiden vaikutukset kuntien palveluihin



| Koko jakso  |      | Per vuosi |             | Koko jakso |         | Per vuosi |  |
|-------------|------|-----------|-------------|------------|---------|-----------|--|
| Liminka     | 87 % | 3,64 %    | Hyrynsalmi  | -42 %      | -1,75 % |           |  |
| Kempele     | 69 % | 2,86 %    | Rautavaara  | -42 %      | -1,73 % |           |  |
| Pirkkala    | 66 % | 2,74 %    | Salla       | -41 %      | -1,71 % |           |  |
| Espoo       | 52 % | 2,17 %    | Puolanka    | -40 %      | -1,68 % |           |  |
| Lempäälä    | 52 % | 2,16 %    | Kivijärvi   | -40 %      | -1,67 % |           |  |
| Kirkkonummi | 45 % | 1,88 %    | Savukoski   | -40 %      | -1,66 % |           |  |
| Nurmijärvi  | 43 % | 1,77 %    | Posio       | -39 %      | -1,62 % |           |  |
| Tyrnävä     | 42 % | 1,77 %    | Kemijärvi   | -39 %      | -1,60 % |           |  |
| Oulu        | 42 % | 1,75 %    | Ristijärvi  | -38 %      | -1,57 % |           |  |
| Muurame     | 42 % | 1,75 %    | Pello       | -38 %      | -1,57 % |           |  |
| Siuntio     | 39 % | 1,64 %    | Valtimo     | -38 %      | -1,57 % |           |  |
| Vantaa      | 39 % | 1,62 %    | Ilomantsi   | -37 %      | -1,55 % |           |  |
| Kontiolahti | 38 % | 1,58 %    | Rääkkylä    | -36 %      | -1,51 % |           |  |
| Pornainen   | 37 % | 1,55 %    | Rautjärvi   | -36 %      | -1,51 % |           |  |
| Luoto       | 37 % | 1,53 %    | Suomussalmi | -36 %      | -1,49 % |           |  |
| Ylöjärvi    | 36 % | 1,50 %    | Vaala       | -36 %      | -1,49 % |           |  |

- Vuodesta 1994 vuoteen 2018 (25 tarkasteluvuotta) kasvussa olevia kuntia on ollut 83 ja laskussa olevia 212.
- Laskussa olleiden kuntien aleneman keskiarvo oli -21 % ja kasvussa olleiden 21 % - kasvaneet kunnat kasvoivat siis keskimäärin nopeammin kuin taantuvat taantuivat.
- Useiden kuntien kasvu ja alenema ylittivät +/-1,5 prosenttiyksikön kriittisenä pidetyn rajan. Nopeimmin on kasvanut Liminka.
- Kunnan pitäisi toiminta-ajatuksensa perusteella järjestää kuntalaisille palveluita. Tämä johtaa siihen, että kuntalaisten määrän muuttuessa ja väestön ikärakenteen muuttuessa pitäisi olla luonnollista, että kunnan toimintakate alenee asukasluvun alentuessa ja kasvaa, jos asukasluku kasvaa.
- Yhtälöön vaikuttavat ymmärrettävästi väestön ikärakenteen muutos ja valtion lisätehtävät.
- Tarkastelukulmia voikin olla kaksi: joko asukasluvun muutoksen tarkastelu suhteessa toimintakatteen kasvuun suoraan euroista laskettuna ja euroa/asukas. Toimintakate on hyvä saattaa reaaliarvoon.
- Muutosta on hyvä tarkastella myös investointien ja muuttuvan käyttöomaisuuden näkökulmasta – ovatko asukasluvultaan taantuneet kunnat enää edes investoineet – samoin viimekätisen rahoittavan tekijän – veroprosentin muutosta on hyvä tarkastella suhteessa asukasluvun muutokseen.

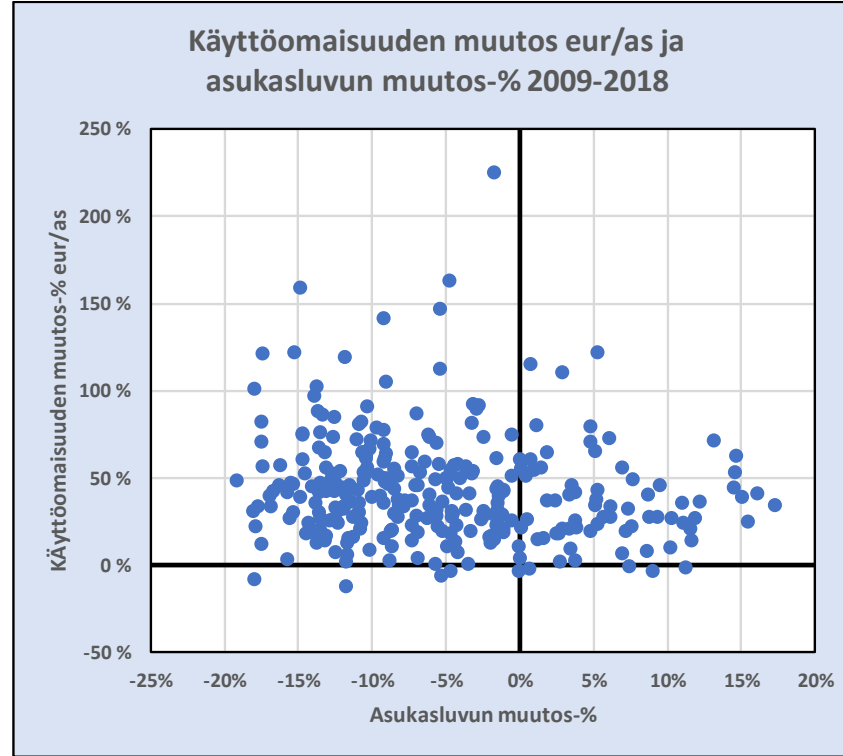
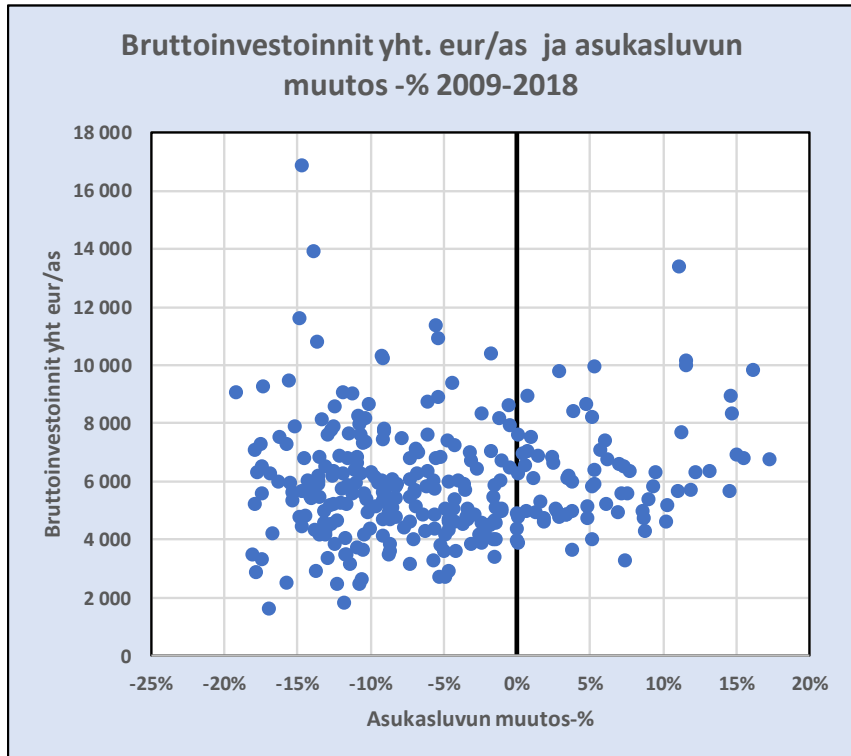
# Kuinka asukasluvun muutos on vaikuttanut toimintakatteisiin



- Vain 31:llä kunnalla ovat toimintakatteet (eur) alentuneet 2009-2018 siitä huolimatta, että asukasluku on alentunut 221 kunnassa (ylempi kaavio).
- Kaaviosta käy hyvin selville, että näistä 31:sta kunnasta toimintakatteen reaaliolenemaa on saatu asukasluvultaan taantuvien kuntien joukossa, mutta joukossa on myös yksi kasvukunta (Vaasa). Keskimäärin kuitenkin kaikilla kunnilla on ollut jopa reaalinousua toimintakatteissa ja silmämääräisesti tarkastellen kasvu on ollut yhtä suuri asukasluvun muutoksen orion molemmilla puolilla.
- Sopeutuvuutta ja tuottavuuden kasvua – laajasti tulkiten – kuvaa kuitenkin paremmin toimintakatteen muutoksen tarkastelu yksikkökustannuksena – eur/asukas. (alempi kaavio)
- Vain neljän kunnan toimintakate eur/asukas on ollut pienempi vuonna 2018 kuin 2009, näistä kasvukuntia on ollut kaksi (Vaasa ja Kauniainen), asukaslukuaan menettäneistä kunnista alenemaa on saanut aikaan Uusikaupunki ja Pori.
- Oikeanpuoleiseen taulukkoon on koottu 31 kuntaa, joiden toimintakate (euroa) on reaalisesti alentunut aikajaksolla 2009-2018. Näiden kuntien joukossa on kuntia, joiden asukasluvun alenema on ollut hyvin suuri.
- Kun tarkastellaan asukasluvun muutoksen riippuvuutta toimintakatteiden euromääräiseen muutokseen on korrelaatio varsin hyvä, 0,605 ja euroa/asukas riippuvuuskin on tyydyttävä, 0,486. Riippuvuudet ovat talouden kiristyessä kasvaneet, mutta eivät todennäköisesti riittävästi.

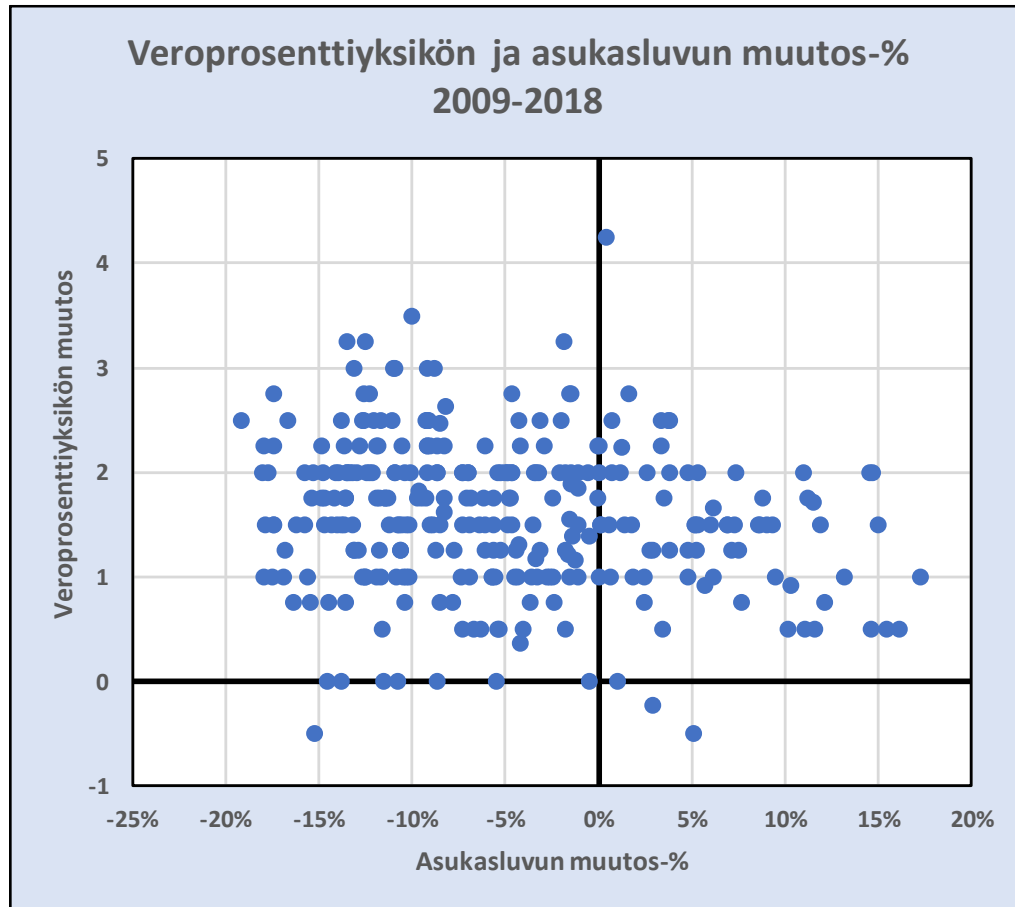
|                     | Toimintakatteen muutos-% | Asukasluvun muutos-% |
|---------------------|--------------------------|----------------------|
| <b>Parikkala</b>    | -7,7 %                   | -17,7 %              |
| <b>Veteli</b>       | -7,3 %                   | -9,1 %               |
| <b>Puumala</b>      | -7,2 %                   | -13,8 %              |
| <b>Multia</b>       | -6,6 %                   | -17,5 %              |
| <b>Rääkkylä</b>     | -6,5 %                   | -16,9 %              |
| <b>Pori</b>         | -5,4 %                   | -0,5 %               |
| <b>Soini</b>        | -5,4 %                   | -14,2 %              |
| <b>Urkala</b>       | -4,9 %                   | -10,6 %              |
| <b>Säkylä</b>       | -4,6 %                   | -10,1 %              |
| <b>Juuka</b>        | -4,2 %                   | -17,5 %              |
| <b>Karstula</b>     | -3,6 %                   | -11,7 %              |
| <b>Kokemäki</b>     | -3,5 %                   | -10,6 %              |
| <b>Punkalaidun</b>  | -3,4 %                   | -13,1 %              |
| <b>Uusikaupunki</b> | -2,9 %                   | -1,1 %               |
| <b>Lapinjärvi</b>   | -2,6 %                   | -8,9 %               |
| <b>Tervola</b>      | -2,5 %                   | -11,6 %              |
| <b>Lieksa</b>       | -2,3 %                   | -13,2 %              |
| <b>Ilomantsi</b>    | -2,0 %                   | -17,4 %              |
| <b>Posio</b>        | -1,9 %                   | -17,9 %              |
| <b>Ranua</b>        | -1,8 %                   | -11,6 %              |
| <b>Siikainen</b>    | -1,7 %                   | -13,5 %              |
| <b>Isojoki</b>      | -1,5 %                   | -17,9 %              |
| <b>Viitasaari</b>   | -1,4 %                   | -12,9 %              |
| <b>Vaasa</b>        | -1,4 %                   | 5,7 %                |
| <b>Sonkajärvi</b>   | -1,3 %                   | -15,5 %              |
| <b>Luhanka</b>      | -0,5 %                   | -15,2 %              |
| <b>Kiuruvesi</b>    | -0,5 %                   | -12,5 %              |
| <b>Salla</b>        | -0,5 %                   | -17,5 %              |
| <b>Vierämä</b>      | -0,4 %                   | -7,8 %               |
| <b>Ruovesi</b>      | -0,1 %                   | -13,8 %              |
| <b>Hanko</b>        | -0,1 %                   | -12,7 %              |

# Kuinka asukasluvun muutos on vaikuttanut investointeihin



- Jokainen kunta on investoinut 2009-2018 ja investoinnit näyttävän jakautuvan sekä asukasluvultaan taantuviin että kasvaviin kuntiin.
- Käyttöomaisuuden arvo eur/asukas on alentunut vain yhdeksässä kunnassa.
- Asukasluvultaan taantuvat kunnat ovat joutuneet investoimaan – ja myös investoineet – esimerkiksi homehtuneeseen perusinfraan, mutta kunnat ovat todennäköisesti tehneet myös elinvoimainvestointeja.
- Investoinneista puuttuvat yleisesti perusturvan investoinnit.
- Asukasluvun muutosten vuoksi on ilmeistä, että osassa kuntia käyttöomaisuutta joudutaan alaskirjaamaan, koska käyttävän väestön määrä alenee ja palvelurakenteen muutostarpeen vuoksi esimerkiksi kouluja joudutaan sulkemaan.
- Tämä aiheuttaa kirjanpidollisesti ongelman: kunta parantaa käyttötalouttaan, mutta joutuu yhtäkkisesti alaskirjaamaan käyttöomaisuuttaan poistamamattomalta osaltaan.

# Kuinka edellinen on vaikuttanut kunnan tuloveroprosenttiin?

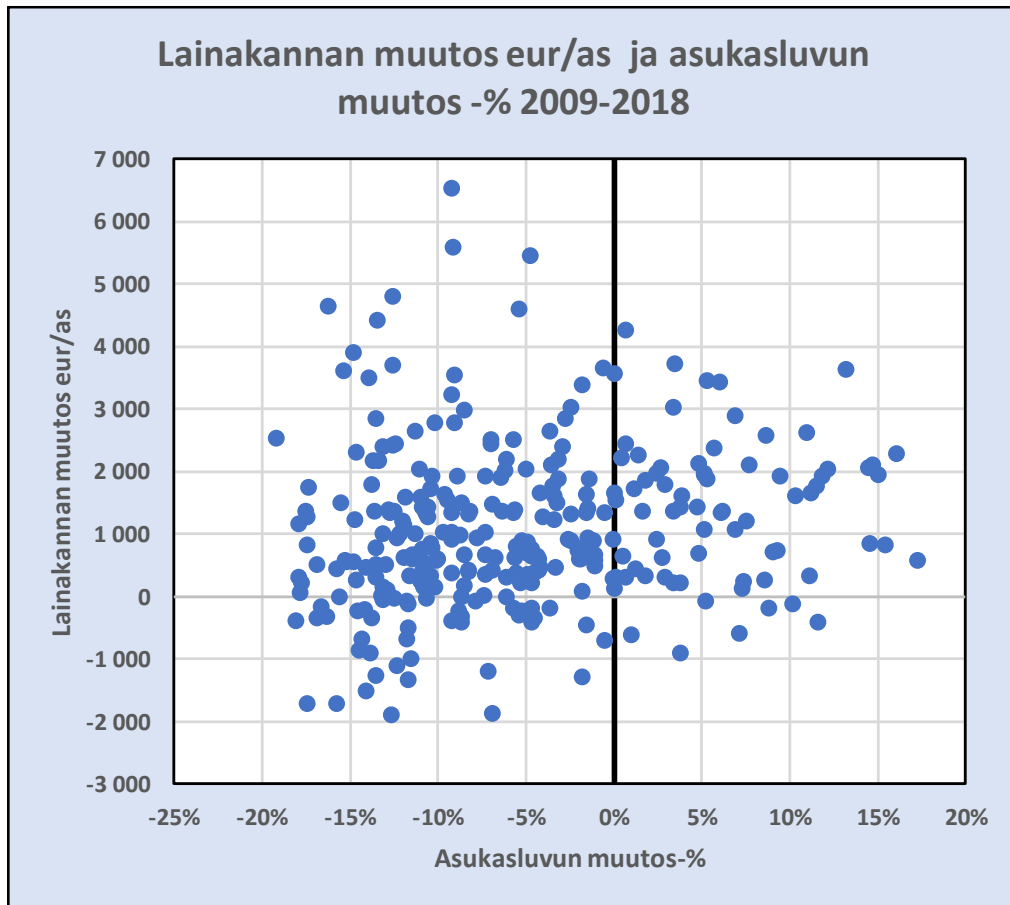


- Toimintakatteen riittämätön sopeutuvuus ja investoinnit ovat johtaneet siihen, että tulo-rahoitusta on jouduttu keräämään lisää.
- Oikeaan reunaan on koottu eniten veroprosenttiaan korottaneet ja tämän alapuolella veroprosenttiaan alentaneet tai samana pitäneet kunnat.
- Nousut ovat olleet melko suuria. Kasvussa olleista kunnista Maskun ja Hämeenlinnan korotukset olleet suurimpia.
- Verojaan vakiona pitäneet tai niitä alentaneet kunnat ovat suurelta osaltaan verotulon tasauksen muutoksesta hyötynneitä kuntia.
- Yli 3 veroprosenttiyksikköä vuosina 2009-2018 korottaneita kuntia on ollut jopa 10, yli 2,5 korottaneita kuntia 37 ja yli 2 korottaneita kuntia kolmannes, 110.

| Muutosprosentit |         |                      |                     |
|-----------------|---------|----------------------|---------------------|
|                 | ASL     | veroprosenttiyksiköt | toimintakate eur/as |
| Masku           | 0,4 %   | 4,25                 | 23 %                |
| Luumäki         | -10,0 % | 3,50                 | 31 %                |
| Kaskinen        | -12,5 % | 3,25                 | 36 %                |
| Teuva           | -13,5 % | 3,25                 | 16 %                |
| Nousiainen      | -1,9 %  | 3,25                 | 14 %                |
| Konnevesi       | -9,2 %  | 3,00                 | 30 %                |
| Tuusniemi       | -10,9 % | 3,00                 | 25 %                |
| Pieksämäki      | -11,0 % | 3,00                 | 21 %                |
| Punkalaidun     | -13,1 % | 3,00                 | 11 %                |
| Ypäjä           | -8,8 %  | 3,00                 | 15 %                |
| Pöytyä          | -1,5 %  | 2,75                 | 14 %                |
| Jämijärvi       | -12,3 % | 2,75                 | 14 %                |
| Kyyjärvi        | -12,6 % | 2,75                 | 21 %                |
| Multia          | -17,5 % | 2,75                 | 13 %                |
| Hämeenlinna     | 1,6 %   | 2,75                 | 9 %                 |
| Hattula         | -1,6 %  | 2,75                 | 5 %                 |
| Salo            | -4,7 %  | 2,75                 | 11 %                |

| Muutosprosentit |         |                      |                     |
|-----------------|---------|----------------------|---------------------|
|                 | ASL     | veroprosenttiyksiköt | toimintakate eur/as |
| Inari           | 1,0 %   | 0,00                 | 25 %                |
| Kolari          | -0,5 %  | 0,00                 | 20 %                |
| Pyhäntä         | -5,5 %  | 0,00                 | 6 %                 |
| Merikarvia      | -8,7 %  | 0,00                 | 23 %                |
| Virolahti       | -10,8 % | 0,00                 | 15 %                |
| Tervola         | -11,6 % | 0,00                 | 10 %                |
| Puumala         | -13,8 % | 0,00                 | 8 %                 |
| Sysmä           | -14,5 % | 0,00                 | 27 %                |
| Eurajoki        | 2,9 %   | -0,23                | 21 %                |
| Kustavi         | 5,1 %   | -0,50                | 13 %                |
| Luhanka         | -15,2 % | -0,50                | 17 %                |

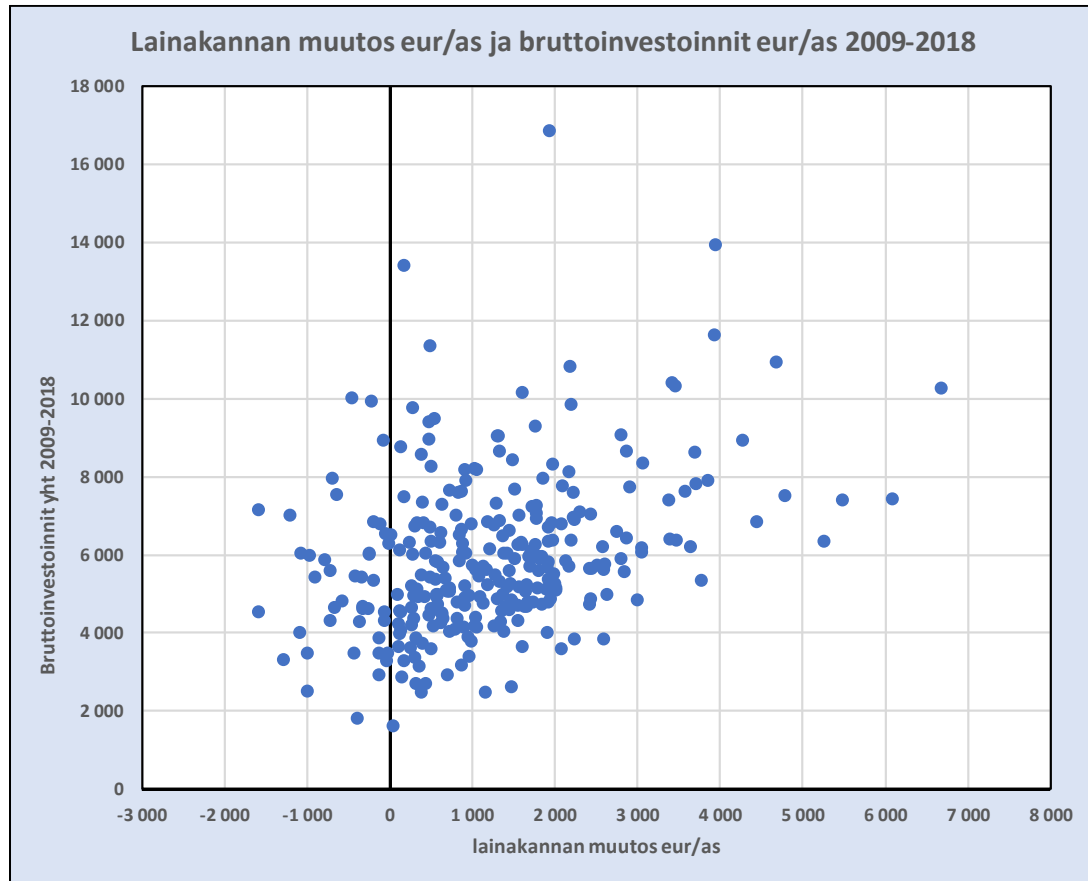
# Kuinka edellinen on vaikuttanut kunnan lainakantaan?



- Toimintakatteen riittämätön sopeutuvuus ja investoinnit ovat johtaneet siihen, että rahoitusta on jouduttu keräämään lisää myös velkaantumalla.
- Lainakannan muutos on ollut joillakin kunnilla myös negatiivinen – näitä kuntia on ollut jopa 52.
- Nousut ovat olleet melko suuria. Kasvussa olleista kunnista Hämeenkyrön, Lahden, Laukaan ja Mustasaaren kunnat ovat velkaantuneet eniten.
- Huolestuttavaa kuitenkin on, että asukasluvultaan hyvinkin taantuvat kunnat ovat **velkaantuneet erittäin paljon**.
- Lainakannan kasvu on ollut vuodesta 2009 vuoteen 2018 jopa lähes 7 mrd euroa. Kasvaneissa kunnissa velkaantuminen on vastannut 1.373 euroa/asukas, asukasluvultaan taantuvat kunnat ovat velkaantuneet suhteessa lähes yhtä paljon, 1.062 euroa/asukas.

|               | Muutosprosentit |               |               | Muutosprosentit |               |
|---------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|
|               | ASL             | Lainak eur/as |               | ASL             | Lainak eur/as |
| Kitee         | -12,7 %         | -1 886        | Konnevesi     | -9,2 %          | 6 534         |
| Pelkosenniemi | -6,9 %          | -1 867        | Reisjärvi     | -9,2 %          | 5 583         |
| Siikalatva    | -15,8 %         | -1 708        | Vehmaa        | -4,8 %          | 5 460         |
| Multia        | -17,5 %         | -1 706        | Kyyjärvi      | -12,6 %         | 4 815         |
| Padasjoki     | -14,1 %         | -1 521        | Heinävesi     | -16,3 %         | 4 652         |
| Saarijärvi    | -11,7 %         | -1 332        | Perho         | -5,4 %          | 4 610         |
| Pietarsaari   | -1,8 %          | -1 288        | Teuva         | -13,5 %         | 4 430         |
| Kuhmoinen     | -13,6 %         | -1 274        | Hämeenkyrö    | 0,7 %           | 4 272         |
| Isokyrö       | -7,1 %          | -1 202        | Miehikkälä    | -14,8 %         | 3 905         |
| Joutsa        | -12,3 %         | -1 110        | Lahti         | 3,5 %           | 3 737         |
| Tervola       | -11,6 %         | -991          | Pyhäjärvi     | -12,5 %         | 3 714         |
| Puumala       | -13,8 %         | -915          | Kaustinen     | -0,6 %          | 3 669         |
| Naantali      | 3,8 %           | -894          | Luoto         | 13,2 %          | 3 626         |
| Pello         | -14,5 %         | -871          | Kihniö        | -15,4 %         | 3 620         |
| Kolari        | -0,5 %          | -706          | Uusikaarlepyy | 0,0 %           | 3 570         |
| Lestijärvi    | -14,3 %         | -691          | Veteli        | -9,1 %          | 3 546         |
| Honkajoki     | -11,8 %         | -675          | Rautavaara    | -13,9 %         | 3 494         |
| Inari         | 1,0 %           | -622          | Laukaa        | 5,3 %           | 3 454         |
| Kerava        | 7,2 %           | -589          | Mustasaari    | 6,0 %           | 3 430         |
| Hirvensalmi   | -11,7 %         | -505          | Taivassalo    | -1,8 %          | 3 398         |
| Enontekiö     | -1,6 %          | -456          | Keuruu        | -9,2 %          | 3 239         |
| Kauniainen    | 11,6 %          | -416          | Maalahti      | -2,4 %          | 3 038         |

# Lainakannan muutoksen riippuvuus bruttoinvestointeihin?



- Lainakannan kasvu ja investoinnit toki korreloivat keskenään.
- Viereisiin taulukkoihin on kerätty kumpaankin 20 kuntaa, joiden lainakanta eur/as on kasvanut eniten ja vähiten.
- Eräät kunnat ovat investoineet runsaastikin ja silti niiden lainakanta on alentunut.
- Tarkastelujaksolla 2009-2018 on 42 kuntaa, joiden lainakanta eur/asukas on alentunut.
- Kunnat ovat investoineet myös taseen ulkopuolelle

|               | Lainakanta, muutos eur/as | Bruttoinv. e/as |
|---------------|---------------------------|-----------------|
| Konnevesi     | 6 670                     | 10 265          |
| Reisjärvi     | 6 081                     | 7 439           |
| Vehmaa        | 5 480                     | 7 418           |
| Kyyjärvi      | 5 257                     | 6 345           |
| Heinävesi     | 4 784                     | 7 520           |
| Perho         | 4 679                     | 10 934          |
| Teuva         | 4 443                     | 6 842           |
| Hämeenkyrö    | 4 267                     | 8 940           |
| Rautavaara    | 3 944                     | 13 934          |
| Miehikkälä    | 3 933                     | 11 637          |
| Pyhäjärvi     | 3 848                     | 7 893           |
| Kihniö        | 3 773                     | 5 339           |
| Veteli        | 3 710                     | 7 810           |
| Kaustinen     | 3 687                     | 8 641           |
| Lahti         | 3 636                     | 6 207           |
| Uusikaarlepyy | 3 570                     | 7 617           |
| Luoto         | 3 468                     | 6 364           |
| Keuruu        | 3 459                     | 10 329          |
| Taivassalo    | 3 423                     | 10 408          |
| Laukaa        | 3 391                     | 6 392           |

|               | Lainakanta, muutos eur/as | Bruttoinv. e/as |
|---------------|---------------------------|-----------------|
| Pelkosenniemi | -1 594                    | 7 142           |
| Kitee         | -1 588                    | 4 538           |
| Multia        | -1 295                    | 3 329           |
| Pietarsaari   | -1 209                    | 7 030           |
| Isokyrö       | -1 096                    | 4 002           |
| Kuhmoinen     | -1 073                    | 6 051           |
| Siikalatva    | -1 005                    | 2 507           |
| Saarijärvi    | -997                      | 3 491           |
| Naantali      | -968                      | 5 993           |
| Padasjoki     | -901                      | 5 442           |
| Tervola       | -784                      | 5 862           |
| Kerava        | -723                      | 5 600           |
| Puumala       | -721                      | 4 322           |
| Kolari        | -694                      | 7 957           |
| Joutsa        | -666                      | 4 647           |
| Inari         | -647                      | 7 542           |
| Pello         | -581                      | 4 822           |
| Kauniainen    | -464                      | 10 009          |
| Hirvensalmi   | -430                      | 3 494           |
| Enontekiö     | -415                      | 5 467           |

# Asukasluvun muutos – vaikuttaako, onko vaikuttanut, pitäisikö vaikuttaa ... kuinka asukasluku tulee muuttumaan?

- Edelliset diat osoittavat, että asukasluku on muuttunut hyvinkin paljon kunnissa, mutta muutos ei ole etenään asukasluvultaan taantuvilla alueilla vaikuttanut riittävässä määrin toimintakatteeseen eikä investointeihin.
- Tämä on johtanut siihen, että kunnat ovat nostaneet veroprosenttejaan ja samalla velkaantuneet.
- Veroprosenttejaan ovat nostaneet sekä asukasluvultaan alenemassa olevat kunnat että kasvussa olevat kunnat, ja erityisesti asukasluvultaan alenemassa olevien kuntien velkaantumiskehitys on aidosti huolestuttava.
- Talouden ahdinkotilanteessa kunnat osoittavat usein valtiota - valtio on määrännyt niille lisää tehtäviä ja vähentänyt rahoitusta, toisaalta ikääntyminen ja sote -kokonaisuus on tuonut kunnille lisäkustannuksia.
- Rehellisyyden nimissä on sanottava, että tämä on vain osa totuudesta. Myös asukasluvultaan taantuvissa kunnissa on ollut lukuisia mahdollisuuksia sopeuttaa toimintoja vastaamaan alenevaa tulorahoitusta, mutta sopeutuksen päätöksenteon hetkellä päätetäänkin vielä hetken katsoa, josko juuri minun kuntaani tulisi muista kunnista poikkeava elinvoimaisuuden lisäys – samalla palvelurakenteella, mihin ei ole enää varaa ja mikä ei ole johtanut kymmeniin vuosiin enää positiiviseen kehitykseen.
- Lisäksi poliittisesti on vaikea tehdä toiminnallisesti tarkoituksenmukaisia päätöksiä, poliittinen tarkoituksenmukaisuus voittaa.
- Epätarkoituksenmukaisia rakenteita on helppo puolustaa, kun palveluiden piirissä olevat luonnollisesti vastustavat asioita – somen avulla hyvinkin äänekkäästi – ja rakenteiden säilömistä puolustavat lobbarit voivat puolustaa asiaansa ilman, että niiden on otettava huomioon talouden realiteettia.
- Kuntien olisi nyt ymmärrettävä muuttunut tilanne ja otettava huomioon asukasluvun ja väestön ikärakenteen aiheuttama mahdollisuus talouden sopeuttamiseen. Tämä pätee myös kuntien sisäisessä muuttoliikkeessä.
- **Kunnan asukasluvun muutokset koostuvat kolmesta tekijästä:**
  - Luonnollisesta väestönlisäyksestä
  - Maan sisäisestä muuttoliikkeestä ja
  - Maahanmuutosta.
- Tilastokeskus tilastoi ja ennustaa asukasluvun → asukasluvun muutos ikärakenteiden muutoksiin purettuna osoittaa, kuinka paljon kunta pystyisi sopeuttamaan palvelurakennettaan ja toisaalta kuinka paljon kunta joutuu panostamaan palvelurakenteeseen lisää.
- Maahanmuuton ja luonnollisen väestönlisäyksen vaikutusta on vaikea laskea, mutta kokonaisuuden lisäksi voidaan laskea maan sisäisen muuttoliikkeen tulot ja menot kunnilla.
- Kunta pystyy vaikuttamaan selviämiseensä kahdella omalla tavallaan – asettamalla menot tulojen tasolle ja huolehtimalla siitä, että palvelurakenne on oikein mitoitettu ottamaan vastaan tavoiteltu muuttovoitto – tai jatkuvasti sopeuttamaan palvelunsa muuttotappion tasolle.
- Maahanmuuttoon on vaikea pelkästään kunnan keinoin vaikuttaa, mutta maahanmuuton vaikutus sekä työvoimana että tämän kautta tulojen lisääjänä lienee merkittävä.

# Tilanne, data ja oletukset

- **Koko tarkastelu perustuu Tilastokeskuksen syksyllä 2019 julkaisemaan väestöennusteeseen.**
    - Ennuste on laskettu kunnittain ja kunnittaisista tiedoista on saatu summaamalla maakuntien, muiden alueiden ja koko maan luvut.
    - Syntyvyyden arvioinnissa kunnat on ryhmitelty 74 hedelmällisyysalueeksi vuosien 2014 – 2018 kokonaishedelmällisyysluvun perusteella. **Hedelmällisyysalueille on laskettu ikäryhmittäiset (14–50-vuotiaille naisille) hedelmällisyysluvut vuosilta 2014–2018. Ennusteessa hedelmällisyysluvut on pidetty vakiona koko ennustekauden.**
    - Kuolleiden määrän laskemiseksi on muodostettu 19 kuolevuusaluetta. Kunnat on ryhmitelty kuolevuusalueisiin vuosien 2012–2018 ikä- ja sukupuolivakioidun kuolleisuuden perusteella. Se mihin kuolevuusalueeseen kunta kuuluu ei näin ollen riipu kunnan maantieteellisestä sijainnista. Ikäryhmittäiset kuolevuusluvut on laskettu vuosilta 2014–2018. Kuolevuuden vuotuisen muutoksen ikä- ja sukupuoliryhmittäiset kertoimet on saatu laskemalla, kuinka paljon kuolevuus muuttui vuosista 1987–1991 vuosiin 2014–2018.
    - Kunnat on jaettu 77 lähtömuuttokategoriaan 0–6- ja 16–44-vuotiaiden lähtömuuttoalttiuden perusteella vuosina 2014–2018. Lähtömuuttoalueiden ikäryhmittäiset lähtömuuttokertoimet sukupuolittain on laskettu vuosien 2014–2018 perusteella. Koko maa on jaettu 15 suurmuuttoalueeseen. Suurmuuttoalueet ovat vähintään 100 000 hengen alueita, jotka on muodostettu suurten aluekeskusten ympärille (pl. Uusimaa ja Ahvenanmaa). Kunnan suurmuuttoalue määräytyy sen mukaan, mihin aluekeskukseen tai aluekeskuksen ympäristökuntiin kunnasta on eniten muuttoliikettä ollut vuosien 2014–2018 aikana. Suurmuuttoalueiden välisiä muuttoja väestöennusteessa lasketaan muuttotodennäköisyyksien avulla.
    - Muuttoliikkeen sisältävässä laskelmassa koko maan vuotuisen **nettomaahanmuuton on oletettu olevan 15 000 henkilöä** vuosittain. Maahanmuutto saadaan laskemalla koko maan maastamuutto ja summaamalla siihen oletettu nettomaahanmuutto. Maahanmuuton ikäjakauma on laskettu vuosien 2014–2018 maahanmuuttojen perusteella. Maahanmuutto jaetaan suurmuuttoalueille kunkin alueen maahanmuutto-osuuskertoimella.
  - Tilastokeskuksen väestöennustetta käytetään pohjana myös palvelutarpeen muutosta arvioitaessa.
  - Taloustiedot perustuvat kuntien tilastoihin talous - tulot, menot, tase - Tilastokeskuksen keräämät vuosien 2016–2018 tilinpäätöstiedot.
  - Valtionosuudet ikäryhmittäin OKM 2018.
  - Verotustiedot - verohallinto 2017 - Verotulot vuodelle 2018 on arvioitu vuoden 2017 verotulojen pohjalta päättelemällä vuoden 2017 ikäluokittaisesta kuntakohtaisesta verotulon mediaanista - tätä on suhteutettu vuoden 2018 vastaavaan tilastoituun tietoon - lopullinen arvio **otetaan lasketaan?** huomioimalla myös veroprosenttien muutos 2017 → 2018. Ratkaisu jouduttiin tekemään siksi, että verottaja ei pystynyt toimittamaan ajantasaista verotustietokantaa **vuodelta 2018** vielä 31.12.2019.
  - Kuntalaisen hinnassa on otettu huomioon kiinteistövero, mutta muuttoliikkeen hinnassa tämä tieto on poistettu.
  - Muuttoliikkeen hinnassa lasketaan suoria kustannuksia - ei dynaamista vaikutusta. Muuttoliikkeen hinnassa ei lasketa rajakustannuksia eikä voida ottaa huomioon kunnissa olevia kapasiteettiportaita.
  - Tuloja ja menoja on käsitelty kunnan näkökulmasta.
- Tulevaisuutta koskevat arviot perustuvat Tilastokeskuksen 2019 julkaisemaan väestöennusteeseen ja erityisesti kuntakohtaisesti tarkasteltuna ennusteen ja tulevan toteuman välillä hajonta voi olla suhteellisesti melko suuri. Koko maan tilanteessa luonnollinen väestölisäys ei ainakaan ensimmäisen tarkasteluvuoden (2019) aikana ennakkotietojen perusteella ole merkittävästi muuttunut. Nettomaahanmuutto vaikuttaa ennakkotietojen perusteella ennustetta ylijäämäisemmältä.
  - Laskelmat on tehty kaikille kunnille samoilla laskentaperiaatteilla käyttämällä kuitenkin jokaisen kunnan omia lähtötietoja.
  - Tarkastelun tavoitteena on esittää nykyhetkestä ja lähitulevaisuudesta tilannekuva ja osoittaa erityisesti palvelutarpeessa tapahtuva nopea muutos, mikä joissain palveluissa on jo nyt käynnissä. Euromääräiset arviot ovat suuntaa-antavia ja esimerkiksi kapasiteettikynnyksiä ei kuntakohtaisesti ole arvioitu.

## 2. Väestö

# Maakunnat yhdessä - asukasluvun muutos

| Väestö            | 2018             | 2020             | 2025             | 2030             | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-%     |
|-------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|--------------------------|--------------|
| Uusimaa           | 1 671 024        | 1 701 280        | 1 769 914        | 1 826 362        | 155 338                  | 9,3 %        |
| Varsinais-Suomi   | 478 582          | 480 126          | 483 518          | 486 015          | 7 433                    | 1,6 %        |
| Satakunta         | 218 624          | 215 887          | 209 482          | 203 356          | -15 268                  | -7,0 %       |
| Kanta-Häme        | 171 364          | 169 386          | 164 999          | 160 969          | -10 395                  | -6,1 %       |
| Pirkanmaa         | 515 095          | 519 600          | 528 973          | 535 837          | 20 742                   | 4,0 %        |
| Päijät-Häme       | 200 629          | 199 466          | 196 524          | 193 247          | -7 382                   | -3,7 %       |
| Kymenlaakso       | 173 388          | 170 127          | 162 702          | 155 946          | -17 442                  | -10,1 %      |
| Etelä-Karjala     | 128 756          | 127 088          | 123 122          | 119 419          | -9 337                   | -7,3 %       |
| Etelä-Savo        | 144 615          | 141 332          | 133 969          | 127 605          | -17 010                  | -11,8 %      |
| Pohjois-Savo      | 245 602          | 243 694          | 239 130          | 234 558          | -11 044                  | -4,5 %       |
| Pohjois-Karjala   | 162 240          | 160 701          | 157 103          | 153 737          | -8 503                   | -5,2 %       |
| Keski-Suomi       | 275 521          | 274 835          | 272 857          | 270 423          | -5 098                   | -1,9 %       |
| Etelä-Pohjanmaa   | 189 715          | 187 713          | 183 043          | 178 645          | -11 070                  | -5,8 %       |
| Pohjanmaa         | 180 794          | 180 536          | 179 771          | 178 419          | -2 375                   | -1,3 %       |
| Keski-Pohjanmaa   | 68 437           | 68 082           | 67 147           | 66 002           | -2 435                   | -3,6 %       |
| Pohjois-Pohjanmaa | 412 161          | 412 879          | 412 492          | 410 025          | -2 136                   | -0,5 %       |
| Kainuu            | 73 061           | 71 385           | 67 784           | 64 651           | -8 410                   | -11,5 %      |
| Lappi             | 178 522          | 176 502          | 172 505          | 168 911          | -9 611                   | -5,4 %       |
| <b>Koko maa</b>   | <b>5 488 130</b> | <b>5 500 619</b> | <b>5 525 035</b> | <b>5 534 127</b> | <b>45 997</b>            | <b>0,8 %</b> |

- Kaikista maakunnista vain Uudenmaan (9,3 %), Varsinais-Suomen (1,6 %) ja Pirkanmaan (4,0 %) asukaslukujen ennakoitaan kasvavan.
- Suhteellisesti ottaen Etelä-Savon (-11,8 %), Kainuun (-11,5 %) ja Kymenlaakson (-10,1 %) asukasluvun vähenemä on suurin.
- Koko Manner-Suomessa asukasluku kasvaisi 2030 mennessä noin 46.000 asukkaalla (0,8 %).

# Uudet kuntaryhmät - asukasluvun muutos

|   | Väestö | 2018      | 2020      | 2025            | 2030             | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|---|--------|-----------|-----------|-----------------|------------------|--------------------------|
| <b>1 Metropoli</b>                                |        | 1 491 845 | 1 524 155 | 1 597 210       | <b>1 657 541</b> | <b>165 696</b>           |
| <b>2 Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut</b> |        | 985 708   | 999 275   | 1 026 890       | <b>1 047 552</b> | <b>61 844</b>            |
| <b>3 Muut isot- ja yliopistokaupungit</b>         |        | 898 709   | 901 187   | 904 303         | <b>903 385</b>   | <b>4 676</b>             |
| <b>4 Muu maakuntakeskus</b>                       |        | 576 450   | 572 450   | 562 549         | <b>552 082</b>   | <b>-24 368</b>           |
| <b>5 Seutukaupungit</b>                           |        | 921 937   | 904 050   | 865 057         | <b>830 553</b>   | <b>-91 384</b>           |
| <b>6 Harvaan asuttu maaseutu</b>                  |        | 152 923   | 148 351   | 138 640         | <b>130 676</b>   | <b>-22 247</b>           |
| <b>7 Muut</b>                                     |        | 668 579   | 656 441   | 629 268         | <b>604 887</b>   | <b>-63 692</b>           |
|   |        |           |           | <b>Kasvut</b>   |                  | <b>232 216</b>           |
|   |        |           |           | <b>Alenemat</b> |                  | <b>-201 691</b>          |

- Kasuvia ovat metropolialue, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut sekä muut isot- ja yliopistokaupungit. Suhteellisesti nopeinta kasvu on metropolialueella (11,1 %).
- Muilla alueilla asukasluku on laskeva. Suhteellisesti nopeinta lasku on harvaan asutulla maaseudulla (-24,5 %).
- Muissa maakuntakeskuksissa on myös alenemaa. Tämä on haitallista siksi, että juuri maakuntakeskuksen pitäisi olla alueellaan elinvoiman sydän ja pitää toimeliaisuudellaan yllä muuta maakuntaa. Kehitys voi pahimmillaan johtaa siihen, että maakuntakeskus ei pysty ylläpitämään sellaisia erityispalveluita, joita myös muu maakunta käyttää – usein osallistumatta kustannuksiin ja jopa niin, että maakunta järjestää palvelun, mutta palvelua tarjoavat työntekijät asuvat muualla kuin maakunnan keskuksessa.
- Kasvavien kuntaryhmien yhteenlaskettu asukasluvun nousu on noin 232 000 ja taantuvien alueiden lasku on noin -202 000.
- Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska kunnat saattavat kuulua kahteen tarkastelualueeseen.

# Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| Nollavuotiaat     | 2018          | 2020          | 2025          | 2030          | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-%      |
|-------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------------------|---------------|
| Uusimaa           | 16 191        | 15 421        | 15 741        | 15 559        | -632                     | -3,9 %        |
| Varsinais-Suomi   | 3 897         | 3 813         | 3 766         | 3 693         | -204                     | -5,2 %        |
| Satakunta         | 1 631         | 1 575         | 1 468         | 1 398         | -233                     | -14,3 %       |
| Kanta-Häme        | 1 269         | 1 209         | 1 112         | 1 058         | -211                     | -16,6 %       |
| Pirkanmaa         | 4 447         | 4 374         | 4 388         | 4 346         | -101                     | -2,3 %        |
| Päijät-Häme       | 1 534         | 1 439         | 1 366         | 1 318         | -216                     | -14,1 %       |
| Kymenlaakso       | 1 144         | 1 095         | 1 003         | 934           | -210                     | -18,4 %       |
| Etelä-Karjala     | 852           | 818           | 776           | 747           | -105                     | -12,3 %       |
| Etelä-Savo        | 882           | 837           | 776           | 726           | -156                     | -17,7 %       |
| Pohjois-Savo      | 1 967         | 1 837         | 1 763         | 1 691         | -276                     | -14,0 %       |
| Pohjois-Karjala   | 1 214         | 1 171         | 1 140         | 1 106         | -108                     | -8,9 %        |
| Keski-Suomi       | 2 269         | 2 148         | 2 101         | 2 060         | -209                     | -9,2 %        |
| Etelä-Pohjanmaa   | 1 607         | 1 551         | 1 465         | 1 420         | -187                     | -11,6 %       |
| Pohjanmaa         | 1 755         | 1 683         | 1 621         | 1 581         | -174                     | -9,9 %        |
| Keski-Pohjanmaa   | 720           | 660           | 626           | 609           | -111                     | -15,4 %       |
| Pohjois-Pohjanmaa | 4 128         | 3 971         | 3 869         | 3 827         | -301                     | -7,3 %        |
| Kainuu            | 488           | 472           | 432           | 412           | -76                      | -15,6 %       |
| Lappi             | 1 382         | 1 369         | 1 316         | 1 278         | -104                     | -7,5 %        |
| <b>Koko maa</b>   | <b>47 377</b> | <b>45 443</b> | <b>44 729</b> | <b>43 763</b> | <b>-3 614</b>            | <b>-7,6 %</b> |

|             | Erotus |      |           |            | Erotus |      |           |
|-------------|--------|------|-----------|------------|--------|------|-----------|
|             | 2018   | 2030 | 2030-2018 |            | 2018   | 2030 | 2030-2018 |
| Helsinki    | 6297   | 6128 | -169      | Tampere    | 2171   | 2271 | 100       |
| Pori        | 663    | 519  | -144      | Kangasala  | 286    | 318  | 32        |
| Lahti       | 1019   | 890  | -129      | Rovaniemi  | 564    | 594  | 30        |
| Kouvola     | 545    | 458  | -87       | Naantali   | 110    | 132  | 22        |
| Salo        | 333    | 246  | -87       | Sipoo      | 181    | 199  | 18        |
| Kotka       | 371    | 290  | -81       | Kittilä    | 39     | 50   | 11        |
| Lohja       | 345    | 264  | -81       | Liminka    | 128    | 139  | 11        |
| Kuopio      | 1034   | 958  | -76       | Rusko      | 49     | 60   | 11        |
| Kokkola     | 509    | 435  | -74       | Turku      | 1685   | 1696 | 11        |
| Oulu        | 2077   | 2004 | -73       | Siuntio    | 37     | 47   | 10        |
| Hämeenlinna | 502    | 435  | -67       | Vantaa     | 2576   | 2585 | 9         |
| Raasepori   | 223    | 158  | -65       | Rauma      | 285    | 294  | 9         |
| Imatra      | 177    | 119  | -58       | Haapavesi  | 55     | 62   | 7         |
| Espoo       | 3105   | 3048 | -57       | Nurmijärvi | 380    | 387  | 7         |
| Riihimäki   | 233    | 178  | -55       | Seinäjoki  | 618    | 624  | 6         |
| Kajaani     | 312    | 258  | -54       | Loppi      | 41     | 46   | 5         |
| Porvoo      | 438    | 386  | -52       | Joutsa     | 10     | 14   | 4         |
| Mikkeli     | 393    | 343  | -50       | Oulainen   | 50     | 54   | 4         |
| Kurikka     | 157    | 108  | -49       | Ruokolahti | 17     | 21   | 4         |
| Sastamala   | 187    | 139  | -48       | Akaa       | 93     | 96   | 3         |
| Kemi        | 176    | 130  | -46       | Halsua     | 4      | 7    | 3         |
| Hyvinkää    | 362    | 317  | -45       | Pornainen  | 34     | 37   | 3         |
| Savonlinna  | 190    | 145  | -45       | Pukila     | 11     | 14   | 3         |
| Jämsä       | 129    | 85   | -44       | Enonkoski  | 4      | 6    | 2         |
| Kirkkonummi | 359    | 316  | -43       | Heinävesi  | 9      | 11   | 2         |

Viereiseen taulukkopariin on laskettu nollavuotiaiden kappalemäärän muutos joissakin kunnissa. Varsinkin suurissa kaupungeissa määrä alenee asukasluvun kasvusta huolimatta. Nollavuotiaiden määrän kasvua on myös suuremmissa yksiköissä. Kasvu näyttää kuitenkin keskittyvän kasvussa oleviin, jo ennestään elinvoimaisina pidettyihin kuntiin.

- Nollavuotiaiden määrän tarkastelu on olennaista – ehkä olennaisinta kaikista - siksi, että nollavuotiaiden määrä osoittaa syntyvyyden kehityksen. Kasvukeskusten kasvu edellyttää, että maahan syntyy uusia kuntaan muuttajia.
- Jokaisessa maakunnassa yhteenlaskettu nollavuotiaiden määrä on aleneva. Joissakin kunnissa nollavuotiaiden määrä kuitenkin kasvaa.
- Tämä johtaa siihen, että myös kasvuun tottuneet kaupungit joutuvat hakemaan kasvun maahanmuutosta. Tilastokeskuksen väestöennusteessa syntyvyyksertoimen ei arvioitu alenevan vuodesta 2018. 2019 toteuma vaikuttaa kuitenkin edellistä vuotta heikommalta.
- Suurin suhteellinen lasku on Kymenlaaksossa (-18,4 %), Etelä-Savossa (-17,7 %) ja Kanta-Hämeessä (-16,6 %). Pirkanmaalla lasku on vähäisintä (-2,3 %).
- Kuntia, joissa nollavuotiaiden määrä on 2030 suurempi kuin 2018 on 58. Aitoa nousua on kuitenkin hyvin harvassa kunnassa.

# Uudet kuntaryhmät– eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

|          | 0-vuotiaat                                      | 2018   | 2020   | 2025   | 2030          | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-<br>% |
|----------|---|--------|--------|--------|---------------|--------------------------|--------------|
| <b>1</b> | <b>Metropoli</b>                                | 14 828 | 14 183 | 14 580 | <b>14 441</b> | <b>-387</b>              | <b>-3 %</b>  |
| <b>2</b> | <b>Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut</b> | 9 244  | 9 082  | 9 164  | <b>9 109</b>  | <b>-135</b>              | <b>-1 %</b>  |
| <b>3</b> | <b>Muut isot- ja yliopistokaupungit</b>         | 7 632  | 7 432  | 7 302  | <b>7 129</b>  | <b>-503</b>              | <b>-7 %</b>  |
| <b>4</b> | <b>Muu maakuntakeskus</b>                       | 4 581  | 4 315  | 4 108  | <b>3 945</b>  | <b>-636</b>              | <b>-14 %</b> |
| <b>5</b> | <b>Seutukaupungit</b>                           | 6 599  | 6 214  | 5 679  | <b>5 394</b>  | <b>-1 205</b>            | <b>-18 %</b> |
| <b>6</b> | <b>Harvaan asuttu maaseutu</b>                  | 872    | 833    | 763    | <b>726</b>    | <b>-146</b>              | <b>-17 %</b> |
| <b>7</b> | <b>Muut</b>                                     | 5 222  | 4 918  | 4 557  | <b>4 382</b>  | <b>-840</b>              | <b>-16 %</b> |

- Jokaisessa kuntaryhmässä nollavuotiaiden määrä on aleneva, vaikka joissain kunnissa nollavuotiaiden määrä kasvaa.
- Suhteellisesti hitainta alenema on Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudulla (-1 %).
- Suhteellisesti nopeinta alenema on seutukaupunkien ryhmässä (-18 %).

# Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| 1-6 -vuotiaat     | 2018           | 2020           | 2025           | 2030           | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-%       | 1-2 -<br>vuotiaita | 3-6-<br>vuotiaita | Lapsia lisää<br>hoitoon | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos -<br>ryhmässä 7 | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos<br>euroa |
|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------------------|----------------|--------------------|-------------------|-------------------------|---|--|
| Uusimaa           | 110 130        | 105 049        | 96 761         | 97 381         | -12 749                  | -11,6 %        | -4 080             | -8 669            | -10 684                 | -1 526  | -59 767 458                              |
| Varsinais-Suomi   | 27 758         | 25 973         | 23 197         | 22 839         | -4 919                   | -17,7 %        | -1 574             | -3 345            | -4 122                  | -589  | -23 060 328                              |
| Satakunta         | 12 315         | 11 233         | 9 439          | 8 911          | -3 404                   | -27,6 %        | -1 089             | -2 315            | -2 853                  | -408  | -15 957 991                              |
| Kanta-Häme        | 9 702          | 8 751          | 7 274          | 6 843          | -2 859                   | -29,5 %        | -915               | -1 944            | -2 396                  | -342  | -13 403 025                              |
| Pirkanmaa         | 32 303         | 29 694         | 26 771         | 26 670         | -5 633                   | -17,4 %        | -1 803             | -3 830            | -4 720                  | -674  | -26 407 568                              |
| Päijät-Häme       | 11 074         | 10 204         | 8 799          | 8 411          | -2 663                   | -24,0 %        | -852               | -1 811            | -2 232                  | -319  | -12 484 174                              |
| Kymenlaakso       | 8 801          | 7 846          | 6 506          | 6 040          | -2 761                   | -31,4 %        | -884               | -1 877            | -2 314                  | -331  | -12 943 600                              |
| Etelä-Karjala     | 6 515          | 5 910          | 4 945          | 4 726          | -1 789                   | -27,5 %        | -572               | -1 217            | -1 499                  | -214  | -8 386 852                               |
| Etelä-Savo        | 6 786          | 6 126          | 4 989          | 4 666          | -2 120                   | -31,2 %        | -678               | -1 442            | -1 777                  | -254  | -9 938 584                               |
| Pohjois-Savo      | 13 954         | 12 876         | 11 176         | 10 740         | -3 214                   | -23,0 %        | -1 028             | -2 186            | -2 693                  | -385  | -15 067 269                              |
| Pohjois-Karjala   | 8 802          | 8 022          | 6 938          | 6 749          | -2 053                   | -23,3 %        | -657               | -1 396            | -1 720                  | -246  | -9 624 487                               |
| Keski-Suomi       | 16 818         | 15 306         | 13 033         | 12 749         | -4 069                   | -24,2 %        | -1 302             | -2 767            | -3 410                  | -487  | -19 075 519                              |
| Etelä-Pohjanmaa   | 12 137         | 10 992         | 9 251          | 8 839          | -3 298                   | -27,2 %        | -1 055             | -2 243            | -2 764                  | -395  | -15 461 062                              |
| Pohjanmaa         | 12 182         | 11 514         | 10 220         | 9 868          | -2 314                   | -19,0 %        | -740               | -1 574            | -1 939                  | -277  | -10 848 058                              |
| Keski-Pohjanmaa   | 5 096          | 4 693          | 3 979          | 3 808          | -1 288                   | -25,3 %        | -412               | -876              | -1 079                  | -154  | -6 038 159                               |
| Pohjois-Pohjanmaa | 30 970         | 27 792         | 23 749         | 23 223         | -7 747                   | -25,0 %        | -2 479             | -5 268            | -6 492                  | -927  | -36 318 025                              |
| Kainuu            | 3 860          | 3 446          | 2 784          | 2 598          | -1 262                   | -32,7 %        | -404               | -858              | -1 058                  | -151  | -5 916 270                               |
| Lappi             | 10 104         | 9 236          | 8 252          | 7 994          | -2 110                   | -20,9 %        | -675               | -1 435            | -1 768                  | -253  | -9 891 704                               |
| <b>Koko maa</b>   | <b>339 307</b> | <b>314 663</b> | <b>278 063</b> | <b>273 055</b> | <b>-66 252</b>           | <b>-19,5 %</b> | <b>-21 201</b>     | <b>-45 051</b>    | <b>-55 519</b>          | <b>-7 931</b>                                   | <b>-310 590 133</b>                      |

- Varhaiskasvatusikäisten määrässä on alenemaa jokaisessa maakunnassa – koko maan tasolla -66.252 (-19,5 %).
- Suurin lasku on Kainuussa (-32,7 %), Kymenlaaksossa (-31,4 %) ja Etelä-Savossa (-31,2 %). Vastaavasti pienin lasku on Uudellamaalla (-11,6 %), Pirkanmaalla (-17,4 %) ja Varsinais-Suomessa (-17,7 %).
- Jos varhaiskasvatuksen ryhmäkokona pidettäisiin seitsemää lasta hoitajaa kohden ja kaikki lapset olisivat päivähoidossa, koko maasta poistuisi jopa 7.931 lapsen hoitajan tarve. Tämä vastaa noin 311 milj. euron vuosikustannusta.

# Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| 1-6 -vuotiaat                            | 2018   | 2020   | 2025   | 2030   | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-% | 1-2 -<br>vuotiaita | 3-6-<br>vuotiaita | Lapsia lisää<br>hoitoon | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos -<br>ryhmässä 7 | Opettajien<br>tarpeen muutos<br>euroa |
|--|--------|--------|--------|--------|--------------------------|----------|--------------------|-------------------|-------------------------|---|---------------------------------------|
| Metropoli                                | 99 780 | 95 711 | 88 988 | 89 956 | -9 824                   | -9,8 %   | -3 144             | -6 680            | -8 233                  | -1 176  | -46 055 024                           |
| Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut | 64 933 | 60 453 | 54 874 | 54 797 | -10 136                  | -15,6 %  | -3 244             | -6 892            | -8 494                  | -1 213  | -47 517 684                           |
| Muut isot- ja yliopistokaupungit         | 55 084 | 51 029 | 45 154 | 44 130 | -10 954                  | -19,9 %  | -3 505             | -7 449            | -9 179                  | -1 311  | -51 352 477                           |
| Muu maakuntakeskus                       | 33 773 | 30 825 | 26 029 | 24 914 | -8 859                   | -26,2 %  | -2 835             | -6 024            | -7 424                  | -1 061  | -41 531 093                           |
| Seutukaupungit                           | 50 579 | 45 305 | 37 264 | 34 890 | -15 689                  | -31,0 %  | -5 020             | -10 669           | -13 147                 | -1 878  | -73 550 211                           |
| Harvaan asuttu maaseutu                  | 7 060  | 6 244  | 5 018  | 4 714  | -2 346                   | -33,2 %  | -751               | -1 595            | -1 966                  | -281  | -10 998 075                           |
| Muut                                     | 40 787 | 36 635 | 30 386 | 28 758 | -12 029                  | -29,5 %  | -3 849             | -8 180            | -10 080                 | -1 440  | -56 392 089                           |

- Kaikkien uusien kuntaryhmien varhaiskasvatusikäisten määrät ovat alenemassa.
- Pienintä alenema on metropolialueella (-9,8 %) ja suurinta harvaan asutulla maaseudulla (-33,2 %) ja seutukaupungeissa (-31,0 %).
- Varhaiskasvatus on henkilöstövaltainen varsin kallis kunnallinen palvelu, joka vaatii yleensä myös merkittäviä tilainvestointeja.
- Varhaiskasvatuspalveluiden määrän sopeuttamisessa vähenevän tarpeen mukaisiksi piilee hyvin merkittävät taloudelliset mahdollisuudet. Mikäli niitä ei hyödynnetä, resursseja ei kyetä siirtämään sinne missä tarve kasvaa – iäkkäiden palveluihin.

# Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| Alakoulu          | 2018           | 2020           | 2025           | 2030           | Muutos-<br>%   | Muutos<br>2018 - 2030 | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos -<br>ryhmässä 20 | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos euroa |
|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|-----------------------|--|---------------------------------------|
| Uusimaa           | 115 274        | 117 410        | 112 630        | 101 567        | -11,9 %        | -13 707               | -685   | -39 407 625                           |
| Varsinais-Suomi   | 30 176         | 30 252         | 27 530         | 23 969         | -20,6 %        | -6 207                | -310   | -17 845 125                           |
| Satakunta         | 13 775         | 13 491         | 11 955         | 9 821          | -28,7 %        | -3 954                | -198   | -11 367 750                           |
| Kanta-Häme        | 11 751         | 11 282         | 9 505          | 7 769          | -33,9 %        | -3 982                | -199   | -11 448 250                           |
| Pirkanmaa         | 34 598         | 35 118         | 31 545         | 27 466         | -20,6 %        | -7 132                | -357   | -20 504 500                           |
| Päijät-Häme       | 12 564         | 12 434         | 11 002         | 9 359          | -25,5 %        | -3 205                | -160   | -9 214 375                            |
| Kymenlaakso       | 10 120         | 9 934          | 8 380          | 6 788          | -32,9 %        | -3 332                | -167   | -9 579 500                            |
| Etelä-Karjala     | 7 578          | 7 365          | 6 345          | 5 189          | -31,5 %        | -2 389                | -119   | -6 868 375                            |
| Etelä-Savo        | 7 993          | 7 680          | 6 509          | 5 219          | -34,7 %        | -2 774                | -139   | -7 975 250                            |
| Pohjois-Savo      | 15 259         | 15 296         | 13 726         | 11 634         | -23,8 %        | -3 625                | -181   | -10 421 875                           |
| Pohjois-Karjala   | 9 692          | 9 608          | 8 460          | 7 115          | -26,6 %        | -2 577                | -129   | -7 408 875                            |
| Keski-Suomi       | 19 008         | 18 769         | 16 316         | 13 475         | -29,1 %        | -5 533                | -277   | -15 907 375                           |
| Etelä-Pohjanmaa   | 13 498         | 13 491         | 11 602         | 9 565          | -29,1 %        | -3 933                | -197   | -11 307 375                           |
| Pohjanmaa         | 13 182         | 13 216         | 12 116         | 10 665         | -19,1 %        | -2 517                | -126   | -7 236 375                            |
| Keski-Pohjanmaa   | 5 432          | 5 470          | 4 944          | 4 125          | -24,1 %        | -1 307                | -65  | -3 757 625                            |
| Pohjois-Pohjanmaa | 34 644         | 34 513         | 29 390         | 24 236         | -30,0 %        | -10 408               | -520   | -29 923 000                           |
| Kainuu            | 4 461          | 4 340          | 3 664          | 2 907          | -34,8 %        | -1 554                | -78  | -4 467 750                            |
| Lappi             | 11 711         | 11 715         | 9 937          | 8 559          | -26,9 %        | -3 152                | -158   | -9 062 000                            |
| <b>Koko maa</b>   | <b>370 716</b> | <b>371 384</b> | <b>335 556</b> | <b>289 428</b> | <b>-21,9 %</b> | <b>-81 288</b>        | <b>-4 064</b>                                    | <b>-233 703 000</b>                   |

- Alakouluikäisten määrässä on niinikään suuri alenema – oppilasmäärät ovat laskussa jokaisessa maakunnassa. Koko maan tasolla oppilasmäärän lasku on -81.288.
- 20 oppilaan alakoululuokkien oppilas-opettaja -suhteella laskettuna, opettajien lukumäärä alenisi 4.064 opettajalla, mikä vastaa noin 234 milj euron vuosikustannusta. Tarve alenee yli kolmanneksella Kanta-Hämeessä (-33,9 %), Etelä-Savossa (-34,7 %) ja Kainuussa (-34,8 %).
- Oppilasmäärien rajuun alenemiseen reagoinnin yhteydessä tulisi samalla kasvattaa ryhmäkoot järkevälle tasolle. Tästä saataisiin lisähyötyä sopeuttamiseen ja voitaisiin siirtää resursseja sinne, missä tarve on kasvava – iäkkäiden palveluihin.

# Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| Alakoulu  | 2018    | 2020    | 2025    | 2030   | Muutos-<br>%   | Muutos<br>2018 - 2030 | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos -<br>ryhmässä 20 | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos euroa |
|---|---------|---------|---------|--------|----------------|-----------------------|--|---------------------------------------|
| <b>Metropoli</b>                                | 102 359 | 105 013 | 102 357 | 93 073 | <b>-9,1 %</b>  | <b>-9 286</b>         | <b>-464</b>                                      | <b>-26 697 250</b>                    |
| <b>Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut</b> | 68 648  | 69 657  | 63 506  | 55 702 | <b>-18,9 %</b> | <b>-12 946</b>        | <b>-647</b>                                      | <b>-37 219 750</b>                    |
| <b>Muut isot- ja yliopistokaupungit</b>         | 59 861  | 60 130  | 54 103  | 46 546 | <b>-22,2 %</b> | <b>-13 315</b>        | <b>-666</b>                                      | <b>-38 280 625</b>                    |
| <b>Muu maakuntakeskus</b>                       | 37 535  | 37 211  | 32 927  | 27 233 | <b>-27,4 %</b> | <b>-10 302</b>        | <b>-515</b>                                      | <b>-29 618 250</b>                    |
| <b>Seutukaupungit</b>                           | 60 385  | 58 512  | 48 568  | 39 371 | <b>-34,8 %</b> | <b>-21 014</b>        | <b>-1 051</b>                                    | <b>-60 415 250</b>                    |
| <b>Harvaan asuttu maaseutu</b>                  | 8 603   | 8 264   | 6 885   | 5 440  | <b>-36,8 %</b> | <b>-3 163</b>         | <b>-158</b>                                      | <b>-9 093 625</b>                     |
| <b>Muut</b>                                     | 48 123  | 47 226  | 39 750  | 32 399 | <b>-32,7 %</b> | <b>-15 724</b>        | <b>-786</b>                                      | <b>-45 206 500</b>                    |

- Kaikkien uusien kuntaryhmien alakouluikäisten määrät ovat laskussa.
- Alakouluikäisten määrät laskevat suhteellisesti vähiten metropolialueella (-9,1 %) ja eniten harvaan asutulla maaseudulla (-36,8 %) ja seutukaupungeissa (-34,8 %).
- Koulutilojen rakentaminen ja ylläpito on vaatinut kunnilta merkittävää resursointia.
- Edelleen monissa kunnissa ylimitoitetaan koulutilojen rakentamista ja peruskorjausta, koska taulukosta ilmeneviin muutoksiin ei ole havahduttu, eikä tietojen oikeellisuuden myöntäminen ole helppoa.

# Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| Yläkoulu          | 2018           | 2020           | 2025           | 2030           | Muutos-<br>% | Muutos<br>2018 - 2030 | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos -<br>ryhmässä 20 | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos euroa |
|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------|-----------------------|--|---------------------------------------|
| Uusimaa           | 52 182         | 54 189         | 60 035         | 61 490         | 17,8 %       | 9 308                 | 465  | 26 760 500                            |
| Varsinais-Suomi   | 14 746         | 14 729         | 15 323         | 15 126         | 2,6 %        | 380                   | 19   | 1 092 500                             |
| Satakunta         | 6 787          | 6 858          | 6 816          | 6 619          | -2,5 %       | -168                  | -8   | -483 000                              |
| Kanta-Häme        | 5 673          | 5 762          | 5 899          | 5 323          | -6,2 %       | -350                  | -18  | -1 006 250                            |
| Pirkanmaa         | 15 814         | 16 309         | 18 022         | 17 947         | 13,5 %       | 2 133                 | 107  | 6 132 375                             |
| Päijät-Häme       | 6 397          | 6 434          | 6 584          | 6 281          | -1,8 %       | -116                  | -6   | -333 500                              |
| Kymenlaakso       | 5 345          | 5 253          | 5 025          | 4 677          | -12,5 %      | -668                  | -33  | -1 920 500                            |
| Etelä-Karjala     | 3 825          | 3 687          | 3 716          | 3 520          | -8,0 %       | -305                  | -15  | -876 875                              |
| Etelä-Savo        | 4 367          | 4 268          | 3 991          | 3 657          | -16,3 %      | -710                  | -36  | -2 041 250                            |
| Pohjois-Savo      | 7 904          | 7 686          | 7 710          | 7 616          | -3,6 %       | -288                  | -14  | -828 000                              |
| Pohjois-Karjala   | 4 942          | 4 763          | 4 815          | 4 730          | -4,3 %       | -212                  | -11  | -609 500                              |
| Keski-Suomi       | 8 805          | 8 997          | 9 599          | 9 220          | 4,7 %        | 415                   | 21   | 1 193 125                             |
| Etelä-Pohjanmaa   | 6 721          | 6 670          | 6 749          | 6 470          | -3,7 %       | -251                  | -13  | -721 625                              |
| Pohjanmaa         | 6 052          | 6 174          | 6 689          | 6 530          | 7,9 %        | 478                   | 24   | 1 374 250                             |
| Keski-Pohjanmaa   | 2 521          | 2 528          | 2 714          | 2 729          | 8,3 %        | 208                   | 10   | 598 000                               |
| Pohjois-Pohjanmaa | 15 483         | 16 257         | 17 396         | 16 671         | 7,7 %        | 1 188                 | 59   | 3 415 500                             |
| Kainuu            | 2 241          | 2 157          | 2 224          | 2 059          | -8,1 %       | -182                  | -9   | -523 250                              |
| Lappi             | 5 600          | 5 417          | 5 779          | 5 484          | -2,1 %       | -116                  | -6   | -333 500                              |
| <b>Koko maa</b>   | <b>175 405</b> | <b>178 138</b> | <b>189 086</b> | <b>186 149</b> | <b>6,1 %</b> | <b>10 744</b>         | <b>537</b>                                       | <b>30 889 000</b>                     |

- Yläkouluikäisten määrät ovat kasvussa vielä Uudenmaan (17,8 %), Varsinais-Suomen (2,6 %), Pirkanmaan (13,5 %), Keski-Suomen (4,7 %), Pohjanmaan (7,9 %), Keski-Pohjanmaan (8,3 %) ja Pohjois-Pohjanmaan (7,7 %) maakunnissa.
- Koko maan tasolla yläkouluikäisten määrät kasvavat vielä vuoteen 2030 mennessä 10.744 oppilaalla.
- 20 oppilaan yläkoululuokkien oppilas-opettaja -suhteella laskettuna, myös opettajien lukumäärä kasvaisi 537 opettajalla, mikä vastaa noin 31 milj. euron vuosikustannusta (vrt. alakouluopettajien määrän alenemasta tuleva laskennallinen kustannussäästö 234 milj. €/vuosi).

# Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| Yläkoulu  | 2018   | 2020   | 2025   | 2030   | Muutos-<br>%   | Muutos<br>2018 - 2030 | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos -<br>ryhmässä 20 | Opettajien<br>tarpeen<br>muutos euroa |
|---|--------|--------|--------|--------|----------------|-----------------------|--|---------------------------------------|
| <b>Metropoli</b>                                | 46 013 | 47 971 | 53 735 | 55 811 | <b>21,3 %</b>  | <b>9 798</b>          | <b>490</b>                                       | <b>28 169 250</b>                     |
| <b>Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut</b> | 31 370 | 32 526 | 35 799 | 35 734 | <b>13,9 %</b>  | <b>4 364</b>          | <b>218</b>                                       | <b>12 546 500</b>                     |
| <b>Muut isot- ja yliopistokaupungit</b>         | 28 828 | 28 961 | 31 003 | 30 598 | <b>6,1 %</b>   | <b>1 770</b>          | <b>89</b>  | <b>5 088 750</b>                      |
| <b>Muu maakuntakeskus</b>                       | 18 765 | 18 857 | 19 258 | 18 646 | <b>-0,6 %</b>  | <b>-119</b>           | <b>-6</b>  | <b>-342 125</b>                       |
| <b>Seutukaupungit</b>                           | 30 277 | 29 782 | 29 608 | 27 137 | <b>-10,4 %</b> | <b>-3 140</b>         | <b>-157</b>                                      | <b>-9 027 500</b>                     |
| <b>Harvaan asuttu maaseutu</b>                  | 4 332  | 4 271  | 3 975  | 3 657  | <b>-15,6 %</b> | <b>-675</b>           | <b>-34</b>                                       | <b>-1 940 625</b>                     |
| <b>Muut</b>                                     | 22 487 | 22 495 | 22 693 | 21 165 | <b>-5,9 %</b>  | <b>-1 322</b>         | <b>-66</b>                                       | <b>-3 800 750</b>                     |

- Metropolialueen (21,3 %), Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutujen (13,9 %) ja muiden isojen- ja yliopistokaupunkiseutujen (6,1 %) yläkoulujen oppilasmäärät ovat kasvussa.
- Muiden alueiden oppilasmäärät ovat laskussa, mutta laskevat selvästi vähemmän kuin varhaiskasvatus- ja alakouluikäisten määrät.
- Yläkouluikäisten määrien merkittävä alenema on ennustettavissa vuoden 2030 jälkeen.
- Ainoat seikat, mitkä voisivat estää aleneman vuoden 2030 jälkeen, olisivat syntyvyyden nopea (ja yllättävä) kasvu tai lasten voimakas maahanmuutto.

# Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| 13-15 yläkoulu    | 2018           | 2021           | 2025           | 2030           | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------------------|
| Uusimaa           | 53 938         | 57 859         | 60 503         | 57 174         | 3 236                    |
| Varsinais-Suomi   | 14 664         | 15 002         | 15 476         | 13 817         | -847                     |
| Satakunta         | 6 861          | 6 918          | 6 798          | 5 928          | -933                     |
| Kanta-Häme        | 5 893          | 5 994          | 5 575          | 4 707          | -1 186                   |
| Pirkanmaa         | 16 353         | 17 340         | 17 919         | 15 821         | -532                     |
| Päijät-Häme       | 6 441          | 6 424          | 6 375          | 5 543          | -898                     |
| Kymenlaakso       | 5 339          | 5 069          | 4 985          | 4 154          | -1 185                   |
| Etelä-Karjala     | 3 728          | 3 832          | 3 792          | 3 173          | -555                     |
| Etelä-Savo        | 4 276          | 4 072          | 3 842          | 3 247          | -1 029                   |
| Pohjois-Savo      | 7 695          | 7 557          | 7 767          | 6 816          | -879                     |
| Pohjois-Karjala   | 4 777          | 4 832          | 4 932          | 4 198          | -579                     |
| Keski-Suomi       | 8 972          | 9 462          | 9 488          | 8 050          | -922                     |
| Etelä-Pohjanmaa   | 6 736          | 6 660          | 6 820          | 5 814          | -922                     |
| Pohjanmaa         | 6 164          | 6 555          | 6 719          | 6 069          | -95                      |
| Keski-Pohjanmaa   | 2 537          | 2 638          | 2 741          | 2 378          | -159                     |
| Pohjois-Pohjanmaa | 16 560         | 17 212         | 17 306         | 14 357         | -2 203                   |
| Kainuu            | 2 232          | 2 212          | 2 116          | 1 771          | -461                     |
| Lappi             | 5 513          | 5 732          | 5 927          | 4 930          | -583                     |
| <b>Koko maa</b>   | <b>178 679</b> | <b>185 370</b> | <b>189 081</b> | <b>167 947</b> | <b>-10 732</b>           |

| 16-18 lukio/toinen aste | 2018           | 2020           | 2025           | 2030           | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|-------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------------------|
| Uusimaa                 | 52 182         | 54 189         | 60 035         | 61 490         | 9 308                    |
| Varsinais-Suomi         | 14 746         | 14 729         | 15 323         | 15 126         | 380                      |
| Satakunta               | 6 787          | 6 858          | 6 816          | 6 619          | -168                     |
| Kanta-Häme              | 5 673          | 5 762          | 5 899          | 5 323          | -350                     |
| Pirkanmaa               | 15 814         | 16 309         | 18 022         | 17 947         | 2 133                    |
| Päijät-Häme             | 6 397          | 6 434          | 6 584          | 6 281          | -116                     |
| Kymenlaakso             | 5 345          | 5 253          | 5 025          | 4 677          | -668                     |
| Etelä-Karjala           | 3 825          | 3 687          | 3 716          | 3 520          | -305                     |
| Etelä-Savo              | 4 367          | 4 268          | 3 991          | 3 657          | -710                     |
| Pohjois-Savo            | 7 904          | 7 686          | 7 710          | 7 616          | -288                     |
| Pohjois-Karjala         | 4 942          | 4 763          | 4 815          | 4 730          | -212                     |
| Keski-Suomi             | 8 805          | 8 997          | 9 599          | 9 220          | 415                      |
| Etelä-Pohjanmaa         | 6 721          | 6 670          | 6 749          | 6 470          | -251                     |
| Pohjanmaa               | 6 052          | 6 174          | 6 689          | 6 530          | 478                      |
| Keski-Pohjanmaa         | 2 521          | 2 528          | 2 714          | 2 729          | 208                      |
| Pohjois-Pohjanmaa       | 15 483         | 16 257         | 17 396         | 16 671         | 1 188                    |
| Kainuu                  | 2 241          | 2 157          | 2 224          | 2 059          | -182                     |
| Lappi                   | 5 600          | 5 417          | 5 779          | 5 484          | -116                     |
| <b>Koko maa</b>         | <b>175 405</b> | <b>178 138</b> | <b>189 086</b> | <b>186 149</b> | <b>10 744</b>            |

- Yläkouluikäisten kohdalla Uusimaa on vielä kasvussa, toisen asteen opintoikäiset eivät kohtaa samanlaista alenemaa kuin muut varhaisemmat ikäryhmät: näissä on kasvua Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla, Keski-Suomessa ja Pohjanmaan maakuntien kunnissa poislukien Etelä-Pohjanmaa.
- Kehitys tekee palvelurakenteen kehittämisen vaikeaksi sekä maakuntien sisällä, mutta erityisesti maakuntien kesken. Kuinka voidaan taata edes jossain määrin samantasoinen mahdollisuus toisen asteen opintoihin eri puolilla Suomea varsinkin, kun lukiota – on se kuinka suuri ja kuinka hyvän palvelutarjottimen tarjoava – pidetään viimeisenä elinvoiman erityispiirteenä muuten taantuvassa kunnassa.

# Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| 13-15 yläkoulu                   | 2018   | 2020   | 2025   | 2030          | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|----------------------------------|--------|--------|--------|---------------|--------------------------|
| <b>1 Metropoli</b>               | 47 384 | 49 710 | 54 221 | <b>52 033</b> | <b>4 649</b>             |
| Tampereen, Turun ja Oulun        |        |        |        |               |                          |
| <b>2 kaupunkiseudut</b>          | 32 194 | 33 482 | 35 503 | <b>31 773</b> | <b>-421</b>              |
| Muut isot- ja                    |        |        |        |               |                          |
| <b>3 yliopistokaupungit</b>      | 28 484 | 29 505 | 30 741 | <b>26 998</b> | <b>-1 486</b>            |
| <b>4 Muu maakuntakeskus</b>      | 18 674 | 18 750 | 18 815 | <b>16 363</b> | <b>-2 311</b>            |
| <b>5 Seutukaupungit</b>          | 30 567 | 30 512 | 29 506 | <b>24 049</b> | <b>-6 518</b>            |
| <b>6 Harvaan asuttu maaseutu</b> | 4 699  | 4 540  | 4 173  | <b>3 431</b>  | <b>-1 268</b>            |
| <b>7 Muut</b>                    | 23 885 | 23 804 | 23 465 | <b>19 456</b> | <b>-4 429</b>            |

| 16-18 lukio/toinen aste          | 2018   | 2020   | 2025   | 2030          | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|----------------------------------|--------|--------|--------|---------------|--------------------------|
| <b>1 Metropoli</b>               | 46 013 | 47 971 | 53 735 | <b>55 811</b> | <b>9 798</b>             |
| Tampereen, Turun ja Oulun        |        |        |        |               |                          |
| <b>2 kaupunkiseudut</b>          | 31 370 | 32 526 | 35 799 | <b>35 734</b> | <b>4 364</b>             |
| Muut isot- ja                    |        |        |        |               |                          |
| <b>3 yliopistokaupungit</b>      | 28 828 | 28 961 | 31 003 | <b>30 598</b> | <b>1 770</b>             |
| <b>4 Muu maakuntakeskus</b>      | 18 765 | 18 857 | 19 258 | <b>18 646</b> | <b>-119</b>              |
| <b>5 Seutukaupungit</b>          | 30 277 | 29 782 | 29 608 | <b>27 137</b> | <b>-3 140</b>            |
| <b>6 Harvaan asuttu maaseutu</b> | 4 332  | 4 271  | 3 975  | <b>3 657</b>  | <b>-675</b>              |
| <b>7 Muut</b>                    | 22 487 | 22 495 | 22 693 | <b>21 165</b> | <b>-1 322</b>            |

- Metropolialueella kasvaa sekä yläkoululaisten mutta myös toisen asteen opiskelijoiden määrä,
- Metropolialueen lisäksi toisen asteen oppilaiden määrä kasvaa Tampereen, Oulun ja Turun seudulla sekä muissa suurissa kaupungeissa ja muissa yliopistokaupungeissa.

# Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

| 19-23 nuoret työkäiset ja opiskelijat | 2018           | 2020           | 2025           | 2030           | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|---------------------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------------------|
| Uusimaa                               | 94 728         | 93 233         | 97 876         | 105 769        | 11 041                   |
| Varsinais-Suomi                       | 29 087         | 28 004         | 27 387         | 28 722         | -365                     |
| Satakunta                             | 10 915         | 10 352         | 10 421         | 10 453         | -462                     |
| Kanta-Häme                            | 8 151          | 7 836          | 7 855          | 7 944          | -207                     |
| Pirkanmaa                             | 31 956         | 31 200         | 31 664         | 33 662         | 1 706                    |
| Päijät-Häme                           | 10 174         | 9 851          | 9 915          | 10 113         | -61                      |
| Kymenlaakso                           | 8 010          | 7 598          | 7 188          | 7 101          | -909                     |
| Etelä-Karjala                         | 7 253          | 6 881          | 6 599          | 6 701          | -552                     |
| Etelä-Savo                            | 6 751          | 6 531          | 6 270          | 6 159          | -592                     |
| Pohjois-Savo                          | 13 745         | 13 314         | 12 947         | 13 097         | -648                     |
| Pohjois-Karjala                       | 9 822          | 9 247          | 8 710          | 8 864          | -958                     |
| Keski-Suomi                           | 17 666         | 16 922         | 17 277         | 18 095         | 429                      |
| Etelä-Pohjanmaa                       | 9 636          | 9 611          | 9 635          | 9 955          | 319                      |
| Pohjanmaa                             | 11 063         | 10 629         | 10 869         | 11 483         | 420                      |
| Keski-Pohjanmaa                       | 3 654          | 3 557          | 3 663          | 3 878          | 224                      |
| Pohjois-Pohjanmaa                     | 25 438         | 25 311         | 26 849         | 28 041         | 2 603                    |
| Kainuu                                | 3 484          | 3 336          | 3 302          | 3 367          | -117                     |
| Lappi                                 | 9 490          | 8 978          | 8 634          | 9 265          | -225                     |
| <b>Koko maa</b>                       | <b>311 023</b> | <b>302 391</b> | <b>307 061</b> | <b>322 669</b> | <b>11 646</b>            |

| 19-23 nuoret työkäiset ja opiskelijat | 2018   | 2020   | 2025   | 2030   | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|---------------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------------------------|
| <b>1 Metropoli</b>                    | 86 885 | 85 591 | 90 168 | 97 997 | 11 112                   |
| <b>2 kaupunkiseudut</b>               | 69 262 | 67 620 | 68 839 | 73 022 | 3 760                    |
| <b>3 yliopistokaupungit</b>           | 60 446 | 58 209 | 58 138 | 60 666 | 220                      |
| <b>4 Muu maakuntakeskus</b>           | 32 232 | 31 243 | 31 266 | 31 967 | -265                     |
| <b>5 Seutukaupungit</b>               | 40 273 | 38 500 | 37 432 | 37 765 | -2 508                   |
| <b>6 Harvaan asuttu maaseutu</b>      | 4 812  | 4 436  | 4 317  | 4 234  | -578                     |
| <b>7 Muut</b>                         | 24 666 | 24 112 | 24 194 | 24 633 | -33                      |

- Myös yliopisto-opiskelijaikäiset ja muut nuoret aikuiset kasvattavat joidenkin maakuntien asukasmäärää – näin hyötyy Uusimaa, Pirkanmaa, Keski-Suomi ja Pohjanmaan maakunnat.
- Sama pätee metropolialueeseen, Tampereen, Oulun ja Turun kaupunkiseutuun sekä suuriin kaupunkeihin ja yliopistopaikkakuntiin.

# Työikäisten määrän muutos vs eläkeläiset

| 24-64 työssäkäyvät | 2018             | 2020             | 2025             | 2030             | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-%      |
|--------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|--------------------------|---------------|
| Uusimaa            | 938 435          | 954 177          | 984 217          | 1 005 734        | 67 299                   | 7,2 %         |
| Varsinais-Suomi    | 248 605          | 248 605          | 248 016          | 246 564          | -2 041                   | -0,8 %        |
| Satakunta          | 108 261          | 105 836          | 100 435          | 96 093           | -12 168                  | -11,2 %       |
| Kanta-Häme         | 86 687           | 84 652           | 80 150           | 76 488           | -10 199                  | -11,8 %       |
| Pirkanmaa          | 269 741          | 271 376          | 273 998          | 276 083          | 6 342                    | 2,4 %         |
| Päijät-Häme        | 100 487          | 98 690           | 94 845           | 91 502           | -8 985                   | -8,9 %        |
| Kymenlaakso        | 87 116           | 84 293           | 77 804           | 72 500           | -14 616                  | -16,8 %       |
| Etelä-Karjala      | 64 538           | 62 987           | 59 396           | 56 543           | -7 995                   | -12,4 %       |
| Etelä-Savo         | 70 052           | 67 026           | 60 472           | 55 706           | -14 346                  | -20,5 %       |
| Pohjois-Savo       | 124 827          | 122 117          | 115 873          | 111 129          | -13 698                  | -11,0 %       |
| Pohjois-Karjala    | 81 511           | 79 593           | 74 970           | 71 968           | -9 543                   | -11,7 %       |
| Keski-Suomi        | 139 176          | 138 007          | 134 374          | 132 092          | -7 084                   | -5,1 %        |
| Etelä-Pohjanmaa    | 92 544           | 90 105           | 85 487           | 82 162           | -10 382                  | -11,2 %       |
| Pohjanmaa          | 89 329           | 88 602           | 87 083           | 86 010           | -3 319                   | -3,7 %        |
| Keski-Pohjanmaa    | 32 861           | 32 323           | 31 188           | 30 406           | -2 455                   | -7,5 %        |
| Pohjois-Pohjanmaa  | 206 253          | 204 583          | 200 655          | 198 595          | -7 658                   | -3,7 %        |
| Kainuu             | 36 217           | 34 466           | 30 980           | 28 536           | -7 681                   | -21,2 %       |
| Lappi              | 90 766           | 88 291           | 82 756           | 79 051           | -11 715                  | -12,9 %       |
| <b>Koko maa</b>    | <b>2 867 406</b> | <b>2 855 729</b> | <b>2 822 699</b> | <b>2 797 162</b> | <b>-70 244</b>           | <b>-2,4 %</b> |

| Eläkeläiset 64 v + | 2018             | 2020             | 2025             | 2030             | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-%      |
|--------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|--------------------------|---------------|
| Uusimaa            | 290 146          | 305 471          | 342 151          | 381 688          | 91 542                   | 31,6 %        |
| Varsinais-Suomi    | 109 649          | 113 977          | 122 823          | 131 285          | 21 636                   | 19,7 %        |
| Satakunta          | 58 079           | 59 587           | 62 150           | 64 133           | 6 054                    | 10,4 %        |
| Kanta-Häme         | 42 238           | 43 938           | 47 629           | 50 837           | 8 599                    | 20,4 %        |
| Pirkanmaa          | 109 883          | 114 470          | 124 666          | 133 842          | 23 959                   | 21,8 %        |
| Päijät-Häme        | 51 958           | 53 925           | 57 638           | 60 720           | 8 762                    | 16,9 %        |
| Kymenlaakso        | 47 513           | 48 954           | 51 811           | 53 752           | 6 239                    | 13,1 %        |
| Etelä-Karjala      | 34 467           | 35 584           | 37 553           | 38 820           | 4 353                    | 12,6 %        |
| Etelä-Savo         | 43 508           | 44 760           | 47 120           | 48 225           | 4 717                    | 10,8 %        |
| Pohjois-Savo       | 60 251           | 62 891           | 68 168           | 71 835           | 11 584                   | 19,2 %        |
| Pohjois-Karjala    | 41 480           | 43 410           | 47 138           | 49 007           | 7 527                    | 18,1 %        |
| Keski-Suomi        | 62 807           | 65 371           | 70 669           | 74 682           | 11 875                   | 18,9 %        |
| Etelä-Pohjanmaa    | 46 836           | 48 698           | 52 034           | 54 420           | 7 584                    | 16,2 %        |
| Pohjanmaa          | 41 067           | 42 338           | 44 454           | 46 213           | 5 146                    | 12,5 %        |
| Keski-Pohjanmaa    | 15 616           | 16 212           | 17 292           | 18 069           | 2 453                    | 15,7 %        |
| Pohjois-Pohjanmaa  | 78 685           | 83 388           | 93 278           | 101 075          | 22 390                   | 28,5 %        |
| Kainuu             | 20 078           | 20 916           | 22 282           | 23 001           | 2 923                    | 14,6 %        |
| Lappi              | 43 956           | 45 894           | 49 904           | 52 350           | 8 394                    | 19,1 %        |
| <b>Koko maa</b>    | <b>1 198 217</b> | <b>1 249 784</b> | <b>1 358 760</b> | <b>1 453 954</b> | <b>255 737</b>           | <b>21,3 %</b> |

| Ennakkonpidätysten alaiset<br>ansiotulot | 2016<br>Mediaani | 2017<br>Mediaani | 2018 ennak.<br>Mediaani |
|--|------------------|------------------|-------------------------|
| Palkkatulot                              | 28 114           | 28 266           | 29 043                  |
| Eläketulot                               | 16 031           | 16 293           | 16 620                  |
| Työttömyyskorvaukset                     | 6 619            | 6 353            | 6 198                   |
| Muut veronalaiset sosiaaliet.            | 2 178            | 2 151            | 1 829                   |

| Kunnallisvero | 2016<br>Mediaani | 2017<br>Mediaani |
|---------------|------------------|------------------|
| Palkansaaja   | 5 460            | 5 229            |
| Eläkeläinen   | 3 042            | 3 080            |
| Työtön        | 1 567            | 1 492            |

- Työssäkäyvien lukumäärät ovat kasvussa vain Uudellamaalla (7,2 %) ja Pirkanmaalla (2,4 %).
- Suurin suhteellinen alenema työikäisten määrissä on Kainuussa (-21,2 %) ja Etelä-Savossa (-20,5 %), missä työikäisen väestön määrä alenee yli viidenneksellä.
- Samaan aikaan yli 64-vuotiaiden määrä kasvaa kaikissa maakunnissa, suurin suhteellinen kasvu on Uudellamaalla (31,6 %), Pohjois-Pohjanmaalla (28,5 %) ja Pirkanmaalla (21,8 %).
- Manner-Suomessa työssäkäyvien määrä laskee noin 70.000:lla (-2,4 %) ja eläkeläisten määrä kasvaa samaan aikaan noin 256.000:lla (21,3 %).

# Työikäisten määrän muutos vs eläkeikäiset

| 24-64 työssäkäyvät                 |         |         |         |         | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Eläkeikäiset 64+                   |         |         |         |         | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|------------------------------------|---------|---------|---------|---------|--------------------------|------------------------------------|---------|---------|---------|---------|--------------------------|
|                                    | 2018    | 2020    | 2025    | 2030    |                          | 2018                               | 2020    | 2025    | 2030    |         |                          |
| 1 Metropoli                        | 847 231 | 865 047 | 899 486 | 924 787 | 77 556                   | 1 Metropoli                        | 247 365 | 260 929 | 293 675 | 329 443 | 82 078                   |
| 2 kaupunkiseudut                   | 522 036 | 528 874 | 539 761 | 547 502 | 25 466                   | 2 kaupunkiseudut                   | 188 021 | 197 581 | 219 444 | 239 913 | 51 892                   |
| 3 Muut isot- ja yliopistokaupungit | 462 131 | 460 498 | 453 747 | 448 603 | -13 528                  | 3 Muut isot- ja yliopistokaupungit | 196 243 | 205 423 | 224 115 | 238 715 | 42 472                   |
| 4 Muu maakuntakeskus               | 290 355 | 285 432 | 273 993 | 264 577 | -25 778                  | 4 Muu maakuntakeskus               | 140 535 | 145 817 | 156 153 | 164 437 | 23 902                   |
| 5 Seutukaupungit                   | 450 880 | 433 909 | 399 579 | 374 122 | -76 758                  | 5 Seutukaupungit                   | 252 377 | 261 316 | 277 421 | 287 825 | 35 448                   |
| 6 Harvaan asuttu maaseutu          | 72 240  | 68 114  | 59 097  | 53 175  | -19 065                  | 6 Harvaan asuttu maaseutu          | 50 305  | 51 649  | 54 412  | 55 299  | 4 994                    |
| 7 Muut                             | 324 751 | 312 963 | 289 775 | 272 245 | -52 506                  | 7 Muut                             | 178 658 | 184 288 | 194 448 | 201 849 | 23 191                   |

- Työssäkävien lukumäärät ovat kasvussa vain metropolialueella ( 9,1 %) ja Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla (4,9 %).
- Suurin suhteellinen alenema työikäisten määrissä on harvaan asutulla maaseudulla – yli neljännes työikäisistä (-26,4 %).
- Samaan aikaan kaikilla alueilla yli 64-vuotiaiden määrä kasvaa, suurin suhteellinen kasvu on metropolialueella (+33,2 %) ja pienin harvaan asutulla maaseudulla (+9,9 %) – metropolialueen eläköityminen kiihtyy, harvaan asuttu maaseutu on jo pitkälle eläköitynyt.

| Ennakkonpidätysten alaiset ansiotulot | 2016<br>Mediaani | 2017<br>Mediaani | 2018 ennak.<br>Mediaani |
|---------------------------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Palkkatulot                           | 28 114           | 28 266           | 29 043                  |
| Eläketulot                            | 16 031           | 16 293           | 16 620                  |
| Työttömyyskorvaukset                  | 6 619            | 6 353            | 6 198                   |
| Muut veronalaiset sosiaaliet.         | 2 178            | 2 151            | 1 829                   |
| Kunnallisvero                         | 2016<br>Mediaani | 2017<br>Mediaani |                         |
| Palkansaaja                           | 5 460            | 5 229            |                         |
| Eläkeläinen                           | 3 042            | 3 080            |                         |
| Työtön                                | 1 567            | 1 492            |                         |

# Eläkkeelle siirtyvien määrä vs 75-84 –vuotiaat eläkeläiset

| 65-74 eläkkeelle siirtyneet | 2018           | 2020           | 2025           | 2030           | Muutos         |
|-----------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
|                             |                |                |                |                | 2018 - 2030    |
| Uusimaa                     | 173 053        | 175 414        | 170 964        | 182 940        | 9 887          |
| Varsinais-Suomi             | 62 580         | 63 392         | 59 034         | 58 602         | -3 978         |
| Satakunta                   | 32 595         | 32 781         | 29 421         | 27 888         | -4 707         |
| Kanta-Häme                  | 24 288         | 24 781         | 23 299         | 23 002         | -1 286         |
| Pirkanmaa                   | 62 521         | 63 702         | 60 359         | 60 347         | -2 174         |
| Päijät-Häme                 | 30 236         | 30 417         | 27 448         | 26 551         | -3 685         |
| Kymenlaakso                 | 26 928         | 27 029         | 24 888         | 23 769         | -3 159         |
| Etelä-Karjala               | 18 959         | 19 496         | 18 203         | 17 154         | -1 805         |
| Etelä-Savo                  | 24 254         | 24 674         | 23 213         | 21 554         | -2 700         |
| Pohjois-Savo                | 34 294         | 35 785         | 34 707         | 33 026         | -1 268         |
| Pohjois-Karjala             | 23 927         | 24 842         | 24 278         | 22 341         | -1 586         |
| Keski-Suomi                 | 35 873         | 36 890         | 34 913         | 33 947         | -1 926         |
| Etelä-Pohjanmaa             | 26 242         | 27 264         | 25 631         | 24 109         | -2 133         |
| Pohjanmaa                   | 22 368         | 22 634         | 20 673         | 19 688         | -2 680         |
| Keski-Pohjanmaa             | 9 018          | 9 184          | 8 260          | 7 777          | -1 241         |
| Pohjois-Pohjanmaa           | 45 448         | 48 108         | 48 220         | 47 045         | 1 597          |
| Kainuu                      | 11 348         | 11 874         | 11 507         | 10 507         | -841           |
| Lappi                       | 25 121         | 26 696         | 26 084         | 24 670         | -451           |
| <b>Koko maa</b>             | <b>689 053</b> | <b>704 963</b> | <b>671 102</b> | <b>664 917</b> | <b>-24 136</b> |

| 75-84 eläkkeellä olevat | 2018           | 2020           | 2025           | 2030           | Muutos         |
|-------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
|                         |                |                |                |                | 2018 - 2030    |
| Uusimaa                 | 85 567         | 96 698         | 130 454        | 143 858        | 58 291         |
| Varsinais-Suomi         | 32 813         | 35 983         | 47 425         | 52 461         | 19 648         |
| Satakunta               | 18 112         | 19 135         | 24 042         | 26 169         | 8 057          |
| Kanta-Häme              | 12 669         | 13 724         | 18 181         | 20 356         | 7 687          |
| Pirkanmaa               | 33 371         | 36 204         | 47 752         | 53 121         | 19 750         |
| Päijät-Häme             | 15 837         | 17 250         | 22 736         | 24 852         | 9 015          |
| Kymenlaakso             | 14 384         | 15 593         | 19 966         | 21 634         | 7 250          |
| Etelä-Karjala           | 10 918         | 11 329         | 14 115         | 15 684         | 4 766          |
| Etelä-Savo              | 13 669         | 14 221         | 17 504         | 19 380         | 5 711          |
| Pohjois-Savo            | 18 276         | 19 115         | 24 716         | 28 775         | 10 499         |
| Pohjois-Karjala         | 12 453         | 13 255         | 17 043         | 19 760         | 7 307          |
| Keski-Suomi             | 19 180         | 20 428         | 26 513         | 29 758         | 10 578         |
| Etelä-Pohjanmaa         | 14 063         | 14 777         | 19 291         | 22 232         | 8 169          |
| Pohjanmaa               | 12 752         | 13 654         | 17 317         | 18 747         | 5 995          |
| Keski-Pohjanmaa         | 4 636          | 4 953          | 6 761          | 7 516          | 2 880          |
| Pohjois-Pohjanmaa       | 23 921         | 25 259         | 33 489         | 39 987         | 16 066         |
| Kainuu                  | 6 133          | 6 357          | 7 846          | 9 240          | 3 107          |
| Lappi                   | 13 599         | 13 589         | 17 495         | 20 794         | 7 195          |
| <b>Koko maa</b>         | <b>362 353</b> | <b>391 524</b> | <b>512 646</b> | <b>574 324</b> | <b>211 971</b> |

- Taulukko on otettu tarkasteluun kuriositeettina – maakunnat ovat jo melko ikääntyneitä, sillä ainoastaan Uudellamaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla eläkkeelle siirtyvien määrä kasvaa – muualla alenee.
- Sitä vastoin 74-84 -vuotiaiden eläkkeellä olevien määrät ovat jyrkässä kasvussa – esimerkiksi Uudellamaalla oli vuonna 2018 85.567 74-84 –vuotiasta eläkeläistä ja vuonna 2030 heitä on lähes kaksinkertainen määrä – 143.858! Tämä osoittanee, kuinka vaikea on löytää hoitopaikkoja ja tekijöitä sekä vaadittava rahoitus.

# Eläkkeelle siirtyvien määrä vs 75-84 –vuotiaat eläkeläiset

| 65-74 eläkkeelle siirtyneet            |         |         |         |         |         | Muutos<br>2018 -<br>2030               | 75-84 eläkkeellä olevat |        |         |         |        |  | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|--|---------|---------|---------|---------|---------|--|-------------------------|--------|---------|---------|--------|--|--------------------------|
|  | 2018    | 2020    | 2025    | 2030    |         |  | 2018                    | 2020   | 2025    | 2030    |        |  |                          |
| 1 Metropoli                            | 147 875 | 150 160 | 147 414 | 159 123 | 11 248  | 1 Metropoli                            | 72 870                  | 82 494 | 111 591 | 123 284 | 50 414 |  |                          |
| 2 Tampereen, Turun ja Oulun KS         | 108 386 | 111 317 | 108 222 | 110 400 | 2 014   | 2 Tampereen, Turun ja Oulun KS         | 56 653                  | 62 003 | 83 097  | 94 015  | 37 362 |  |                          |
| 3 isot kaupungit ja yliopistokaupungit | 112 943 | 116 667 | 111 438 | 108 230 | -4 713  | 3 isot kaupungit ja yliopistokaupungit | 59 352                  | 63 713 | 84 005  | 95 621  | 36 269 |  |                          |
| 4 Muu maakuntakeskus                   | 80 117  | 81 345  | 75 373  | 72 945  | -7 172  | 4 Muu maakuntakeskus                   | 42 824                  | 46 246 | 60 034  | 66 353  | 23 529 |  |                          |
| 5 Seutukaupungit                       | 142 575 | 145 767 | 135 196 | 126 783 | -15 792 | 5 Seutukaupungit                       | 77 261                  | 81 908 | 104 757 | 117 238 | 39 977 |  |                          |
| 6 Harvaan asuttu maaseutu              | 27 725  | 28 671  | 27 435  | 25 129  | -2 596  | 6 Harvaan asuttu maaseutu              | 15 909                  | 15 942 | 19 537  | 22 160  | 6 251  |  |                          |
| 7 Muut                                 | 100 674 | 102 836 | 95 503  | 90 347  | -10 327 | 7 Muut                                 | 54 270                  | 57 199 | 72 949  | 81 325  | 27 055 |  |                          |

- Uuden tarkastelun mukainen jako piirtää saman kuvan. Vain metropolialueen ja Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla eläkkeelle siirtyvien määrä vielä kasvaa – muualla alenee.
- 74-84 -vuotiaiden eläkeikäisten määrät ovat jyrkässä kasvussa – metropolialueella oli vuonna 2018 72.870 yli 74-84-vuotiasta eläkeläistä ja vuonna 2030 heitä on miltei kaksinkertainen määrä – 123.284!

# Ikääntyneiden hoito

| yli 74 v- ...     | Muutos 2018 - 2030 |                |                |                |                | Julkiseen palveluun hoidettavia |               | Tehostettuun hoidettavia |               | Tehostettuun hoitajia |               | Tehostettuun hoitajia, euroa |                    | Kotipalveluun hoidettavia |               | Kotipalveluun hoitajia |              | Kotipalveluun hoitajia, euroa |                    | Omaishoittoon hoidettavia |               |
|-------------------|--------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|---------------------------------|---------------|--------------------------|---------------|-----------------------|---------------|------------------------------|--------------------|---------------------------|---------------|------------------------|--------------|-------------------------------|--------------------|---------------------------|---------------|
|                   | 2018               | 2020           | 2025           | 2030           | 2030           | Minimi 27%                      | Maksimi 31%   | Minimi 6%                | Maksimi 7%    | 60 %                  | 60 %          | Minimi 6%                    | Maksimi 7%         | Minimi 13%                | Maksimi 14%   | Minimi 13%             | Maksimi 14%  | Minimi 6%                     | Maksimi 7%         | Minimi 13%                | Maksimi 14%   |
|                   |                    |                |                |                |                |                                 |               |                          |               |                       |               |                              |                    |                           |               |                        |              |                               |                    |                           |               |
| Uusimaa           | 117 093            | 130 057        | 171 187        | 198 748        | 81 655         | 22 047                          | 25 313        | 4 899                    | 5 716         | 2 940                 | 3 430         | 111 116 124                  | 129 635 478        | 10 615                    | 11 432        | 1 179                  | 1 270        | 44 583 630                    | 48 013 140         | 4 899                     | 5 716         |
| Varsinais-Suomi   | 47 069             | 50 585         | 63 789         | 72 683         | 25 614         | 6 916                           | 7 940         | 1 537                    | 1 793         | 922                   | 1 076         | 34 855 531                   | 40 664 786         | 3 330                     | 3 586         | 370                    | 398          | 13 985 244                    | 15 061 032         | 1 537                     | 1 793         |
| Satakunta         | 25 484             | 26 806         | 32 729         | 36 245         | 10 761         | 2 905                           | 3 336         | 646                      | 753           | 387                   | 452           | 14 643 569                   | 17 084 164         | 1 399                     | 1 507         | 155                    | 167          | 5 875 506                     | 6 327 468          | 646                       | 753           |
| Kanta-Häme        | 17 950             | 19 157         | 24 330         | 27 835         | 9 885          | 2 669                           | 3 064         | 593                      | 692           | 356                   | 415           | 13 451 508                   | 15 693 426         | 1 285                     | 1 384         | 143                    | 154          | 5 397 210                     | 5 812 380          | 593                       | 692           |
| Pirkanmaa         | 47 362             | 50 768         | 64 307         | 73 495         | 26 133         | 7 056                           | 8 101         | 1 568                    | 1 829         | 941                   | 1 098         | 35 561 786                   | 41 488 751         | 3 397                     | 3 659         | 377                    | 407          | 14 268 618                    | 15 366 204         | 1 568                     | 1 829         |
| Päijät-Häme       | 21 722             | 23 508         | 30 190         | 34 169         | 12 447         | 3 361                           | 3 859         | 747                      | 871           | 448                   | 523           | 16 937 878                   | 19 760 857         | 1 618                     | 1 743         | 180                    | 194          | 6 796 062                     | 7 318 836          | 747                       | 871           |
| Kymenlaakso       | 20 585             | 21 925         | 26 923         | 29 983         | 9 398          | 2 537                           | 2 913         | 564                      | 658           | 338                   | 395           | 12 788 798                   | 14 920 265         | 1 222                     | 1 316         | 136                    | 146          | 5 131 308                     | 5 526 024          | 564                       | 658           |
| Etelä-Karjala     | 15 508             | 16 088         | 19 350         | 21 666         | 6 158          | 1 663                           | 1 909         | 369                      | 431           | 222                   | 259           | 8 379 806                    | 9 776 441          | 801                       | 862           | 89                     | 96           | 3 362 268                     | 3 620 904          | 369                       | 431           |
| Etelä-Savo        | 19 254             | 20 086         | 23 907         | 26 671         | 7 417          | 2 003                           | 2 299         | 445                      | 519           | 267                   | 312           | 10 093 054                   | 11 775 229         | 964                       | 1 038         | 107                    | 115          | 4 049 682                     | 4 361 196          | 445                       | 519           |
| Pohjois-Savo      | 25 957             | 27 106         | 33 461         | 38 809         | 12 852         | 3 470                           | 3 984         | 771                      | 900           | 463                   | 540           | 17 489 002                   | 20 403 835         | 1 671                     | 1 799         | 186                    | 200          | 7 017 192                     | 7 556 976          | 771                       | 900           |
| Pohjois-Karjala   | 17 553             | 18 568         | 22 860         | 26 666         | 9 113          | 2 461                           | 2 825         | 547                      | 638           | 328                   | 383           | 12 400 970                   | 14 467 799         | 1 185                     | 1 276         | 132                    | 142          | 4 975 698                     | 5 358 444          | 547                       | 638           |
| Keski-Suomi       | 26 934             | 28 481         | 35 756         | 40 735         | 13 801         | 3 726                           | 4 278         | 828                      | 966           | 497                   | 580           | 18 780 401                   | 21 910 468         | 1 794                     | 1 932         | 199                    | 215          | 7 535 346                     | 8 114 988          | 828                       | 966           |
| Etelä-Pohjanmaa   | 20 594             | 21 434         | 26 403         | 30 311         | 9 717          | 2 624                           | 3 012         | 583                      | 680           | 350                   | 408           | 13 222 894                   | 15 426 709         | 1 263                     | 1 360         | 140                    | 151          | 5 305 482                     | 5 713 596          | 583                       | 680           |
| Pohjanmaa         | 18 699             | 19 704         | 23 781         | 26 525         | 7 826          | 2 113                           | 2 426         | 470                      | 548           | 282                   | 329           | 10 649 621                   | 12 424 558         | 1 017                     | 1 096         | 113                    | 122          | 4 272 996                     | 4 601 688          | 470                       | 548           |
| Keski-Pohjanmaa   | 6 598              | 7 028          | 9 032          | 10 292         | 3 694          | 997                             | 1 145         | 222                      | 259           | 133                   | 155           | 5 026 795                    | 5 864 594          | 480                       | 517           | 53                     | 57           | 2 016 924                     | 2 172 072          | 222                       | 259           |
| Pohjois-Pohjanmaa | 33 237             | 35 280         | 45 058         | 54 030         | 20 793         | 5 614                           | 6 446         | 1 248                    | 1 456         | 749                   | 873           | 28 295 114                   | 33 010 967         | 2 703                     | 2 911         | 300                    | 323          | 11 352 978                    | 12 226 284         | 1 248                     | 1 456         |
| Kainuu            | 8 730              | 9 042          | 10 775         | 12 494         | 3 764          | 1 016                           | 1 167         | 226                      | 263           | 136                   | 158           | 5 122 051                    | 5 975 726          | 489                       | 527           | 54                     | 59           | 2 055 144                     | 2 213 232          | 226                       | 263           |
| Lappi             | 18 835             | 19 198         | 23 820         | 27 680         | 8 845          | 2 388                           | 2 742         | 531                      | 619           | 318                   | 371           | 12 036 276                   | 14 042 322         | 1 150                     | 1 238         | 128                    | 138          | 4 829 370                     | 5 200 860          | 531                       | 619           |
| <b>Koko maa</b>   | <b>509 164</b>     | <b>544 821</b> | <b>687 658</b> | <b>789 037</b> | <b>279 873</b> | <b>75 566</b>                   | <b>86 761</b> | <b>16 792</b>            | <b>19 591</b> | <b>10 075</b>         | <b>11 755</b> | <b>380 851 178</b>           | <b>444 326 375</b> | <b>36 383</b>             | <b>39 182</b> | <b>4 043</b>           | <b>4 354</b> | <b>152 810 658</b>            | <b>164 565 324</b> | <b>16 792</b>             | <b>19 591</b> |

- Samalla kun ikääntyneiden määrä kasvaa, kasvaa myös palveluntarve kunnissa. Laatusuosituksen mukaan kunta hoitaa yli 75-vuotiaista 27-31% palveluillaan – myös nuoremmat voivat käyttää ikääntyneille tarkoitettuja palveluita. Julkisen palvelutarjonnan piiriin tavoitellaan siirtyväksi yli 74-vuotiaista 27-31 %, mikä tarkoittaa 75.566-86.761 ikääntyvää.
- Oheinen taulukko on tämän vuoksi laskettu yli 74 –vuotiaiden määrän muutoksesta.
- Samalla on laskettu suuruusluokkina, kuinka paljon määrän muutos vaikuttaa hoitajien määrän muutokseen – tehostettua palvelua on laskettu annettavaksi mitoituksella 0,6.
- Vastaavasti tehostettuun palveluasumiseen siirtyisi tavoitteen mukaan tästä määrästä 6-7 %, mikä tarkoittaisi 10.075-11.755 hoitajaa. Mitoituksen kasvu 0,6→0,7 tarkoittaisi yli 3.700 uutta ikääntyneiden hoitajaa.
- Kotipalvelussa vastaava tavoite on 13-14 % julkiseen palveluun siirtävistä, tämä tarkoittaisi 0,6 mitoituksella 4.043 -4.354 hoitajaa.
- Nykyisellä palkkakeskiarvolla laskettuna hoitajien tarpeen kasvu vastaa jopa 530-610 milj. euron lisäpanostusta.
- Lukuja tulkitessa on havaittava, että noin kymmenen vuoden aikana suurimpia – ja todennäköisesti parhaita palkkoja maksavia – maakuntia kohtaa koko palveluntarpeesta yli puolet. Tästä määrästä kasvumaakuntien tarve on yli puolet.
- Mistä saadaan hoitajia asukasluvultaan taantuviin maakuntiin?

# Ikääntyneiden hoito

| yli 74 v- ...                            | Muutos 2018 - 2030 |                |                |                |                | Julkiseen palveluun hoidettavia |             | Tehostettuun hoidettavia |            | Tehostettuun hoitajia |        | Tehostettuun hoitajia, euroa |             | Kotipalveluun hoidettavia |             | Kotipalveluun hoitajia |             | Kotipalveluun hoitajia, euroa |             | Omaishoitoon hoidettavia |             |
|--|--------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|---------------------------------|-------------|--------------------------|------------|-----------------------|--------|------------------------------|-------------|---------------------------|-------------|------------------------|-------------|-------------------------------|-------------|--------------------------|-------------|
|  | 2018               | 2020           | 2025           | 2030           | 2030           | Minimi 27%                      | Maksimi 31% | Minimi 6%                | Maksimi 7% | 60 %                  | 60 %   | Minimi 6%                    | Maksimi 7%  | Minimi 13%                | Maksimi 14% | Minimi 13%             | Maksimi 14% | Minimi 6%                     | Maksimi 7%  | Minimi 13%               | Maksimi 14% |
|  |                    |                |                |                |                |                                 |             |                          |            |                       |        |                              |             |                           |             |                        |             |                               |             |                          |             |
| <b>Metropoli</b>                         | 99 490             | 110 769        | 146 261        | 170 320        | <b>70 830</b>  | 19 124                          | 21 957      | 4 250                    | 4 958      | 2 550                 | 2 975  | 96 385 464                   | 112 449 708 | 9 208                     | 9 916       | 1 023                  | 1 102       | 38 673 180                    | 41 648 040  | 4 250                    | 4 958       |
| Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut | 79 635             | 86 264         | 111 222        | 129 513        | 49 878         | 13 467                          | 15 462      | 2 993                    | 3 491      | 1 796                 | 2 095  | 67 873 982                   | 79 186 313  | 6 484                     | 6 983       | 720                    | 776         | 27 233 388                    | 29 328 264  | 2 993                    | 3 491       |
| Muut isot- ja yliopistokaupungit         | 83 300             | 88 756         | 112 677        | 130 485        | 47 185         | 12 740                          | 14 627      | 2 831                    | 3 303      | 1 699                 | 1 982  | 64 209 348                   | 74 910 906  | 6 134                     | 6 606       | 682                    | 734         | 25 763 010                    | 27 744 780  | 2 831                    | 3 303       |
| Muu maakuntakeskus                       | 60 418             | 64 472         | 80 780         | 91 492         | 31 074         | 8 390                           | 9 633       | 1 864                    | 2 175      | 1 119                 | 1 305  | 42 285 499                   | 49 333 082  | 4 040                     | 4 350       | 449                    | 483         | 16 966 404                    | 18 271 512  | 1 864                    | 2 175       |
| Seutukaupungit                           | 109 802            | 115 549        | 142 225        | 161 042        | 51 240         | 13 835                          | 15 884      | 3 074                    | 3 587      | 1 845                 | 2 152  | 69 727 392                   | 81 348 624  | 6 661                     | 7 174       | 740                    | 797         | 27 977 040                    | 30 129 120  | 3 074                    | 3 587       |
| Harvaan asuttu maaseutu                  | 22 580             | 22 978         | 26 977         | 30 170         | 7 590          | 2 049                           | 2 353       | 455                      | 531        | 273                   | 319    | 10 328 472                   | 12 049 884  | 987                       | 1 063       | 110                    | 118         | 4 144 140                     | 4 462 920   | 455                      | 531         |
| Muut                                     | 77 984             | 81 452         | 98 945         | 111 502        | 33 518         | 9 050                           | 10 391      | 2 011                    | 2 346      | 1 207                 | 1 408  | 45 611 294                   | 53 213 177  | 4 357                     | 4 693       | 484                    | 521         | 18 300 828                    | 19 708 584  | 2 011                    | 2 346       |
| <b>Koko maa</b>                          | <b>509 164</b>     | <b>544 821</b> | <b>687 658</b> | <b>789 037</b> | <b>279 873</b> | 75 566                          | 86 761      | 16 792                   | 19 591     | 10 075                | 11 755 | 380 851 178                  | 444 326 375 | 36 383                    | 39 182      | 4 043                  | 4 354       | 152 810 658                   | 164 565 324 | 16 792                   | 19 591      |

- Ikääntymisen myötä hoidettavien määrät kasvavat voimakkaasti isommissa keskuksissa - etenkin metropolialueella ja Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla.
- Kymmenessä vuodessa esim. metropolialueella tulee julkiseen palveluun hoidettavia noin 20.000 lisää, jos oletetaan, että kunnallisissa palveluissa heistä hoidetaan 27-31 %:ia. Tämä vaatii tehostettuun palveluun noin 2.700 ja kotipalveluun noin 1.050 uutta hoitajaa. Omaishoitoon tulee lisää hoidettavia noin 4.500.
- Mistä saadaan ikääntyneiden hoitoon tarvittava rahoitus ja tekijät?

# Koko maa – eri ikäryhmien muutos

| Koko maa                          | 2018             | 2020             | 2025             | 2030             | Muutos 2018 - 2030 | Muutos-%   |
|-----------------------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|--------------------|------------|
| 0-vuotiaat                        | 47 377           | 45 443           | 44 729           | 43 763           | -3 614             | -8 %       |
| 1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus    | 339 307          | 314 663          | 278 063          | 273 055          | -66 252            | -20 %      |
| 7-12 alakoulu                     | 370 716          | 371 384          | 335 556          | 289 428          | -81 288            | -22 %      |
| 13-15 yläkoulu                    | 178 679          | 183 087          | 189 081          | 167 947          | -10 732            | -6 %       |
| 16-18 lukio/toinen aste           | 175 405          | 178 138          | 189 086          | 186 149          | 10 744             | 6 %        |
| 19-23 nuoret työkäiset ja opiskel | 311 023          | 302 391          | 307 061          | 322 669          | 11 646             | 4 %        |
| 24-64 työssäkäyvät                | 2 867 406        | 2 855 729        | 2 822 699        | 2 797 162        | -70 244            | -2 %       |
| 65-74 eläkkeelle siirtyneet       | 689 053          | 704 963          | 671 102          | 664 917          | -24 136            | -4 %       |
| 75-84 eläkkeellä olevat           | 362 353          | 391 524          | 512 646          | 574 324          | 211 971            | 58 %       |
| 85... ikääntyneet                 | 146 811          | 153 297          | 175 012          | 214 713          | 67 902             | 46 %       |
| <b>Kaikki yhteensä</b>            | <b>5 488 130</b> | <b>5 500 619</b> | <b>5 525 035</b> | <b>5 534 127</b> | <b>45 997</b>      | <b>1 %</b> |

|   |                  | kpl            | euroa               |                    |                    |
|---|------------------|----------------|---------------------|--------------------|--------------------|
| Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen muutos / opettajat 2018-2030 |                  | -7 931         | -310 590 133        |                    |                    |
| Alakoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat                     |                  | -4 064         | -233 703 000        |                    |                    |
|   | <b>Yhteensä</b>  | <b>-11 996</b> | <b>-544 293 133</b> |                    |                    |
|   | <b>2018-2030</b> |                |                     |                    |                    |
| Työssäkäyvien muutos kpl  |                  | -70 244        |                     |                    |                    |
| Eläikäisten määrän muutos kpl                                   |                  | 255 737        |                     |                    |                    |
| Yli 75-vuotiaiden määrän muutos                                 |                  | 279 873        |                     |                    |                    |
|   |                  | minimi         | maksimi             | minimi             | maksimi            |
| Kasvusta julkiseen palveluun 27-31%                             |                  | 75 566         | 86 761              |                    |                    |
| Kasvusta tehostettuun palveluun 6-7%                            |                  | 16 792         | 19 591              |                    |                    |
| --> Hoitajien määrän tarpeen kasvu                              |                  | 10 075         | 11 755              | 380 851 178        | 444 326 375        |
| Säännöllinen kotihoito 13-14%                                   |                  | 36 383         | 39 182              |                    |                    |
| --> Hoitajien määrän tarpeen kasvu                              |                  | 4 043          | 4 354               | 152 810 658        | 164 565 324        |
| <b>Hoitajatarpeen muutos</b>                                    |                  | <b>14 118</b>  | <b>16 108</b>       | <b>533 661 836</b> | <b>608 891 699</b> |
| Omaishoidon tuelle 6-7%, --> omaishoidon tuen kasvu             |                  | 16 792         | 19 591              |                    |                    |

- Koko maan tasolla tarkasteltuna kaikissa muissa ikäryhmissä on alenemaa paitsi toisen asteen opiskelikäisissä, nuorissa aikuisissa ja aivan ikääntyneimmissä.
- Työkäisten määrä alenee yli 70.000. Vastaavasti yli 74-vuotiaiden määrä kasvaa lähes 280.000. **Muutos on suuri, kun tunnistetaan aikajakso – kymmenen vuotta!**
- Muutokset voivat tarkoittaa sitä, että varhaiskasvatuksen opettajia tarvitaan vuonna 2030 7.931 vähemmän kuin nyt, alakoulun opettajia vastaavasti 4.064 vähemmän. Valituista varhaiskasvatuksen työntekijöistä eläköityy lähes 17.000, alakoulun opettajista 12.100 aikajaksolla 2020-30.
- **Tavoiteluvut:**
  - Nollavuotiaat hoidetaan kotona
  - 1-2 -vuotiaista 60 % päivähoitossa
  - 3-6 -vuotiaista 95 % päivähoitossa
- Jos yli 75-vuotiaista tavoitteena on, että 27-31 % hoidetaan kunnallisissa palveluissa joista tehostetussa palvelussa on 6-7 %, on lisähoitajien tarve mitoituksella 0,6 jopa 10.075-11.755 hoitajaa.
- Myös säännöllinen kotihoito vaatii lisäresurssin, minkä arvio on 4.043-4.354.
- Yhteensä ikääntyneiden hoitoon tarvittaisiin 14.118-16.108 käsiparia.
- Palkat:
  - Vanhustyöntekijä 37.800 eur/v
  - Päiväkodin opettaja 39.160 eur/v
  - Peruskoulun opettaja 57.500 eur/v
- Seuraavalle sivulle on kerätty erilaisia sote-työntekijöitä, joista ainakin osa tekee pääsääntöisesti työtä ikääntyneiden kanssa. Näitä työntekijöitä on yli 72.000, joista eläköityy lähes 26.000. Jos nuorten ikäryhmien sopeutusmahdollisuus lasketaan yhteen, päästään yli 544 milj euron palkkakustannuksiin, vastaavasti ikääntyneisiin tarvittaisiin 534-609 milj euroa lisää – nykyisillä palkkatasoilla.

# Eläköityviin on otettu (KEVA loppusyky 2019)

| Nimikkeet  | Henkilöstö            |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
|--|-----------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
|  | 31.12.2017            | 2019         | 2020         | 2021         | 2022         | 2023         | 2024         | 2025         | 2026         | 2027         | 2028         | 2029         | 2030         |
| Lastenhoidon johtajat                              | 1 603                 | 76           | 77           | 85           | 89           | 93           | 79           | 84           | 87           | 82           | 74           | 72           | 68           |
| Lastenhoitotyöntekijät                             | 49                    | 1            | 1            | 1            | 1            | 1            | 1            | 1            | 1            | 2            | 1            | 2            | 1            |
| Lastenkerhojen ohjaajat ym.                        | 893                   | 20           | 22           | 25           | 29           | 28           | 26           | 26           | 25           | 24           | 24           | 24           | 23           |
| Lastentarhanopettajat                              | 16 536                | 367          | 347          | 389          | 422          | 450          | 404          | 468          | 488          | 477          | 453          | 482          | 496          |
| Perhepäivähoidajat                                 | 7 104                 | 384          | 315          | 367          | 386          | 383          | 262          | 295          | 296          | 273          | 236          | 228          | 210          |
| Päiväkotiapulaiset                                 | 19                    | 1            | 1            | 1            | 1            | 0            | 0            | 0            | 0            | 1            | 1            | 1            | 1            |
| Päiväkotien ja muiden laitosten lastenhoitajat ym. | 22 220                | 597          | 593          | 671          | 734          | 717          | 647          | 696          | 710          | 701          | 662          | 668          | 662          |
| <b>Kaikki yhteensä</b>                             | <b>48 424</b>         | <b>1 445</b> | <b>1 354</b> | <b>1 539</b> | <b>1 662</b> | <b>1 672</b> | <b>1 420</b> | <b>1 571</b> | <b>1 607</b> | <b>1 560</b> | <b>1 451</b> | <b>1 475</b> | <b>1 461</b> |
|  |                       |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
|  | Eläköityvät 2020-2030 |              | 16 773       |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
|  |                       |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
| Nimikkeet  | Henkilöstö            |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
|  | 31.12.2017            | 2019         | 2020         | 2021         | 2022         | 2023         | 2024         | 2025         | 2026         | 2027         | 2028         | 2029         | 2030         |
| Aineenopettajat (peruskoulun alaluokat)            | 225                   | 10           | 7            | 7            | 6            | 6            | 6            | 7            | 8            | 8            | 8            | 8            | 7            |
| Erityisopettajat                                   | 6 664                 | 245          | 220          | 231          | 235          | 231          | 230          | 247          | 234          | 243          | 260          | 256          | 241          |
| Koulunkäyntiavustajat                              | 11 692                | 306          | 252          | 316          | 336          | 341          | 300          | 362          | 374          | 380          | 370          | 377          | 370          |
| Luokanopettajat                                    | 15 431                | 503          | 497          | 442          | 472          | 461          | 500          | 526          | 499          | 531          | 561          | 548          | 555          |
| <b>Kaikki yhteensä</b>                             | <b>34 012</b>         | <b>1 064</b> | <b>975</b>   | <b>996</b>   | <b>1 049</b> | <b>1 040</b> | <b>1 036</b> | <b>1 142</b> | <b>1 114</b> | <b>1 163</b> | <b>1 198</b> | <b>1 190</b> | <b>1 173</b> |
|  |                       |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
|  | Eläköityvät 2020-2030 |              | 12 076       |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
|  |                       |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
| Nimikkeet  | Henkilöstö            |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
|  | 31.12.2017            | 2019         | 2020         | 2021         | 2022         | 2023         | 2024         | 2025         | 2026         | 2027         | 2028         | 2029         | 2030         |
| Henkilökohtaiset avustajat, omaishoitajat ym.      | 3 184                 | 100          | 94           | 117          | 124          | 109          | 102          | 106          | 102          | 97           | 93           | 93           | 92           |
| Lähihoitajat                                       | 37 595                | 1 179        | 1 057        | 1 222        | 1 214        | 1 192        | 1 096        | 1 204        | 1 179        | 1 170        | 1 128        | 1 088        | 1 063        |
| Osastonhoitajat                                    | 1 103                 | 63           | 64           | 62           | 67           | 67           | 53           | 52           | 50           | 49           | 45           | 44           | 43           |
| Sairaala- ja laitospulaiset                        | 7 982                 | 455          | 362          | 426          | 441          | 435          | 340          | 386          | 365          | 325          | 292          | 281          | 258          |
| Sairaanhoitajat                                    | 14 537                | 355          | 355          | 415          | 410          | 387          | 393          | 407          | 415          | 405          | 405          | 405          | 409          |
| Sosiaalialan hoitajat                              | 1 795                 | 66           | 59           | 73           | 76           | 72           | 65           | 65           | 67           | 65           | 60           | 61           | 56           |
| Terveydenhoitajat                                  | 4 891                 | 165          | 156          | 167          | 177          | 168          | 141          | 146          | 140          | 130          | 122          | 126          | 122          |
| Terveydenhuollon johtajat                          | 137                   | 5            | 6            | 7            | 8            | 7            | 5            | 6            | 7            | 6            | 5            | 6            | 5            |
| Vanhustenhuollon johtajat                          | 107                   | 7            | 5            | 6            | 6            | 6            | 5            | 6            | 6            | 5            | 4            | 4            | 3            |
| Vastaanoton ja neuvonnan hoitajat                  | 1 100                 | 53           | 52           | 63           | 64           | 60           | 54           | 56           | 55           | 51           | 48           | 45           | 43           |
| <b>Kaikki yhteensä</b>                             | <b>72 431</b>         | <b>2 446</b> | <b>2 211</b> | <b>2 558</b> | <b>2 586</b> | <b>2 503</b> | <b>2 255</b> | <b>2 435</b> | <b>2 387</b> | <b>2 304</b> | <b>2 202</b> | <b>2 153</b> | <b>2 094</b> |
|  |                       |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
|  | Eläköityvät 2020-2030 |              | 25 688       |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |
|  |                       |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |              |

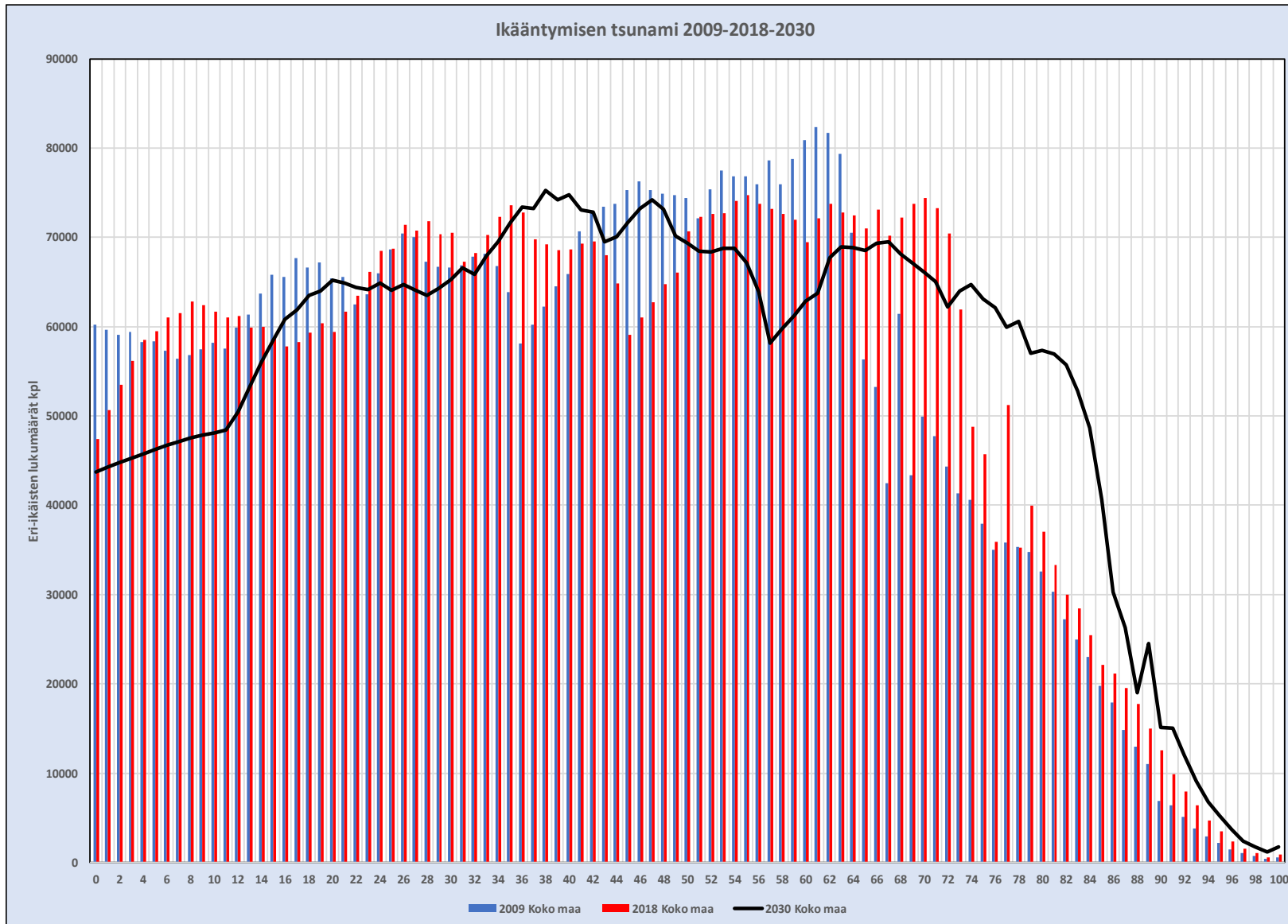
# Etelä-Karjala – eri ikäryhmien muutos

| Etelä-Karjala                     | 2018           | 2020           | 2025           | 2030           | Muutos 2018 - | Muutos-%    |
|-----------------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|---------------|-------------|
| 0-vuotiaat                        | 852            | 818            | 776            | 747            | -105          | -12 %       |
| 1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus    | 6 515          | 5 910          | 4 945          | 4 726          | -1 789        | -27 %       |
| 7-12 alakoulu                     | 7 578          | 7 365          | 6 345          | 5 189          | -2 389        | -32 %       |
| 13-15 yläkoulu                    | 3 728          | 3 856          | 3 792          | 3 173          | -555          | -15 %       |
| 16-18 lukio/toinen aste           | 3 825          | 3 687          | 3 716          | 3 520          | -305          | -8 %        |
| 19-23 nuoret työkäiset ja opiskel | 7 253          | 6 881          | 6 599          | 6 701          | -552          | -8 %        |
| 24-64 työssäkäyvät                | 64 538         | 62 987         | 59 396         | 56 543         | -7 995        | -12 %       |
| 65-74 eläkkeelle siirtyneet       | 18 959         | 19 496         | 18 203         | 17 154         | -1 805        | -10 %       |
| 75-84 eläkkeellä olevat           | 10 918         | 11 329         | 14 115         | 15 684         | 4 766         | 44 %        |
| 85... ikääntyneet                 | 4 590          | 4 759          | 5 235          | 5 982          | 1 392         | 30 %        |
| <b>Kaikki yhteensä</b>            | <b>128 756</b> | <b>127 088</b> | <b>123 122</b> | <b>119 419</b> | <b>-9 337</b> | <b>-7 %</b> |

|   |           | kpl        |            | euroa             |                   |
|---|-----------|------------|------------|-------------------|-------------------|
| Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen muutos / opettajat 2018-2030 |           |            |            | -214              | -8 386 852        |
| Alakoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat                     |           |            |            | -119              | -6 868 375        |
|   |           | Yhteensä   |            | -334              | -15 255 227       |
|   | 2018-2030 |            |            |                   |                   |
| Työssäkäyvien muutos kpl  | -7 995    |            |            |                   |                   |
| Eläikäisten määrän muutos kpl                                   | 4 353     |            |            |                   |                   |
| Yli 75-vuotiaiden määrän muutos                                 | 6 158     |            |            |                   |                   |
|   |           | kpl        |            | euroa             |                   |
|   |           | minimi     | maksimi    | minimi            | maksimi           |
| Kasvusta julkiseen palveluun 27-31%                             |           | 1 663      | 1 909      |                   |                   |
| Kasvusta tehostettuun palveluun 6-7%                            |           | 369        | 431        |                   |                   |
| --> Hoitajien määrän tarpeen kasvu                              |           | 222        | 259        | 8 379 806         | 9 776 441         |
| Säännöllinen kotihoito 13-14%                                   |           | 801        | 862        |                   |                   |
| --> Hoitajien määrän tarpeen kasvu                              |           | 89         | 96         | 3 362 268         | 3 620 904         |
| <b>Hoitajatarpeen muutos</b>                                    |           | <b>311</b> | <b>354</b> | <b>11 742 074</b> | <b>13 397 345</b> |
| <b>Omaishoidon tuelle 6-7%, '--&gt;omaishoidon tuen kasvu</b>   |           | <b>369</b> | <b>431</b> |                   |                   |

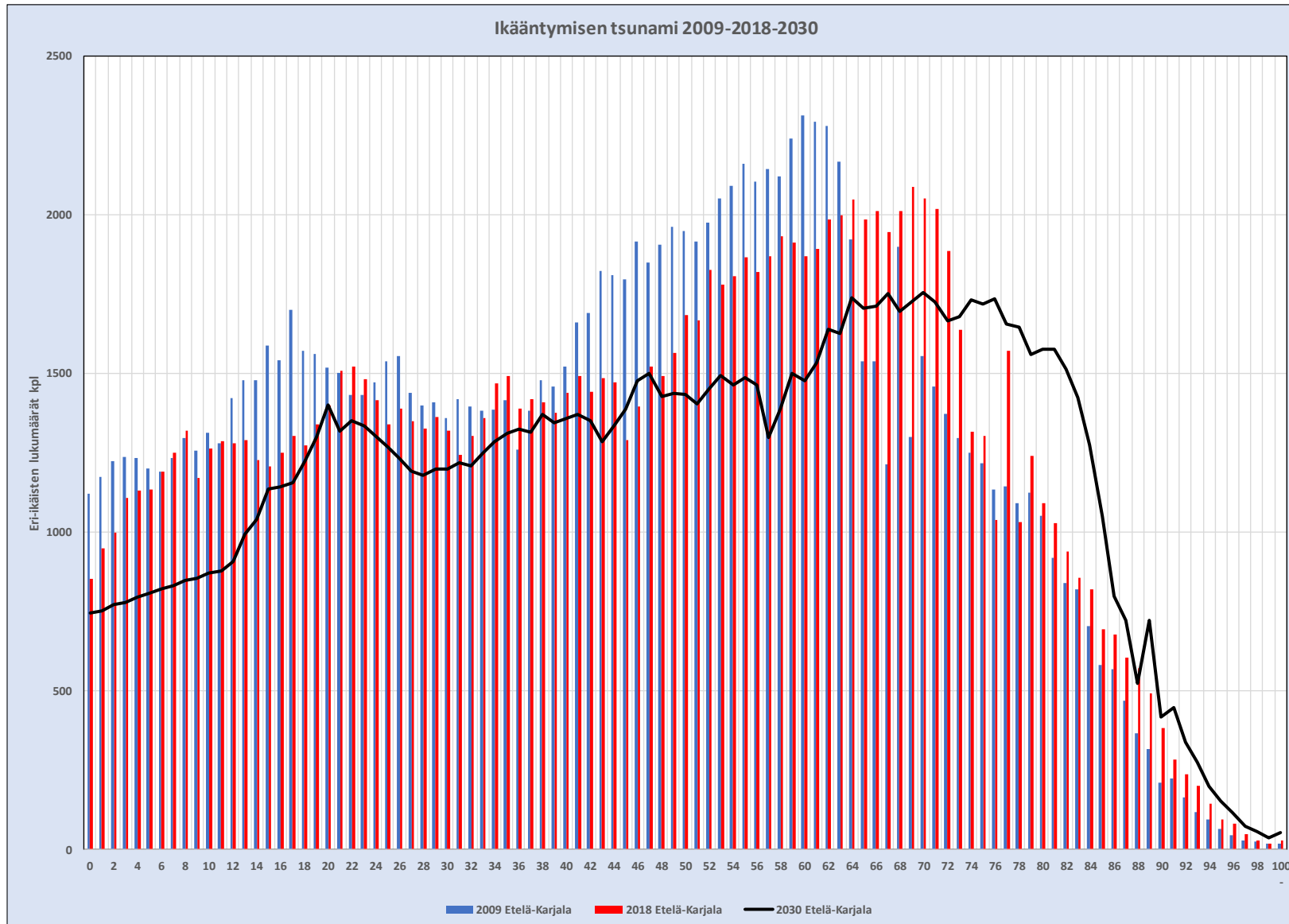
- Etelä-Karjalan lapsissa, nuorissa, työssäkäyvissä ja eläkkeelle siirtyneissä laskua. Yli 75 vuotiaiden ikäluokkiin ennakoitaan kasvua.
- Työssäkäyvien muutos -7.995 verrattuna yli 74-vuotiaiden määrän muutokseen +6.158
- Muutokset voivat tarkoittaa sitä, että varhaiskasvatuksen opettajista on 214 opettajan ylikapasiteetti, alakoulun opettajista vastaavasti 119 opettajan ylikapasiteetti.
- Jos yli 75-vuotiaista tavoitteena on, että 27-31 % hoidetaan kunnallisissa palveluissa joista tehostetussa palvelussa on 6-7 %, on lisähoitajien tarve mitoituksella 0,6 jopa 222–259 hoitajaa.
- Myös säännöllinen kotihoito vaatii lisäresurssin (89–96).
- Yhteensä ikääntyneiden hoitoon tarvittaisiin 311-354 käsiparia.
- Jos nuorten ikäryhmien sopeutusmahdollisuus lasketaan yhteen, päästään yli 15 milj. euron säästyviin palkkakustannuksiin, vastaavasti ikääntyneisiin tarvittaisiin 12-13 milj. euroa lisää – nykyisillä palkkatasoilla.

# Koko maa – ikääntymisen tsunami



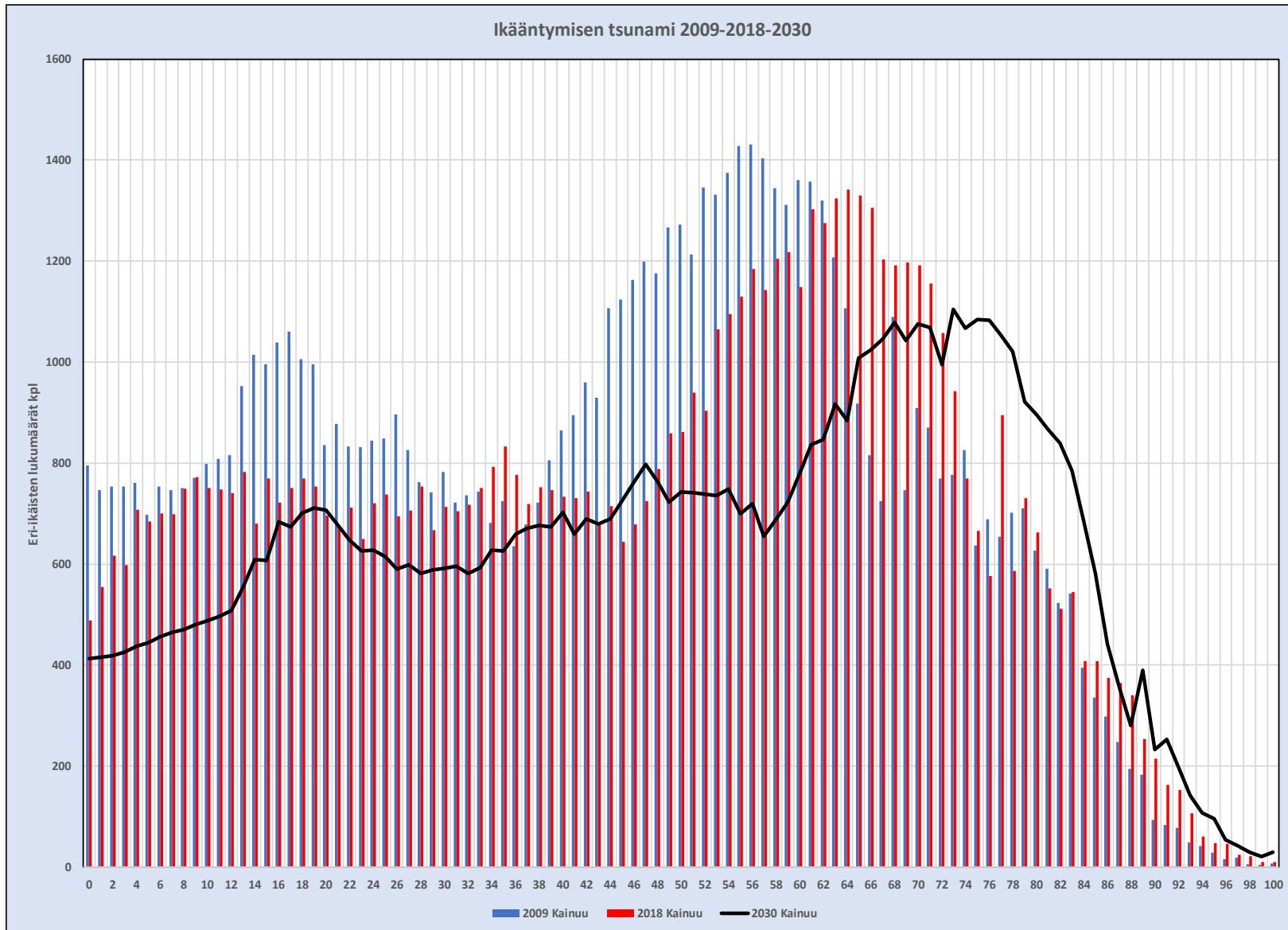
- Siniset palkit kuvaavat eri ikäisten suomalaisten lukumääriä vuonna 2009.
- Punaiset palkit kuvaavat eri ikäisten suomalaisten lukumääriä vuonna 2018.
- Musta viiva kuvaa eri ikäisten suomalaisten lukumääriä vuonna 2030, kymmenen vuoden kuluttua.
- Kuten kuvasta näkyy, nuorimpien määrät ovat absoluuttisesti vähenemässä ja ikääntyneiden määrät ovat kasvussa.
- Koko maan tasoinen graafi osoittaa kuitenkin muutoksen maltillisuuden verrattuna joihinkin maakuntiin, joissa muutos on vielä dramaattisempi.
- Vuonna 2030 50-72 -vuotiaiden lukumäärä on pienempi kuin tällä hetkellä, mutta yli 72-vuotiden lukumäärä merkittävästi suurempi.

# Etelä-Karjala – ikääntymisen tsunami



- Etelä-Karjalan ikääntymisen ”aalto” kasvattaa yli 75-vuotiaiden määrää 2020-luvulla.
- Ongelmaksi voi muodostua rahoituksen riittävyys kaikkiin palveluihin, mutta myös työntekijöiden määrä sekä yksityiselle puolelle mutta erityisesti julkiselle sektorille – hoitavien käsien kasvava tarve on suuri. Sopeutuvuudella katetaan osa tarpeesta.

# Referenssinä Kainuu– ikääntymisen tsunami



- Kainuun maakunnan ikääntyminen näyttäytyy sekä suurena mutta myös vaikeasti hallittavana – aivan nuorimmat ikäryhmät ja työssäkäyvät supistuvat voimakkaasti ja ikääntyneiden määrä kasvaa.
- Ongelmana tulee olemaan sekä rahoituksen riittävyys kaikkiin palveluihin, mutta myös työntekijöiden määrä sekä yksityiselle puolelle mutta erityisesti julkiselle sektorille – hoitavien käsien kasvava tarve on suuri.

# Keski-ikä maakunnittain ja alueittain

|                   | 2009        | 2018        | 2020        | 2025        | Muutos 2018-2030 |            |
|-------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|------------------|------------|
|                   |             |             |             |             | 2030             | 2030       |
| Uusimaa           | 35,4        | 36,6        | 37,1        | 38,0        | 39,0             | 2,4        |
| Varsinais-Suomi   | 37,9        | 39,3        | 39,8        | 40,7        | 41,8             | 2,5        |
| Satakunta         | 39,5        | 41,2        | 41,7        | 42,8        | 43,9             | 2,7        |
| Kanta-Häme        | 38,2        | 40,4        | 41,2        | 42,7        | 44,1             | 3,8        |
| Pirkanmaa         | 37,1        | 38,2        | 38,7        | 39,6        | 40,6             | 2,4        |
| Päijät-Häme       | 38,8        | 40,8        | 41,4        | 42,6        | 43,8             | 3,0        |
| Kymenlaakso       | 39,9        | 42,2        | 42,9        | 44,2        | 45,6             | 3,4        |
| Etelä-Karjala     | 39,9        | 41,7        | 42,3        | 43,4        | 44,5             | 2,7        |
| Etelä-Savo        | 41,1        | 43,5        | 44,2        | 45,5        | 46,7             | 3,2        |
| Pohjois-Savo      | 38,7        | 40,4        | 40,9        | 41,9        | 43,0             | 2,6        |
| Pohjois-Karjala   | 39,1        | 40,9        | 41,4        | 42,4        | 43,4             | 2,5        |
| Keski-Suomi       | 37,4        | 38,9        | 39,4        | 40,4        | 41,5             | 2,6        |
| Etelä-Pohjanmaa   | 38,2        | 39,9        | 40,4        | 41,5        | 42,7             | 2,9        |
| Pohjanmaa         | 37,4        | 38,4        | 38,8        | 39,6        | 40,4             | 2,0        |
| Keski-Pohjanmaa   | 36,7        | 38,2        | 38,6        | 39,7        | 40,8             | 2,7        |
| Pohjois-Pohjanmaa | 34,6        | 36,4        | 36,9        | 38,2        | 39,6             | 3,2        |
| Kainuu            | 39,7        | 42,3        | 42,9        | 44,1        | 45,3             | 3,0        |
| Lappi             | 38,5        | 40,5        | 41,0        | 42,1        | 43,0             | 2,4        |
| <b>Koko maa</b>   | <b>37,3</b> | <b>38,7</b> | <b>39,2</b> | <b>40,2</b> | <b>41,2</b>      | <b>2,5</b> |

|  | 2009 | 2018 | 2020 | 2025 | Muutos 2018-2030 |      |
|--|------|------|------|------|------------------|------|
|  |      |      |      |      | 2030             | 2030 |
| Metropoli                                | 35,1 | 36,2 | 36,6 | 37,5 | 38,5             | 2,3  |
| Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut | 35,7 | 36,8 | 37,3 | 38,3 | 39,3             | 2,5  |
| Muut isot ja yliopistokaupungit          | 37,1 | 38,4 | 38,9 | 39,9 | 40,9             | 2,5  |
| Muu maakuntakeskus                       | 38,3 | 40,0 | 40,5 | 41,7 | 42,9             | 2,9  |
| Seutukaupungit                           | 39,4 | 41,8 | 42,6 | 44,0 | 45,4             | 3,5  |
| Harvaan asutut                           | 42,3 | 45,3 | 46,2 | 47,6 | 48,8             | 3,5  |
| Muut kunnat                              | 39,3 | 41,4 | 42,0 | 43,3 | 44,6             | 3,3  |

- Ylempi taulukko kuvaa keski-ien muutosta maakunnittain ja alempi alueittain vuosina 2018-2030.
- 2030 nuorekkain väestö asuu Uudellamaalla (39,0) ja varttunein Etelä-Savossa (46,7).
- Nopeimmin maakunnista ikääntyy Kanta-Häme (3,8) ja hitaimmin Pohjanmaa (2,0).
- Uuden aluejaon mukaan kaupunkiseutujen väki on nuorekkainta ja ikääntyy hitaimmin.
- Harvaan asuttujen kuntien asukkaat ovat keskimäärin kymmenen vuotta kaupunkiseutuja varttuneempia.
- Harvaan asutut kunnat ja seutukaupungit ikääntyvät kaupunkiseutuja nopeammin.

# Maakunnan kunnat

| Väestö               | 2018           | 2020           | 2025           | 2030           | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-%       |
|----------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------------------|----------------|
| Imatra               | 26 932         | 26 329         | 24 938         | 23 681         | <b>-3 251</b>            | <b>-12,1 %</b> |
| Lappeenranta         | 72 699         | 72 466         | 71 818         | 71 062         | <b>-1 637</b>            | <b>-2,3 %</b>  |
| Lemi                 | 3 043          | 3 010          | 2 911          | 2 786          | <b>-257</b>              | <b>-8,4 %</b>  |
| Luumäki              | 4 662          | 4 530          | 4 229          | 3 964          | <b>-698</b>              | <b>-15,0 %</b> |
| Parikkala            | 4 842          | 4 601          | 4 110          | 3 727          | <b>-1 115</b>            | <b>-23,0 %</b> |
| Rautjärvi            | 3 335          | 3 198          | 2 913          | 2 685          | <b>-650</b>              | <b>-19,5 %</b> |
| Ruokolahti           | 5 099          | 4 963          | 4 632          | 4 332          | <b>-767</b>              | <b>-15,0 %</b> |
| Savitaipale          | 3 429          | 3 312          | 3 055          | 2 838          | <b>-591</b>              | <b>-17,2 %</b> |
| Taipalsaari          | 4 715          | 4 679          | 4 516          | 4 344          | <b>-371</b>              | <b>-7,9 %</b>  |
| <b>Etelä-Karjala</b> | <b>128 756</b> | <b>127 088</b> | <b>123 122</b> | <b>119 419</b> | <b>-9 337</b>            | <b>-7,3 %</b>  |

- Etelä-Karjalan kunnista väestöennusteen perusteella asukasluku on laskussa kaikissa kunnissa. Suurimmat asukasluvun alenemat kohdistuisivat ennusteen perusteella Parikkalaan, Rautjärvelle, Savitaipaleelle ja Ruokolahdelle.
- Maakuntana asukasluvun muutos vastaa -7,3 %:n laskua.

# Eri-ikäiset maakunnan kunnissa

| Nollavuotiaat        | 2018       | 2020       | 2025       | 2030       | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-%       |
|----------------------|------------|------------|------------|------------|--------------------------|----------------|
| Imatra               | 177        | 139        | 127        | 119        | -58                      | -32,8 %        |
| Lappeenranta         | 519        | 530        | 515        | 499        | -20                      | -3,9 %         |
| Lemi                 | 23         | 23         | 21         | 20         | -3                       | -13,0 %        |
| Luumäki              | 23         | 23         | 22         | 21         | -2                       | -8,7 %         |
| Parikkala            | 30         | 22         | 20         | 18         | -12                      | -40,0 %        |
| Rautjärvi            | 18         | 13         | 12         | 12         | -6                       | -33,3 %        |
| Ruokolahti           | 17         | 25         | 22         | 21         | 4                        | 23,5 %         |
| Savitaipale          | 12         | 13         | 11         | 11         | -1                       | -8,3 %         |
| Taipalsaari          | 33         | 30         | 26         | 26         | -7                       | -21,2 %        |
| <b>Etelä-Karjala</b> | <b>852</b> | <b>818</b> | <b>776</b> | <b>747</b> | <b>-105</b>              | <b>-12,3 %</b> |

- Etelä-Karjalan kuntien yhteenlaskettu nollavuotiaiden määrä on aleneva (-12,3 %).
- Nollavuotiaiden määrän alenema on dramaattinen:
  - Parikkalassa -40 %
  - Rautjärvellä ja Imatralla noin kolmannes
  - Taipalsaassa yli viidennes
- Nollavuotiaiden määrän alenema on ehkä dramaattisin kaikista ikämittareista – alenemaa ei kokonaisuutena voida paikata kuin maahanmuutolla – jos halutaan maan ja maakunnan pysyvän eri tavoin elinvoimaisena.

# Eri-ikäiset maakunnan kunnissa

| 1-5 -vuotiaat        | 2018         | 2020         | 2025         | 2030         | Muutos<br>2018 -<br>2030 | tarpeen<br>muutos -<br>ryhmässä 7 | Muutos-%       | Alakoulu             | 2018         | 2020         | 2025         | 2030         | Muutos<br>2018 - 2030 | tarpeen<br>muutos -<br>ryhmässä 20 | Muutos-<br>%   |
|----------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------------------|-----------------------------------|----------------|----------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|-----------------------|------------------------------------|----------------|
| Imatra               | 1 001        | 910          | 707          | 656          | -345                     | -49                               | -34,5 %        | Imatra               | 1 462        | 1 376        | 1 206        | 940          | -522                  | -26                                | -35,7 %        |
| Lappeenranta         | 3 258        | 2 943        | 2 631        | 2 553        | -705                     | -101                              | -21,6 %        | Lappeenranta         | 4 409        | 4 373        | 3 862        | 3 257        | -1 152                | -58                                | -26,1 %        |
| Lemi                 | 167          | 144          | 115          | 108          | -59                      | -8                                | -35,3 %        | Lemi                 | 240          | 253          | 199          | 151          | -89                   | -4                                 | -37,1 %        |
| Luumäki              | 157          | 149          | 116          | 110          | -47                      | -7                                | -29,9 %        | Luumäki              | 273          | 250          | 179          | 144          | -129                  | -6                                 | -47,3 %        |
| Parikkala            | 160          | 133          | 100          | 90           | -70                      | -10                               | -43,8 %        | Parikkala            | 206          | 205          | 167          | 121          | -85                   | -4                                 | -41,3 %        |
| Rautjärvi            | 81           | 77           | 65           | 61           | -20                      | -3                                | -24,7 %        | Rautjärvi            | 149          | 138          | 108          | 91           | -58                   | -3                                 | -38,9 %        |
| Ruokolahti           | 175          | 142          | 127          | 118          | -57                      | -8                                | -32,6 %        | Ruokolahti           | 320          | 299          | 220          | 174          | -146                  | -7                                 | -45,6 %        |
| Savitaipale          | 104          | 76           | 66           | 59           | -45                      | -6                                | -43,3 %        | Savitaipale          | 173          | 166          | 124          | 90           | -83                   | -4                                 | -48,0 %        |
| Taipalsaari          | 221          | 197          | 160          | 150          | -71                      | -10                               | -32,1 %        | Taipalsaari          | 346          | 305          | 280          | 221          | -125                  | -6                                 | -36,1 %        |
| <b>Etelä-Karjala</b> | <b>5 324</b> | <b>4 771</b> | <b>4 087</b> | <b>3 905</b> | <b>-1 419</b>            | <b>-203</b>                       | <b>-26,7 %</b> | <b>Etelä-Karjala</b> | <b>7 578</b> | <b>7 365</b> | <b>6 345</b> | <b>5 189</b> | <b>-2 389</b>         | <b>-119</b>                        | <b>-31,5 %</b> |

- Maakunnan kaikissa kunnissa on alenemaa varhaiskasvatukseen (-26,7 %) ja alakouluikäisten opetuksen piirissä olevista lapsista (-31,5 %).
- Varsinkin varhaiskasvatukseen palveluissa jopa kasvukunnille on tullut yllätyksenä liian pulleksi jäävä varhaiskasvatukseen palvelurakenne – tätä ollaan uusimassa myös suurissa kaupungeissa.

# Työikäisten määrän muutos vs eläkeikäiset maakunnan kunnissa

| 24-64 työssäkäyvät   | 2018          | 2020          | 2025          | 2030          | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-%       |
|----------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------------------|----------------|
| Imatra               | 13 332        | 12 874        | 11 851        | 10 901        | -2 431                   | -18,2 %        |
| Lappeenranta         | 37 300        | 36 970        | 35 961        | 35 302        | -1 998                   | -5,4 %         |
| Lemi                 | 1 503         | 1 458         | 1 363         | 1 250         | -253                     | -16,8 %        |
| Luumäki              | 2 204         | 2 084         | 1 822         | 1 635         | -569                     | -25,8 %        |
| Parikkala            | 2 222         | 2 032         | 1 679         | 1 417         | -805                     | -36,2 %        |
| Rautjärvi            | 1 575         | 1 456         | 1 238         | 1 063         | -512                     | -32,5 %        |
| Ruokolahti           | 2 440         | 2 306         | 2 054         | 1 865         | -575                     | -23,6 %        |
| Savitaipale          | 1 530         | 1 459         | 1 277         | 1 121         | -409                     | -26,7 %        |
| Taipalsaari          | 2 432         | 2 348         | 2 151         | 1 989         | -443                     | -18,2 %        |
| <b>Etelä-Karjala</b> | <b>64 538</b> | <b>62 987</b> | <b>59 396</b> | <b>56 543</b> | <b>-7 995</b>            | <b>-12,4 %</b> |

| Eläkeläiset 64 v +   | 2018          | 2020          | 2025          | 2030          | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Muutos-%      |
|----------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------------------|---------------|
| Imatra               | 7 961         | 8 137         | 8 384         | 8 615         | 654                      | 8,2 %         |
| Lappeenranta         | 16 946        | 17 654        | 19 037        | 19 878        | 2 932                    | 17,3 %        |
| Lemi                 | 767           | 796           | 855           | 925           | 158                      | 20,6 %        |
| Luumäki              | 1 558         | 1 597         | 1 679         | 1 707         | 149                      | 9,6 %         |
| Parikkala            | 1 858         | 1 863         | 1 837         | 1 802         | -56                      | -3,0 %        |
| Rautjärvi            | 1 235         | 1 264         | 1 265         | 1 263         | 28                       | 2,3 %         |
| Ruokolahti           | 1 701         | 1 748         | 1 786         | 1 791         | 90                       | 5,3 %         |
| Savitaipale          | 1 291         | 1 293         | 1 311         | 1 328         | 37                       | 2,9 %         |
| Taipalsaari          | 1 150         | 1 232         | 1 399         | 1 511         | 361                      | 31,4 %        |
| <b>Etelä-Karjala</b> | <b>34 467</b> | <b>35 584</b> | <b>37 553</b> | <b>38 820</b> | <b>4 353</b>             | <b>12,6 %</b> |

- Koko maakunnan tasolla työikäisiä on ennusteen mukaan noin 7.995 vähemmän 2030. Kuntien kesken hajonta on suurta ja esimerkiksi Lappeenrannassa alenema on -5,4 %, kun Parikkalassa ja Ruokolahdessa työikäisistä poistuu noin joka kolmas.
- Vastaavasti eläkeikäiset määrä on lähes kaikissa kunnissa kasvussa. Vain Parikkalan ikärakenne muuttuu siten, että eläkeikäisten määrä alenee.

# Työikäisten määrän muutos vs eläkeikäiset maakunnan kunnissa

| Muutokset 2018 - 2030 | Työikäiset    | Eläkeikäiset | Työssäkävien suhde yli 64-v. | 2018        | 2020        | 2025        | 2030        |
|-----------------------|---------------|--------------|------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Imatra                | -2 431        | 654          | Imatra                       | 1,67        | 1,58        | 1,41        | 1,27        |
| Lappeenranta          | -1 998        | 2 932        | Lappeenranta                 | 2,20        | 2,09        | 1,89        | 1,78        |
| Lemi                  | -253          | 158          | Lemi                         | 1,96        | 1,83        | 1,59        | 1,35        |
| Luumäki               | -569          | 149          | Luumäki                      | 1,41        | 1,30        | 1,09        | 0,96        |
| Parikkala             | -805          | -56          | Parikkala                    | 1,20        | 1,09        | 0,91        | 0,79        |
| Rautjärvi             | -512          | 28           | Rautjärvi                    | 1,28        | 1,15        | 0,98        | 0,84        |
| Ruokolahti            | -575          | 90           | Ruokolahti                   | 1,43        | 1,32        | 1,15        | 1,04        |
| Savitaipale           | -409          | 37           | Savitaipale                  | 1,19        | 1,13        | 0,97        | 0,84        |
| Taipalsaari           | -443          | 361          | Taipalsaari                  | 2,11        | 1,91        | 1,54        | 1,32        |
| <b>Etelä-Karjala</b>  | <b>-7 995</b> | <b>4 353</b> | <b>Etelä-Karjala</b>         | <b>1,87</b> | <b>1,77</b> | <b>1,58</b> | <b>1,46</b> |

- Etelä-Karjalan kaikkien kuntien tilanne on samansuuntainen – työikäisten suhde eläkeikäisiin laskee.

# Eläkkeelle siirtyvien määrä vs jo eläkkeellä 10 vuotta olleet maakunnan kunnissa

| Eläkkeelle siirtyvät<br>65-74 | 2018          | 2020          | 2025          | 2030          | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|-------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------------------|
| Imatra                        | 4 290         | 4 316         | 3 883         | 3 743         | -547                     |
| Lappeenranta                  | 9 473         | 9 835         | 9 406         | 8 844         | -629                     |
| Lemi                          | 423           | 450           | 424           | 432           | 9                        |
| Luumäki                       | 849           | 884           | 828           | 746           | -103                     |
| Parikkala                     | 1 026         | 1 024         | 874           | 785           | -241                     |
| Rautjärvi                     | 680           | 697           | 628           | 561           | -119                     |
| Ruokolahti                    | 906           | 933           | 843           | 756           | -150                     |
| Savitaipale                   | 629           | 623           | 570           | 556           | -73                      |
| Taipalsaari                   | 683           | 734           | 747           | 731           | 48                       |
| <b>Etelä-Karjala</b>          | <b>18 959</b> | <b>19 496</b> | <b>18 203</b> | <b>17 154</b> | <b>-1 805</b>            |

| yli 74 v- ...        | 2018          | 2020          | 2025          | 2030          | Muutos<br>2018 -<br>2030 |
|----------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------------------|
| Imatra               | 3 671         | 3 821         | 4 501         | 4 872         | 1 201                    |
| Lappeenranta         | 7 473         | 7 819         | 9 631         | 11 034        | 3 561                    |
| Lemi                 | 344           | 346           | 431           | 493           | 149                      |
| Luumäki              | 709           | 713           | 851           | 961           | 252                      |
| Parikkala            | 832           | 839           | 963           | 1 017         | 185                      |
| Rautjärvi            | 555           | 567           | 637           | 702           | 147                      |
| Ruokolahti           | 795           | 815           | 943           | 1 035         | 240                      |
| Savitaipale          | 662           | 670           | 741           | 772           | 110                      |
| Taipalsaari          | 467           | 498           | 652           | 780           | 313                      |
| <b>Etelä-Karjala</b> | <b>15 508</b> | <b>16 088</b> | <b>19 350</b> | <b>21 666</b> | <b>6 158</b>             |

- Eläkkeellä kymmenen vuotta olleiden määrä kasvaa kaikissa Etelä-Karjalan kunnissa.
- Eläkkeelle siirtyvien määrä lisääntyy Lemillä ja Taipalsaarissa

# Ikääntyneiden hoito

| yli 74 v- ...        | 2018          | 2020          | 2025          | 2030          | Muutos<br>2018 -<br>2030 | Julkiseen palveluun<br>hoidettavia |                | Tehostettuun<br>hoitajia |               | Kotipalveluun<br>hoitajia |                | Omaishoitoon<br>hoidettavia |                |
|----------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------------------|------------------------------------|----------------|--------------------------|---------------|---------------------------|----------------|-----------------------------|----------------|
|                      |               |               |               |               |                          | Minimi<br>27%                      | Maksimi<br>31% | Minimi<br>6%             | Maksimi<br>7% | Minimi<br>13%             | Maksimi<br>14% | Minimi<br>13%               | Maksimi<br>14% |
| Imatra               | 3 671         | 3 821         | 4 501         | 4 872         | 1 201                    | 324                                | 372            | 43                       | 50            | 17                        | 19             | 72                          | 84             |
| Lappeenranta         | 7 473         | 7 819         | 9 631         | 11 034        | 3 561                    | 961                                | 1 104          | 128                      | 150           | 51                        | 55             | 214                         | 249            |
| Lemi                 | 344           | 346           | 431           | 493           | 149                      | 40                                 | 46             | 5                        | 6             | 2                         | 2              | 9                           | 10             |
| Luumäki              | 709           | 713           | 851           | 961           | 252                      | 68                                 | 78             | 9                        | 11            | 4                         | 4              | 15                          | 18             |
| Parikkala            | 832           | 839           | 963           | 1 017         | 185                      | 50                                 | 57             | 7                        | 8             | 3                         | 3              | 11                          | 13             |
| Rautjärvi            | 555           | 567           | 637           | 702           | 147                      | 40                                 | 46             | 5                        | 6             | 2                         | 2              | 9                           | 10             |
| Ruokolahti           | 795           | 815           | 943           | 1 035         | 240                      | 65                                 | 74             | 9                        | 10            | 3                         | 4              | 14                          | 17             |
| Savitaipale          | 662           | 670           | 741           | 772           | 110                      | 30                                 | 34             | 4                        | 5             | 2                         | 2              | 7                           | 8              |
| Taipalsaari          | 467           | 498           | 652           | 780           | 313                      | 85                                 | 97             | 11                       | 13            | 5                         | 5              | 19                          | 22             |
| <b>Etelä-Karjala</b> | <b>15 508</b> | <b>16 088</b> | <b>19 350</b> | <b>21 666</b> | <b>6 158</b>             | <b>1 663</b>                       | <b>1 909</b>   | <b>222</b>               | <b>259</b>    | <b>89</b>                 | <b>96</b>      | <b>369</b>                  | <b>431</b>     |

- Taulukkoon on tehty viitteellinen laskelma siitä, kuinka paljon nykyisillä mitoituksilla ja suosituksilla tarvitaan erilaisia hoitavia käsiä pelkästään ikääntyville eteläkarjalalaisille.
- Kymmenessä vuodessa Etelä-Karjalan julkiseen palveluun tulee noin 1.800 hoidettavaa lisää, jos oletetaan, että kunnallisissa palveluissa heistä hoidetaan 27-31 %:ia. Tämä vaatii tehostettuun palveluun noin 240 ja kotipalveluun noin 90 uutta hoitajaa. Omaishoitoon tulee lisää hoidettavia noin 400.

# Väestön muutokset ja ennusteen tarkkuus

- Tarkastelussa on käytetty Tilastokeskuksen uutta väestöennustetta. Siitä on otettu ennuste vuoteen 2030 asti – noin kymmenen vuoden jakso.
- Ennuste perustuu syntyvyysoletukseen, missä kokonaishedelmällisyys pysyy 2018 tasolla.
- Huomioitu +15 000 henkilön vuotuinen nettomaahanmuuttovoitto.
- Muutos yleisesti - vain kolme kasvavaa maakuntaa - tässä mukana muuttoliike, maahanmuutto ja luonnollinen väestön lisäys.
- Nollavuotiaat - määrän alenema, harvoissa kunnissa nousua vuoteen 2030, kaikki maakunnat miinuksella – Varhaiskasvatuksen opettajiin alenemaa -7.931, alakoulun opetukseen alenemaa -4.064 – palveluntarpeeseen mahdollisuus sopeutua
- Työssäkäyvät vs ikääntyneet - muutos -70 t vs 255 t - yli 75-vuotiaita 280 t (nyt 509 t)
- Mitä tarkoittaa → ikääntyneiden tarve lisäkäsille +16.000 – mistä kädet työvoiman supistuessa?
- Työikäisten määrä alenee – aiheuttaa hyvinvointivaltion rahoitukselle ongelmia – työn tuottavuuden kasvun rooli korostuu – julkisen sektorin tuottavuuden kasvu on ollut vaikea saavuttaa jo nyt → yksityisen sektorin tuottavuuden kasvun on noustava hyvin paljon.
- Positiivisia Uusimaa, Varsinais-Suomi, Pirkanmaa, osin Pohjois-Pohjanmaa. Suuri potentiaali Etelä-Savo, Kainuu ja Kymenlaakso.
- Ikääntyminen kiihtyy yli 75-vuotiaissa, juuri eläkkeelle siirtyvien määrä itseasiassa alenee.
- Kehityskulku vaihtelee maakunnittain ja myös maakuntien sisällä. Mitkä ovat 2020-luvulla kuntien tehtävät? Ovatko pakolliset tehtävät kaikilla kunnilla samat?
- Lasten- ja nuorten määrän nopea alenema johtaa näihin ikäluokkiin sidottujen palveluiden kysynnän laskuun. Samalla palveluverkkoihin kohdistuu nopea supistuspaine. Muutoksen nopeus vaihtelee alueittain merkittävästi ja yksi mahdollinen selviytymispolku voi olla alueellinen yhteistyö – tämä tarkoittaisi palvelujen järjestämistä yli kuntarajojen samaan tapaan kuin sote -palveluissa.
- Sote -puolella lapsiin ja työikäisiin liittyvä palvelutarpeen alenema tasoittaa ikääntymisestä aiheutuvaa painetta vähän.
- Työikäisen väestön alenema → ikääntymiseen liittyvien palveluiden tarpeen kasvu → osuvat samaan aikaan samoille alueille.

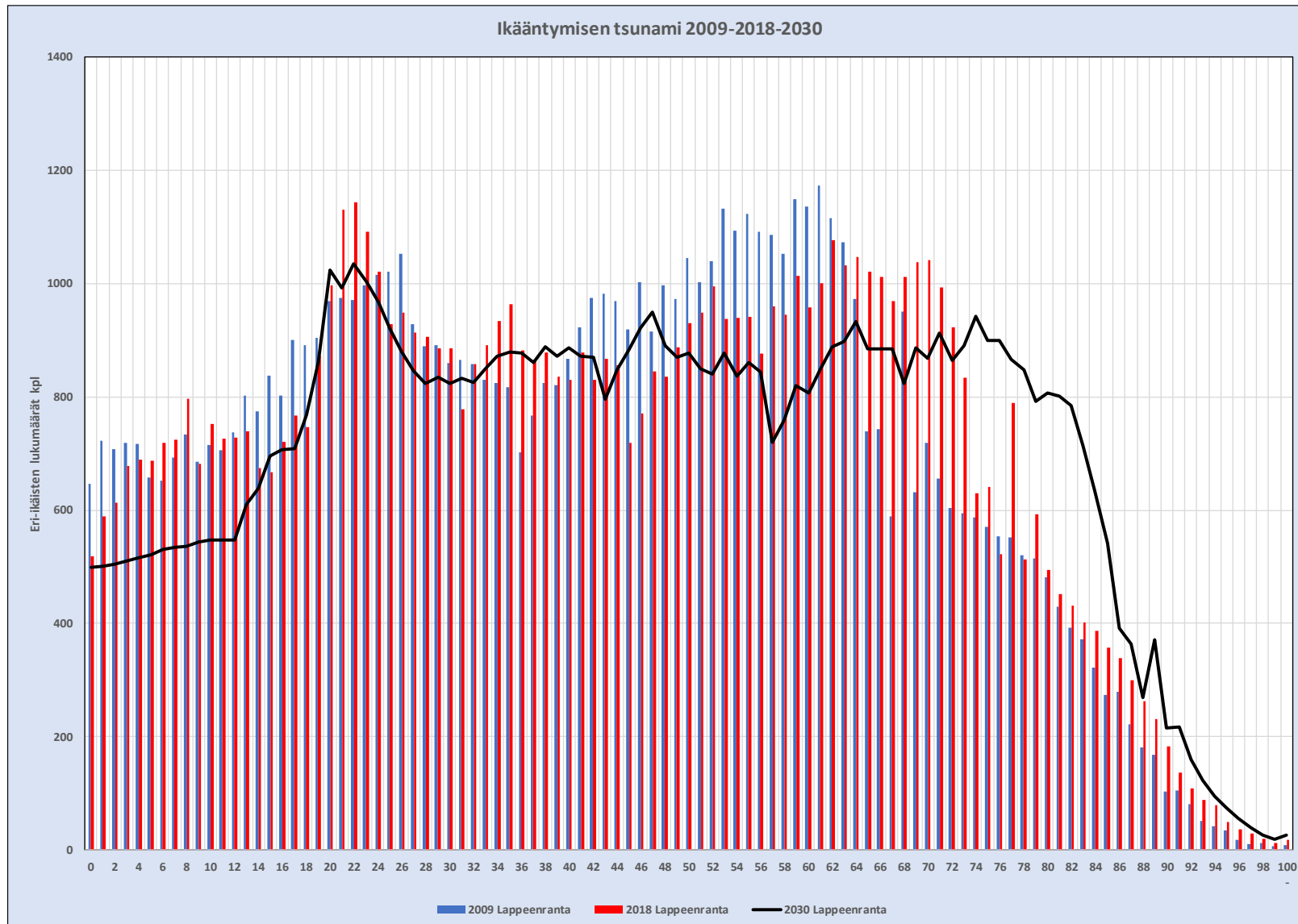
## Miltä ensimmäinen ennustevuosi 2019 vaikuttaa Tilastokeskuksen ennakkotietojen perusteella?

- Ennuste perustuu vuoteen 2018 päättyneeseen ”varmaan” väestötoteutumaan ja sen päälle tehtävään ennusteeseen, näin tämän vuoden lopulla julkistetun ennusteen vuosi kuluvalle vuodelle on myös ennuste.
- Alla olevaan taulukkopariin on koottu ne kunnat, joissa ennuste on poikennut eniten kuluvan vuoden todennäköisestä asukasluvusta.
- Koko maan tasolla ennuste näyttääkin toimivan kohtuullisen hyvin, mutta kuntakohtaiset erot ovat jo suuria.

|               | 2019    |                               |         | 2019    |                               |         |        |      |       |
|---------------|---------|-------------------------------|---------|---------|-------------------------------|---------|--------|------|-------|
|               | ennuste | 2019 Erotus<br>todenn toteuma | Virhe-% | ennuste | 2019 Erotus<br>todenn toteuma | Virhe-% |        |      |       |
| Uurainen      | 3828    | 3701                          | -127    | -3,3 %  | Kivijärvi                     | 1066    | 1094   | 28   | 2,6 % |
| Jämijärvi     | 1776    | 1722                          | -54     | -3,0 %  | Savukoski                     | 1000    | 1020   | 20   | 2,0 % |
| Luhanka       | 702     | 684                           | -18     | -2,6 %  | Hyrynsalmi                    | 2229    | 2272   | 43   | 1,9 % |
| Tyrnävä       | 6793    | 6652                          | -141    | -2,1 %  | Kinnula                       | 1587    | 1617   | 30   | 1,9 % |
| Lemi          | 3027    | 2966                          | -61     | -2,0 %  | Muonio                        | 2276    | 2315   | 39   | 1,7 % |
| Enonkoski     | 1386    | 1358                          | -28     | -2,0 %  | Multia                        | 1549    | 1575   | 26   | 1,7 % |
| Tervo         | 1550    | 1520                          | -30     | -1,9 %  | Isojoki                       | 1925    | 1956   | 31   | 1,6 % |
| Miehikkälä    | 1902    | 1866                          | -36     | -1,9 %  | Pyhäntä                       | 1552    | 1576   | 24   | 1,5 % |
| Vöyri         | 6583    | 6463                          | -120    | -1,8 %  | Kustavi                       | 935     | 947    | 12   | 1,3 % |
| Taivassalo    | 1664    | 1636                          | -28     | -1,7 %  | Ypäjä                         | 2331    | 2359   | 28   | 1,2 % |
| Pukkila       | 1884    | 1853                          | -31     | -1,6 %  | Hirvensalmi                   | 2108    | 2133   | 25   | 1,2 % |
| Vieremä       | 3641    | 3582                          | -59     | -1,6 %  | Pihtipudas                    | 3988    | 4035   | 47   | 1,2 % |
| Konnevesi     | 2666    | 2625                          | -41     | -1,5 %  | Ristijärvi                    | 1261    | 1275   | 14   | 1,1 % |
| Rautavaara    | 1626    | 1602                          | -24     | -1,5 %  | Luumäki                       | 4595    | 4646   | 51   | 1,1 % |
| Nakkila       | 5387    | 5312                          | -75     | -1,4 %  | Riihimäki                     | 28549   | 28828  | 279  | 1,0 % |
| Lumijoki      | 2043    | 2015                          | -28     | -1,4 %  | Äänekoski                     | 18580   | 18761  | 181  | 1,0 % |
| Kyyjärvi      | 1324    | 1306                          | -18     | -1,4 %  | Kerava                        | 36437   | 36791  | 354  | 1,0 % |
| Oripää        | 1350    | 1332                          | -18     | -1,3 %  | Kempele                       | 18166   | 18339  | 173  | 1,0 % |
| Perho         | 2803    | 2766                          | -37     | -1,3 %  | Kuortane                      | 3524    | 3557   | 33   | 0,9 % |
| Puumala       | 2169    | 2141                          | -28     | -1,3 %  | Kannonkoski                   | 1327    | 1339   | 12   | 0,9 % |
| Ranua         | 3839    | 3789                          | -50     | -1,3 %  | Karjoki                       | 1234    | 1245   | 11   | 0,9 % |
| Myrskylä      | 1910    | 1887                          | -23     | -1,2 %  | Vantaa                        | 231645  | 233719 | 2074 | 0,9 % |
| Sauvo         | 2983    | 2948                          | -35     | -1,2 %  | Nokia                         | 33649   | 33928  | 279  | 0,8 % |
| Hartola       | 2717    | 2685                          | -32     | -1,2 %  | Soini                         | 2041    | 2057   | 16   | 0,8 % |
| Pelkosenniemi | 950     | 939                           | -11     | -1,2 %  | Sipoo                         | 20970   | 21134  | 164  | 0,8 % |
| Taipalsaari   | 4699    | 4647                          | -52     | -1,1 %  | Kuusamo                       | 15017   | 15134  | 117  | 0,8 % |
| Laitila       | 8657    | 8565                          | -92     | -1,1 %  | Espoo                         | 287905  | 290084 | 2179 | 0,8 % |

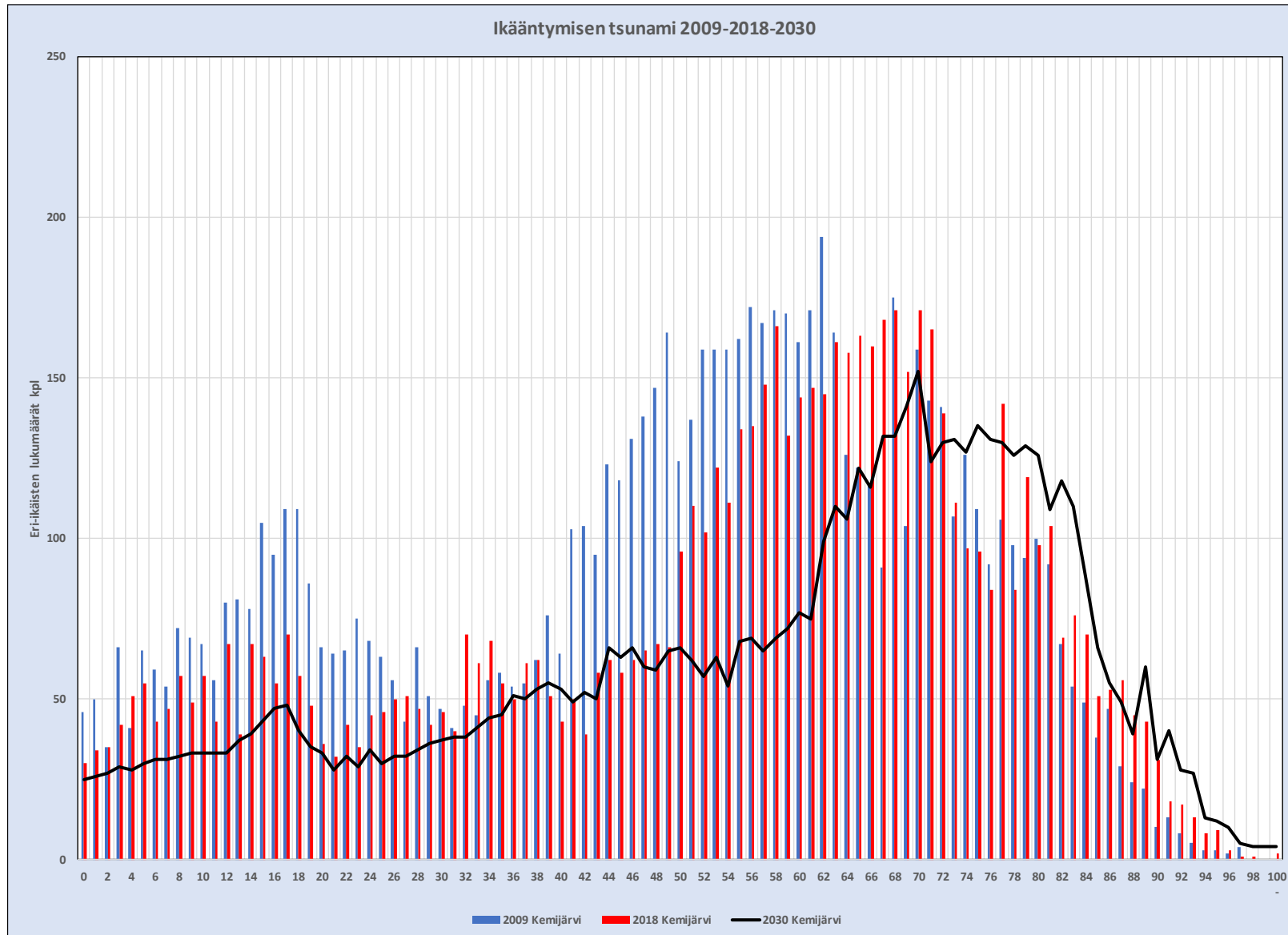
Yksittäinen maakunnan kunta

# Ikääntymisen tsunami 2009-2018-2030



- Lappeenranta ikääntyy ja työikäisten määrä laskee.
- Aivan nuorimpien määrät ovat laskussa.

# Ikääntymisen tsunami 2009-2018-2030



- Esimerkkinä Lapin kunta, jossa ikääntyminen ja maan sisäinen muuttoliike on hyvin voimakasta.

# Lappeenrannan kaupunki

| Lappeenranta  | 2018          | 2020          | 2025            | 2030           | Muutos 2018-2030 | Muutos-%          |
|---|---------------|---------------|-----------------|----------------|------------------|-------------------|
| 0-vuotiaat  | 519           | 530           | 515             | 499            | -20              | -4 %              |
| 1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus                                  | 3 976         | 3 640         | 3 174           | 3 083          | -893             | -22 %             |
| 7-12 alakoulu   | 4 409         | 4 373         | 3 862           | 3 257          | -1 152           | -26 %             |
| 13-15 yläkoulu  | 2 233         | 2 116         | 2 234           | 2 183          | -50              | -2 %              |
| 16-18 lukio/toinen aste   | 2 233         | 2 198         | 2 116           | 2 145          | -88              | -4 %              |
| 19-23 nuoret työikäiset ja opiskelijat                          | 5 235         | 4 973         | 4 772           | 4 916          | -319             | -6 %              |
| 24-64 työssäkäyvät  | 37 300        | 37 127        | 36 970          | 36 741         | -559             | -1 %              |
| 65-74 eläkkeelle siirtyneet                                     | 9 473         | 9 835         | 9 835           | 8 844          | -629             | -7 %              |
| 75-84 eläkkeellä olevat   | 5 223         | 5 507         | 7 117           | 8 049          | 2 826            | 54 %              |
| 85... ikääntyneet   | 2 250         | 2 312         | 2 514           | 2 816          | 566              | 25 %              |
| <b>Kaikki yhteensä</b>  | <b>72 851</b> | <b>72 611</b> | <b>73 109</b>   | <b>72 533</b>  | <b>-318</b>      | <b>0 %</b>        |
| kpl                      euroa                                  |               |               |                 |                |                  |                   |
| Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen muutos / opettajat 2018-2030 |               |               |                 |                | <b>-107</b>      | <b>-4 186 394</b> |
| Alakoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat                     |               |               |                 |                | <b>-58</b>       | <b>-3 312 000</b> |
|   |               |               | <b>Yhteensä</b> |                | <b>-165</b>      | <b>-7 498 394</b> |
| Yläkoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat                     |               |               |                 |                | <b>-3</b>        | <b>-143 750</b>   |
| <b>2018-2030</b>  |               |               |                 |                |                  |                   |
| Työssäkäyvien muutos kpl  | <b>-559</b>   |               |                 |                |                  |                   |
| Eläikäisten määrän muutos kpl                                   | 2 763         |               |                 |                |                  |                   |
| Yli 75-vuotiaiden määrän muutos                                 | 3 392         |               |                 |                |                  |                   |
|   |               |               | <b>kpl</b>      | <b>euroa</b>   |                  |                   |
|   |               |               | <b>minimi</b>   | <b>maksimi</b> | <b>minimi</b>    | <b>maksimi</b>    |
| Kasvusta julkiseen palveluun 27-31%                             |               |               | 961             | 1 104          |                  |                   |
| Kasvusta tehostettuun palveluun 6-7%                            |               |               | 214             | 249            |                  |                   |
| --> Hoitajien määrän tarpeen kasvu                              |               |               | 128             | 150            | 4 845 809        | 5 653 444         |
| Säännöllinen kotihoito 13-14%                                   |               |               | 463             | 499            |                  |                   |
| --> Hoitajien määrän tarpeen kasvu                              |               |               | 51              | 55             | 1 944 306        | 2 093 868         |
| <b>Hoitajatarpeen muutos</b>                                    |               |               | <b>180</b>      | <b>205</b>     | <b>6 790 115</b> | <b>7 747 312</b>  |
| <b>Omaishoidon tuelle 6-7%, '--&gt;omaishoidon tuen kasvu</b>   |               |               | <b>214</b>      | <b>249</b>     |                  |                   |

- Lappeenrannan palveluntarve on aleneva ikääntyneiden palveluihin asti.
- Tästä eteenpäin palveluntarve on kasvava.
- Muutokset voivat tarkoittaa sitä, että varhaiskasvatuksen opettajista on 107 opettajan ylikapasiteetti ja peruskoulun opettajissa vastaavasti 61 ylikapasiteetti.
- Jos yli 75-vuotiaista tavoitteena on, että 27-31 % hoidetaan kunnallisissa palveluissa joista tehostetussa palvelussa on 6-7 %, on lisähoitajien tarve mitoituksella 0,6 jopa 128-150 hoitajaa.
- Myös säännöllinen kotihoito vaatii lisäresurssin (51-55).
- Yhteensä ikääntyneiden hoitoon tarvittaisiin 18-205 käsiparia.
- Samaan aikaan työikäisen väestön määrä laskee 559:llä.
- Jos nuorten ikäryhmien sopeutusmahdollisuus lasketaan yhteen, päästään noin 7,5 milj euron palkkakustannuksiin, vastaavasti ikääntyneisiin tarvittaisiin 6,8-7,7 milj euroa lisää – nykyisillä palkkatasoilla.

### 3. Palveluntarpeen ja palvelurakenteen kustannusten muutos

# Palvelutarpeen muutoksen arviointi ja tarkastellut palvelut

- **Laskennassa on kaksi isoa kokonaisuutta:**

- **Lasketaan palvelurakenteen muutos ja**

- Palvelurakenteen muutoksessa lasketaan väestön muutoksen vaikutus tarpeeseen – tässä vaihtoehdossa ei oteta huomioon vuoden 2018 palvelurakennetta. Laskenta kuvaa sitä tarvetta ja sopeutumismahdollisuutta, minkä pelkkä väestömuutos saa aikaan.
- Laskennassa otetaan huomioon sekä sopeutumismahdollisuus, johon väestönmuutos antaa mahdollisuuden ja tilanne, jolloin sopeutumista ei otettaisi huomioon. Näiden kahden luvun erotus osoittaa, että kunnilla olisi mahdollisuus omin poliittisin päätöksin saada aitoa sopeutumista ja talouden tasapainottumista aikaan.

- **Palvelurakenteen kustannuksen muutos**

- Palvelurakenteen kustannuksen muutoksessa lasketaan sekä olemassa olevan palvelurakenteen muutos ja tämän lisäksi palvelurakenteen väestön muutoksista johtuva muutos.
- Laskennassa otetaan huomioon sekä sopeutumismahdollisuus, johon väestönmuutos antaa mahdollisuuden ja tilanne, jolloin sopeutumista ei otettaisi huomioon. Näiden kahden luvun erotus osoittaa, että kunnilla olisi mahdollisuus omin poliittisin päätöksin saada aitoa sopeutumista ja talouden tasapainottumista aikaan.

- Tilastokeskuksen käyttötaloustilasto, kustannuksina nettokäyttökustannus eli sisältävät ikäryhmäkohtaisesti kustannukset ja tuotot.
- Kuntakohtaiset ikäryhmittäiset nettokäyttökustannukset kuntalaisen hinnan avulla. Saadaan jokaisen kunnan jokaiselle ikäryhmälle omat nettokäyttökustannukset yhtä ryhmään kuuluvaa kohti.
- Ikäryhmäkohtaisten nettokäyttökustannusten kehitystä arvioidaan ikäryhmään kuuluvien muutoksen avulla. Vuotuisena muutoksena käytetään Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaista arviota
- Sopeutumisella tarkoitetaan tilannetta, missä ikärakenteen kasvu on negatiivista ja palvelutarve tällöin aleneva. Sopeutus 100 % tarkoittaa sitä, että kunnan kustannukset alenevat täysin ikärakenteen ja asukasluvun muutoksen mukaisesti.
- Tarkastelu on tehty reaaliarvoilla

- **Yleishallinto ja muut palvelut**

- Yleishallinto
- Yhdyskuntasuunnittelu
- Rakennusvalvonta
- Ympäristön huolto
- Liikenneväylät
- Puistot ja yleiset alueet
- Palo- ja pelastustoiminta
- Lomituspalvelut
- Tila- ja vuokrauspalvelut
- Tukipalvelut
- Elinkeinoelämän edistäminen
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Joukkoliikenne
- Energiahuolto
- Satamatoiminta
- Maa- ja metsätilat
- Muu toiminta

- **Muu sosiaalitoimi**

- Lastensuojelun laitos- ja perhehoito
- Lastensuojelun avohuoltopalvelut
- Muut lasten ja perheiden avopalvelut
- Vammaisten laitoshoidot
- Vammaisten ympärivuorokautisen hoivan asumispalvelut
- Muut vammaisten palvelut
- Työllistymistä tukevat palvelut
- Päihdehuollon erityispalvelut
- Muu sosiaali- ja terveystoiminta

- **Varhaiskasvatus**

- Lasten päivähoido
- Esiopetus

- **Perusopetus + lukio**

- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Muu opetustoiminta
- *Ammatillinen koulutus on poistettu tarkastelusta.*

- **Vapaa-aikapalvelut jne.**

- Kansalaisopistojen vapaa sivistystyö
- Taiteen perusopetus
- Kirjastotoiminta
- Liikunta ja ulkoilu
- Nuorisotoiminta
- Museo- ja näyttelytoiminta
- Teatteri-, tanssi- ja sirkustoiminta
- Musiikkitoiminta
- Muu kulttuuritoiminta

- **Perusterveydenhuolto, hammashoito, vuodeosasto**

- Perusterveydenhuollon avohoito
- Suun terveydenhuolto
- Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

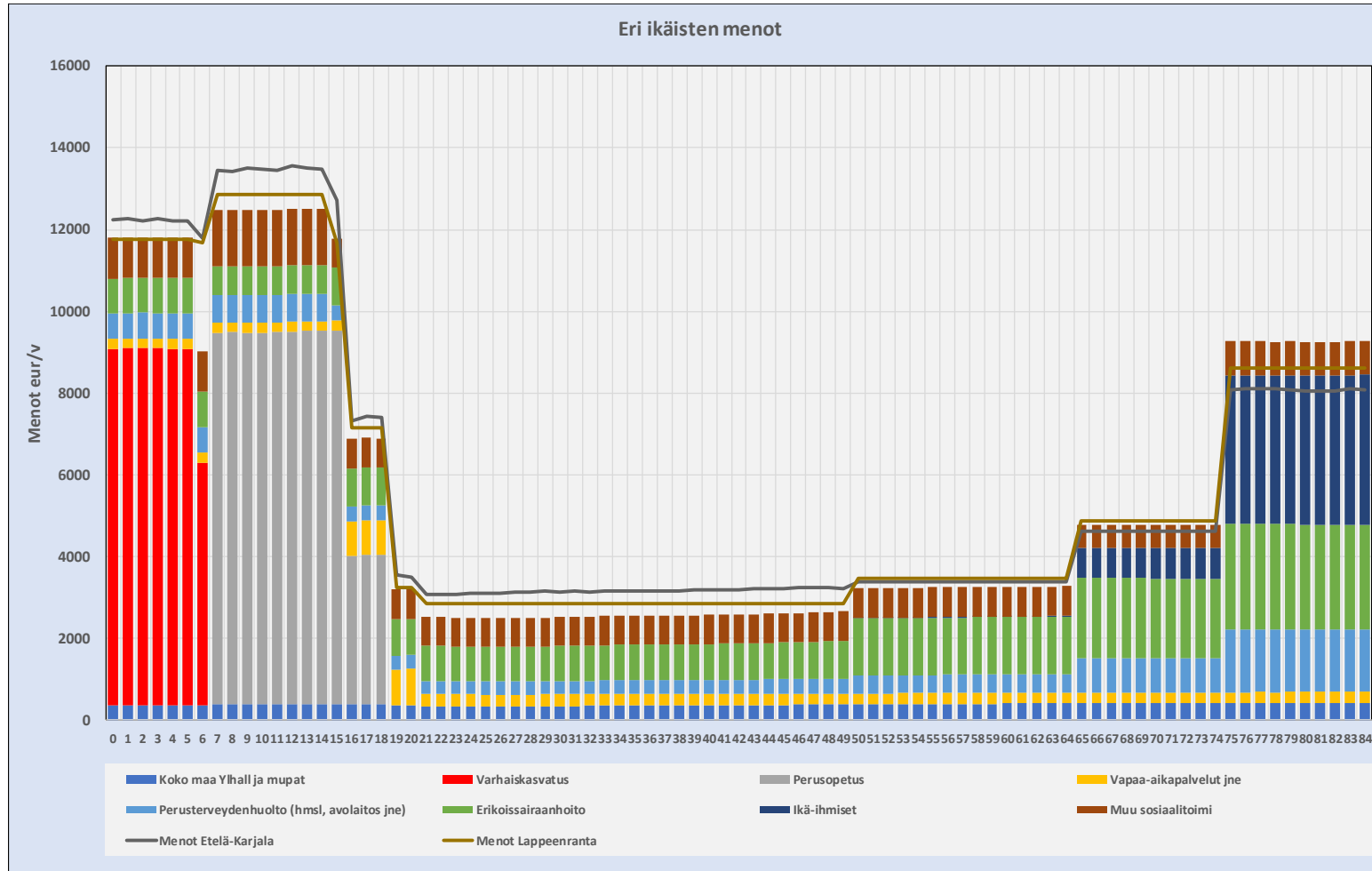
- **Erikoissairaanhoito**

- Erikoissairaanhoito

- **Ikäihmiset**

- Ikääntyneiden laitoshoidot
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan asumispalvelut
- Muut ikääntyneiden palvelut
- Kotihoito

# Kuntalaisen menot kunnalle yhtä ikäluokkaan kuuluvaa kohti; esimerkki Etelä-Karjala ja Lappeenranta



- Kunta joutuu maksamaan erilaisista kuntalaisten palveluista.
- Suurimmat kustannukset tulevat aivan nuorimmille ja vanhimille kuntalaisille.
- Osa palvelukustannuksista on jaettavissa eri ikäisille melko kiistattomasti, osa palveluista jyvitetään kaikille.

## Kuntalaisen hinta:

- Palvelu- ja käyttöomaisuustarpeen arvioinnissa ja muuttoliikkeen vaikutuksissa on käytetty perusteena kuntalaisen hintaa.
  - Kuntalaisen hinta on määritelty jokaiselle kunnalle ja jokaisen kunnan ikärakenteelle erillisenä.
  - Pyritään kohdistamaan toteutuneet menot (Tilastokeskuksen käyttötaloustilasto) ja toteutuneet tulot (tulo-, yhteisö- ja kiinteistöverot, peruspalveluiden valtionosuus ja OKM-valtionosuus).
  - Saadaan jokaisen kunnan jokaisesta ikäluokasta tulojen ja menojen jakauma. Menojen ikäryhmittäistä jakaumaa hyödynnetään asukasluvun ja ikärakenteen muutokseen perustuvissa palvelutarpeen muutoksen arvioinnissa ja käyttöomaisuuteen kohdistuvien muutosten arvioinnissa. Tulojen ja menojen erotuksesta muodostuvaa jakaumaa käytetään muuttoliikkeen vaikutusten arvioinnissa.



# Palveluntarpeen aito muutos väestön muuttuessa

Palveluntarpeen muutoksessa otetaan huomioon vuodesta 2018 laskettavissa oleva muutos ja siitä johtuva palveluntarpeen ja palveluihin käytettävän euromäärän muutos. Tarkastelussa ei oteta huomioon vuonna 2018 olevaa palvelurakennetta.

Huomioon ottamattomuus ei muuta sopeutustarvetta.

Tarkastelu on tehty reaaliarvoilla.

# Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaaliuusmuutos 2018→2030 maakunnittain – kuntakohtainen täysi sopeutuminen

| Kuntien kustannukset maakunnittain milj euroa | 2018     | 2020       | 2025       | 2030       | Muutos 2018 - 2030 | Muutoksesta 2018-2030 | Yleishallinto ja muut palvelut | Varhaiskasvatus | Perusopetus | Vapaa-aika | Perusterveys | Erikoissairaanhoito | Ikääntyneet  | Muu sosiaali-toimi | Yhteensä   |
|---|----------|------------|------------|------------|--------------------|-----------------------|--------------------------------|-----------------|-------------|------------|--------------|---------------------|--------------|--------------------|------------|
| Uusimaa                                       | 0        | 187        | 675        | 1 079      | 1 079              | Uusimaa               | 44                             | -117            | -59         | 59         | 186          | 310                 | 499          | 157                | 1 079      |
| Varsinais-Suomi                               | 0        | 14         | 70         | 110        | 110                | Varsinais-Suomi       | 3                              | -43             | -62         | 3          | 33           | 43                  | 128          | 5                  | 110        |
| Satakunta                                     | 0        | -9         | -22        | -45        | -45                | Satakunta             | -7                             | -28             | -46         | -5         | 3            | -9                  | 57           | -11                | -45        |
| Kanta-Häme                                    | 0        | -10        | -22        | -33        | -33                | Kanta-Häme            | -5                             | -25             | -46         | -3         | 4            | 2                   | 50           | -10                | -33        |
| Pirkanmaa                                     | 0        | 29         | 106        | 159        | 159                | Pirkanmaa             | -2                             | -43             | -60         | 9          | 33           | 64                  | 140          | 19                 | 159        |
| Päijät-Häme                                   | 0        | -1         | 3          | 0          | -0                 | Päijät-Häme           | -4                             | -23             | -38         | -2         | 11           | 4                   | 59           | -8                 | 0          |
| Kymenlaakso                                   | 0        | -15        | -42        | -67        | -67                | Kymenlaakso           | -8                             | -26             | -46         | -6         | -1           | -12                 | 50           | -18                | -67        |
| Etelä-Karjala                                 | 0        | -8         | -25        | -43        | -43                | Etelä-Karjala         | -6                             | -15             | -30         | -3         | -2           | -6                  | 28           | -9                 | -43        |
| Etelä-Savo                                    | 0        | -17        | -48        | -76        | -76                | Etelä-Savo            | -10                            | -20             | -41         | -5         | -4           | -18                 | 39           | -16                | -76        |
| Pohjois-Savo                                  | 0        | -7         | -9         | -16        | -16                | Pohjois-Savo          | -8                             | -30             | -43         | -3         | 8            | 4                   | 68           | -11                | -16        |
| Pohjois-Karjala                               | 0        | -6         | -13        | -20        | -20                | Pohjois-Karjala       | -5                             | -17             | -34         | -3         | 6            | 1                   | 42           | -10                | -20        |
| Keski-Suomi                                   | 0        | -5         | -7         | -18        | -18                | Keski-Suomi           | -7                             | -34             | -63         | -1         | 12           | 11                  | 71           | -8                 | -18        |
| Etelä-Pohjanmaa                               | 0        | -11        | -25        | -43        | -43                | Etelä-Pohjanmaa       | -7                             | -27             | -46         | -2         | 4            | -1                  | 45           | -9                 | -43        |
| Pohjanmaa                                     | 0        | 4          | 14         | 14         | 14                 | Pohjanmaa             | -2                             | -20             | -22         | 0          | 8            | 7                   | 43           | 0                  | 14         |
| Keski-Pohjanmaa                               | 0        | 2          | 5          | 3          | 3                  | Keski-Pohjanmaa       | -1                             | -9              | -12         | 0          | 2            | 2                   | 22           | -1                 | 3          |
| Pohjois-Pohjanmaa                             | 0        | 12         | 33         | 45         | 45                 | Pohjois-Pohjanmaa     | -8                             | -56             | -108        | -1         | 38           | 49                  | 127          | 4                  | 45         |
| Kainuu  | 0        | -10        | -30        | -47        | -47                | Kainuu                | -6                             | -13             | -22         | -3         | -2           | -9                  | 17           | -8                 | -47        |
| Lappi   | 0        | -6         | -6         | -17        | -17                | Lappi                 | -8                             | -18             | -38         | -4         | 6            | 1                   | 50           | -8                 | -17        |
| <b>Koko maa</b>                               | <b>0</b> | <b>142</b> | <b>657</b> | <b>983</b> | <b>983</b>         | <b>Koko maa</b>       | <b>-47</b>                     | <b>-564</b>     | <b>-816</b> | <b>31</b>  | <b>345</b>   | <b>443</b>          | <b>1 534</b> | <b>57</b>          | <b>983</b> |

- Palveluntarve kasvaa aidosti Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla.
- Muissa maakunnissa negatiiviset väestönmuutokset ovat niin suuria, että niissä olisi mahdollisuus sopeuttaa palvelurakenteen kustannusta.
- Yleishallinnossa ja muissa palveluissa on sopeutumisen mahdollisuus muualla kuin Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa. Varhaiskasvatus ja perusopetus voisivat sopeutua kaikissa maakunnissa.
- Suurimmat euromääräiset kasvut palveluittain tulevat ikääntyneiden palveluihin, ne ovat kaikissa maakunnissa kasvavat.
- Joidenkin maakuntien väestön muutokset ovat niin suuria – negatiivisesti – että niissä olisi teoreettinen sopeutumismahdollisuus sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairanhoidossa.

# Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaali muutos eur/as 2018→2030 maakunnittain – kuntakohtainen täysi sopeutuminen

| Kuntien kustannukset maakunnittain milj euroa | 2018 | 2020 | 2025 | 2030 | Muutos 2018 - 2030 | Muutoksesta 2018-2030 | Yleis-hallinto ja muut palvelut | Varhais-kasvatus | Perus-opetus | Vapaa-aika | Perus-terveys | Erikois-sairaan-hoito | Ikäänty-neet | Muu sosiaali-toimi | Muutos 2018-30 yht. |
|---|------|------|------|------|--------------------|-----------------------|---------------------------------|------------------|--------------|------------|---------------|-----------------------|--------------|--------------------|---------------------|
| Uusimaa                                       | 0    | 110  | 382  | 591  | 591                | Uusimaa               | 24                              | -64              | -32          | 32         | 102           | 170                   | 273          | 86                 | 591                 |
| Varsinais-Suomi                               | 0    | 28   | 144  | 226  | 226                | Varsinais-Suomi       | 6                               | -88              | -128         | 7          | 67            | 89                    | 263          | 10                 | 226                 |
| Satakunta                                     | 0    | -42  | -107 | -224 | -224               | Satakunta             | -37                             | -140             | -225         | -22        | 14            | -42                   | 282          | -53                | -224                |
| Kanta-Häme                                    | 0    | -56  | -136 | -208 | -208               | Kanta-Häme            | -31                             | -154             | -286         | -19        | 26            | 11                    | 311          | -64                | -208                |
| Pirkanmaa                                     | 0    | 57   | 201  | 297  | 297                | Pirkanmaa             | -4                              | -80              | -112         | 18         | 61            | 119                   | 260          | 35                 | 297                 |
| Päijät-Häme                                   | 0    | -6   | 14   | -1   | -1                 | Päijät-Häme           | -18                             | -117             | -198         | -8         | 59            | 20                    | 303          | -42                | -1                  |
| Kymenlaakso                                   | 0    | -91  | -256 | -430 | -430               | Kymenlaakso           | -52                             | -169             | -294         | -39        | -4            | -79                   | 323          | -118               | -430                |
| Etelä-Karjala                                 | 0    | -66  | -203 | -361 | -361               | Etelä-Karjala         | -50                             | -128             | -250         | -26        | -16           | -46                   | 234          | -79                | -361                |
| Etelä-Savo                                    | 0    | -122 | -361 | -592 | -592               | Etelä-Savo            | -76                             | -155             | -322         | -37        | -32           | -144                  | 302          | -129               | -592                |
| Pohjois-Savo                                  | 0    | -28  | -36  | -68  | -68                | Pohjois-Savo          | -36                             | -130             | -185         | -12        | 36            | 18                    | 289          | -49                | -68                 |
| Pohjois-Karjala                               | 0    | -36  | -81  | -131 | -131               | Pohjois-Karjala       | -35                             | -112             | -219         | -20        | 40            | 5                     | 272          | -62                | -131                |
| Keski-Suomi                                   | 0    | -17  | -27  | -68  | -68                | Keski-Suomi           | -24                             | -125             | -235         | -3         | 43            | 41                    | 264          | -30                | -68                 |
| Etelä-Pohjanmaa                               | 0    | -58  | -134 | -241 | -241               | Etelä-Pohjanmaa       | -39                             | -151             | -256         | -14        | 20            | -3                    | 252          | -51                | -241                |
| Pohjanmaa                                     | 0    | 21   | 76   | 77   | 77                 | Pohjanmaa             | -12                             | -112             | -123         | -2         | 44            | 37                    | 243          | 3                  | 77                  |
| Keski-Pohjanmaa                               | 0    | 22   | 71   | 46   | 46                 | Keski-Pohjanmaa       | -12                             | -143             | -185         | -5         | 34            | 37                    | 330          | -10                | 46                  |
| Pohjois-Pohjanmaa                             | 0    | 29   | 80   | 109  | 109                | Pohjois-Pohjanmaa     | -21                             | -136             | -264         | -2         | 93            | 119                   | 309          | 10                 | 109                 |
| Kainuu  | 0    | -143 | -443 | -727 | -727               | Kainuu                | -94                             | -195             | -338         | -51        | -38           | -142                  | 261          | -129               | -727                |
| Lappi   | 0    | -36  | -34  | -103 | -103               | Lappi                 | -46                             | -107             | -222         | -22        | 35            | 5                     | 299          | -45                | -103                |
| Koko maa                                      | 0    | 26   | 119  | 178  | 178                | Koko maa              | -9                              | -102             | -147         | 6          | 62            | 80                    | 277          | 10                 | 178                 |

- Asukaskohtainen suhteutus osoittaa, että suhteellinen lisäpanostuksen tarve on suurin Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa, suurin sopeutumisen mahdollisuus olisi Kainuussa, Etelä-Savossa ja Kymenlaaksossa – näissä sopeutusmahdollisuus pitäisi myös pystyä käyttämään.

# Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaaliuutos 2018→2030

## Uudet alueet – kuntakohtainen täysi sopeutuminen

| miljoonaa euroa              | Yleishallinto ja muut palvelut | Varhaiskasvat us | Perusopetus + lukio | Vapaa-aikapalvelut jne | Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne) | Erikoissairaanhoido | Ikä-ihmiset | Muu sosiaalitoimi | Summa | ASL       |
|------------------------------|--------------------------------|------------------|---------------------|------------------------|--|---------------------|-------------|-------------------|-------|-----------|
| Metropoli                    | 48                             | -89              | 3                   | 63                     | 179  | 305                 | 440         | 164               | 1 111 | 1 657 541 |
| Tampereen, Turun ja Oulun KS | 13                             | -77              | -96                 | 23                     | 97   | 171                 | 281         | 57                | 469   | 1 047 552 |
| Isot ja YO                   | -2                             | -92              | -129                | 4                      | 62   | 72                  | 236         | 2                 | 152   | 903 385   |
| Muu maakuntakeskus           | -10                            | -80              | -117                | -9                     | 19   | 8                   | 165         | -23               | -47   | 552 082   |
| Seutukaupungit               | -48                            | -138             | -271                | -31                    | 3  | -56                 | 259         | -83               | -366  | 830 553   |
| Harvaan asutut               | -19                            | -21              | -57                 | -6                     | -8   | -25                 | 44          | -22               | -114  | 130 676   |
| Muut kunnat                  | -37                            | -99              | -201                | -15                    | -2   | -36                 | 171         | -50               | -270  | 604 887   |

| eur/asukas                              | Yleishallinto ja muut palvelut | Varhaiskasvat us | Perusopetus + lukio | Vapaa-aikapalvelut jne | Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne) | Erikoissairaanhoito | Ikä-ihmiset | Muu sosiaalitoimi | Summa |
|---|--------------------------------|------------------|---------------------|------------------------|--|---------------------|-------------|-------------------|-------|
| Metropoli                               | 29                             | -54              | 2                   | 38                     | 108  | 184                 | 265         | 99                | 670   |
| Tampereen, Turun ja Oulun KS            | 12                             | -73              | -91                 | 22                     | 93   | 163                 | 268         | 55                | 448   |
| Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat | -2                             | -102             | -143                | 4                      | 68   | 80                  | 261         | 2                 | 168   |
| Muu maakuntakeskus                      | -18                            | -145             | -212                | -16                    | 35   | 15                  | 298         | -42               | -84   |
| Seutukaupungit                          | -58                            | -166             | -326                | -38                    | 3  | -68                 | 311         | -100              | -441  |
| Harvaan asutut                          | -146                           | -159             | -436                | -49                    | -57  | -191                | 338         | -168              | -869  |
| Muut kunnat                             | -62                            | -164             | -333                | -25                    | -4   | -59                 | 283         | -83               | -446  |

- Palveluntarve kasvaa aidosti metropolialueella (670 eur/as), Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla (448 eur/as) sekä muissa isoissa- ja yliopistokaupungeissa (168 eur/as).
- Muilla alueilla negatiiviset väestönmuutokset ovat niin suuria, että niissä olisi mahdollisuus sopeuttaa palvelurakenteen kustannusta. Alueiden yhteenlaskettu sopeutusmahdollisuus olisi noin 800 milj eur. Suhteellisesti suurin sopeutusmahdollisuus olisi harvaan asutuissa kunnissa (-869 eur/as).
- Suurimmat euromääriset kasvut palveluittain tulevat ikääntyneiden palveluihin, ne kasvavat kaikilla seuduilla.
- Harvaan asuttujen ja muiden kuntien väestön muutokset ovat niin suuria – negatiivisesti – että niissä olisi teorettinen sopeutumismahdollisuus sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairanhoidossa.

# Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaali muutos 2018→2030 maakunnittain – ei kuntakohtaista sopeutumista

| Kuntien kustannukset maakunnittain milj euroa | 2018     | 2020       | 2025         | 2030         | Muutos 2018 - 2030 | Muutoksesta 2018-2030 | Yleis-hallinto ja muut palvelut | Varhais-kasvatus | Perus-opetus | Vapaa-aika | Perus-terveys | Erikois-sairaan-hoito | Ikäänty-neet | Muu sosiaali-toimi | Yhteensä     |
|---|----------|------------|--------------|--------------|--------------------|-----------------------|---------------------------------|------------------|--------------|------------|---------------|-----------------------|--------------|--------------------|--------------|
| Uusimaa                                       | 0        | 258        | 876          | 1 421        | 1 421              | Uusimaa               | 48                              | 11               | 132          | 64         | 187           | 314                   | 499          | 167                | 1 421        |
| Varsinais-Suomi                               | 0        | 43         | 159          | 262          | 262                | Varsinais-Suomi       | 8                               | 2                | 17           | 7          | 33            | 49                    | 128          | 18                 | 262          |
| Satakunta                                     | 0        | 9          | 41           | 66           | 66                 | Satakunta             | 0                               | 0                | 2            | 0          | 5             | 1                     | 58           | 0                  | 66           |
| Kanta-Häme                                    | 0        | 7          | 35           | 61           | 61                 | Kanta-Häme            | 0                               | 0                | 0            | 0          | 5             | 4                     | 50           | 0                  | 61           |
| Pirkanmaa                                     | 0        | 61         | 204          | 326          | 326                | Pirkanmaa             | 6                               | 3                | 25           | 13         | 37            | 74                    | 140          | 29                 | 326          |
| Päijät-Häme                                   | 0        | 14         | 52           | 84           | 84                 | Päijät-Häme           | 0                               | 0                | 2            | 1          | 13            | 9                     | 59           | 1                  | 84           |
| Kymenlaakso                                   | 0        | 7          | 30           | 53           | 53                 | Kymenlaakso           | 0                               | 0                | 1            | 0          | 1             | 0                     | 50           | 0                  | 53           |
| Etelä-Karjala                                 | 0        | 5          | 20           | 33           | 33                 | Etelä-Karjala         | 0                               | 0                | 1            | 0          | 1             | 3                     | 28           | 0                  | 33           |
| Etelä-Savo                                    | 0        | 6          | 24           | 40           | 40                 | Etelä-Savo            | 0                               | 0                | 0            | 0          | 1             | 0                     | 39           | 0                  | 40           |
| Pohjois-Savo                                  | 0        | 17         | 64           | 107          | 107                | Pohjois-Savo          | 1                               | 0                | 4            | 1          | 13            | 17                    | 68           | 3                  | 107          |
| Pohjois-Karjala                               | 0        | 11         | 40           | 69           | 69                 | Pohjois-Karjala       | 1                               | 0                | 2            | 1          | 10            | 11                    | 42           | 2                  | 69           |
| Keski-Suomi                                   | 0        | 24         | 87           | 139          | 139                | Keski-Suomi           | 3                               | 1                | 7            | 4          | 19            | 25                    | 72           | 8                  | 139          |
| Etelä-Pohjanmaa                               | 0        | 12         | 48           | 80           | 80                 | Etelä-Pohjanmaa       | 3                               | 0                | 3            | 2          | 8             | 14                    | 46           | 4                  | 80           |
| Pohjanmaa                                     | 0        | 14         | 48           | 76           | 76                 | Pohjanmaa             | 0                               | 1                | 9            | 1          | 9             | 10                    | 44           | 3                  | 76           |
| Keski-Pohjanmaa                               | 0        | 6          | 21           | 33           | 33                 | Keski-Pohjanmaa       | 0                               | 0                | 3            | 0          | 3             | 4                     | 22           | 1                  | 33           |
| Pohjois-Pohjanmaa                             | 0        | 49         | 160          | 268          | 268                | Pohjois-Pohjanmaa     | 3                               | 0                | 12           | 5          | 42            | 60                    | 127          | 18                 | 268          |
| Kainuu  | 0        | 2          | 10           | 18           | 18                 | Kainuu                | 0                               | 0                | 0            | 0          | 1             | 0                     | 17           | 0                  | 18           |
| Lappi   | 0        | 14         | 55           | 85           | 85                 | Lappi                 | 1                               | 1                | 5            | 1          | 10            | 13                    | 51           | 4                  | 85           |
| <b>Koko maa</b>                               | <b>0</b> | <b>560</b> | <b>1 973</b> | <b>3 219</b> | <b>3 219</b>       | <b>Koko maa</b>       | <b>75</b>                       | <b>19</b>        | <b>226</b>   | <b>100</b> | <b>398</b>    | <b>606</b>            | <b>1 539</b> | <b>256</b>         | <b>3 219</b> |

- Jos maakunnan kunnat eivät käytä sopeutusmahdollisuutta hyväkseen, on vaadittava lisärahoitus ikärakenteen aiheuttamaan palvelurakenteen muutokseen noin 3,2-3,3 mrd euroa

# Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaali muutos eur/as 2018→2030 maakunnittain – ei kuntakohtaista sopeutumista

| Kuntien kustannukset maakunnittain euroa/asukas | 2018     | 2020       | 2025       | 2030       | Muutos 2018 - 2030 | Muutoksesta 2018-2030 | Yleis-hallinto ja muut palvelut | Varhais-kasvatus | Perus-opetus | Vapaa-aika | Perus-terveys | Erikois-sairaan-hoito | Ikäänty-neet | Muu sosiaali-toimi | Muutos 2018-30 yht. |
|---|----------|------------|------------|------------|--------------------|-----------------------|---------------------------------|------------------|--------------|------------|---------------|-----------------------|--------------|--------------------|---------------------|
| Uusimaa   | 0        | 152        | 495        | 778        | 778                | Uusimaa               | 26                              | 6                | 72           | 35         | 102           | 172                   | 273          | 91                 | 778                 |
| Varsinais-Suomi                                 | 0        | 89         | 329        | 540        | 540                | Varsinais-Suomi       | 17                              | 3                | 35           | 15         | 69            | 101                   | 263          | 37                 | 540                 |
| Satakunta                                       | 0        | 44         | 195        | 323        | 323                | Satakunta             | 0                               | 0                | 9            | 0          | 23            | 5                     | 283          | 1                  | 323                 |
| Kanta-Häme                                      | 0        | 42         | 210        | 377        | 377                | Kanta-Häme            | 0                               | 2                | 3            | 0          | 34            | 27                    | 311          | 0                  | 377                 |
| Pirkanmaa                                       | 0        | 118        | 386        | 609        | 609                | Pirkanmaa             | 10                              | 6                | 47           | 25         | 68            | 138                   | 261          | 53                 | 609                 |
| Päijät-Häme                                     | 0        | 71         | 263        | 434        | 434                | Päijät-Häme           | 2                               | 0                | 12           | 3          | 65            | 45                    | 304          | 3                  | 434                 |
| Kymenlaakso                                     | 0        | 41         | 186        | 337        | 337                | Kymenlaakso           | 0                               | 0                | 4            | 1          | 9             | 0                     | 324          | 0                  | 337                 |
| Etelä-Karjala                                   | 0        | 37         | 159        | 274        | 274                | Etelä-Karjala         | 0                               | 1                | 5            | 0          | 11            | 22                    | 235          | 0                  | 274                 |
| Etelä-Savo                                      | 0        | 42         | 178        | 314        | 314                | Etelä-Savo            | 0                               | 1                | 3            | 0          | 7             | 0                     | 303          | 0                  | 314                 |
| Pohjois-Savo                                    | 0        | 69         | 269        | 454        | 454                | Pohjois-Savo          | 2                               | 1                | 17           | 6          | 54            | 73                    | 290          | 11                 | 454                 |
| Pohjois-Karjala                                 | 0        | 71         | 256        | 450        | 450                | Pohjois-Karjala       | 7                               | 2                | 11           | 4          | 65            | 72                    | 273          | 15                 | 450                 |
| Keski-Suomi                                     | 0        | 87         | 318        | 514        | 514                | Keski-Suomi           | 12                              | 3                | 25           | 15         | 70            | 91                    | 266          | 30                 | 514                 |
| Etelä-Pohjanmaa                                 | 0        | 65         | 263        | 446        | 446                | Etelä-Pohjanmaa       | 14                              | 1                | 19           | 10         | 47            | 76                    | 257          | 22                 | 446                 |
| Pohjanmaa                                       | 0        | 79         | 264        | 425        | 425                | Pohjanmaa             | 2                               | 6                | 52           | 5          | 48            | 54                    | 245          | 14                 | 425                 |
| Keski-Pohjanmaa                                 | 0        | 94         | 309        | 496        | 496                | Keski-Pohjanmaa       | 3                               | 2                | 40           | 4          | 43            | 60                    | 331          | 12                 | 496                 |
| Pohjois-Pohjanmaa                               | 0        | 118        | 387        | 653        | 653                | Pohjois-Pohjanmaa     | 8                               | 1                | 28           | 12         | 103           | 146                   | 310          | 45                 | 653                 |
| Kainuu  | 0        | 34         | 154        | 282        | 282                | Kainuu                | 0                               | 1                | 6            | 0          | 13            | 0                     | 262          | 0                  | 282                 |
| Lappi   | 0        | 78         | 318        | 505        | 505                | Lappi                 | 7                               | 3                | 32           | 6          | 60            | 74                    | 301          | 21                 | 505                 |
| <b>Koko maa</b>                                 | <b>0</b> | <b>102</b> | <b>357</b> | <b>582</b> | <b>582</b>         | <b>Koko maa</b>       | <b>14</b>                       | <b>4</b>         | <b>41</b>    | <b>18</b>  | <b>72</b>     | <b>109</b>            | <b>278</b>   | <b>46</b>          | <b>582</b>          |

- Jos maakunnan kunnat eivät käytä sopeutusmahdollisuutta hyväkseen, on vaadittava lisärahoituksen tarve suuri.
- Niissäkin maakunnissa, joissa aito sopeutuminen olisi mahdollista, tarvitaan lisäpanostusta.

# Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaaliuusmuutos 2018 → 2030

## Uudet alueet – ei kuntakohtaista sopeutumista

| miljoonaa euroa                         | Yleishallinto ja muut palvelut | Varhaiskasvat us | Perusopetus ja lukio | Vapaa-aikapalvelut jne | Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne) | Erikoissairaanhoito | Ikä-ihmiset | Muu sosiaalitoimi | Summa | ASL       |
|---|--------------------------------|------------------|----------------------|------------------------|--|---------------------|-------------|-------------------|-------|-----------|
| <b>Metropoli</b>                        | 48                             | 10               | 131                  | 63                     | 179  | 305                 | 440         | 165               | 1 341 | 1 657 541 |
| Tampereen, Turun ja Oulun KS            | 17                             | 5                | 47                   | 25                     | 97   | 173                 | 281         | 63                | 706   | 1 047 552 |
| Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat | 6                              | 2                | 23                   | 8                      | 65   | 81                  | 236         | 18                | 440   | 903 385   |
| Muu maakuntakeskus                      | 3                              | 0                | 5                    | 2                      | 21   | 24                  | 165         | 6                 | 226   | 552 082   |
| Seutukaupungit                          | 0                              | 0                | 6                    | 0                      | 22   | 9                   | 253         | 1                 | 292   | 830 553   |
| Harvaan asutut                          | 0                              | 1                | 4                    | 1                      | 5  | 2                   | 46          | 1                 | 59    | 130 676   |
| Muut kunnat                             | 1                              | 2                | 17                   | 2                      | 18   | 19                  | 174         | 4                 | 237   | 604 887   |

| eur/asukas                              | Yleishallinto ja muut palvelut | Varhaiskasvat us | Perusopetus ja lukio | Vapaa-aikapalvelut jne | Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne) | Erikoissairaanhoito | Ikä-ihmiset | Muu sosiaalitoimi | Summa |
|---|--------------------------------|------------------|----------------------|------------------------|--|---------------------|-------------|-------------------|-------|
| <b>Metropoli</b>                        | 29                             | 6                | 79                   | 38                     | 108  | 184                 | 265         | 99                | 809   |
| Tampereen, Turun ja Oulun KS            | 16                             | 4                | 45                   | 23                     | 93   | 165                 | 268         | 60                | 674   |
| Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat | 7                              | 2                | 26                   | 9                      | 72   | 90                  | 262         | 20                | 487   |
| Muu maakuntakeskus                      | 5                              | 0                | 10                   | 4                      | 38   | 43                  | 298         | 11                | 409   |
| Seutukaupungit                          | 0                              | 0                | 7                    | 0                      | 27   | 11                  | 305         | 1                 | 352   |
| Harvaan asutut                          | 2                              | 10               | 33                   | 4                      | 35   | 15                  | 349         | 6                 | 453   |
| Muut kunnat                             | 2                              | 3                | 29                   | 3                      | 30   | 31                  | 288         | 7                 | 392   |

- Jos alueet eivät käytä sopeutusmahdollisuutta hyväkseen, on vaadittava lisärahoitus ikärakenteen aiheuttamaan palvelurakenteen muutokseen suurin metropolialueella 809 eur/as (1.341 milj eur).
- Pienin vaadittava lisärahoitus on seutukaupungeilla 352 eur/as (292 milj eur).

# Kustannukset kunnittain maakunnissa – sopeutumisen ja sopeutumattomuuden ero

| miljoonaa euroa   | Muutos ei sopeutumista | Muutos, sopeutunut | Erotus | euroa/asukas      | Muutos ei sopeutumista | Muutos, sopeutunut | Erotus |
|-------------------|------------------------|--------------------|--------|-------------------|------------------------|--------------------|--------|
| Uusimaa           | 1 421                  | 1 079              | -342   | Uusimaa           | 778                    | 591                | -187   |
| Varsinais-Suomi   | 262                    | 110                | -152   | Varsinais-Suomi   | 540                    | 226                | -313   |
| Satakunta         | 66                     | -45                | -111   | Satakunta         | 323                    | -224               | -546   |
| Kanta-Häme        | 61                     | -33                | -94    | Kanta-Häme        | 377                    | -208               | -585   |
| Pirkanmaa         | 326                    | 159                | -167   | Pirkanmaa         | 609                    | 297                | -311   |
| Päijät-Häme       | 84                     | -0                 | -84    | Päijät-Häme       | 434                    | -1                 | -435   |
| Kymenlaakso       | 53                     | -67                | -120   | Kymenlaakso       | 337                    | -430               | -767   |
| Etelä-Karjala     | 33                     | -43                | -76    | Etelä-Karjala     | 274                    | -361               | -635   |
| Etelä-Savo        | 40                     | -76                | -116   | Etelä-Savo        | 314                    | -592               | -906   |
| Pohjois-Savo      | 107                    | -16                | -123   | Pohjois-Savo      | 454                    | -68                | -523   |
| Pohjois-Karjala   | 69                     | -20                | -89    | Pohjois-Karjala   | 450                    | -131               | -580   |
| Keski-Suomi       | 139                    | -18                | -157   | Keski-Suomi       | 514                    | -68                | -582   |
| Etelä-Pohjanmaa   | 80                     | -43                | -123   | Etelä-Pohjanmaa   | 446                    | -241               | -687   |
| Pohjanmaa         | 76                     | 14                 | -62    | Pohjanmaa         | 425                    | 77                 | -348   |
| Keski-Pohjanmaa   | 33                     | 3                  | -30    | Keski-Pohjanmaa   | 496                    | 46                 | -450   |
| Pohjois-Pohjanmaa | 268                    | 45                 | -223   | Pohjois-Pohjanmaa | 653                    | 109                | -545   |
| Kainuu            | 18                     | -47                | -65    | Kainuu            | 282                    | -727               | -1 009 |
| Lappi             | 85                     | -17                | -103   | Lappi             | 505                    | -103               | -608   |
| Koko maa          | 3 219                  | 983                | -2 237 | Koko maa          | 582                    | 178                | -404   |

- Sopeutumisen mahdollisuus on suuri. Jos maakuntien kunnat sopeutuvat väestönmuutoksen mahdollistamaan tahtiin, koko maan tasolla ero on reaalisesti jopa 2,2 mrd euroa.
- Tämä vastaa yli kahden veroprosenttiyksikön tuottoa vuoden 2019 tasolla laskettuna.
- Ero on jopa yli 1.000 euroa/asukas Kainuussa ja yli 900 euroa/asukas Etelä-Savossa. Näissä maakunnissa sopeutus olisi käytettävä, jos sopeutettavaa vielä löytyy.

# Kustannukset kunnittain/ Uudet alueet– sopeutumisen ja sopeutumattomuuden ero

| miljoonaa euroa                         | Muutos, ei sopeutumista | Muutos, sopeutunut | Erotus      |
|---|-------------------------|--------------------|-------------|
| <b>Metropoli</b>                        | 1 341                   | 1 111              | <b>-230</b> |
| Tampereen, Turun ja Oulun KS            | 706                     | 469                | <b>-237</b> |
| Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat | 440                     | 152                | <b>-289</b> |
| Muu maakuntakeskus                      | 226                     | -47                | <b>-272</b> |
| Seutukaupungit                          | 292                     | -366               | <b>-658</b> |
| Harvaan asutut                          | 59                      | -114               | <b>-173</b> |
| Muut kunnat                             | 237                     | -270               | <b>-507</b> |

| eur/asukas                              | Muutos, ei sopeutumista | Muutos, sopeutunut | Erotus        |
|---|-------------------------|--------------------|---------------|
| <b>Metropoli</b>                        | 809                     | 670                | <b>-139</b>   |
| Tampereen, Turun ja Oulun KS            | 674                     | 448                | <b>-226</b>   |
| Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat | 487                     | 168                | <b>-320</b>   |
| Muu maakuntakeskus                      | 409                     | -84                | <b>-493</b>   |
| Seutukaupungit                          | 352                     | -441               | <b>-793</b>   |
| Harvaan asutut                          | 453                     | -869               | <b>-1 321</b> |
| Muut kunnat                             | 392                     | -446               | <b>-838</b>   |

- Sopeutumisen ja sopeutumattomuuden eroa tarkasteltaessa uudella aluejaolla, erot ovat suuria.
- Ero on yli 1.000 euroa/asukas harvaan asutuissa kunnissa ja lähes 800 euroa/asukas seutukaupungeissa sekä muissa kunnissa. Näillä alueilla sopeutus olisi käytettävä, jos sopeutettavaa vielä löytyy.
- Suhteellisesti pienin ero on metropolialueella – 139 euroa/asukas.

# Palveluntarpeen muutos

Kunnat erikseen



# Palveluntarpeen aito muutos väestön muuttuessa

# Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa – 100 % sopeutuminen, pelkkä muuttuva tarve

| Kuntien kustannukset 1000 euroa |          |               |                |                | Muutos 2018 - 2030 | Osuus muutoksesta toiminnoittain 2018-2030, 1000 euroa | Yleis-hallinto ja muut palvelut | Varhais-kasvatus | Perus-opetus   | Vapaa-aika    | Perus-terveys | Erikois-sairaan-hoito | Ikäänty-neet  | Muu sosiaali-toimi | Muutos 2018-30 yht. |
|---------------------------------|----------|---------------|----------------|----------------|--------------------|--|---------------------------------|------------------|----------------|---------------|---------------|-----------------------|---------------|--------------------|---------------------|
|                                 | 2018     | 2020          | 2025           | 2030           |                    |  |                                 |                  |                |               |               |                       |               |                    |                     |
| Imatra                          | 0        | -3 144        | -9 653         | -16 344        | -16 344            | Imatra   | -2 732                          | -3 758           | -6 749         | -1 337        | -1 044        | -3 063                | 5 409         | -3 070             | -16 344             |
| Lappeenranta                    | 0        | -336          | -229           | -2 579         | -2 579             | Lappeenranta   | -878                            | -7 177           | -11 589        | -640          | 1 165         | 2 456                 | 16 418        | -2 334             | -2 579              |
| Lemi                            | 0        | -186          | -605           | -1 400         | -1 400             | Lemi   | -161                            | -643             | -863           | -30           | -44           | -66                   | 800           | -393               | -1 400              |
| Luumäki                         | 0        | -989          | -2 740         | -4 239         | -4 239             | Luumäki  | -295                            | -773             | -2 176         | -264          | -361          | -894                  | 1 137         | -613               | -4 239              |
| Parikkala                       | 0        | -1 200        | -3 231         | -5 219         | -5 219             | Parikkala  | -228                            | -708             | -1 522         | -211          | -635          | -1 590                | 634           | -959               | -5 219              |
| Rautjärvi                       | 0        | -746          | -2 546         | -3 686         | -3 686             | Rautjärvi  | -460                            | -322             | -1 463         | -228          | -361          | -841                  | 556           | -567               | -3 686              |
| Ruokolahti                      | 0        | -930          | -2 724         | -4 427         | -4 427             | Ruokolahti   | -553                            | -589             | -2 156         | -108          | -313          | -829                  | 805           | -684               | -4 427              |
| Savitaipale                     | 0        | -680          | -2 362         | -3 851         | -3 851             | Savitaipale  | -449                            | -525             | -1 475         | -153          | -407          | -826                  | 577           | -594               | -3 851              |
| Taipalsaari                     | 0        | -236          | -899           | -1 400         | -1 400             | Taipalsaari  | -244                            | -759             | -1 845         | -78           | 94            | 127                   | 1 566         | -261               | -1 400              |
| <b>Etelä-Karjala</b>            | <b>0</b> | <b>-8 445</b> | <b>-24 988</b> | <b>-43 144</b> | <b>-43 144</b>     | <b>Etelä-Karjala</b>                                   | <b>-6 000</b>                   | <b>-15 254</b>   | <b>-29 838</b> | <b>-3 050</b> | <b>-1 905</b> | <b>-5 526</b>         | <b>27 902</b> | <b>-9 474</b>      | <b>-43 144</b>      |

- Kaikkien Etelä-Karjalan kuntien toiminnoittain yhteenlaskettu palveluiden kustannus on laskeva, kun sopeutuminen käytetään hyväksi.
- Sopeutuminen huomioiden, pelkkä palvelutarpeen aiheuttama muutos laskee Etelä-Karjalan kustannuksia noin 43 milj euroa 2018-2030. Tästä Imatran osuus on yli kolmannes.
- Edetään ottamatta huomioon 2018 palvelurakennetta ja sen kasvua

# Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa eur/as – 100 % sopeutuminen, pelkkä muuttuva tarve

| Kuntien kustannukset euroa/asukas |          |            |             |             | Muutos 2018 - 2030 | Osuus muutoksesta toiminnoittain 2018-2030, 1000 euroa | Yleishallinto ja muut palvelut | Varhaiskasvatus | Perusopetus | Vapaa-aika | Perusterveys | Erikoissairaanhoito | Ikääntyneet | Muu sosiaali-toimi | Muutos 2018-30 yht. |
|-----------------------------------|----------|------------|-------------|-------------|--------------------|--|--------------------------------|-----------------|-------------|------------|--------------|---------------------|-------------|--------------------|---------------------|
|                                   | 2018     | 2020       | 2025        | 2030        |                    |  |                                |                 |             |            |              |                     |             |                    |                     |
| Imatra                            | 0        | -119       | -387        | -690        | -690               | Imatra   | -115                           | -159            | -285        | -56        | -44          | -129                | 228         | -130               | -690                |
| Lappeenranta                      | 0        | -5         | -3          | -36         | -36                | Lappeenranta   | -12                            | -101            | -163        | -9         | 16           | 35                  | 231         | -33                | -36                 |
| Lemi                              | 0        | -62        | -208        | -502        | -502               | Lemi   | -58                            | -231            | -310        | -11        | -16          | -24                 | 287         | -141               | -502                |
| Luumäki                           | 0        | -218       | -648        | -1 069      | -1 069             | Luumäki  | -74                            | -195            | -549        | -67        | -91          | -226                | 287         | -155               | -1 069              |
| Parikkala                         | 0        | -261       | -786        | -1 400      | -1 400             | Parikkala  | -61                            | -190            | -408        | -57        | -170         | -427                | 170         | -257               | -1 400              |
| Rautjärvi                         | 0        | -233       | -874        | -1 373      | -1 373             | Rautjärvi  | -171                           | -120            | -545        | -85        | -135         | -313                | 207         | -211               | -1 373              |
| Ruokolahti                        | 0        | -187       | -588        | -1 022      | -1 022             | Ruokolahti   | -128                           | -136            | -498        | -25        | -72          | -191                | 186         | -158               | -1 022              |
| Savitaipale                       | 0        | -205       | -773        | -1 357      | -1 357             | Savitaipale  | -158                           | -185            | -520        | -54        | -143         | -291                | 203         | -209               | -1 357              |
| Taipalsaari                       | 0        | -50        | -199        | -322        | -322               | Taipalsaari  | -56                            | -175            | -425        | -18        | 22           | 29                  | 361         | -60                | -322                |
| <b>Etelä-Karjala</b>              | <b>0</b> | <b>-66</b> | <b>-203</b> | <b>-361</b> | <b>-361</b>        | <b>Etelä-Karjala</b>                                   | <b>-50</b>                     | <b>-128</b>     | <b>-250</b> | <b>-26</b> | <b>-16</b>   | <b>-46</b>          | <b>235</b>  | <b>-79</b>         | <b>-360</b>         |

- Palvelutarve kasvaa kaikilla kunnilla ikääntyneiden palveluissa. Muissa palveluissa tarve on pääsääntöisesti laskeva. Palvelut sopeutetaan tarpeen mukaan.
- Selvästi pienin yhteenlaskettu kustannusten lasku eur/as on Lappeenrannassa (-36 eur/as) ja suurin Parikkalassa (-1.400 eur/as)
- Edetään ottamatta huomioon 2018 palvelurakennetta ja sen kasvua

# Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa – ei käytetä hyväksi palvelutarpeen muutoksen antamaa mahdollisuutta, pelkkä muuttuva tarve

| Kuntien kustannukset 1000 euroa |          |              |               |               | Muutos 2018 - 2030 | Osuus muutoksesta toiminnoittain 2018-2030, 1000 euroa | Yleishallinto ja muut palvelut | Varhaiskasvatus | Perusopetus | Vapaa-aika | Perusterveys | Erikoissairaanhoito | Ikääntyneet   | Muu sosiaali-toimi | Muutos 2018-30 yht. |
|---------------------------------|----------|--------------|---------------|---------------|--------------------|--|--------------------------------|-----------------|-------------|------------|--------------|---------------------|---------------|--------------------|---------------------|
|                                 | 2018     | 2020         | 2025          | 2030          |                    |  |                                |                 |             |            |              |                     |               |                    |                     |
| Imatra                          | 0        | 814          | 3 525         | 5 409         | 5 409              | Imatra   | 0                              | 0               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 5 409         | 0                  | 5 409               |
| Lappeenranta                    | 0        | 2 902        | 11 920        | 20 468        | 20 468             | Lappeenranta   | 0                              | 0               | 429         | 0          | 1 165        | 2 456               | 16 418        | 0                  | 20 468              |
| Lemi                            | 0        | 201          | 650           | 1 035         | 1 035              | Lemi   | 0                              | 0               | 193         | 2          | 6            | 10                  | 823           | 0                  | 1 035               |
| Luumäki                         | 0        | 96           | 695           | 1 137         | 1 137              | Luumäki  | 0                              | 0               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 1 137         | 0                  | 1 137               |
| Parikkala                       | 0        | 19           | 422           | 700           | 700                | Parikkala  | 0                              | 0               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 700           | 0                  | 700                 |
| Rautjärvi                       | 0        | 111          | 322           | 595           | 595                | Rautjärvi  | 0                              | 0               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 595           | 0                  | 595                 |
| Ruokolahti                      | 0        | 64           | 548           | 849           | 849                | Ruokolahti   | 0                              | 44              | 0           | 0          | 0            | 0                   | 805           | 0                  | 849                 |
| Savitaipale                     | 0        | 136          | 462           | 654           | 654                | Savitaipale  | 0                              | 8               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 645           | 0                  | 654                 |
| Taipalsaari                     | 0        | 347          | 1 090         | 1 818         | 1 818              | Taipalsaari  | 0                              | 13              | 0           | 3          | 98           | 138                 | 1 566         | 0                  | 1 818               |
| <b>Etelä-Karjala</b>            | <b>0</b> | <b>4 692</b> | <b>19 634</b> | <b>32 665</b> | <b>32 665</b>      | <b>Etelä-Karjala</b>                                   | <b>0</b>                       | <b>65</b>       | <b>622</b>  | <b>6</b>   | <b>1 270</b> | <b>2 604</b>        | <b>28 099</b> | <b>0</b>           | <b>32 665</b>       |

- Jos palvelutarvetta ei sopeuteta palvelutarpeen muutoksen myötä, vaan vanha rakenne säilyy ja samalla kasvava palvelutarve tyydytetään, nousevat Etelä-Karjalan maakunnan jokaisen kunnan palvelutuotannon kustannukset.
- Etelä-Karjalan kuntien kustannukset nousevat yhteensä noin 33 milj euroa.
- Edetään ottamatta huomioon 2018 palvelurakennetta ja sen kasvua

# Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa eur/as – ei käytetä hyväksi palvelutarpeen muutoksen antamaa mahdollisuutta, pelkkä muuttuva tarve

| Kuntien kustannukset euroa/asukas |          |           |            |            | Muutos 2018 - 2030 | Osuus muutoksesta toiminnoittain 2018-2030, 1000 euroa | Yleishallinto ja muut palvelut | Varhaiskasvatus | Perusopetus | Vapaa-aika | Perusterveys | Erikoissairaanhoito | Ikääntyneet | Muu sosiaali-toimi | Muutos 2018-30 yht. |
|-----------------------------------|----------|-----------|------------|------------|--------------------|--|--------------------------------|-----------------|-------------|------------|--------------|---------------------|-------------|--------------------|---------------------|
|                                   | 2018     | 2020      | 2025       | 2030       |                    |  |                                |                 |             |            |              |                     |             |                    |                     |
| Imatra                            | 0        | 31        | 141        | 228        | 228                | Imatra   | 0                              | 0               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 228         | 0                  | 228                 |
| Lappeenranta                      | 0        | 40        | 166        | 288        | 288                | Lappeenranta   | 0                              | 0               | 6           | 0          | 16           | 35                  | 231         | 0                  | 288                 |
| Lemi                              | 0        | 67        | 223        | 372        | 372                | Lemi   | 0                              | 0               | 69          | 1          | 2            | 4                   | 296         | 0                  | 372                 |
| Luumäki                           | 0        | 21        | 164        | 287        | 287                | Luumäki  | 0                              | 0               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 287         | 0                  | 287                 |
| Parikkala                         | 0        | 4         | 103        | 188        | 188                | Parikkala  | 0                              | 0               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 188         | 0                  | 188                 |
| Rautjärvi                         | 0        | 35        | 110        | 222        | 222                | Rautjärvi  | 0                              | 0               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 222         | 0                  | 222                 |
| Ruokolahti                        | 0        | 13        | 118        | 196        | 196                | Ruokolahti   | 0                              | 10              | 0           | 0          | 0            | 0                   | 186         | 0                  | 196                 |
| Savitaipale                       | 0        | 41        | 151        | 230        | 230                | Savitaipale  | 0                              | 3               | 0           | 0          | 0            | 0                   | 227         | 0                  | 230                 |
| Taipalsaari                       | 0        | 74        | 241        | 419        | 419                | Taipalsaari  | 0                              | 3               | 0           | 1          | 23           | 32                  | 361         | 0                  | 419                 |
| <b>Etelä-Karjala</b>              | <b>0</b> | <b>37</b> | <b>159</b> | <b>274</b> | <b>274</b>         | <b>Etelä-Karjala</b>                                   | <b>0</b>                       | <b>1</b>        | <b>5</b>    | <b>0</b>   | <b>11</b>    | <b>22</b>           | <b>235</b>  | <b>0</b>           | <b>274</b>          |

- Palvelutarve kasvaa kaikilla kunnilla ikääntyneiden palveluissa. Muissa palveluissa kasvua on jonkin verran Lappeenrannassa, Lemillä, Ruokolahdella, Savitaipaleella ja Taipalsaarella. Palveluita ei sopeuteta tarpeen mukaan.
- Suurin kustannusten nousu eur/as on Taipalsaarella (419 eur/as) ja pienin Parikkalassa (188 eur/as)
- Edetään ottamatta huomioon 2018 palvelurakennetta ja sen kasvua

## Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa – sopeutumisen ja sopeutumattomuuden ero, pelkkä muuttuva tarve

| Kuntien kustannukset 1000 euroa | Muutos ei sopeutumista | Muutos, sopeutunut | Erotus 1000 euroa |                      | Muutos ei sopeutumista | Muutos, sopeutunut | Erotus eur/asukas |
|---------------------------------|------------------------|--------------------|-------------------|----------------------|------------------------|--------------------|-------------------|
| Imatra                          | 5 409                  | -16 344            | -21 753           | Imatra               | 228                    | -690               | -919              |
| Lappeenranta                    | 20 468                 | -2 579             | -23 047           | Lappeenranta         | 288                    | -36                | -324              |
| Lemi                            | 1 035                  | -1 400             | -2 435            | Lemi                 | 372                    | -502               | -874              |
| Luumäki                         | 1 137                  | -4 239             | -5 376            | Luumäki              | 287                    | -1 069             | -1 356            |
| Parikkala                       | 700                    | -5 219             | -5 919            | Parikkala            | 188                    | -1 400             | -1 588            |
| Rautjärvi                       | 595                    | -3 686             | -4 281            | Rautjärvi            | 222                    | -1 373             | -1 594            |
| Ruokolahti                      | 849                    | -4 427             | -5 276            | Ruokolahti           | 196                    | -1 022             | -1 218            |
| Savitaipale                     | 654                    | -3 851             | -4 505            | Savitaipale          | 230                    | -1 357             | -1 587            |
| Taipalsaari                     | 1 818                  | -1 400             | -3 218            | Taipalsaari          | 419                    | -322               | -741              |
| <b>Etelä-Karjala</b>            | <b>32 665</b>          | <b>-43 144</b>     | <b>-75 809</b>    | <b>Etelä-Karjala</b> | <b>274</b>             | <b>-361</b>        | <b>-635</b>       |

- Etelä-Karjalan kuntien sopeutumisen mahdollisuus on suuri. Jos maakunnan kunnat sopeutuvat väestönmuutoksen mahdollistamaan tahtiin, ero on noin -76 milj euroa (-635 eur/as).

# Esimerkki kunnista, joissa on suurin ja pienin menojen kasvu täyden sopeutuksen jälkeenkin (eur/asukas)

| Kunta         | Perusopetus   |                 |                |            | Perusterveydenhuolto | Erikoissairaanhoido | Ikääntyneiden hoito | Muu sosiaalitoimi | Kaikki yhteensä |
|---------------|---------------|-----------------|----------------|------------|----------------------|---------------------|---------------------|-------------------|-----------------|
|               | Yleishallinto | Varhaiskasvatus | ja toinen aste | Vapaa-aika |                      |                     |                     |                   |                 |
| Kustavi       | 80            | -52             | -23            | 34         | -23                  | 279                 | 1 121               | 64                | 1 731           |
| Pelkosenniemi | -52           | 22              | 386            | 25         | 386                  | 18                  | 452                 | 77                | 1 216           |
| Enontekiö     | -4            | -156            | 36             | 12         | 36                   | 161                 | 778                 | 69                | 1 138           |
| Hailuoto      | -11           | -142            | -165           | 7          | -165                 | 63                  | 1 065               | 6                 | 1 024           |
| Järvenpää     | 16            | -80             | -22            | 22         | -22                  | 284                 | 421                 | 135               | 957             |
| Vantaa        | 49            | -11             | 21             | 33         | 21                   | 217                 | 244                 | 128               | 824             |
| Espoo         | 48            | -56             | 36             | 54         | 36                   | 212                 | 261                 | 126               | 821             |
| Inari         | 28            | -44             | -178           | 19         | -178                 | 146                 | 468                 | 54                | 732             |
| Kaarina       | 15            | -27             | -56            | 14         | -56                  | 183                 | 396                 | 65                | 705             |
| Kempele       | 16            | -142            | -106           | 18         | -106                 | 248                 | 353                 | 100               | 690             |
| Sipoo         | 46            | 2               | -150           | 30         | -150                 | 238                 | 281                 | 97                | 685             |
| Tampere       | 13            | -18             | 39             | 43         | 39                   | 184                 | 243                 | 87                | 657             |
| Helsinki      | 21            | -40             | 81             | 47         | 81                   | 155                 | 229                 | 94                | 655             |
| Luoto         | 18            | -49             | 3              | 18         | 3                    | 170                 | 263                 | 77                | 620             |
| Kirkkonummi   | 21            | -144            | -278           | 2          | -278                 | 220                 | 463                 | 92                | 543             |
| Turku         | 34            | -30             | 27             | 29         | 27                   | 143                 | 189                 | 60                | 524             |
| Oulu          | 13            | -98             | -156           | 20         | -156                 | 220                 | 306                 | 67                | 508             |
| Seinäjoki     | 38            | -85             | -77            | 26         | -77                  | 182                 | 255                 | 57                | 506             |
| Nurmijärvi    | 13            | -115            | -213           | 7          | -213                 | 211                 | 412                 | 64                | 499             |
| Kerava        | 13            | -71             | -71            | 15         | -71                  | 157                 | 236                 | 56                | 467             |
| Pirkkala      | 14            | -161            | -169           | 10         | -169                 | 169                 | 413                 | 42                | 457             |
| Kauniainen    | 47            | -87             | -281           | 39         | -281                 | 141                 | 455                 | 88                | 454             |
| Naantali      | 11            | -59             | -212           | 3          | -212                 | 151                 | 427                 | 24                | 447             |
| Närpiö        | 8             | 1               | 236            | 12         | 236                  | 10                  | 133                 | 13                | 443             |
| Rusko         | 15            | -85             | -30            | 10         | -30                  | 159                 | 239                 | 40                | 427             |
| Kangasala     | 26            | -51             | -149           | 13         | -149                 | 154                 | 279                 | 49                | 416             |
| Muurame       | 23            | -120            | -152           | 13         | -152                 | 195                 | 232                 | 44                | 375             |
| Rovaniemi     | 14            | -52             | -102           | 9          | -102                 | 152                 | 239                 | 43                | 374             |
| Jyväskylä     | 19            | -77             | -115           | 23         | -115                 | 133                 | 236                 | 47                | 374             |
| Lieto         | 8             | -100            | -169           | 8          | -169                 | 147                 | 317                 | 51                | 371             |

| Kunta       | Perusopetus   |                 |                |            | Perusterveydenhuolto | Erikoissairaanhoido | Ikääntyneiden hoito | Muu sosiaalitoimi | Kaikki yhteensä |
|-------------|---------------|-----------------|----------------|------------|----------------------|---------------------|---------------------|-------------------|-----------------|
|             | Yleishallinto | Varhaiskasvatus | ja toinen aste | Vapaa-aika |                      |                     |                     |                   |                 |
| Vesanto     | -368          | -198            | -701           | -70        | -701                 | -426                | 111                 | -273              | -2 167          |
| Vaala       | -256          | -173            | -915           | -91        | -915                 | -420                | 239                 | -295              | -2 089          |
| Ilomantsi   | -218          | -253            | -571           | -113       | -571                 | -361                | 220                 | -498              | -2 007          |
| Kivijärvi   | -346          | -190            | -959           | -102       | -959                 | -361                | 678                 | -441              | -1 964          |
| Multia      | -133          | -228            | -777           | -59        | -777                 | -267                | -21                 | -264              | -1 953          |
| Puolanka    | -291          | -146            | -597           | -81        | -597                 | -508                | 368                 | -422              | -1 941          |
| Siikalatva  | -184          | -228            | -717           | -61        | -717                 | -335                | 137                 | -330              | -1 883          |
| Karjoki     | -167          | -343            | -393           | -65        | -393                 | -440                | -9                  | -136              | -1 759          |
| Suomussalmi | -274          | -238            | -475           | -99        | -475                 | -386                | 314                 | -284              | -1 588          |
| Ranua       | -437          | -168            | -892           | -50        | -892                 | -130                | 291                 | -184              | -1 584          |
| Tuusniemi   | -152          | -151            | -608           | -51        | -608                 | -298                | 202                 | -347              | -1 580          |
| Salla       | -136          | -156            | -279           | -99        | -279                 | -434                | 94                  | -298              | -1 554          |
| Hyrnsalmi   | -260          | -165            | -462           | -87        | -462                 | -533                | 468                 | -304              | -1 551          |
| Sulkava     | -197          | -178            | -568           | -104       | -568                 | -419                | 243                 | -172              | -1 536          |
| Ylitornio   | -144          | -170            | -415           | -97        | -415                 | -359                | 141                 | -281              | -1 520          |
| Isojoki     | -139          | -113            | -408           | -74        | -408                 | -299                | -16                 | -277              | -1 479          |
| Utajärvi    | -282          | -263            | -712           | -44        | -712                 | -186                | 279                 | -157              | -1 463          |
| Kuhmo       | -220          | -199            | -487           | -101       | -487                 | -413                | 322                 | -216              | -1 452          |
| Heinävesi   | -106          | -117            | -678           | -57        | -678                 | -350                | 262                 | -262              | -1 431          |
| Miehikkälä  | -289          | -136            | -552           | -89        | -552                 | -253                | 195                 | -123              | -1 409          |
| Evijärvi    | -152          | -204            | -589           | -39        | -589                 | -275                | 137                 | -184              | -1 405          |
| Parikkala   | -61           | -190            | -408           | -57        | -408                 | -427                | 170                 | -257              | -1 400          |
| Posio       | -239          | -127            | -552           | -72        | -552                 | -445                | 686                 | -481              | -1 388          |
| Rautjärvi   | -171          | -120            | -545           | -85        | -545                 | -313                | 207                 | -211              | -1 373          |
| Virolahti   | -213          | -199            | -772           | -47        | -772                 | -173                | 280                 | -130              | -1 364          |
| Savitaipale | -158          | -185            | -520           | -54        | -520                 | -291                | 203                 | -209              | -1 357          |
| Sysmä       | -130          | -152            | -578           | -82        | -578                 | -356                | 278                 | -201              | -1 345          |
| Valtimo     | -131          | -213            | -577           | -57        | -577                 | -213                | 234                 | -216              | -1 328          |
| Soini       | -182          | -223            | -332           | -52        | -332                 | -244                | 155                 | -348              | -1 328          |
| Hankasalmi  | -87           | -241            | -569           | -40        | -569                 | -226                | 243                 | -270              | -1 315          |

- Jos kunnat pystyisivät hyödyntämään täysimääräisesti laskennallisen sopeutumisen mahdollisuuden suurimmat menokasvut olisi pääasiassa suuremmissa kasvavissa ja nopeasti ikääntyvissä kunnissa. Näissä aitoa sopeutusmahdollisuutta on lähinnä sivistystoimessa ja perusterveydenhoidossa.
- Suurimmat menojen laskut olisivat pienemmissä, jo ikääntyneissä ja asukasluvulta supistuvissa kunnissa. Näissä kasvavaa menopainetta on vain ikääntyneiden hoidossa.

# Esimerkki kunnista, joissa on suurin ja pienin menojen kasvu ilman sopeutusta (eur/asukas)

| Kunta         | Perusopetus   |                 |                |            | Perusterveydenhuolto | Erikoissairaanhoidon hoito | Ikääntyneiden hoito | Muu sosiaalitoimi | Kaikki yhteensä |
|---------------|---------------|-----------------|----------------|------------|----------------------|----------------------------|---------------------|-------------------|-----------------|
|               | Yleishallinto | Varhaiskasvatus | ja toinen aste | Vapaa-aika |                      |                            |                     |                   |                 |
| Kustavi       | 80            | 13              | 105            | 34         | 229                  | 279                        | 1 122               | 64                | 1 925           |
| Enontekiö     | 3             | 6               | 319            | 27         | 242                  | 161                        | 779                 | 72                | 1 609           |
| Hailuoto      | 6             | 31              | 124            | 17         | 207                  | 69                         | 1 065               | 13                | 1 531           |
| Pelkosenniemi | 0             | 67              | 454            | 38         | 291                  | 30                         | 456                 | 83                | 1 419           |
| Kaskinen      | 0             | 18              | 114            | 1          | 0                    | 1                          | 1 228               | 0                 | 1 362           |
| Järvenpää     | 16            | 4               | 64             | 22         | 181                  | 284                        | 421                 | 135               | 1 127           |
| Inari         | 28            | 5               | 29             | 25         | 239                  | 146                        | 468                 | 54                | 994             |
| Kempele       | 16            | 0               | 51             | 18         | 203                  | 248                        | 353                 | 100               | 989             |
| Kirkkonummi   | 21            | 0               | 0              | 4          | 168                  | 220                        | 463                 | 92                | 968             |
| Espoo         | 48            | 8               | 103            | 54         | 142                  | 212                        | 261                 | 126               | 953             |
| Sipoo         | 46            | 39              | 11             | 30         | 140                  | 238                        | 281                 | 97                | 882             |
| Vantaa        | 49            | 11              | 53             | 33         | 143                  | 217                        | 244                 | 128               | 878             |
| Uurainen      | 31            | 0               | 140            | 31         | 103                  | 185                        | 328                 | 53                | 872             |
| Siuntio       | 0             | 11              | 0              | 4          | 192                  | 230                        | 352                 | 61                | 849             |
| Lestijärvi    | 0             | 84              | 181            | 2          | 9                    | 0                          | 557                 | 0                 | 833             |
| Kauniainen    | 47            | 11              | 0              | 39         | 51                   | 141                        | 455                 | 88                | 833             |
| Nurmijärvi    | 13            | 2               | 0              | 8          | 121                  | 211                        | 412                 | 64                | 830             |
| Pirkkala      | 14            | 0               | 35             | 10         | 139                  | 169                        | 413                 | 42                | 822             |
| Kaarina       | 15            | 1               | 22             | 14         | 115                  | 183                        | 396                 | 65                | 811             |
| Pyhäntä       | 0             | 63              | 76             | 8          | 76                   | 36                         | 532                 | 17                | 809             |
| Oulu          | 13            | 0               | 30             | 20         | 136                  | 220                        | 306                 | 67                | 791             |
| Tuusula       | 2             | 0               | 0              | 2          | 119                  | 201                        | 400                 | 48                | 773             |
| Liminka       | 15            | 5               | 53             | 13         | 113                  | 259                        | 201                 | 106               | 764             |
| Luoto         | 18            | 3               | 93             | 18         | 120                  | 170                        | 263                 | 77                | 762             |
| Lempäälä      | 16            | 0               | 56             | 20         | 113                  | 212                        | 257                 | 61                | 735             |
| Helsinki      | 21            | 5               | 110            | 47         | 68                   | 155                        | 229                 | 94                | 728             |
| Naantali      | 11            | 7               | 0              | 4          | 101                  | 151                        | 427                 | 24                | 725             |
| Tampere       | 13            | 10              | 76             | 43         | 65                   | 184                        | 243                 | 87                | 721             |
| Savukoski     | 0             | 12              | 87             | 3          | 99                   | 0                          | 514                 | 1                 | 715             |
| Puumala       | 0             | 19              | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 693                 | 1                 | 713             |

| Kunta       | Perusopetus   |                 |                |            | Perusterveydenhuolto | Erikoissairaanhoidon hoito | Ikääntyneiden hoito | Muu sosiaalitoimi | Kaikki yhteensä |
|-------------|---------------|-----------------|----------------|------------|----------------------|----------------------------|---------------------|-------------------|-----------------|
|             | Yleishallinto | Varhaiskasvatus | ja toinen aste | Vapaa-aika |                      |                            |                     |                   |                 |
| Punkalaidun | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 103                 | 0                 | 103             |
| Isojoki     | 0             | 0               | 8              | 0          | 0                    | 0                          | 112                 | 0                 | 120             |
| Teuva       | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 151                 | 0                 | 151             |
| Tervola     | 0             | 24              | 56             | 0          | 0                    | 0                          | 72                  | 0                 | 152             |
| Salla       | 0             | 0               | 40             | 1          | 0                    | 0                          | 119                 | 0                 | 160             |
| Kuortane    | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 162                 | 0                 | 163             |
| Kokemäki    | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 177                 | 0                 | 177             |
| Ylitornio   | 0             | 2               | 3              | 0          | 0                    | 0                          | 173                 | 0                 | 178             |
| Siikalatva  | 0             | 4               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 175                 | 0                 | 179             |
| Petäjävesi  | 0             | 0               | 0              | 0          | 1                    | 0                          | 179                 | 0                 | 180             |
| Pariikkala  | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 188                 | 0                 | 188             |
| Ruokolahdi  | 0             | 10              | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 186                 | 0                 | 196             |
| Rautalampi  | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 200                 | 0                 | 200             |
| Miehikkälä  | 0             | 4               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 197                 | 0                 | 200             |
| Lapua       | 0             | 0               | 9              | 0          | 10                   | 9                          | 174                 | 0                 | 201             |
| Vesanto     | 0             | 26              | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 180                 | 0                 | 206             |
| Tuusniemi   | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 207                 | 0                 | 207             |
| Koski Tl    | 0             | 0               | 10             | 0          | 13                   | 0                          | 184                 | 0                 | 207             |
| Pomarkku    | 0             | 0               | 14             | 0          | 0                    | 0                          | 194                 | 0                 | 209             |
| Eura        | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 214                 | 0                 | 214             |
| Somero      | 0             | 0               | 0              | 0          | 2                    | 0                          | 217                 | 0                 | 219             |
| Karjajoki   | 0             | 0               | 12             | 0          | 0                    | 0                          | 208                 | 0                 | 221             |
| Rautjärvi   | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 222                 | 0                 | 222             |
| Kiuruvesi   | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 224                 | 0                 | 224             |
| Isokyrö     | 0             | 0               | 2              | 0          | 0                    | 0                          | 224                 | 0                 | 226             |
| Imatra      | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 228                 | 0                 | 228             |
| Ilomantsi   | 0             | 0               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 230                 | 0                 | 230             |
| Savitaipale | 0             | 3               | 0              | 0          | 0                    | 0                          | 227                 | 0                 | 230             |
| Multia      | 0             | 128             | 0              | 5          | 0                    | 0                          | 99                  | 0                 | 232             |
| Leppävirta  | 0             | 0               | 0              | 0          | 28                   | 0                          | 204                 | 0                 | 233             |

- Jos kunnat eivät hyödynnä sopeutusta, kaikkien kuntien menot ovat kasvussa.
- Suurimmat menokasvut olisivat suuremmissa kasvavissa ja nopeasti ikääntyvissä kunnissa.
- Pienemmät kasvut supistuvissa ja ikääntyneissä kunnissa.

# Verotulojen kehitysarvio asukasluvun ja ikärakenteen muuttuessa

| Miljoonaa euroa                | Ikäluokat |       |       |       |       |       |       |       |       |       |       |       |       |       |       |       |       | Summa |
|--------------------------------|-----------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
|                                | 0-14      | 15-17 | 18-24 | 25-29 | 30-34 | 35-39 | 40-44 | 45-49 | 50-54 | 55-59 | 60-64 | 65-69 | 70-74 | 75-79 | 80-84 | 85-89 | 90... |       |
| Maksettujen tuloverojen muutos | -34       | 8     | 13    | -93   | -48   | 81    | 125   | 291   | -69   | -239  | -92   | -41   | -21   | 295   | 324   | 111   | 43    | 656   |

- Ikärakenteen ja asukasluvun muutosten vaikutuksia kuntien tuloverojen kehitykseen voidaan arvioida ikäryhmien muutoksen (2018-2030) ja ikäryhmäkohtaisen mediaaniverojen tulona.
- Jos kiinnitetään 2018 ikäryhmäkohtaiset verotulot ja muutetaan kuntakohtainen ikärakenne vastaamaan vuotta 2030, maksetut tuloverot vaikuttavat kasvavan koko maassa noin 650 miljoonaa euroa. Tämä johtuu siitä, että veroa maksavat ikäluokat kokonaisuutena kasvavat. Tämä tarkastelu ei huomioi ikäryhmien välillä tapahtuvia tulo- ja verotasojen muutoksia.
- Kuntakohtainen vaihtelu on kuitenkin hyvin suurta.
  - Laskennallisesti kertymäänsä kasvattavia kuntia on noin 50 ja kertymän kasvu arvoltaan noin 1,2 mrd euroa. Suurimmat kasvut keskittyvät Uudellemaalle.
  - Laskevien verokertymien joukossa on noin 240 kuntaa ja aleneman kokonaismäärä lähes 600 miljoonaa euroa.
  - Asukasluvultaan alenevien kuntien joukossa on 8 kuntaa, joissa verokertymä vaikuttaa olevan suurempi.

# Palvelutarpeen muutos

- Maamme julkisen talouden kannalta on erittäin tärkeää, että jokainen kunta, joka pystyy sopeuttamaan palvelurakennettaan, tekee sen.
- Työvoiman saatavuus heikkenee edelleen, jos sopeutuvuutta ei hyödynnetä.
- Kuntien sopeuttamismahdollisuuden käyttämättä jättäminen vaarantaa avoimen sektorin työvoiman saatavuutta, koska työikäisten määrä vähenee useimmissa maakunnissa.
- Peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmä perustuu suurelta osin ikäryhmäkohtaisiin laskennallisiin tarvetekijöihin.
- Maakuntien sisällä olisi alettava mieltä myös non-sote -palveluihin laajempia kokonaisuuksia.
- Palveluntarve kokonaisuutena sekä aitona muuttuvana tarpeena että aitona tarpeena lisättynä nykyisellä kasvavalla rakenteella kasvaa kuudessa maakunnassa. Muissa olisi mahdollisuus sopeuttaa.
- Joissakin maakunnissa tarve alenee jopa perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa.
- Palvelutarpeen vähetessä riskinä on, että aletaan tehdä ”ylilaatua”, koska muutokset ja sopeuttaminen koetaan vaikeana ja poliittisesti epäsuosittuna.
- Riskinä on myös se, että kasvaviin palvelutarpeisiin ei kyetä vastaamaan, koska kokonaisresurssit ovat aina rajalliset.

## 4. Käyttöomaisuuden muutokset

# Peruste

- Toimeksiantoon liittyen laskettiin, kuinka paljon väestönmuutosten vuoksi käyttöomaisuutta uhkaa jäädä tehottomaksi (→ alaskirjaus) ja kuinka paljon käyttöomaisuutta joudutaan rakentamaan lisää.
- Käyttöomaisuuden arviona käytettiin pysyvien vastaavien erää. Kuntakohtainen vaihtelu on pysyvien vastaavien sisällössä merkittävää, joten arvio lisärakentamisesta on suuntaa-antava.
- Arvio tehtiin poistojen muutoksen avulla.
- Arvioitavasta käyttöomaisuudesta puuttuvat sote-kiinteistöt, koska ne ovat yleisemmin yhteistoiminta-alueiden omistuksessa. Suurimmilla kaupungeilla ne ovat niiden omissa taseissa.
- Kun asukasluku laskee, laskee samassa suhteessa poistojen määrä ja teoriassa käyttöomaisuuden tarve. Kun käyttöomaisuuden tarve laskee, se pitäisi alaskirjata.
- Sama pätee asukasluvun kasvaessa.
- Luku tarkentuu myös niin, että esimerkiksi perusopetuksen oppilasmäärän lasku johtaa alaskirjaukseen, ikääntyneiden määrän kasvu edellyttää uudisrakentamista – johonkin.

- Tilastokeskuksen käyttötaloustilasto, mistä poimittu kuntakohtaisesti jokaisen kunnan kirjaamat poistot palveluittain. Oletuksena on, että poistot kuvaavat hyödykkeen kulumista.
- Kuntakohtaiset eri palveluiden poistot voidaan kohdentaa kunkin kunnan ikäryhmille kuntalaisen hinnanlaskentaperiaatteen avulla. Saadaan jokaisen kunnan jokaiselle ikäryhmälle omat poistot vuositasolla.
- Ikäryhmäkohtaisten poistojen kehitystä arvioidaan ikäryhmään kuuluvien muutoksen avulla. Vuotuisena muutoksena käytetään Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaista arviota
- 2030 saadaan arvio poistojen tason muutoksesta suhteessa lähtötasoon (2018).
- Määritetään jokaiselle kunnalle toteutuneen 2018 tilinpäätöksestä suhdeluku poistot/pysyvät vastaavat
- Suhdeluvun avulla ja poistojen tason muutoksella vuoteen 2030 tultaessa voidaan laskea, paljonko kunnalla on asukasluvun ja ikärakenteen muutoksen seurauksesta lisäinvestointitarvetta tai vaihtoehtoisesti ylimääräistä käyttöomaisuutta.

# Poistojen muutos vuoteen 2030

| Yhteensä          | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | 2029 | 2030 | Muutos 2018 - 2030 |
|-------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|--------------------|
| Uusimaa           | 0,0  | 8,5  | 17,1 | 25,8 | 34,4 | 42,9 | 51,3 | 59,3 | 67,3 | 74,9 | 82,5 | 90,0 | 97,5 | 97,5               |
| Varsinais-Suomi   | 0,0  | 0,2  | 0,4  | 0,6  | 0,8  | 1,0  | 1,2  | 1,3  | 1,4  | 1,5  | 1,7  | 1,7  | 1,8  | 1,8                |
| Satakunta         | 0,0  | -0,4 | -0,9 | -1,4 | -1,8 | -2,3 | -2,8 | -3,4 | -3,9 | -4,5 | -5,1 | -5,7 | -6,3 | -6,3               |
| Kanta-Häme        | 0,0  | -0,4 | -0,8 | -1,2 | -1,6 | -2,0 | -2,4 | -2,9 | -3,3 | -3,7 | -4,1 | -4,5 | -4,9 | -4,9               |
| Pirkanmaa         | 0,0  | 1,3  | 2,5  | 3,6  | 4,6  | 5,6  | 6,6  | 7,4  | 8,3  | 9,0  | 9,7  | 10,4 | 11,1 | 11,1               |
| Päijät-Häme       | 0,0  | -0,2 | -0,4 | -0,6 | -0,8 | -1,1 | -1,4 | -1,7 | -2,0 | -2,3 | -2,7 | -3,1 | -3,5 | -3,5               |
| Kymenlaakso       | 0,0  | -0,5 | -1,1 | -1,6 | -2,1 | -2,7 | -3,2 | -3,7 | -4,3 | -4,8 | -5,3 | -5,9 | -6,5 | -6,5               |
| Etelä-Karjala     | 0,0  | -0,3 | -0,7 | -1,1 | -1,4 | -1,8 | -2,2 | -2,5 | -2,9 | -3,3 | -3,6 | -4,0 | -4,4 | -4,4               |
| Etelä-Savo        | 0,0  | -0,6 | -1,1 | -1,7 | -2,2 | -2,7 | -3,3 | -3,8 | -4,4 | -4,9 | -5,5 | -6,0 | -6,6 | -6,6               |
| Pohjois-Savo      | 0,0  | -0,4 | -0,8 | -1,1 | -1,5 | -1,8 | -2,3 | -2,7 | -3,2 | -3,7 | -4,2 | -4,7 | -5,2 | -5,2               |
| Pohjois-Karjala   | 0,0  | -0,2 | -0,5 | -0,8 | -1,0 | -1,3 | -1,6 | -1,8 | -2,1 | -2,4 | -2,7 | -3,0 | -3,3 | -3,3               |
| Keski-Suomi       | 0,0  | -0,2 | -0,4 | -0,6 | -0,8 | -1,1 | -1,5 | -1,9 | -2,2 | -2,7 | -3,1 | -3,5 | -4,0 | -4,0               |
| Etelä-Pohjanmaa   | 0,0  | -0,3 | -0,7 | -1,0 | -1,3 | -1,7 | -2,2 | -2,6 | -3,1 | -3,5 | -4,0 | -4,5 | -5,0 | -5,0               |
| Pohjanmaa         | 0,0  | 0,0  | -0,0 | -0,0 | -0,1 | -0,1 | -0,2 | -0,3 | -0,4 | -0,5 | -0,6 | -0,8 | -0,9 | -0,9               |
| Keski-Pohjanmaa   | 0,0  | -0,1 | -0,1 | -0,2 | -0,2 | -0,3 | -0,4 | -0,5 | -0,6 | -0,7 | -0,8 | -1,0 | -1,1 | -1,1               |
| Pohjois-Pohjanmaa | 0,0  | 0,3  | 0,6  | 0,8  | 0,8  | 0,7  | 0,5  | 0,1  | -0,4 | -0,9 | -1,5 | -2,1 | -2,8 | -2,8               |
| Kainuu            | 0,0  | -0,4 | -0,7 | -1,1 | -1,4 | -1,7 | -2,1 | -2,5 | -2,8 | -3,2 | -3,5 | -3,9 | -4,2 | -4,2               |
| Lappi             | 0,0  | -0,4 | -0,9 | -1,2 | -1,6 | -2,0 | -2,3 | -2,7 | -3,1 | -3,5 | -3,9 | -4,4 | -4,8 | -4,8               |
| Koko maa          | 0    | 6    | 12   | 17   | 23   | 27   | 32   | 35   | 38   | 41   | 43   | 45   | 47   | 47                 |

| Yhteensä                      | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022  | 2023  | 2024  | 2025  | 2026  | 2027  | 2028  | 2029  | 2030  | Muutos 2018 - 2030 |
|-------------------------------|------|------|------|------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|--------------------|
| Metropoli                     | 0,0  | 8,9  | 17,9 | 26,9 | 35,8  | 44,7  | 53,4  | 61,9  | 70,2  | 78,2  | 86,2  | 94,0  | 101,9 | 101,9              |
| Tampereen, Turun ja Oulun     | 0,0  | 2,8  | 5,5  | 8,1  | 10,6  | 12,9  | 15,1  | 17,1  | 19,1  | 21,0  | 22,8  | 24,6  | 26,3  | 26,3               |
| Isot kaupungit ja yliopistoka | 0,0  | 0,6  | 1,1  | 1,5  | 1,8   | 2,1   | 2,2   | 2,2   | 2,1   | 1,9   | 1,7   | 1,4   | 1,0   | 1,0                |
| Muu maakuntakeskus            | 0,0  | -0,7 | -1,4 | -2,1 | -2,8  | -3,6  | -4,4  | -5,2  | -6,1  | -7,1  | -8,1  | -9,1  | -10,1 | -10,1              |
| Seutukaupungit                | 0,0  | -3,3 | -6,5 | -9,6 | -12,7 | -16,0 | -19,2 | -22,6 | -26,1 | -29,7 | -33,3 | -36,8 | -40,4 | -40,4              |
| Harvaan asuttu maaseutu       | 0,0  | -1,1 | -2,1 | -3,1 | -4,2  | -5,2  | -6,2  | -7,3  | -8,3  | -9,3  | -10,3 | -11,3 | -12,3 | -12,3              |
| Muut                          | 0,0  | -2,0 | -4,0 | -5,9 | -7,9  | -10,0 | -12,2 | -14,5 | -16,8 | -19,2 | -21,6 | -24,0 | -26,3 | -26,3              |

- Väestönmuutosten perusteella poistot kasvaisivat vain Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla.
- Samoin uudessa aluetarkastelussa, metropolialueella, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla sekä muiden suurten kaupunkien alueella poistojen – lisärakentamisen tarve kasvaa.
- Muissa maakunnissa ja alueilla poistojen taso laskee ja käyttöomaisuuden alaskirjaus tulee todennäköiseksi.
- Käyttöomaisuuden arvo on laskettu vuoden 2018 tilinpäätöstiedoista.

# Lisärakentamisen/alaskirjauksen suuruus vuoteen 2030 (milj euroa)

|                   | 2018 Käyttöomaisuus | Suunnitelman mukaiset poistot | Suhde | Alaskirjaus/lisärakennus |
|-------------------|---------------------|-------------------------------|-------|--------------------------|
| Uusimaa           | 21 084              | 807                           | 3,8 % | 2 549                    |
| Varsinais-Suomi   | 3 511               | 143                           | 4,1 % | 45                       |
| Satakunta         | 1 769               | 74                            | 4,2 % | -151                     |
| Kanta-Häme        | 1 210               | 51                            | 4,2 % | -116                     |
| Pirkanmaa         | 3 666               | 210                           | 5,7 % | 194                      |
| Päijät-Häme       | 1 848               | 72                            | 3,9 % | -89                      |
| Kymenlaakso       | 1 375               | 54                            | 3,9 % | -164                     |
| Etelä-Karjala     | 934                 | 42                            | 4,5 % | -98                      |
| Etelä-Savo        | 1 190               | 44                            | 3,7 % | -178                     |
| Pohjois-Savo      | 1 859               | 91                            | 4,9 % | -107                     |
| Pohjois-Karjala   | 994                 | 57                            | 5,7 % | -58                      |
| Keski-Suomi       | 1 933               | 103                           | 5,3 % | -75                      |
| Etelä-Pohjanmaa   | 1 478               | 61                            | 4,1 % | -122                     |
| Pohjanmaa         | 1 487               | 67                            | 4,5 % | -20                      |
| Keski-Pohjanmaa   | 588                 | 21                            | 3,5 % | -31                      |
| Pohjois-Pohjanmaa | 3 712               | 147                           | 4,0 % | -70                      |
| Kainuu            | 631                 | 27                            | 4,3 % | -98                      |
| Lappi             | 1 302               | 48                            | 3,7 % | -128                     |
| Koko maa          | 50 572              | 2 119                         | 4,2 % | 1 124                    |

|  | 2018 Käyttöomaisuus | Suunnitelman mukaiset poistot | Suhde | Alaskirjaus/lisärakennus |
|--|---------------------|-------------------------------|-------|--------------------------|
| Metropoli                                | 19 854              | 743                           | 3,7 % | 2 725                    |
| Tampereen, Turun ja Oulun seutukaupungit | 7 937               | 358                           | 4,5 % | 583                      |
| Isot kaupungit ja yliopistot             | 6 837               | 316                           | 4,6 % | 21                       |
| Muu maakuntakeskus                       | 4 905               | 189                           | 3,9 % | -263                     |
| Seutukaupungit                           | 6 753               | 307                           | 4,5 % | -889                     |
| Harvaan asuttu maaseutu                  | 1 204               | 59                            | 4,9 % | -253                     |
| Muut                                     | 4 561               | 212                           | 4,6 % | -566                     |

- Käyttöomaisuuden lisärakentaminen tai tehottomaksi muuttuminen lasketaan kuntatasolta laskemalla ensin kunnan poistojen suhde käyttöomaisuuteen prosenttia, ja tällä osuudella jaetaan käyttöomaisuus → euroiksi laskettu lisärakentamisen tarve tai tehottomuuden kasvu.
- Uudenmaan tai metropolialueen on rakennettava vuoteen 2030 mennessä 2,5-2,7 mrd euron lisärakenteet. Myös Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi joutuvat rakentamaan lisää perusinfraa.
- Taantuvat maakunnat tai alueet tehottomalle käyttöomaisuudelle, joka syntyy kun poistamatonta (=käyttökelpoista) omaisuutta jää pois käytöstä. Omaisuus joudutaan joko vähitellen poistamaan tai alaskirjaamaan yhdellä kertaa. Tässä tilanteessa taseen jäämä-rivi saattaa yllättäin heikentyä kohtalokkaastikin.
- Pahenevassa vajaakäytössä olevan infran ja verkostojen (esim. vesi- ja jätevesiverkosto) ylläpito per capita tai yksikkö kallistuu sitä mukaa kun käyttäjät vähenevät.

# 5. Muuttoliikkeen hinta

Kuntien välinen muuttoliike – maakuntien välinen muuttoliike

# Kuinka ja miksi muuttoliikkeen hinta lasketaan?

- Lasketaan jokaisen suomalaisen kunnalleen mukanaan tuomat tulot ja palveluista aiheutuvat menot – tässä vuoden 2018 tilinpäätöstiedoista.
- Lasketaan kuntakohtaisesti eri ikäisten nettomuutto kuntaan vuosina 2016-2018.
- Tehdään molemmista ikäryhmäkohtainen tarkastelu.
- Kerrotaan ikäryhmän nettomuutto ikäryhmän nettokustannuksella.
- Muuttoliikkeen hintaa tarkastellaan kunnan näkökulmasta.
- Vaikka muuttoliikkeen hinnan määrittäminen perustuu todellisiin, keskimääräisiin kuntakohtaisiin taloustietoihin, on se silti teoreettinen siinä mielessä, että vasta jokaisen muuttajan henkilökohtainen palvelutarve, veronmaksukyky ja kulutuskäyttäytyminen lopulta määrittää todellisen muuttoliikkeen hinnan.
- Kansantalouden kannalta kysymys muuttoliikkeen hinnasta näyttää hieman erilaisena. Monesti muuttotappioalueille jää esim. käyttökelpoista rakennettua infraa vajaakäytölle ja muuttovoittoalueilla taas joudutaan rakentamaan uutta kapasiteettia, jota ilman muuttoa ei tarvitsisi tehdä.
- Maan sisäisessä muuttoliikkeessä kyse on nollasummapelistä tai paremminkin miinussummapelistä, koska kunnan muuttovoitto on aina muiden kuntien muuttotappiota.

# Eri ikäisten kuntalaisten nettokustannus maakunnittain ja alueittain

| Seutukaupungit                             | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24  | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
|--|--------|--------|--------|--------|--------|--------|-------|-------|--------|--------|
| Yleishallinto ja muut palvelut             | 493    | 489    | 490    | 491    | 492    | 493    | 493   | 500   | 502    | 504    |
| Varhaiskasvatus                            | 8 467  | 6 669  | 0      | 0      | 0      | 0      | 0     | 0     | 0      | 0      |
| Perusopetus                                | 0      | 0      | 9 431  | 9 445  | 3 778  | 0      | 0     | 0     | 0      | 0      |
| Vapaa-aikapalvelut jne                     | 217    | 218    | 217    | 217    | 754    | 436    | 262   | 262   | 263    | 260    |
| Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne) | 872    | 869    | 820    | 715    | 496    | 491    | 492   | 846   | 1 534  | 2 823  |
| Erikoissairaanhoido                        | 1 050  | 1 046  | 771    | 892    | 1 133  | 1 131  | 1 216 | 1 717 | 2 191  | 2 037  |
| Ikääntyneiden palvelut                     | 0      | 0      | 0      | 0      | 0      | 0      | 5     | 764   | 3 650  | 11 036 |
| Muu sosiaalitoimi                          | 1 127  | 1 128  | 1 403  | 1 216  | 838    | 831    | 767   | 497   | 730    | 1 445  |
| Menot yht                                  | 12 226 | 10 419 | 13 133 | 12 976 | 7 490  | 3 383  | 3 235 | 4 585 | 8 870  | 18 105 |
| Seutukaupungit                             | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24  | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
| Tulovero                                   | 0      | 0      | 0      | 3      | 364    | 1 069  | 4 726 | 3 511 | 2 791  | 1 830  |
| Peruspalveluiden valtionosuus              | 7 039  | 7 536  | 6 109  | 11 438 | 2 791  | -290   | -268  | 822   | 4 432  | 18 006 |
| OKM:n valtionosuus                         | -248   | -248   | 645    | 516    | 2 550  | -226   | -222  | -223  | -223   | -223   |
| Yhteisövero                                | 0      | 0      | 0      | 0      | 0      | 445    | 442   | 0     | 0      | 0      |
| Kiinteistövero                             | 299    | 299    | 299    | 300    | 300    | 300    | 302   | 303   | 304    | 301    |
| Tulot yht                                  | 7 090  | 7 587  | 7 053  | 12 257 | 6 006  | 1 299  | 4 980 | 4 413 | 7 304  | 19 914 |
| Seutukaupungit                             | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24  | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
| Netto (tulot - menot)                      | -5 136 | -2 832 | -6 080 | -719   | -1 484 | -2 084 | 1 744 | -173  | -1 565 | 1 809  |

| Harvaan asutut                             | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24  | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
|--|--------|--------|--------|--------|--------|--------|-------|-------|--------|--------|
| Yleishallinto ja muut palvelut             | 862    | 879    | 871    | 868    | 879    | 864    | 853   | 852   | 851    | 841    |
| Varhaiskasvatus                            | 8 256  | 9 386  | 0      | 0      | 0      | 0      | 0     | 0     | 0      | 0      |
| Perusopetus                                | 0      | 0      | 12 160 | 12 210 | 5 845  | 0      | 0     | 0     | 0      | 0      |
| Vapaa-aikapalvelut jne                     | 219    | 218    | 216    | 216    | 1 207  | 619    | 297   | 291   | 291    | 288    |
| Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne) | 1 398  | 1 403  | 1 236  | 1 108  | 827    | 821    | 736   | 1 019 | 1 793  | 3 335  |
| Erikoissairaanhoido                        | 1 363  | 1 365  | 953    | 1 157  | 1 547  | 1 523  | 1 431 | 1 592 | 1 920  | 1 778  |
| Ikääntyneiden palvelut                     | 0      | 0      | 0      | 0      | 0      | 0      | 6     | 968   | 4 327  | 13 059 |
| Muu sosiaalitoimi                          | 1 320  | 1 326  | 1 584  | 1 468  | 1 148  | 1 125  | 965   | 554   | 791    | 1 578  |
| Menot yht                                  | 13 418 | 14 576 | 17 019 | 17 028 | 11 452 | 4 953  | 4 288 | 5 277 | 9 973  | 20 879 |
| Harvaan asutut                             | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24  | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
| Tulovero                                   | 0      | 0      | 0      | 5      | 234    | 633    | 3 864 | 2 673 | 2 008  | 1 084  |
| Peruspalveluiden valtionosuus              | 8 623  | 9 147  | 7 723  | 13 049 | 4 398  | 1 364  | 1 374 | 2 435 | 6 029  | 19 553 |
| OKM:n valtionosuus                         | -256   | -256   | 520    | 419    | 4 045  | -223   | -218  | -221  | -221   | -223   |
| Yhteisövero                                | 0      | 0      | 0      | 0      | 0      | 682    | 696   | 0     | 0      | 0      |
| Kiinteistövero                             | 432    | 420    | 419    | 414    | 409    | 443    | 442   | 420   | 411    | 404    |
| Tulot yht                                  | 8 799  | 9 311  | 8 662  | 13 886 | 9 087  | 2 899  | 6 157 | 5 307 | 8 227  | 20 818 |
| Harvaan asutut                             | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24  | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
| Netto (tulot - menot)                      | -4 619 | -5 265 | -8 357 | -3 141 | -2 366 | -2 054 | 1 869 | 30    | -1 746 | -61    |

- Eri ikäisten kunnalle aiheuttamat kustannukset ja tulot kohdennetaan ensin eri ikäisille ja tämän jälkeen ne siirretään ikäryhmätasolle – keskeisin kohdennusperuste ja ikäryhmän muodostumisen peruste on valtionosuus.
- Menot jaetaan ikäryhmille kohdennettaviin menoihin ja tasajakoisiin menoihin (pääluvun mukaan eri ikäisille) – samoin tulot. Yhteisövero kohdennetaan erityisesti tuloverotuloa tuottaville ikäryhmille.
- Investoinnit siirtyvät menoihin poistojen kautta, rahoitustulot ja -menot on jätetty pois tarkastelusta.
- Lopuksi tulot ja menot eur/ikäryhmään kuuluva lasketaan ja netotetaan.
- Viereisen taulukkoparin esimerkistä voidaan vertailla seutukaupunkien ja harvaan asuttujen kuntien eri ikäryhmien tulo- ja menoeroja.
- Seuraaville dioille on kerätty maakuntakohtaista ja aluekohtaista tarkastelua kokonaisuudesta.

# Eri ikäisten kuntalaisten nettokustannus maakunnittain ja alueittain

| Pohjois-Pohjanmaa                          | 0-5           | 6             | 7-12          | 13-15         | 16-18         | 19-24         | 25-64        | 65-74        | 75-84         | 85-...        |
|--|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------|--------------|---------------|---------------|
| Yleishallinto ja muut palvelut             | 357           | 361           | 365           | 373           | 370           | 307           | 358          | 417          | 428           | 447           |
| Varhaiskasvatus                            | 7 599         | 5 339         | 0             | 0             | 0             | 0             | 0            | 0            | 0             | 0             |
| Perusopetus                                | 0             | 0             | 8 731         | 8 774         | 3 630         | 0             | 0            | 0            | 0             | 0             |
| Vapaa-aikapalvelut jne                     | 210           | 209           | 209           | 210           | 736           | 425           | 254          | 260          | 261           | 259           |
| Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne) | 597           | 602           | 606           | 547           | 414           | 361           | 447          | 1 116        | 2 107         | 4 231         |
| Erikoissairaanhoido                        | 697           | 694           | 554           | 666           | 883           | 837           | 1 091        | 2 194        | 2 883         | 2 873         |
| Ikääntyneiden palvelut                     | 0             | 0             | 0             | 0             | 0             | 0             | 4            | 807          | 3 950         | 12 803        |
| Muu sosiaalitoimi                          | 699           | 700           | 933           | 847           | 663           | 636           | 684          | 594          | 879           | 1 863         |
| <b>Menot yht</b>                           | <b>10 159</b> | <b>7 904</b>  | <b>11 398</b> | <b>11 418</b> | <b>6 697</b>  | <b>2 566</b>  | <b>2 838</b> | <b>5 388</b> | <b>10 508</b> | <b>22 476</b> |
| Pohjois-Pohjanmaa                          | 0-5           | 6             | 7-12          | 13-15         | 16-18         | 19-24         | 25-64        | 65-74        | 75-84         | 85-...        |
| Tulovero                                   | 0             | 0             | 0             | 5             | 321           | 874           | 4 940        | 3 547        | 2 801         | 1 846         |
| Peruspalveluiden valtionosuus              | 6 902         | 7 419         | 6 005         | 11 348        | 2 696         | -532          | -390         | 828          | 4 473         | 18 089        |
| OKM:n valtionosuus                         | -241          | -241          | 371           | 270           | 2 699         | -217          | -215         | -217         | -217          | -219          |
| Yhteisövero                                | 0             | 0             | 0             | 0             | 0             | 370           | 375          | 0            | 0             | 0             |
| Kiinteistövero                             | 285           | 285           | 286           | 289           | 289           | 288           | 294          | 307          | 308           | 310           |
| <b>Tulot yht</b>                           | <b>6 946</b>  | <b>7 463</b>  | <b>6 661</b>  | <b>11 912</b> | <b>6 006</b>  | <b>783</b>    | <b>5 003</b> | <b>4 465</b> | <b>7 365</b>  | <b>20 026</b> |
| Pohjois-Pohjanmaa                          | 0-5           | 6             | 7-12          | 13-15         | 16-18         | 19-24         | 25-64        | 65-74        | 75-84         | 85-...        |
| <b>Netto (tulot - menot)</b>               | <b>-3 214</b> | <b>-441</b>   | <b>-4 737</b> | <b>494</b>    | <b>-692</b>   | <b>-1 783</b> | <b>2 166</b> | <b>-923</b>  | <b>-3 143</b> | <b>-2 450</b> |
| Kainuu                                     | 0-5           | 6             | 7-12          | 13-15         | 16-18         | 19-24         | 25-64        | 65-74        | 75-84         | 85-...        |
| Yleishallinto ja muut palvelut             | 509           | 515           | 525           | 550           | 546           | 462           | 558          | 635          | 639           | 646           |
| Varhaiskasvatus                            | 9 667         | 8 649         | 0             | 0             | 0             | 0             | 0            | 0            | 0             | 0             |
| Perusopetus                                | 0             | 0             | 10 114        | 10 242        | 4 048         | 0             | 0            | 0            | 0             | 0             |
| Vapaa-aikapalvelut jne                     | 260           | 262           | 258           | 255           | 833           | 487           | 315          | 309          | 309           | 308           |
| Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne) | 1 026         | 1 036         | 1 001         | 882           | 590           | 524           | 551          | 896          | 1 536         | 2 662         |
| Erikoissairaanhoido                        | 1 467         | 1 487         | 1 120         | 1 289         | 1 584         | 1 473         | 1 618        | 2 299        | 2 944         | 2 696         |
| Ikääntyneiden palvelut                     | 0             | 0             | 0             | 0             | 0             | 0             | 4            | 746          | 3 466         | 10 205        |
| Muu sosiaalitoimi                          | 1 270         | 1 267         | 1 690         | 1 451         | 947           | 896           | 843          | 565          | 842           | 1 670         |
| <b>Menot yht</b>                           | <b>14 200</b> | <b>13 216</b> | <b>14 709</b> | <b>14 669</b> | <b>8 548</b>  | <b>3 842</b>  | <b>3 889</b> | <b>5 450</b> | <b>9 736</b>  | <b>18 188</b> |
| Kainuu                                     | 0-5           | 6             | 7-12          | 13-15         | 16-18         | 19-24         | 25-64        | 65-74        | 75-84         | 85-...        |
| Tulovero                                   | 0             | 0             | 0             | 2             | 382           | 1 116         | 4 589        | 3 172        | 2 658         | 1 409         |
| Peruspalveluiden valtionosuus              | 7 506         | 8 036         | 6 641         | 12 008        | 3 354         | 112           | 345          | 1 609        | 5 213         | 18 775        |
| OKM:n valtionosuus                         | -233          | -233          | 848           | 595           | 3 242         | -207          | -206         | -210         | -211          | -209          |
| Yhteisövero                                | 0             | 0             | 0             | 0             | 0             | 355           | 413          | 0            | 0             | 0             |
| Kiinteistövero                             | 316           | 313           | 314           | 319           | 320           | 304           | 319          | 329          | 328           | 343           |
| <b>Tulot yht</b>                           | <b>7 589</b>  | <b>8 116</b>  | <b>7 803</b>  | <b>12 924</b> | <b>7 297</b>  | <b>1 680</b>  | <b>5 460</b> | <b>4 900</b> | <b>7 989</b>  | <b>20 318</b> |
| Kainuu                                     | 0-5           | 6             | 7-12          | 13-15         | 16-18         | 19-24         | 25-64        | 65-74        | 75-84         | 85-...        |
| <b>Netto (tulot - menot)</b>               | <b>-6 611</b> | <b>-5 099</b> | <b>-6 906</b> | <b>-1 745</b> | <b>-1 250</b> | <b>-2 162</b> | <b>1 572</b> | <b>-549</b>  | <b>-1 747</b> | <b>2 131</b>  |

- Eri ikäisten kunnalle aiheuttamat kustannukset ja tulot kohdennetaan ensin eri ikäisille ja tämän jälkeen ne siirretään ikäryhmätasolle – keskeisin kohdennusperuste ja ikäryhmän muodostumisen peruste on valtionosuus.
- Menot jaetaan ikäryhmille kohdennettaviin menoihin ja tasajakoisiin menoihin (pääluvun mukaan eri ikäisille) – samoin tulot. Yhteisövero kohdennetaan erityisesti tuloverotuloa tuottaville ikäryhmille.
- Investoinnit siirtyvät menoihin poistojen kautta, rahoitustulot ja –menot on jätetty pois tarkastelusta.
- Lopuksi tulot ja menot eur/ikäryhmään kuuluva lasketaan ja netotetaan.
- Viereisen taulukkoparin esimerkistä voidaan vertailla Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun eri ikäryhmien tulo- ja menoeroja.
- Seuraaville dioille on kerätty maakuntakohtaista ja aluekohtaista tarkastelua kokonaisuudesta.

# Aluetarkastelu – alueella asuvan ikäryhmäkohtaiset keskimääräiset menot 2018 eur/ikäryhmään kuuluva

| Menot eur/ikäryhmään kuuluva             | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24 | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
|--|--------|--------|--------|--------|--------|-------|-------|-------|--------|--------|
| <b>Metropoli</b>                         | 11 878 | 8 140  | 12 122 | 11 751 | 6 760  | 2 379 | 2 446 | 4 797 | 9 627  | 21 407 |
| Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut | 11 214 | 7 464  | 11 534 | 11 261 | 6 419  | 2 460 | 2 689 | 4 978 | 9 557  | 19 206 |
| Muut suuret -ja yliopistokaupungit       | 11 865 | 9 298  | 12 381 | 12 132 | 6 025  | 2 681 | 2 842 | 4 729 | 9 048  | 18 434 |
| Muu maakuntakeskus                       | 12 344 | 9 373  | 12 727 | 12 494 | 6 863  | 3 040 | 3 056 | 4 688 | 9 002  | 18 523 |
| Seutukaupungit                           | 12 226 | 10 419 | 13 133 | 12 976 | 7 490  | 3 383 | 3 235 | 4 585 | 8 870  | 18 105 |
| Harvaan asutut                           | 13 418 | 14 576 | 17 019 | 17 028 | 11 452 | 4 953 | 4 288 | 5 277 | 9 973  | 20 879 |
| Muut kunnat                              | 11 149 | 10 408 | 12 946 | 12 956 | 7 394  | 3 337 | 3 150 | 4 643 | 9 153  | 18 101 |
| Menot eur/ikäryhmään kuuluva             | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24 | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
| Uusimaa                                  | 11 973 | 8 213  | 12 243 | 11 914 | 6 817  | 2 423 | 2 478 | 4 723 | 9 471  | 20 947 |
| Varsinais-Suomi                          | 12 252 | 8 563  | 12 512 | 12 197 | 6 942  | 2 798 | 2 845 | 4 600 | 8 984  | 17 428 |
| Satakunta                                | 11 619 | 9 735  | 12 916 | 12 699 | 7 508  | 3 058 | 3 015 | 4 517 | 8 641  | 18 477 |
| Kanta-Häme                               | 12 026 | 10 289 | 12 235 | 11 995 | 5 403  | 2 973 | 2 910 | 4 322 | 8 471  | 17 083 |
| Pirkanmaa                                | 11 275 | 8 076  | 11 882 | 11 637 | 6 398  | 2 511 | 2 747 | 4 782 | 9 095  | 17 959 |
| Päijät-Häme                              | 12 359 | 7 979  | 12 858 | 12 626 | 6 650  | 3 168 | 3 051 | 4 121 | 7 872  | 17 598 |
| Kymenlaakso                              | 13 410 | 11 214 | 13 670 | 13 400 | 7 803  | 3 518 | 3 343 | 4 629 | 9 091  | 18 281 |
| Etelä-Karjala                            | 12 234 | 11 803 | 13 482 | 13 234 | 7 385  | 3 229 | 3 255 | 4 619 | 8 081  | 15 773 |
| Etelä-Savo                               | 13 536 | 11 559 | 14 318 | 14 138 | 8 810  | 3 691 | 3 560 | 4 786 | 8 888  | 18 600 |
| Pohjois-Savo                             | 12 809 | 10 551 | 13 107 | 12 896 | 7 412  | 2 997 | 3 081 | 4 967 | 9 692  | 19 527 |
| Pohjois-Karjala                          | 12 115 | 9 492  | 13 630 | 13 497 | 6 992  | 2 941 | 3 054 | 4 472 | 8 955  | 18 947 |
| Keski-Suomi                              | 11 143 | 11 080 | 12 645 | 12 487 | 5 284  | 2 665 | 2 862 | 4 634 | 8 983  | 18 917 |
| Etelä-Pohjanmaa                          | 11 412 | 9 793  | 12 399 | 12 253 | 7 436  | 3 086 | 3 147 | 4 996 | 9 670  | 17 884 |
| Pohjanmaa                                | 11 144 | 9 109  | 12 388 | 12 226 | 6 647  | 2 536 | 2 817 | 5 090 | 9 628  | 17 913 |
| Keski-Pohjanmaa                          | 9 613  | 8 794  | 11 657 | 11 616 | 7 196  | 2 978 | 3 097 | 4 918 | 10 010 | 20 433 |
| Pohjois-Pohjanmaa                        | 10 159 | 7 904  | 11 398 | 11 418 | 6 697  | 2 566 | 2 838 | 5 388 | 10 508 | 22 476 |
| Kainuu                                   | 14 200 | 13 216 | 14 709 | 14 669 | 8 548  | 3 842 | 3 889 | 5 450 | 9 736  | 18 188 |
| Lappi                                    | 13 013 | 10 612 | 13 739 | 13 747 | 8 344  | 3 501 | 3 537 | 5 559 | 10 434 | 22 327 |

- Alle 64 -vuotiaiden palveluissa edullisimmat maakunnat ovat etenkin Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pirkanmaa. Selvästi korkeammat menot on Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Etelä- Savossa.
- Ikääntyneiden palvelut ovat edulliset Päijät-Hämeessä ja Etelä-Karjalassa. Korkeimmat menot Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla, Uudellamaalla ja Pohjois-Savossa.
- Uuden jaon mukaan palvelurakenne on kallein harvaan asutuissa kunnissa ja edullisin isommissa kunnissa.

# Aluetarkastelu – alueella asuvan ikäryhmäkohtaiset keskimääräiset tulot 2018 eur/ikäryhmään kuuluva

| Tulot eur/ikäryhmään kuuluva             | 0-5   | 6     | 7-12  | 13-15  | 16-18 | 19-24 | 25-64 | 65-74 | 75-84 | 85-... |
|--|-------|-------|-------|--------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|
| Metropoli                                | 5 786 | 6 286 | 5 461 | 10 651 | 4 629 | 199   | 5 215 | 4 551 | 7 174 | 20 255 |
| Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut | 6 358 | 6 861 | 6 128 | 11 291 | 5 190 | 372   | 4 661 | 4 173 | 7 016 | 19 832 |
| Muut suuret -ja yliopistokaupungit       | 6 798 | 7 305 | 6 567 | 11 757 | 5 176 | 687   | 4 800 | 4 304 | 7 232 | 19 921 |
| Muu maakuntakeskus                       | 6 715 | 7 220 | 6 573 | 11 759 | 5 275 | 940   | 4 974 | 4 352 | 7 284 | 19 960 |
| Seutukaupungit                           | 7 090 | 7 587 | 7 053 | 12 257 | 6 006 | 1 299 | 4 980 | 4 413 | 7 304 | 19 914 |
| Harvaan asutut                           | 8 799 | 9 311 | 8 662 | 13 886 | 9 087 | 2 899 | 6 157 | 5 307 | 8 227 | 20 818 |
| Muut kunnat                              | 7 114 | 7 621 | 6 784 | 11 997 | 5 994 | 1 132 | 5 024 | 4 307 | 7 029 | 19 529 |

| Tulot eur/ikäryhmään kuuluva | 0-5   | 6     | 7-12  | 13-15  | 16-18 | 19-24 | 25-64 | 65-74 | 75-84 | 85-... |
|------------------------------|-------|-------|-------|--------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|
| Uusimaa                      | 5 845 | 6 355 | 5 547 | 10 742 | 4 694 | 225   | 5 177 | 4 530 | 7 169 | 20 165 |
| Varsinais-Suomi              | 6 455 | 6 978 | 6 416 | 11 592 | 5 332 | 606   | 4 579 | 4 244 | 6 970 | 19 725 |
| Satakunta                    | 6 744 | 7 255 | 6 623 | 11 832 | 5 898 | 893   | 4 824 | 4 035 | 6 834 | 19 571 |
| Kanta-Häme                   | 6 528 | 7 024 | 6 248 | 11 443 | 3 931 | 545   | 4 714 | 4 129 | 6 946 | 19 594 |
| Pirkanmaa                    | 6 398 | 6 899 | 6 133 | 11 311 | 5 002 | 370   | 4 626 | 4 091 | 6 964 | 19 703 |
| Päijät-Häme                  | 6 866 | 7 366 | 6 586 | 11 823 | 5 464 | 866   | 4 762 | 4 244 | 7 173 | 19 957 |
| Kymenlaakso                  | 6 928 | 7 434 | 6 834 | 12 060 | 5 798 | 1 069 | 5 006 | 4 552 | 7 563 | 20 220 |
| Etelä-Karjala                | 6 870 | 7 391 | 6 581 | 11 776 | 5 797 | 872   | 4 922 | 4 288 | 7 293 | 19 650 |
| Etelä-Savo                   | 7 469 | 7 998 | 7 303 | 12 498 | 6 695 | 1 600 | 5 274 | 4 609 | 7 530 | 20 311 |
| Pohjois-Savo                 | 7 179 | 7 705 | 7 062 | 12 247 | 6 280 | 1 048 | 5 102 | 4 449 | 7 453 | 20 133 |
| Pohjois-Karjala              | 7 356 | 7 874 | 7 212 | 12 491 | 6 179 | 1 245 | 4 889 | 4 468 | 7 600 | 20 310 |
| Keski-Suomi                  | 6 913 | 7 431 | 6 672 | 11 887 | 4 476 | 705   | 4 827 | 4 373 | 7 317 | 20 003 |
| Etelä-Pohjanmaa              | 7 146 | 7 672 | 7 015 | 12 237 | 6 330 | 1 327 | 5 027 | 4 273 | 7 046 | 19 666 |
| Pohjanmaa                    | 6 704 | 7 198 | 6 707 | 11 861 | 5 595 | 718   | 4 961 | 4 409 | 6 945 | 19 516 |
| Keski-Pohjanmaa              | 6 940 | 7 445 | 6 691 | 11 850 | 6 380 | 1 437 | 5 316 | 4 173 | 6 906 | 19 414 |
| Pohjois-Pohjanmaa            | 6 946 | 7 463 | 6 661 | 11 912 | 6 006 | 783   | 5 003 | 4 465 | 7 365 | 20 026 |
| Kainuu                       | 7 589 | 8 116 | 7 803 | 12 924 | 7 297 | 1 680 | 5 460 | 4 900 | 7 989 | 20 318 |
| Lappi                        | 7 537 | 8 035 | 7 475 | 12 723 | 6 782 | 1 347 | 5 512 | 5 173 | 8 258 | 20 961 |

- Isompien kaupunkien ikäryhmittäiset tulot kunnalle ovat alhaisimmat etenkin alle 24 – vuotiaiden ikäryhmissä.
- Korkeimmat ikäryhmittäiset tulot ovat keskimäärin harvaan asutuissa kunnissa.
- Korkeimmat maakuntakohtaiset tulot ovat yleisesti Lapissa, Kainuussa ja Etelä-Savossa. Alhaisimmat Etelä-Karjalassa.

# Aluetarkastelu – alueella asuvan ikäryhmäkohtaiset keskimääräiset nettokustannukset 2018 eur/ikäryhmään kuuluva

| Netto eur/ikäryhmään kuuluva             | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24  | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
|--|--------|--------|--------|--------|--------|--------|-------|-------|--------|--------|
| Metropoli                                | -6 092 | -1 854 | -6 661 | -1 099 | -2 131 | -2 180 | 2 770 | -246  | -2 453 | -1 153 |
| Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut | -4 856 | -603   | -5 406 | 31     | -1 229 | -2 087 | 1 972 | -805  | -2 541 | 626    |
| Muut suuret -ja yliopistokaupungit       | -5 066 | -1 994 | -5 814 | -375   | -849   | -1 994 | 1 958 | -424  | -1 816 | 1 486  |
| Muu maakuntakeskus                       | -5 628 | -2 152 | -6 154 | -735   | -1 589 | -2 100 | 1 918 | -336  | -1 718 | 1 436  |
| Seutukaupungit                           | -5 136 | -2 832 | -6 080 | -719   | -1 484 | -2 084 | 1 744 | -173  | -1 565 | 1 809  |
| Harvaan asutut                           | -4 619 | -5 265 | -8 357 | -3 141 | -2 366 | -2 054 | 1 869 | 30    | -1 746 | -61    |
| Muut kunnat                              | -4 035 | -2 787 | -6 162 | -959   | -1 400 | -2 205 | 1 874 | -336  | -2 124 | 1 428  |

| Netto eur/ikäryhmään kuuluva | 0-5    | 6      | 7-12   | 13-15  | 16-18  | 19-24  | 25-64 | 65-74 | 75-84  | 85-... |
|------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|-------|-------|--------|--------|
| Uusimaa                      | -6 128 | -1 858 | -6 696 | -1 172 | -2 124 | -2 197 | 2 698 | -192  | -2 302 | -782   |
| Varsinais-Suomi              | -5 797 | -1 585 | -6 096 | -606   | -1 610 | -2 193 | 1 734 | -356  | -2 015 | 2 297  |
| Satakunta                    | -4 875 | -2 480 | -6 294 | -867   | -1 610 | -2 165 | 1 809 | -482  | -1 807 | 1 094  |
| Kanta-Häme                   | -5 499 | -3 265 | -5 987 | -552   | -1 472 | -2 428 | 1 804 | -193  | -1 524 | 2 511  |
| Pirkanmaa                    | -4 876 | -1 177 | -5 748 | -327   | -1 397 | -2 141 | 1 880 | -691  | -2 131 | 1 744  |
| Päijät-Häme                  | -5 493 | -613   | -6 272 | -804   | -1 186 | -2 302 | 1 711 | 123   | -699   | 2 359  |
| Kymenlaakso                  | -6 482 | -3 780 | -6 836 | -1 340 | -2 005 | -2 449 | 1 663 | -77   | -1 528 | 1 939  |
| Etelä-Karjala                | -5 364 | -4 412 | -6 901 | -1 458 | -1 588 | -2 356 | 1 667 | -330  | -788   | 3 877  |
| Etelä-Savo                   | -6 067 | -3 562 | -7 015 | -1 640 | -2 115 | -2 091 | 1 714 | -177  | -1 358 | 1 711  |
| Pohjois-Savo                 | -5 630 | -2 846 | -6 046 | -649   | -1 132 | -1 949 | 2 020 | -518  | -2 238 | 606    |
| Pohjois-Karjala              | -4 759 | -1 618 | -6 417 | -1 007 | -814   | -1 696 | 1 835 | -4    | -1 356 | 1 364  |
| Keski-Suomi                  | -4 229 | -3 650 | -5 973 | -600   | -807   | -1 960 | 1 965 | -261  | -1 667 | 1 086  |
| Etelä-Pohjanmaa              | -4 266 | -2 121 | -5 384 | -16    | -1 105 | -1 759 | 1 881 | -724  | -2 624 | 1 783  |
| Pohjanmaa                    | -4 440 | -1 911 | -5 681 | -365   | -1 052 | -1 818 | 2 144 | -681  | -2 684 | 1 604  |
| Keski-Pohjanmaa              | -2 674 | -1 349 | -4 966 | 234    | -817   | -1 541 | 2 218 | -745  | -3 103 | -1 019 |
| Pohjois-Pohjanmaa            | -3 214 | -441   | -4 737 | 494    | -692   | -1 783 | 2 166 | -923  | -3 143 | -2 450 |
| Kainuu                       | -6 611 | -5 099 | -6 906 | -1 745 | -1 250 | -2 162 | 1 572 | -549  | -1 747 | 2 131  |
| Lappi                        | -5 475 | -2 577 | -6 264 | -1 024 | -1 562 | -2 154 | 1 975 | -386  | -2 176 | -1 366 |

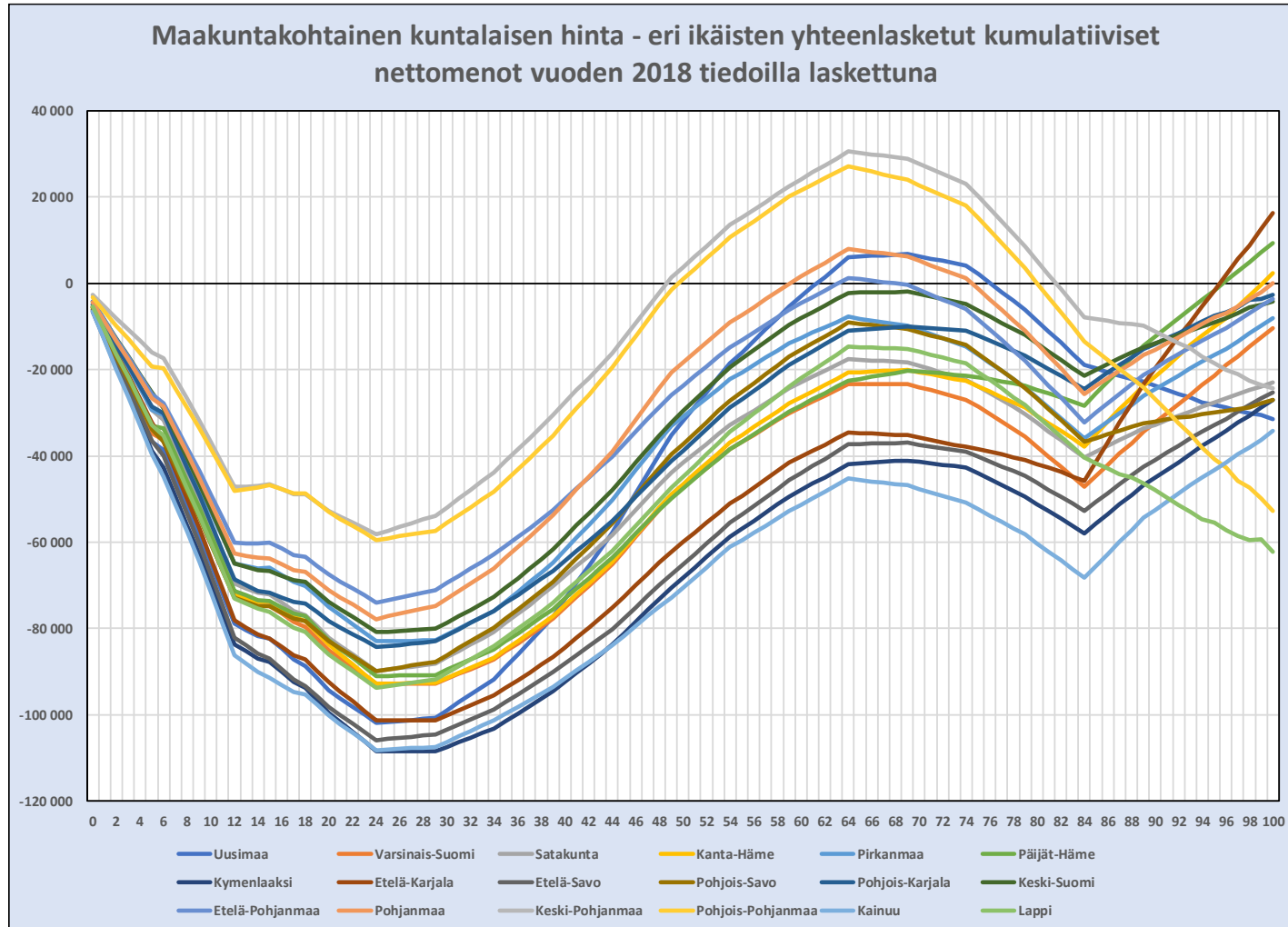
- Metropolialueella päivähoidossa olevien lasten osuus on suurin, mikä nostaa kustannuksia.
- Todennäköisesti korkeampi palkkataso nostaa ikääntyneiden palveluiden kustannuksia metropolin ja Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla.
- Harvaan asutut –kuntaryhmässä esi- ja perusopetuksen menot ovat muita kuntia suuremmat johtuen pienemmistä ryhmäkoista ja ehkä korkeammista kuljetuskustannuksista.

# Aluetarkastelu – esimerkki valtionosuuden vaikutuksesta kokonaisuuteen

| Valtionosuudet eur/ikäryhmään            | 0-5        | 6        | 7-12        | 13-15        | 16-18        | 19-24        | 25-64        | 65-74        | 75-84        | 85-...        |
|--|------------|----------|-------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
| <b>Metropoli</b>                         | 5 413      | 5 916    | 5 094       | 10 281       | 3 986        | -1 879       | -1 874       | -826         | 2 762        | 16 322        |
| Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut | 6 077      | 6 582    | 5 849       | 11 005       | 4 633        | -1 179       | -1 209       | -166         | 3 437        | 17 024        |
| Muut suuret -ja yliopistokaupungit       | 6 482      | 6 990    | 6 252       | 11 440       | 4 582        | -811         | -782         | 306          | 3 907        | 17 493        |
| Muu maakuntakeskus                       | 6 404      | 6 909    | 6 261       | 11 443       | 4 613        | -864         | -871         | 183          | 3 780        | 17 348        |
| Seutukaupungit                           | 6 791      | 7 288    | 6 754       | 11 954       | 5 341        | -515         | -490         | 599          | 4 209        | 17 783        |
| Harvaan asutut                           | 8 367      | 8 891    | 8 243       | 13 468       | 8 443        | 1 141        | 1 155        | 2 214        | 5 808        | 19 330        |
| <b>Muut kunnat</b>                       | 5 476      | 5 988    | 5 182       | 10 375       | 4 051        | -1 823       | -1 803       | -720         | 2 874        | 16 445        |
| <b>Valtionosuudet eur/ikäryhmään</b>     | <b>0-5</b> | <b>6</b> | <b>7-12</b> | <b>13-15</b> | <b>16-18</b> | <b>19-24</b> | <b>25-64</b> | <b>65-74</b> | <b>75-84</b> | <b>85-...</b> |
| <b>Uusimaa</b>                           | 5 476      | 5 988    | 5 182       | 10 375       | 4 051        | -1 823       | -1 803       | -720         | 2 874        | 16 445        |
| Varsinais-Suomi                          | 6 174      | 6 696    | 6 134       | 11 304       | 4 778        | -1 080       | -1 082       | 7            | 3 618        | 17 229        |
| Satakunta                                | 6 389      | 6 898    | 6 260       | 11 475       | 5 205        | -924         | -904         | 158          | 3 762        | 17 361        |
| Kanta-Häme                               | 6 205      | 6 707    | 5 931       | 11 125       | 3 319        | -1 081       | -1 074       | -5           | 3 591        | 17 170        |
| Pirkanmaa                                | 6 115      | 6 619    | 5 854       | 11 024       | 4 417        | -1 161       | -1 125       | 12           | 3 630        | 17 246        |
| Päijät-Häme                              | 6 543      | 7 046    | 6 265       | 11 499       | 4 838        | -742         | -726         | 358          | 3 966        | 17 555        |
| Kymenlaakso                              | 6 605      | 7 110    | 6 511       | 11 734       | 5 134        | -668         | -674         | 371          | 3 965        | 17 535        |
| Etelä-Karjala                            | 6 527      | 7 048    | 6 236       | 11 431       | 5 153        | -818         | -745         | 368          | 3 979        | 17 532        |
| Etelä-Savo                               | 7 123      | 7 651    | 6 956       | 12 146       | 6 036        | -214         | -123         | 986          | 4 587        | 18 173        |
| Pohjois-Savo                             | 6 886      | 7 413    | 6 772       | 11 953       | 5 709        | -455         | -339         | 836          | 4 460        | 18 093        |
| Pohjois-Karjala                          | 7 106      | 7 625    | 6 964       | 12 236       | 5 633        | -262         | -74          | 1 167        | 4 807        | 18 423        |
| Keski-Suomi                              | 6 608      | 7 128    | 6 370       | 11 579       | 3 889        | -762         | -633         | 556          | 4 207        | 17 803        |
| Etelä-Pohjanmaa                          | 6 910      | 7 437    | 6 778       | 11 997       | 5 745        | -456         | -339         | 811          | 4 423        | 18 012        |
| Pohjanmaa                                | 6 427      | 6 923    | 6 432       | 11 583       | 5 022        | -945         | -856         | 249          | 3 848        | 17 481        |
| Keski-Pohjanmaa                          | 6 640      | 7 148    | 6 392       | 11 552       | 5 667        | -677         | -644         | 440          | 4 051        | 17 627        |
| Pohjois-Pohjanmaa                        | 6 661      | 7 178    | 6 375       | 11 617       | 5 395        | -749         | -605         | 611          | 4 256        | 17 870        |
| Kainuu                                   | 7 273      | 7 803    | 7 489       | 12 603       | 6 596        | -95          | 139          | 1 399        | 5 003        | 18 566        |
| Lappi                                    | 7 032      | 7 545    | 6 982       | 12 233       | 6 000        | -373         | -125         | 1 117        | 4 771        | 18 299        |

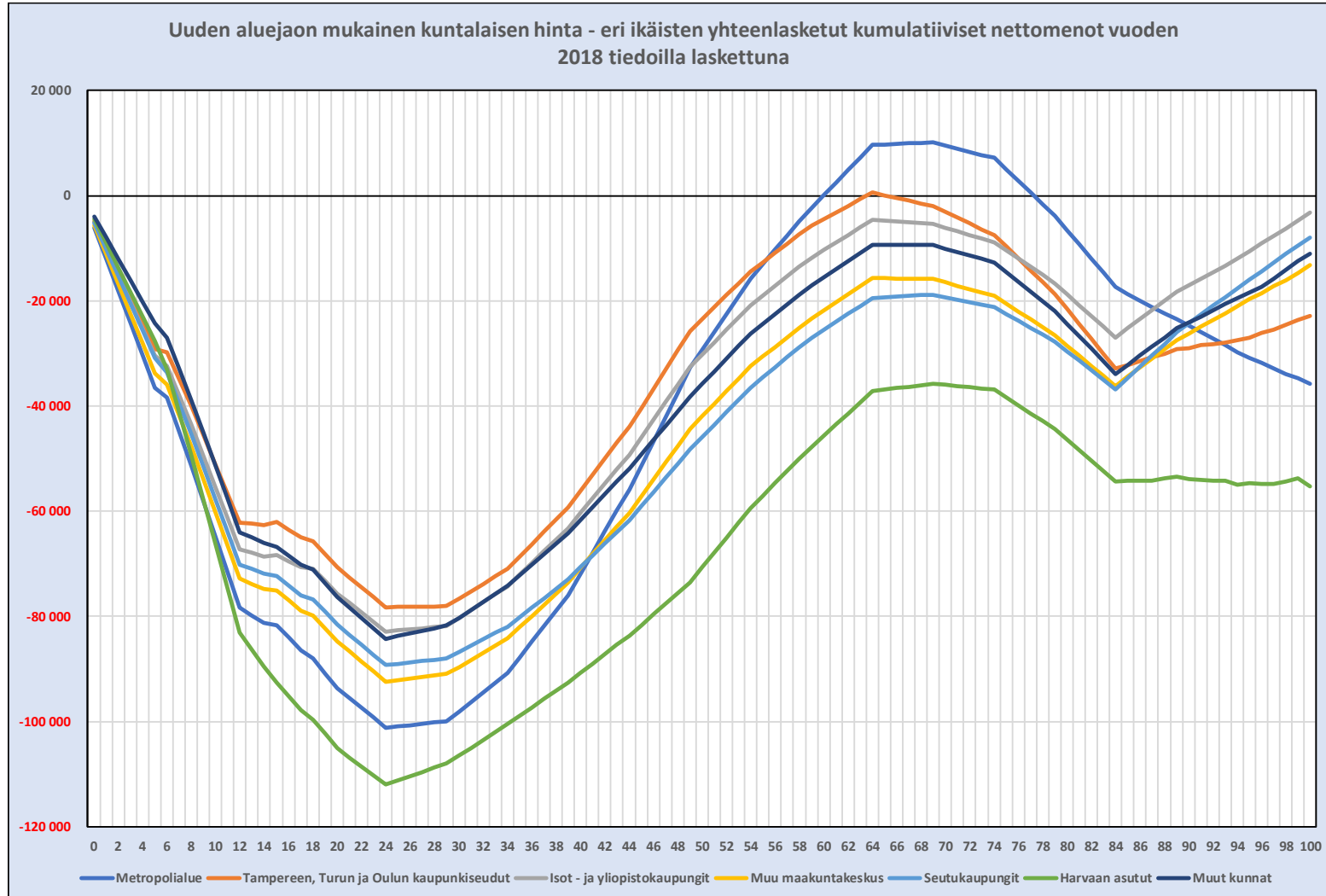
- Valtionosuuksien tasoeroissa eri kuntaryhmien välillä vaikuttaa valtionosuuksissa näkyvä verotulojen tasausjärjestelmä, joka tasaa osittain kunnallisveron ja kuntien yhteisövero-osuuden tuottoa kuntien välillä. Kiinteistöverotuloja ei enää tasata paitsi ydinvoimalaitosten osalta.
- Pienempien verotulojen kunnat saavat verotulojen tasauksen takia enemmän valtionosuutta.
- Syrjäisyyskriteerit allokoivat valtionosuuksia harvaan asuttuihin kuntiin kuin myös sairastavuus-, työttömyys- ja vammaisuuskriteerit.
- Yksi tarkastelutapa olisi katsoa alueen verorahoituksen taso verotulojen tasauksen jälkeen.

# Eri maakuntien ”kuntalaisen hinta”



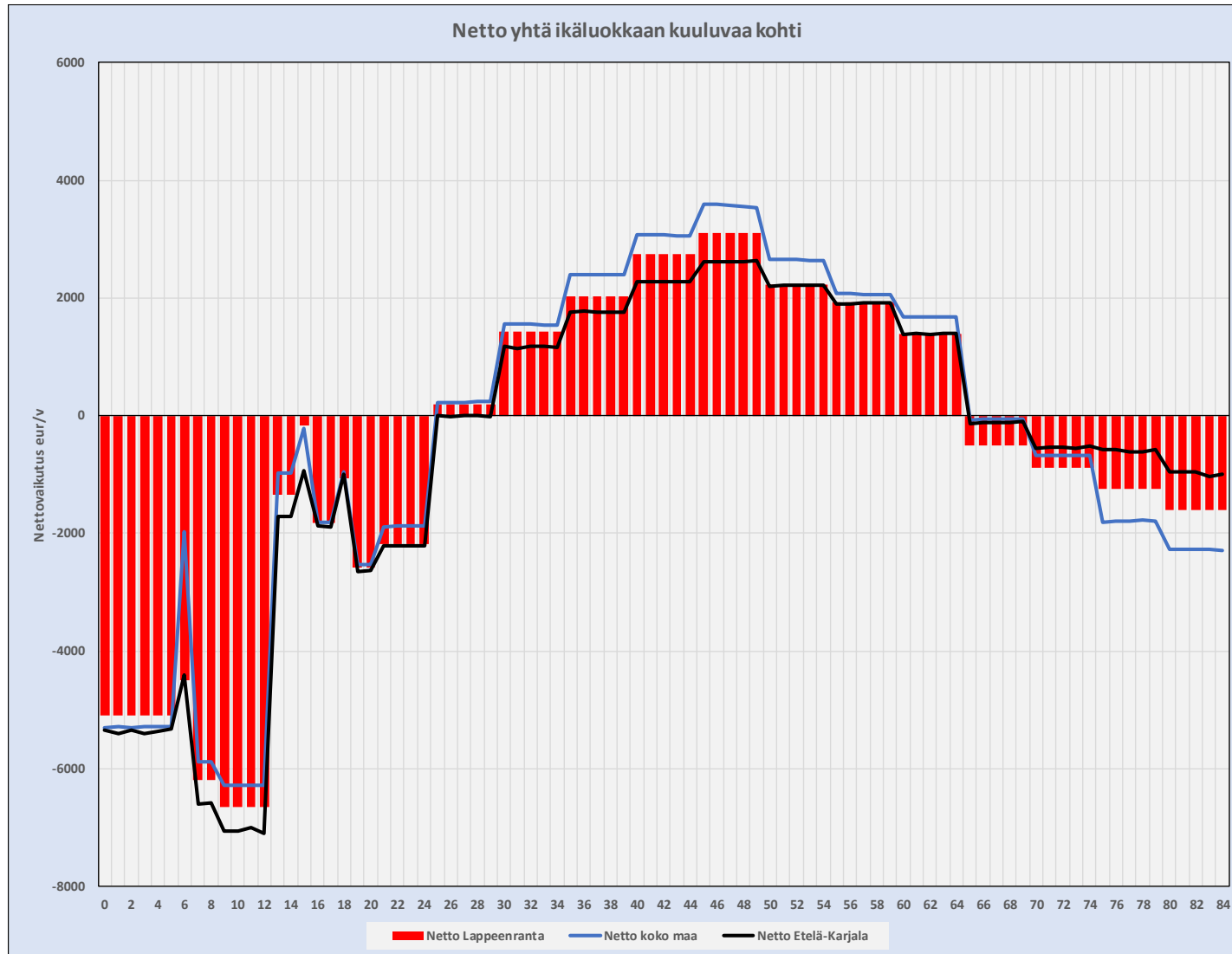
- Räikeästi ilmaisten keskimäärin kuntalainen lakkaa ”tuottamasta kunnalle tappiota” 25-30 -vuotiaana.
- 30-65 -vuotias kuntalainen on keskimäärin ylijäämäinen eli hänen maksamansa verot ja maksut sekä hänestä tulevat valtionosuudet yhdessä ylittävät hänen aiheuttamansa menot kunnalle.
- Välillä 65-85 -vuotta kuntalainen on alijäämäinen.
- Valtionosuusjärjestelmän jyrkän ikärakennepainotuksen takia (yli 85 -vuotiaille korkeat valtionosuudet) useimmissa maakunnissa iäkkäimpien ikäryhmien tilanne on ylijäämäinen.
- Maakunnat, joissa iäkkäimpien palveluiden järjestämiseen käytetään muita enemmän euroja, näkyvät oheisessa kuvassa eri suuntiin menevinä.
- Muutos näkyy jo 75-vuotiaista alkaen.

# Uuden aluetarkastelun kuntaryhmien ”kuntalaisen hinta”



- Harvaan asutuissa kunnissa ja metropolialueella asukaskohtaiset kuntapalveluiden nettomenot ovat suurimmat.
- Näissä myös kuntien asukaskohtaiset tulot ovat suurimmat.
- Metropolialueen korkeampi tulotaso ja asiakasmaksujen parempi kertymä näkyy ”kuntalaisen ylijäämävaiheen” jyrkempänä kulmakertoimena.
- Yli 85 -vuotiaista kuntaan tulevat valtionosuudet ovat hyvällä tasolla, mutta palveluiden hinta metropolialueella ja harvaan asutuissa kunnissa painaa ikäluokan nettomenot negatiivisiksi, kun taas muualla netto on ylijäämäinen.

# Eri ikäisten nettokustannus kunnalle vuoden 2018 meno/tulotasolla – esimerkikuntana Lappeenranta



- Kuva kertoo sen, että Suomessa ja myös Lappeenrannassa, kunnalliset palvelut ovat euromääräisesti mitaten pääosin lasten ja ikäihmisten palveluita.
- Toisaalta se kertoo myös sen, että kuntapalveluita rahoitetaan työn ja työikäisten tuottamista veroista.
- Etelä-Karjalan nettomenot ovat maan keskimääräistä hiukan pienemmät ikääntyneissä – työikäisten netto on koko maan keskiarvoa pienempi.
- Lappeenrannassa varhaiskasvatuspalvelut tuotetaan koko maata tehokkaammin, mutta alakoulun nettomenot taas ovat hieman korkeammat kuin maassa keskimäärin.
- Työikäiset tuottavat koko maassa hieman enemmän ylijäämää kunnalle kuin lappeenrantalaiset.
- Lappeenrannan vanhuspalvelut näyttäisivät olevan selvästi tehokkaammin tuotetut kuin maassa keskimäärin.

# Lähtömuutto maakuntien kesken 2016–2018

| Lähtömuutto 2016 - 2018 | 0 - 4 | 5 - 9 | 10 - 14 | 15 - 19 | 20 - 24 | 25 - 29 | 30 - 34 | 35 - 39 | 40 - 44 | 45 - 49 | 50 - 54 | 55 - 59 | 60 - 64 | 65 - 69 | 70 - 74 | 75 - | Summa  | 15 - 29 osuus |
|-------------------------|-------|-------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|------|--------|---------------|
| Uusimaa                 | 4 247 | 2 267 | 1 508   | 6 261   | 21 958  | 14 534  | 8 319   | 5 333   | 3 392   | 2 841   | 2 857   | 2 435   | 3 223   | 2 246   | 1 167   | 943  | 83 531 | 51 %          |
| Varsinais-Suomi         | 1 516 | 789   | 579     | 2 572   | 8 865   | 6 699   | 3 299   | 1 836   | 1 132   | 945     | 835     | 657     | 633     | 532     | 305     | 349  | 31 543 | 57 %          |
| Satakunta               | 830   | 533   | 355     | 1 880   | 5 004   | 3 014   | 1 481   | 907     | 623     | 518     | 439     | 367     | 398     | 314     | 185     | 204  | 17 052 | 58 %          |
| Kanta-Häme              | 983   | 617   | 420     | 2 141   | 4 889   | 2 806   | 1 700   | 1 050   | 810     | 700     | 707     | 555     | 520     | 409     | 258     | 247  | 18 812 | 52 %          |
| Pirkanmaa               | 2 026 | 1 045 | 702     | 3 173   | 11 482  | 8 474   | 4 153   | 2 270   | 1 411   | 1 139   | 1 110   | 769     | 731     | 639     | 363     | 386  | 39 873 | 58 %          |
| Päijät-Häme             | 833   | 552   | 392     | 1 911   | 5 361   | 3 015   | 1 609   | 997     | 730     | 648     | 596     | 471     | 466     | 443     | 235     | 254  | 18 513 | 56 %          |
| Kymenlaakso             | 796   | 444   | 334     | 1 801   | 4 332   | 2 429   | 1 308   | 751     | 571     | 479     | 451     | 369     | 369     | 262     | 158     | 171  | 15 025 | 57 %          |
| Etelä-Karjala           | 518   | 288   | 219     | 1 193   | 4 173   | 2 351   | 1 048   | 546     | 367     | 274     | 289     | 240     | 248     | 208     | 114     | 134  | 12 210 | 63 %          |
| Etelä-Savo              | 685   | 462   | 361     | 1 742   | 4 951   | 2 566   | 1 291   | 791     | 555     | 481     | 478     | 364     | 397     | 381     | 239     | 291  | 16 035 | 58 %          |
| Pohjois-Savo            | 1 096 | 644   | 358     | 2 120   | 6 272   | 4 082   | 1 834   | 1 084   | 669     | 592     | 544     | 424     | 450     | 364     | 195     | 273  | 21 001 | 59 %          |
| Pohjois-Karjala         | 741   | 373   | 321     | 1 382   | 3 908   | 2 900   | 1 255   | 684     | 433     | 394     | 326     | 268     | 278     | 273     | 131     | 176  | 13 843 | 59 %          |
| Keski-Suomi             | 1 302 | 753   | 463     | 2 252   | 7 837   | 5 628   | 2 492   | 1 281   | 811     | 666     | 572     | 523     | 501     | 384     | 236     | 287  | 25 988 | 60 %          |
| Etelä-Pohjanmaa         | 726   | 389   | 294     | 1 664   | 4 391   | 2 369   | 1 114   | 648     | 435     | 393     | 398     | 281     | 319     | 233     | 137     | 177  | 13 968 | 60 %          |
| Pohjanmaa               | 804   | 498   | 317     | 1 197   | 4 633   | 2 965   | 1 280   | 705     | 426     | 386     | 328     | 232     | 301     | 220     | 117     | 119  | 14 528 | 61 %          |
| Keski-Pohjanmaa         | 354   | 234   | 182     | 919     | 2 373   | 1 203   | 594     | 367     | 222     | 207     | 143     | 115     | 129     | 83      | 67      | 64   | 7 256  | 62 %          |
| Pohjois-Pohjanmaa       | 1 754 | 1 067 | 735     | 3 538   | 8 938   | 5 794   | 2 843   | 1 646   | 937     | 861     | 732     | 552     | 488     | 401     | 211     | 223  | 30 720 | 59 %          |
| Kainuu                  | 355   | 239   | 217     | 887     | 2 239   | 1 135   | 704     | 393     | 286     | 236     | 229     | 185     | 200     | 165     | 85      | 122  | 7 677  | 56 %          |
| Lappi                   | 914   | 576   | 443     | 1 642   | 4 860   | 3 276   | 1 697   | 860     | 594     | 545     | 488     | 432     | 471     | 381     | 193     | 263  | 17 635 | 55 %          |

- Maakuntien välillä vuosina 2016–2018 yhteensä noin 405 000 muuttoja. Kuntien välillä vastaavalla ajanjaksolla muutettiin noin 850 000 kertaa.
- Ikäluokat 15–29 vastasivat lähes 60 % maakuntien välisistä muutoista ja noin 51 % kuntien välisistä muutoista.

# Tulomuutto maakuntien kesken 2016–2018

| Tulomuutto 2016 - 2018 |       |       |         |         |         |         |         |         |         |         |         |         |         |         |         |       | Summa   | 15 - 29 osuus |
|------------------------|-------|-------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-------|---------|---------------|
|                        | 0 - 4 | 5 - 9 | 10 - 14 | 15 - 19 | 20 - 24 | 25 - 29 | 30 - 34 | 35 - 39 | 40 - 44 | 45 - 49 | 50 - 54 | 55 - 59 | 60 - 64 | 65 - 69 | 70 - 74 | 75 -  |         |               |
| Uusimaa                | 5 025 | 3 021 | 2 219   | 9 167   | 28 954  | 23 414  | 10 766  | 5 859   | 3 607   | 2 957   | 2 674   | 1 904   | 1 639   | 1 503   | 998     | 1 224 | 104 931 | 59 %          |
| Varsinais-Suomi        | 1 504 | 921   | 634     | 3 387   | 10 556  | 6 248   | 3 163   | 1 919   | 1 264   | 1 042   | 1 001   | 791     | 954     | 668     | 425     | 387   | 34 864  | 58 %          |
| Satakunta              | 758   | 390   | 275     | 1 184   | 3 856   | 2 394   | 1 275   | 725     | 579     | 459     | 464     | 376     | 424     | 295     | 152     | 170   | 13 776  | 54 %          |
| Kanta-Häme             | 934   | 575   | 377     | 1 216   | 3 438   | 2 547   | 1 622   | 1 081   | 805     | 674     | 666     | 613     | 631     | 511     | 290     | 256   | 16 236  | 44 %          |
| Pirkanmaa              | 2 180 | 1 167 | 869     | 5 081   | 14 264  | 8 639   | 4 233   | 2 463   | 1 509   | 1 268   | 1 121   | 929     | 1 030   | 833     | 449     | 444   | 46 479  | 60 %          |
| Päijät-Häme            | 953   | 583   | 399     | 1 592   | 4 432   | 2 943   | 1 593   | 1 080   | 763     | 676     | 668     | 602     | 669     | 582     | 267     | 281   | 18 083  | 50 %          |
| Kymenlaakso            | 554   | 296   | 194     | 817     | 3 111   | 2 025   | 1 092   | 628     | 453     | 458     | 404     | 348     | 412     | 321     | 149     | 218   | 11 480  | 52 %          |
| Etelä-Karjala          | 464   | 257   | 173     | 1 146   | 3 591   | 1 742   | 868     | 513     | 342     | 286     | 325     | 227     | 270     | 222     | 129     | 113   | 10 668  | 61 %          |
| Etelä-Savo             | 609   | 377   | 245     | 1 143   | 3 413   | 1 953   | 1 137   | 648     | 511     | 485     | 463     | 455     | 584     | 413     | 192     | 192   | 12 820  | 51 %          |
| Pohjois-Savo           | 1 174 | 560   | 389     | 1 974   | 5 824   | 3 277   | 1 824   | 1 108   | 643     | 555     | 575     | 433     | 568     | 437     | 246     | 219   | 19 806  | 56 %          |
| Pohjois-Karjala        | 555   | 324   | 243     | 1 229   | 3 941   | 2 039   | 1 067   | 660     | 450     | 330     | 368     | 320     | 366     | 271     | 154     | 149   | 12 466  | 58 %          |
| Keski-Suomi            | 1 304 | 691   | 470     | 2 774   | 8 494   | 4 400   | 2 183   | 1 270   | 785     | 678     | 624     | 516     | 645     | 506     | 211     | 279   | 25 830  | 61 %          |
| Etelä-Pohjanmaa        | 731   | 405   | 257     | 1 010   | 2 887   | 2 046   | 1 078   | 664     | 469     | 399     | 374     | 278     | 381     | 273     | 145     | 147   | 11 544  | 51 %          |
| Pohjanmaa              | 517   | 303   | 184     | 1 068   | 4 257   | 2 083   | 864     | 503     | 314     | 271     | 256     | 184     | 195     | 161     | 90      | 92    | 11 342  | 65 %          |
| Keski-Pohjanmaa        | 378   | 224   | 139     | 713     | 1 666   | 1 021   | 537     | 327     | 201     | 184     | 144     | 87      | 118     | 81      | 56      | 59    | 5 935   | 57 %          |
| Pohjois-Pohjanmaa      | 1 594 | 881   | 564     | 2 938   | 8 017   | 4 572   | 2 505   | 1 392   | 847     | 765     | 671     | 557     | 680     | 474     | 254     | 281   | 26 992  | 58 %          |
| Kainuu                 | 328   | 215   | 151     | 626     | 1 640   | 966     | 579     | 332     | 229     | 222     | 208     | 194     | 202     | 140     | 54      | 49    | 6 135   | 53 %          |
| Lappi                  | 904   | 575   | 422     | 1 205   | 4 090   | 2 898   | 1 615   | 972     | 627     | 575     | 498     | 413     | 355     | 256     | 132     | 110   | 15 647  | 52 %          |

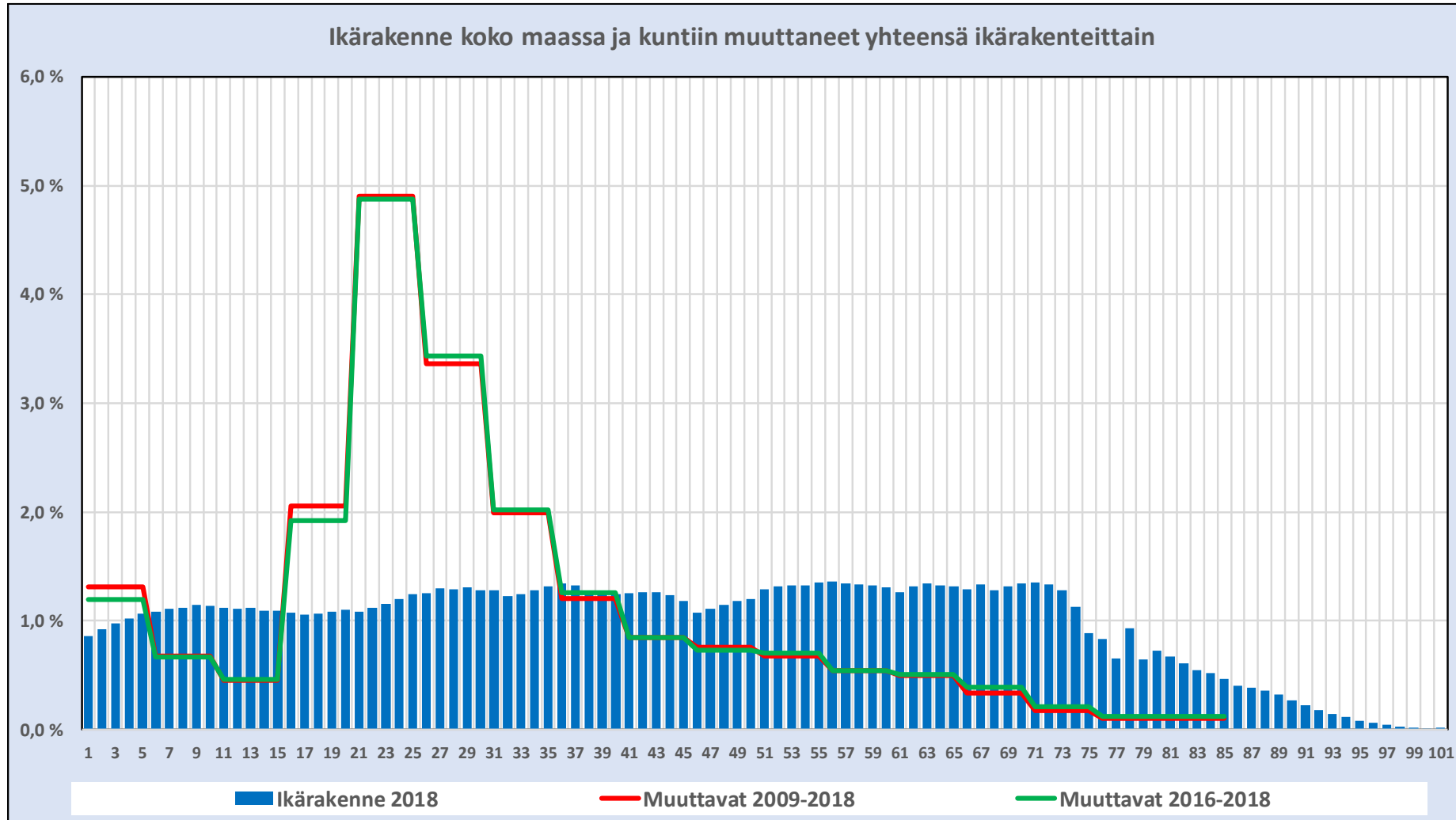
- Maakuntien välillä vuosina 2016-2018 yhteensä noin 405.000 muuttoja. Kuntien välillä vastaavalla ajanjaksolla muutettiin noin 850.000 kertaa.
- Ikäluokat 15-29 vastasivat lähes 60 % maakuntien välisistä muutoista ja noin 51 % kuntien välisistä muutoista.

# Nettomuutto maakuntien kesken 2016–2018

| Nettomuutto 2016 -2018 | 0 - 4 | 5 - 9 | 10 - 14 | 15 - 19 | 20 - 24 | 25 - 29 | 30 - 34 | 35 - 39 | 40 - 44 | 45 - 49 | 50 - 54 | 55 - 59 | 60 - 64 | 65 - 69 | 70 - 74 | 75 - | Summa  |
|------------------------|-------|-------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|------|--------|
| Uusimaa                | 778   | 754   | 711     | 2 906   | 6 996   | 8 880   | 2 447   | 526     | 215     | 116     | -183    | -531    | -1 584  | -743    | -169    | 281  | 21 400 |
| Varsinais-Suomi        | -12   | 132   | 55      | 815     | 1 691   | -451    | -136    | 83      | 132     | 97      | 166     | 134     | 321     | 136     | 120     | 38   | 3 321  |
| Satakunta              | -72   | -143  | -80     | -696    | -1 148  | -620    | -206    | -182    | -44     | -59     | 25      | 9       | 26      | -19     | -33     | -34  | -3 276 |
| Kanta-Häme             | -49   | -42   | -43     | -925    | -1 451  | -259    | -78     | 31      | -5      | -26     | -41     | 58      | 111     | 102     | 32      | 9    | -2 576 |
| Pirkanmaa              | 154   | 122   | 167     | 1 908   | 2 782   | 165     | 80      | 193     | 98      | 129     | 11      | 160     | 299     | 194     | 86      | 58   | 6 606  |
| Päijät-Häme            | 120   | 31    | 7       | -319    | -929    | -72     | -16     | 83      | 33      | 28      | 72      | 131     | 203     | 139     | 32      | 27   | -430   |
| Kymenlaakso            | -242  | -148  | -140    | -984    | -1 221  | -404    | -216    | -123    | -118    | -21     | -47     | -21     | 43      | 59      | -9      | 47   | -3 545 |
| Etelä-Karjala          | -54   | -31   | -46     | -47     | -582    | -609    | -180    | -33     | -25     | 12      | 36      | -13     | 22      | 14      | 15      | -21  | -1 542 |
| Etelä-Savo             | -76   | -85   | -116    | -599    | -1 538  | -613    | -154    | -143    | -44     | 4       | -15     | 91      | 187     | 32      | -47     | -99  | -3 215 |
| Pohjois-Savo           | 78    | -84   | 31      | -146    | -448    | -805    | -10     | 24      | -26     | -37     | 31      | 9       | 118     | 73      | 51      | -54  | -1 195 |
| Pohjois-Karjala        | -186  | -49   | -78     | -153    | 33      | -861    | -188    | -24     | 17      | -64     | 42      | 52      | 88      | -2      | 23      | -27  | -1 377 |
| Keski-Suomi            | 2     | -62   | 7       | 522     | 657     | -1 228  | -309    | -11     | -26     | 12      | 52      | -7      | 144     | 122     | -25     | -8   | -158   |
| Etelä-Pohjanmaa        | 5     | 16    | -37     | -654    | -1 504  | -323    | -36     | 16      | 34      | 6       | -24     | -3      | 62      | 40      | 8       | -30  | -2 424 |
| Pohjanmaa              | -287  | -195  | -133    | -129    | -376    | -882    | -416    | -202    | -112    | -115    | -72     | -48     | -106    | -59     | -27     | -27  | -3 186 |
| Keski-Pohjanmaa        | 24    | -10   | -43     | -206    | -707    | -182    | -57     | -40     | -21     | -23     | 1       | -28     | -11     | -2      | -11     | -5   | -1 321 |
| Pohjois-Pohjanmaa      | -160  | -186  | -171    | -600    | -921    | -1 222  | -338    | -254    | -90     | -96     | -61     | 5       | 192     | 73      | 43      | 58   | -3 728 |
| Kainuu                 | -27   | -24   | -66     | -261    | -599    | -169    | -125    | -61     | -57     | -14     | -21     | 9       | 2       | -25     | -31     | -73  | -1 542 |
| Lappi                  | -10   | -1    | -21     | -437    | -770    | -378    | -82     | 112     | 33      | 30      | 10      | -19     | -116    | -125    | -61     | -153 | -1 988 |

- Maakuntien kesken muuttoliike on ollut vuosina 2016-2018 positiivinen Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla.
- Ainoastaan Pirkanmaalla on ollut positiivinen nettomuutto kaikissa ikäryhmissä. Vastaavasti Pohjanmaa on menettänyt asukkaita kaikissa ikäryhmissä.
- Varsinais-Suomi saa muuttovoittoa kaikissa muissa, paitsi 0-4 vuotiaissa ja nuorissa aikuisissa, 25-35 -vuotiaissa. Päijät-Hämeen muuttotappio kohdistuu vain 15-35 -vuotiaisiin.
- Opiskelijat ja muut nuoret aikuiset pakenevat kokonaistasolla muista maakunnista paitsi Uudeltamaalta, Varsinais-Suomesta, Pirkanmaalta, Pohjois-Karjalasta ja Keski-Suomesta – näille maakunnille yhteinen nimittäjä lienee korkea-asteen opinnot.
- Suurin absoluuttinen nettomuuttotappio on tullut Pohjois-Pohjanmaalle, Kymenlaaksoon ja Satakuntaan. Etelä-Savo on aivan Satakunnan rinnalla.
- Uudenmaan nettomuutto on negatiivinen 50-75 -vuotiaiden ryhmissä. Uudeltamaalta todennäköisesti muutetaan eläköitymisen jälkeen jossain määrin synnyinseuduille muihin maakuntiin. Sama ilmiö pienemmällä luvuilla, mutta vastaavalla tavalla, näkyy Lapissa ja ehkä Pohjanmaallakin.
- Eläköitymisen myötä hienoista muuttovoittoa näyttäisivät saavan Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa ja todennäköisesti Kainuukin.

# Mitä muuttoliike tarkoittaa – muuttavatko kaikki ikäluokat?



- Muuttoliikkeestä puhutaan usein niin, että uskotaan kuntiin muuton olevan kaikissa ikäryhmissä tasaista.
- Kun tarkastellaan koko maan kuntaan muuttaneiden suhdetta koko maan eri ikäisten suhteelliseen osuuteen havaitaan kuitenkin, että muuttoliike tarkoittaa käytännössä ja erityisesti 20-29 -vuotiaiden ikäryhmiä.
- 35 -vuotiaista eteenpäin muuttoliike on hyvinkin vähäistä ja yllättävää on, että eläkkeelle siirtyvät eivät suuressa määrin muutakaan oletetusti ”juurilleen”.

# Etelä-Karjalan kuntien nettomuutto

| Nettomuutto 2016 - 2018 | 0 - 4 | 5 - 9 | 10 - 14 | 15 - 19 | 20 - 24 | 25 - 29 | 30 - 34 | 35 - 39 | 40 - 44 | 45 - 49 | 50 - 54 | 55 - 59 | 60 - 64 | 65 - 69 | 70 - 74 | 75 - | Summa  |
|-------------------------|-------|-------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|------|--------|
| Imatra                  | 8     | -40   | -6      | -76     | -253    | -149    | -25     | -21     | -28     | -6      | -17     | 3       | -11     | 8       | 16      | 1    | -596   |
| Lappeenranta            | -143  | -21   | -24     | 477     | -7      | -529    | -233    | -48     | -17     | -3      | 1       | -39     | 7       | 45      | 18      | 24   | -492   |
| Lemi                    | 15    | 4     | 0       | -36     | -24     | 20      | 12      | 15      | -3      | -5      | 4       | -6      | -4      | 5       | 0       | -3   | -6     |
| Luumäki                 | 7     | -2    | 3       | -65     | -49     | 16      | 5       | -2      | -1      | 4       | 14      | 1       | 18      | -4      | -8      | -8   | -71    |
| Parikkala               | 5     | 0     | -1      | -65     | -50     | -18     | -5      | 10      | -13     | 1       | 11      | -4      | 9       | 9       | -9      | -7   | -127   |
| Rautjärvi               | 0     | 7     | -4      | -61     | -39     | -2      | 7       | -2      | 16      | -3      | 9       | 14      | 1       | -13     | -4      | -5   | -79    |
| Ruokolahti              | 17    | 18    | -8      | -94     | -58     | 34      | 23      | 11      | 6       | 4       | 9       | 4       | 3       | -20     | 0       | -19  | -70    |
| Savitaipale             | 6     | 1     | 7       | -29     | -53     | -3      | 12      | 1       | 10      | 14      | 5       | 7       | 5       | -10     | 6       | 0    | -21    |
| Taipalsaari             | 31    | 2     | -13     | -98     | -49     | 22      | 24      | 3       | 5       | 6       | 0       | 7       | -6      | -6      | -4      | -4   | -80    |
| Etelä-Karjala, kunta    | -54   | -31   | -46     | -47     | -582    | -609    | -180    | -33     | -25     | 12      | 36      | -13     | 22      | 14      | 15      | -21  | -1 542 |

- Maakunnan sisällä tarkasteluvuosien 2016-2018 muuttoliikkeen ikärakenteessa on suurta hajontaa – Lappeenrantaan muutetaan opiskelemaan. Lemmin, Luumäen, Ruokolahden ja Taipalsaaren muuttovoitto koostuu nuorista työkäisistä.
- Huomiota herättävää on, että Lappeenranta ja Imatra menettävät muuttajina huomattavan paljon 20-45 -vuotiaita ”aktiivi-ikäisiä” ihmisiä.
- Näissä ikäryhmissä syntyy myös jälkikasvua, jos on ylipäättään syntyäkseen.
- Maaseutukunnat näyttäisivät saavan jopa muuttovoittoa 25-55 -vuotiaissa, joskin se on määrällisesti vähäistä.
- Lappeenrantaan ja Imatralle muuttaa yli 65 -vuotiaita. Yli 65 -vuotiaat eivät siis Etelä-Karjalassa muuta maalle, vaan kaupunkeihin.
- Etelä-Karjalan maakunnan nettomuuttoaineistosta vuosilta 2016-2018 käy hyvin ilmi, että muuttoliike on 89 prosenttisesti 20-35 -vuotiaiden kuntalaisten muuttoja.

# Ikäryhmittäinen nettomeno eur/ikäryhmään kuuluva maakunnittain

| Netto e/ikäryhmä  | 0 - 4  | 5 - 9  | 10 - 14 | 15 - 19 | 20 - 24 | 25 - 29 | 30 - 34 | 35 - 39 | 40 - 44 | 45 - 49 | 50 - 54 | 55 - 59 | 60 - 64 | 65 - 69 | 70 - 74 | 75 -   |
|-------------------|--------|--------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|--------|
| Uusimaa           | -6 492 | -5 929 | -5 050  | -2 306  | -2 454  | -144    | 1 418   | 2 532   | 3 534   | 4 129   | 2 970   | 2 264   | 1 930   | -213    | -902    | -2 034 |
| Varsinais-Suomi   | -6 080 | -5 330 | -4 408  | -1 781  | -2 385  | -296    | 838     | 1 615   | 2 230   | 2 870   | 1 896   | 1 390   | 1 036   | -297    | -1 004  | 151    |
| Satakunta         | -5 229 | -5 542 | -4 664  | -1 892  | -2 403  | 49      | 1 101   | 1 767   | 2 017   | 2 565   | 1 847   | 1 354   | 1 017   | -494    | -1 164  | -449   |
| Kanta-Häme        | -5 826 | -5 623 | -4 312  | -1 754  | -2 708  | -279    | 830     | 1 610   | 2 195   | 2 797   | 2 089   | 1 485   | 1 124   | -203    | -830    | 509    |
| Pirkanmaa         | -5 161 | -4 851 | -4 071  | -1 564  | -2 378  | -261    | 1 063   | 1 952   | 2 627   | 3 143   | 1 879   | 1 396   | 936     | -690    | -1 263  | -202   |
| Päijät-Häme       | -5 820 | -5 241 | -4 593  | -1 628  | -2 541  | -281    | 853     | 1 546   | 2 055   | 2 449   | 1 939   | 1 417   | 1 097   | 120     | -537    | 792    |
| Kymenlaakso       | -6 810 | -6 416 | -5 137  | -2 263  | -2 678  | -322    | 722     | 1 411   | 1 839   | 2 325   | 2 030   | 1 541   | 1 183   | -153    | -646    | 224    |
| Etelä-Karjala     | -5 716 | -6 365 | -5 261  | -2 000  | -2 642  | -351    | 824     | 1 421   | 1 935   | 2 280   | 1 870   | 1 562   | 1 048   | -460    | -888    | 1 688  |
| Etelä-Savo        | -6 416 | -6 408 | -5 398  | -2 325  | -2 375  | -90     | 836     | 1 365   | 1 646   | 2 178   | 2 040   | 1 627   | 1 318   | -286    | -775    | 130    |
| Pohjois-Savo      | -5 925 | -5 528 | -4 387  | -1 449  | -2 181  | 148     | 1 269   | 1 830   | 2 425   | 2 900   | 2 222   | 1 735   | 1 286   | -569    | -1 046  | -912   |
| Pohjois-Karjala   | -5 020 | -5 317 | -4 670  | -1 235  | -1 887  | 8       | 1 168   | 1 586   | 2 075   | 2 517   | 2 228   | 1 730   | 1 341   | -77     | -445    | 53     |
| Keski-Suomi       | -4 537 | -5 369 | -4 321  | -1 260  | -2 208  | -171    | 1 152   | 1 906   | 2 451   | 2 836   | 2 245   | 1 665   | 1 163   | -248    | -886    | -380   |
| Etelä-Pohjanmaa   | -4 506 | -4 680 | -3 598  | -1 251  | -1 937  | 348     | 1 396   | 1 813   | 2 270   | 2 594   | 1 996   | 1 478   | 1 253   | -571    | -1 356  | -234   |
| Pohjanmaa         | -4 726 | -4 884 | -3 970  | -1 340  | -2 060  | 311     | 1 452   | 2 201   | 2 673   | 3 367   | 2 025   | 1 528   | 1 317   | -635    | -1 306  | -538   |
| Keski-Pohjanmaa   | -2 974 | -3 988 | -3 315  | -1 092  | -1 781  | 560     | 1 710   | 2 357   | 2 572   | 3 196   | 2 142   | 1 490   | 1 322   | -634    | -1 453  | -2 145 |
| Pohjois-Pohjanmaa | -3 506 | -3 796 | -3 014  | -1 006  | -2 008  | 137     | 1 513   | 2 322   | 2 861   | 3 319   | 2 120   | 1 594   | 1 105   | -958    | -1 501  | -3 188 |
| Kainuu            | -6 920 | -6 671 | -5 419  | -1 789  | -2 398  | -166    | 920     | 1 248   | 1 593   | 1 900   | 2 010   | 1 336   | 1 175   | -635    | -1 123  | 188    |
| Lappi             | -5 977 | -5 799 | -4 798  | -2 072  | -2 550  | -136    | 1 030   | 1 519   | 1 904   | 2 403   | 2 090   | 1 577   | 1 341   | -608    | -1 170  | -2 394 |

- Kun lasketaan muuttoliikkeen hintaa, on laskettava kuntakohtaisesti jokaisen alueen kunnan ikäryhmäkohtainen nettokustannus.
- Nettokustannuksessa on otettu huomioon kaikki kuntalaisten tulot ja menot, jotka hyödyttävät/käyttävät hyväkseen kuntien kassaa – muuttoliikkeen kohdalla on kytketty pois kiinteistövero, joka muuttuu hitaasti.
- Nettokustannus on melko pitkälle negatiivinen – jopa ikäluokkaan 25-29 -vuotta. ”Ylijäämäinen” kuntalainen on yleisimmin n. 30-65 -vuotiaana.
- Vastaavasti noin puolella maakunnista kaikkein ikääntyneimpien nettokustannus on positiivinen. Tämä johtuu siitä, että kuntien valtionosuusjärjestelmä allokoii resursseja vahvasti yli 75- ja varsinkin yli 85 -vuotiaiden perusteella.
- Kainuussa, Kymenlaaksossa, Uudellamaalla ja Etelä-Savossa pienten lasten päivähoidon/varhaiskasvatuksen kustannukset ovat korkeat.
- Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla sekä Pohjanmaalla työelämään siirrytään varhemmin kuin muualla ja kuntalaisesta tulee ”tuottava”.
- Uudenmaan maakunnassa kuntalaisten korkea ansiotaso näkyy erityisesti 40-65 -vuotiaiden ryhmissä.
- Kuntatalouden näkökulmasta 45-49 -vuotiaiden ikäryhmä on ”ylijäämäisin”. Ansiotaso alkaa monella olla huipussaan ja terveydenhuollon/sairaanhoidon menot eivät ole vielä nousseet. Moni tässä ikäryhmässä on myös työterveyshuollon palvelujen piirissä. Työkyvyttömyyseläkeläisten osuus ikäryhmästä on vielä pieni.
- Yli 75 -vuotiaiden ryhmässä maakunnittainen kuntalaisten nettomenojen ero valtava. Tässä olisi tutkimukselle paikka, sillä lähitulevaisuudessa yli 75 -vuotiaiden kuntalaisten lukumäärä tulee kasvamaan merkittävästi.

# Ikäryhmittäinen nettomeno eur/ikäryhmään kuuluva kunnittain

| Netto/ikäryhmä | 0 - 4   | 5 - 9   | 10 - 14 | 15 - 19 | 20 - 24 | 25 - 29 | 30 - 34 | 35 - 39 | 40 - 44 | 45 - 49 | 50 - 54 | 55 - 59 | 60 - 64 | 65 - 69 | 70 - 74 | 75 -  |
|----------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-------|
| Imatra         | -5 949  | -5 714  | -4 603  | -1 788  | -2 802  | -906    | 206     | 853     | 1 205   | 1 751   | 1 540   | 1 316   | 753     | -89     | -373    | 3 065 |
| Lappeenranta   | -5 429  | -6 068  | -4 874  | -1 835  | -2 600  | -156    | 1 082   | 1 686   | 2 399   | 2 774   | 1 887   | 1 589   | 1 047   | -849    | -1 227  | 1 343 |
| Lemi           | -4 315  | -5 425  | -4 377  | -1 827  | -3 315  | -914    | 456     | 1 170   | 1 816   | 2 033   | 1 083   | 644     | 354     | -1 195  | -1 574  | 327   |
| Luumäki        | -10 929 | -8 769  | -7 057  | -3 167  | -2 890  | -782    | -83     | 927     | 1 343   | 1 167   | 1 657   | 1 562   | 543     | -579    | -1 452  | 822   |
| Parikkala      | -3 783  | -7 106  | -7 655  | -2 330  | -1 977  | 179     | 900     | 622     | 1 191   | 1 205   | 2 508   | 1 663   | 1 425   | 480     | -31     | 656   |
| Rautjärvi      | -7 735  | -10 888 | -12 058 | -3 929  | -2 608  | -126    | 745     | 352     | 563     | 1 398   | 2 410   | 2 580   | 1 932   | 592     | -148    | 1 401 |
| Ruokolahti     | -7 345  | -8 625  | -6 487  | -2 023  | -2 399  | -581    | 408     | 1 171   | 1 718   | 1 668   | 2 459   | 1 584   | 1 416   | 80      | -623    | 2 031 |
| Savitaipale    | -5 929  | -7 678  | -7 200  | -3 888  | -2 643  | -560    | 1 008   | 885     | 1 015   | 1 653   | 2 218   | 1 565   | 1 498   | 0       | -1 026  | 2 128 |
| Taipalsaari    | -5 367  | -7 147  | -5 587  | -2 206  | -3 147  | -940    | 477     | 2 074   | 1 497   | 1 880   | 2 178   | 2 126   | 1 518   | -297    | -677    | -334  |

- Varhaiskasvatus, esikoulu, perusopetus ja ylipäätään koulutus vaativat kunnilta merkittäviä resursseja.
- Valtionosuudet eivät kata kuin kunnittain vaihtelevan osuuden kuntapalveluiden kokonaismenosta.
- Kuntalainen on "kunnalle ylijäämäinen" yleisesti vasta noin 30-65 -vuotiaana.
- Koska kuntien valtionosuusjärjestelmä kohdistaa tuloja kuntiin ikärakenneryhmien perusteella (vanhusten perusteella valtionosuudet ovat suuremmat), ovat yli 75 -vuotiaat "ylijäämisiä" Taipalsaarta lukuun ottamatta. Syynä on todennäköisesti se, että Taipalsaarella yli 75 -vuotiaiden palveluihin on käytetty enemmän rahaa.
- Todennäköisesti maakunnan kovatuloisimpia (ja eniten kunnallisveroa maksavia) henkilöitä ovat Lappeenrannan 45-49 -vuotiaat asukkaat.
- Luumäellä varhaiskasvatuksen kustannukset lienevät jostain syystä hyvin korkeat ja Parikkalassa todennäköisesti suurempi osa 0-4 -vuotiaiden ikäluokasta hoidetaan kotona.
- 65-75 -vuotiaiden nettomenojen perusteella Lappeenrannan ja Lemmin terveydenhuollon/sairaanhoidon toiminnoissa olisi tehostamisen varaa.

# Maakuntien välinen muuttoliike

| Tulojen ikäryhmittäinen muutos muuttoliikkeestä 2016-2018 |            |            |            |            |            |            |            |            |           |          |            |            |            |            |          |            |             |
|---|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|-----------|----------|------------|------------|------------|------------|----------|------------|-------------|
| Maakunta/ikäryhmä   | 0 - 4      | 5 - 9      | 10 - 14    | 15 - 19    | 20 - 24    | 25 - 29    | 30 - 34    | 35 - 39    | 40 - 44   | 45 - 49  | 50 - 54    | 55 - 59    | 60 - 64    | 65 - 69    | 70 - 74  | 75 -       | Summa       |
| Uusimaa   | 4 260 929  | 4 133 016  | 5 107 451  | 13 467 151 | -937 617   | 17 686 556 | 8 715 242  | 2 467 155  | 1 227 585 | 733 193  | -1 093 526 | -2 799 679 | -7 823 444 | -3 348 003 | -646 294 | 4 091 613  | 45 241 328  |
| Varsinais-Suomi   | -74 062    | 838 178    | 446 048    | 4 373 525  | 564 071    | -1 029 359 | -464 964   | 348 096    | 636 048   | 531 451  | 856 725    | 625 325    | 1 386 549  | 584 200    | 432 286  | 543 796    | 10 597 912  |
| Satakunta   | -460 201   | -926 520   | -662 417   | -3 993 419 | -650 687   | -1 802 207 | -819 287   | -847 220   | -216 454  | -322 299 | 126 977    | 41 283     | 110 490    | -76 467    | -110 584 | -480 848   | -11 089 859 |
| Kanta-Häme  | -303 970   | -261 136   | -341 090   | -4 098 620 | -307 693   | -661 476   | -284 628   | 137 144    | -25 022   | -145 632 | -211 163   | 263 673    | 465 982    | 420 154    | 111 738  | 127 862    | -5 113 876  |
| Pirkanmaa   | 941 640    | 751 354    | 1 306 011  | 9 694 664  | 175 144    | 345 891    | 275 828    | 840 999    | 495 785   | 722 885  | 56 999     | 753 438    | 1 272 451  | 793 009    | 302 974  | 829 524    | 19 558 594  |
| Päijät-Häme   | 785 212    | 202 632    | 58 095     | -1 752 090 | -499 351   | -190 272   | -60 617    | 371 822    | 165 094   | 151 820  | 372 664    | 608 725    | 878 611    | 589 433    | 114 732  | 391 580    | 2 188 090   |
| Kymenlaakso   | -1 598 532 | -992 510   | -1 196 086 | -5 701 709 | -922 441   | -1 203 408 | -868 995   | -580 070   | -607 270  | -118 385 | -255 569   | -103 780   | 197 312    | 263 999    | -35 859  | 697 456    | -13 025 848 |
| Etelä-Karjala   | -352 275   | -202 707   | -378 796   | -267 279   | -302 355   | -1 689 280 | -715 808   | -151 473   | -128 497  | 66 212   | 189 300    | -64 285    | 97 402     | 58 227     | 55 947   | -301 937   | -4 087 606  |
| Etelä-Savo  | -541 194   | -613 647   | -1 037 285 | -3 890 713 | -1 908 797 | -2 133 142 | -681 108   | -712 707   | -232 326  | 23 423   | -82 597    | 463 360    | 894 020    | 143 952    | -188 533 | -1 470 268 | -11 967 562 |
| Pohjois-Savo  | 537 207    | -589 187   | 271 520    | -896 492   | -329 036   | -2 397 033 | -41 642    | 114 808    | -140 232  | -219 778 | 171 714    | 45 521     | 544 099    | 320 891    | 200 096  | -797 289   | -3 204 833  |
| Pohjois-Karjala   | -1 321 903 | -351 176   | -704 517   | -952 405   | 31 952     | -2 452 627 | -766 849   | -108 819   | 85 965    | -358 037 | 228 682    | 257 527    | 402 299    | -8 786     | 92 675   | -404 294   | -6 330 311  |
| Keski-Suomi   | 13 212     | -412 663   | 58 569     | 2 553 180  | 233 869    | -2 826 709 | -1 150 256 | -49 828    | -133 598  | 67 200   | 285 972    | -34 468    | 637 309    | 535 548    | -93 630  | -116 979   | -433 275    |
| Etelä-Pohjanmaa   | 34 542     | 111 998    | -325 622   | -4 108 848 | -1 630 015 | -1 060 757 | -156 920   | 76 768     | 179 270   | 33 828   | -129 890   | -14 677    | 289 278    | 176 999    | 29 124   | -431 619   | -6 926 542  |
| Pohjanmaa   | -1 845 066 | -1 291 630 | -1 116 188 | -722 694   | -158 405   | -2 420 388 | -1 621 369 | -940 005   | -575 943  | -674 944 | -391 270   | -237 188   | -501 275   | -263 023   | -102 107 | -383 790   | -13 245 285 |
| Keski-Pohjanmaa   | 159 321    | -66 928    | -359 428   | -1 274 581 | -799 863   | -613 286   | -257 757   | -206 588   | -113 070  | -138 314 | 5 726      | -141 780   | -53 731    | -8 565     | -38 128  | -70 575    | -3 977 545  |
| Pohjois-Pohjanmaa   | -1 065 375 | -1 237 893 | -1 438 448 | -3 531 696 | -440 409   | -3 111 216 | -1 340 978 | -1 219 932 | -481 092  | -562 751 | -338 752   | 25 182     | 875 262    | 323 725    | 166 897  | 851 169    | -12 526 306 |
| Kainuu  | -196 234   | -183 665   | -619 698   | -1 826 127 | -824 338   | -607 920   | -591 668   | -312 922   | -316 220  | -84 275  | -123 079   | 46 748     | 10 094     | -120 304   | -134 195 | -1 103 247 | -6 987 050  |
| Lappi   | -70 260    | -7 178     | -189 318   | -2 799 068 | -650 478   | -1 206 412 | -361 319   | 552 818    | 176 865   | 178 665  | 58 033     | -100 730   | -587 993   | -619 827   | -267 167 | -2 361 819 | -8 255 187  |

- Tällä sivulla tarkastellaan ainoastaan maakuntien välisen muuttoliikkeen tuloja, ei siis muuttoliikkeen aiheuttamia menoja.
- Muuttoliike tuo rahaa väestöltään kasvaviin maakuntiin, kuten ilmenee tästä kolmea lähivuotta (v. 2016-2018) koskevasta tarkastelusta.
- Tulojen ikäryhmittäinen muutos muuttoliikkeestä lisää kokonaisuutena tuloja Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Päijät-Hämeessä. Muiden maakuntien osalta muuttoliike vähentää tuloja.
- Nuorimpien ikäluokkien osalta kuntien valtionosuusjärjestelmä allkoi kunnille rahaa päivähoidon, esiopetuksen ja perusopetuksen tarpeisiin. Kun lapsi muuttaa, muuttavat myös valtionosuudet lapsen osalta.
- Alle 20-vuotiaiden muutto lisää tuloja Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa. Alle 15-vuotiaiden muutto lisää tuloja Päijät-Hämeessä ja Pohjois-Savossa.
- Keski-Suomessa ja Pohjois-Karjalassa muuttoliike 15-25 -vuotiaissa lisää tuloja näissä maakunnissa.
- Myös eräissä muissa maakunnissa muuttoliike tuo lisää rahaa joidenkin ikäryhmien osalta. Taustalla vaikuttavat kuntien valtionosuusjärjestelmän kriteerit, jotka allkoivat rahoitusta ikärakennetekijöiden ja mm. sairastavuuden perusteella.
- Arviomme eläköitymisen johdosta tapahtuvasta muuttoliikkeestä lisää maakuntien tuloja kaikissa muissa maakunnissa, paitsi Uudellamaalla, Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Lapissa.

# Maakuntien välinen muuttoliike

| Nettomenojen ikäryhmittäinen muutos muuttoliikkeestä 2016-2018 |            |            |            |            |             |            |           |           |          |          |          |            |            |          |          |          |             |
|--|------------|------------|------------|------------|-------------|------------|-----------|-----------|----------|----------|----------|------------|------------|----------|----------|----------|-------------|
| Maakunta/ikäryhmä  | 0 - 4      | 5 - 9      | 10 - 14    | 15 - 19    | 20 - 24     | 25 - 29    | 30 - 34   | 35 - 39   | 40 - 44  | 45 - 49  | 50 - 54  | 55 - 59    | 60 - 64    | 65 - 69  | 70 - 74  | 75 -     | Summa       |
| Uusimaa  | -5 050 715 | -4 470 437 | -3 590 436 | -6 701 613 | -17 167 854 | -1 275 062 | 3 468 723 | 1 331 977 | 759 795  | 479 009  | -543 529 | -1 202 049 | -3 057 310 | 158 355  | 152 441  | -571 419 | -37 280 124 |
| Varsinais-Suomi  | 72 965     | -703 596   | -242 448   | -1 451 495 | -4 032 250  | 133 363    | -113 927  | 134 010   | 294 300  | 278 403  | 314 744  | 186 239    | 332 674    | -40 401  | -120 525 | 5 756    | -4 952 188  |
| Satakunta  | 376 466    | 792 548    | 373 149    | 1 316 935  | 2 759 080   | -30 195    | -226 756  | -321 591  | -88 739  | -151 319 | 46 167   | 12 184     | 26 454     | 9 395    | 38 413   | 15 250   | 4 947 442   |
| Kanta-Häme   | 285 492    | 236 177    | 185 407    | 1 622 367  | 3 929 665   | 72 251     | -64 727   | 49 902    | -10 975  | -72 726  | -85 632  | 86 103     | 124 718    | -20 688  | -26 563  | 4 577    | 6 315 349   |
| Pirkanmaa  | -794 868   | -591 790   | -679 809   | -2 984 417 | -6 615 557  | -42 993    | 85 038    | 376 829   | 257 410  | 405 500  | 20 664   | 223 361    | 279 977    | -133 942 | -108 579 | -11 730  | -10 314 905 |
| Päijät-Häme  | -698 427   | -162 467   | -32 154    | 519 413    | 2 360 923   | 20 240     | -13 652   | 128 312   | 67 822   | 68 580   | 139 587  | 185 620    | 222 792    | 16 733   | -17 182  | 21 395   | 2 827 536   |
| Kymenlaakso  | 1 647 994  | 949 538    | 719 230    | 2 227 028  | 3 269 584   | 130 284    | -156 019  | -173 532  | -216 998 | -48 834  | -95 405  | -32 357    | 50 879     | -9 031   | 5 814    | 10 527   | 8 278 701   |
| Etelä-Karjala  | 308 680    | 197 309    | 242 026    | 93 999     | 1 537 453   | 213 464    | -148 293  | -46 890   | -48 371  | 27 360   | 67 307   | -20 303    | 23 066     | -6 447   | -13 318  | -35 447  | 2 391 594   |
| Etelä-Savo   | 487 595    | 544 671    | 626 166    | 1 392 461  | 3 652 078   | 55 293     | -128 705  | -195 160  | -72 431  | 8 714    | -30 594  | 148 069    | 246 416    | -9 157   | 36 432   | -12 852  | 6 748 995   |
| Pohjois-Savo   | -462 175   | 464 382    | -135 983   | 211 626    | 977 135     | -119 369   | -12 690   | 43 922    | -63 055  | -107 306 | 68 874   | 15 613     | 151 712    | -41 502  | -53 332  | 49 271   | 987 121     |
| Pohjois-Karjala  | 933 664    | 260 536    | 364 237    | 188 986    | -62 274     | -6 688     | -219 657  | -38 055   | 35 274   | -161 084 | 93 562   | 89 956     | 117 991    | 154      | -10 225  | -1 434   | 1 584 944   |
| Keski-Suomi  | -9 075     | 332 847    | -30 244    | -657 720   | -1 450 442  | 209 411    | -355 892  | -20 968   | -63 722  | 34 029   | 116 751  | -11 655    | 167 453    | -30 238  | 22 140   | 3 042    | -1 744 283  |
| Etelä-Pohjanmaa  | -22 531    | -74 876    | 133 128    | 818 464    | 2 913 765   | -112 525   | -50 258   | 29 001    | 77 195   | 15 564   | -47 896  | -4 435     | 77 697     | -22 833  | -10 850  | 7 021    | 3 725 633   |
| Pohjanmaa  | 1 356 247  | 952 398    | 527 994    | 172 809    | 774 635     | -273 894   | -603 925  | -444 634  | -299 391 | -387 241 | -145 795 | -73 321    | -139 563   | 37 448   | 35 256   | 14 539   | 1 503 562   |
| Keski-Pohjanmaa  | -71 385    | 39 884     | 142 560    | 224 963    | 1 258 853   | -101 895   | -97 489   | -94 266   | -54 006  | -73 506  | 2 142    | -41 729    | -14 541    | 1 269    | 15 983   | 10 727   | 1 147 564   |
| Pohjois-Pohjanmaa  | 561 030    | 706 092    | 515 363    | 603 304    | 1 849 515   | -167 403   | -511 502  | -589 877  | -257 495 | -318 594 | -129 290 | 7 969      | 212 191    | -69 969  | -64 529  | -184 879 | 2 161 925   |
| Kainuu   | 186 829    | 160 107    | 357 662    | 467 002    | 1 436 289   | 28 083     | -114 943  | -76 108   | -90 802  | -26 606  | -42 205  | 12 021     | 2 350      | 15 884   | 34 813   | -13 747  | 2 336 629   |
| Lappi  | 59 775     | 5 799      | 100 753    | 905 356    | 1 963 861   | 51 231     | -84 422   | 170 163   | 62 822   | 72 097   | 20 904   | -29 965    | -155 540   | 76 049   | 71 344   | 366 301  | 3 656 528   |

- Maakuntien välisen muuttoliikkeen aiheuttamaa ikäryhmittäisten nettomenojen muutosta tarkasteltaessa on hyvä muistaa seuraava:
- Lukujen takana on karkeasti kiteyttäen kolme tekijää: 1) kuntien valtionosuusjärjestelmän kriteerien tuottama tulo kunnille, 2) kunnan verotulojen muutos ja 3) kunnan palveluihin liittyvät asiat (palveluiden muutostarve, laajuus, laatu, tuotannon tehokkuus jne.)
- Muuttoliike aiheuttaa muutoksia em. kaikkiin tekijöihin. Muuttoliike siirtää valtionosuudet ja verotulot uuteen asuinkuntaan ja aiheuttaa kunnan palvelutuotantoon muutospainetta, niin muuton lähtö- kuin tulopäässä.
- Poismuuton päässä kunnilla olisi ainakin teoriassa mahdollisuus sopeuttaa toimintojaan kustannusten vähentämiseksi, mutta kyetäänkö tähän? Arkielämän kokemus on osoittanut, että olemassa olevat, vajaakäytölle jääneet kunnan tuotannontekijät suunnataan helposti laadun tai saatavuuden parantamiseen tai tuottavuus vaan yksinkertaisesti heikkenee muuten, kun tuotantoa tarvitsee tehdä vähemmän.
- Lasten muutto lisää vastaanottavien kuntien menoja, sillä valtionosuudet varhaiskasvatukseen, esiopetukseen, peruskouluun, oppilashuoltoon jne. eivät kata lähellekään kaikkia em. palveluiden aiheuttamia menoja kunnissa.
- Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Päijät-Hämeen ja Keski-Suomen nettomenot kasvavat lasten ja nuorten muuttaessa näihin maakuntiin. Maakunnat (maakuntien kunnat) siis kärsivät taloudellisesti saamastaan lasten ja nuorten muuttovoitosta.

# Etelä-Karjalan kuntien muuttoliikkeen hinta

Kuntien välisen muuttoliikkeen hinta = euroa/ikäryhmä x ikäryhmän nettomuutto kolmelta vuodelta

| Netto        | 0 - 4    | 5 - 9    | 10 - 14 | 15 - 19  | 20 - 24 | 25 - 29 | 30 - 34  | 35 - 39 | 40 - 44 | 45 - 49 | 50 - 54 | 55 - 59 | 60 - 64 | 65 - 69 | 70 - 74 | 75 -    | Summa     |
|--------------|----------|----------|---------|----------|---------|---------|----------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-----------|
| Imatra       | -47 593  | 228 577  | 27 615  | 135 904  | 708 920 | 135 055 | -5 161   | -17 909 | -33 732 | -10 509 | -26 172 | 3 949   | -8 280  | -713    | -5 975  | 3 065   | 1 087 042 |
| Lappeenranta | 776 361  | 127 428  | 116 967 | -875 528 | 18 198  | 82 601  | -252 069 | -80 933 | -40 775 | -8 322  | 1 887   | -61 971 | 7 330   | -38 187 | -22 086 | 32 241  | -216 857  |
| Lemi         | -64 726  | -21 700  | 0       | 65 762   | 79 571  | -18 287 | 5 471    | 17 557  | -5 447  | -10 166 | 4 332   | -3 861  | -1 416  | -5 977  | 0       | -982    | 40 129    |
| Luumäki      | -76 501  | 17 538   | -21 172 | 205 825  | 141 624 | -12 516 | -416     | -1 853  | -1 343  | 4 669   | 23 204  | 1 562   | 9 780   | 2 317   | 11 616  | -6 574  | 297 759   |
| Parikkala    | -18 913  | 0        | 7 655   | 151 451  | 98 860  | -3 226  | -4 498   | 6 215   | -15 485 | 1 205   | 27 583  | -6 653  | 12 824  | 4 322   | 278     | -4 594  | 257 024   |
| Rautjärvi    | 0        | -76 217  | 48 233  | 239 675  | 101 713 | 251     | 5 213    | -705    | 9 004   | -4 194  | 21 693  | 36 116  | 1 932   | -7 697  | 593     | -7 006  | 368 605   |
| Ruokolahti   | -124 868 | -155 255 | 51 893  | 190 203  | 139 127 | -19 754 | 9 379    | 12 876  | 10 307  | 6 670   | 22 135  | 6 334   | 4 247   | -1 609  | 0       | -38 590 | 113 095   |
| Savitaipale  | -35 575  | -7 678   | -50 399 | 112 762  | 140 105 | 1 681   | 12 090   | 885     | 10 152  | 23 140  | 11 091  | 10 952  | 7 491   | -2      | -6 154  | 0       | 230 543   |
| Taipalsaari  | -166 373 | -14 294  | 72 627  | 216 187  | 154 203 | -20 689 | 11 455   | 6 221   | 7 487   | 11 278  | 0       | 14 881  | -9 107  | 1 779   | 2 709   | 1 338   | 289 702   |

- Muuttoliike on maksanut Lappeenrannalle (opiskelijaikäiset), koska muuttajien aiheuttamat menot ovat olleet suuremmat kuin muuttajista johtuvat tulot (mm. valtionosuudet).
- Yliopistopaikkakunnat saavat muuttovoittoa opiskeluaikaisista, mutta vaikutus kuntatalouteen on negatiivinen, koska opiskelijat eivät juuri maksa kunnallisveroa ja ikärakenteen perusteella tuleva valtionosuus on pieni. Kunta kuitenkin vastaa kaikista tarvittavista palveluista.
- Useat muuttotappioiset kunnat näyttävät hyötyvän taloudellisesti muuttotappiosta. Suurin osa kuntalaisista ei kuitenkaan kata maksamillaan veroilla (kaikki verot sis. valtionosuudet) ja asiakasmaksuilla hänelle tuotetuista palveluista koituvaa kustannusta.
- **Hyöty on kuitenkin mahdollinen vain siinä tapauksessa, että kunta sopeuttaa palvelurakennettaan poismuuttajien tahdissa.**
- Lappeenranta hyötyy taloudellisesti lasten (alle 15 v.) poismuutosta, koska palveluiden tuottaminen maksaa paljon enemmän kuin kaupungin saamat valtionosuudet ja asiakasmaksut yhteensä tekevät.

# Muuttoliikkeen hinta 2016-2018

| Espoo                           | 0-19              | 20-64             | 65-...          | Yhteensä           |
|---------------------------------|-------------------|-------------------|-----------------|--------------------|
| Tulot e/ikäryhmä                | 21 244            | 40 186            | 23 606          |                    |
| Menot e/ikäryhmä                | 42 850            | 22 236            | 28 439          |                    |
| <b>Netto e/ikäryhmä</b>         | <b>-21 605</b>    | 17 950            | <b>-4 832</b>   |                    |
| Tulomuutto kpl/ikäryhmä         | 10 192            | 41 969            | 1 518           | 53 679             |
| Lähtömuutto kpl/ikäryhmä        | 8 344             | 39 265            | 1 637           | 49 246             |
| <b>Nettomuutto kpl ikäryhmä</b> | 1 848             | 2 704             | <b>-119</b>     | 4 433              |
| Tulomuutos euroa                | 9 275 453         | 3 703 784         | <b>-364 235</b> | 12 615 001         |
| Menomuutos euroa                | 19 032 880        | 4 980 914         | <b>-379 775</b> | 23 634 019         |
| <b>Netto eur</b>                | <b>-9 757 428</b> | <b>-1 277 130</b> | 15 540          | <b>-11 019 018</b> |

| Helsinki                        | 0-19              | 20-64              | 65-...            | Yhteensä           |
|---------------------------------|-------------------|--------------------|-------------------|--------------------|
| Tulot e/ikäryhmä                | 22 641            | 40 785             | 23 656            |                    |
| Menot e/ikäryhmä                | 43 359            | 21 851             | 25 636            |                    |
| <b>Netto e/ikäryhmä</b>         | <b>-20 718</b>    | 18 934             | <b>-1 981</b>     |                    |
| Tulomuutto kpl/ikäryhmä         | 17 103            | 86 730             | 2 989             | 106 822            |
| Lähtömuutto kpl/ikäryhmä        | 13 934            | 78 531             | 3 586             | 96 051             |
| <b>Nettomuutto kpl ikäryhmä</b> | 3 169             | 8 199              | <b>-597</b>       | 10 771             |
| Tulomuutos euroa                | 14 537 429        | <b>-12 461 958</b> | <b>-3 525 902</b> | <b>-1 450 432</b>  |
| Menomuutos euroa                | 16 717 021        | 18 175 539         | <b>-3 804 297</b> | 31 088 264         |
| <b>Netto eur</b>                | <b>-2 179 593</b> | <b>-30 637 498</b> | 278 395           | <b>-32 538 696</b> |

| Vantaa                          | 0-19              | 20-64             | 65-...            | Yhteensä          |
|---------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Tulot e/ikäryhmä                | 23 749            | 33 888            | 22 318            |                   |
| Menot e/ikäryhmä                | 40 116            | 22 117            | 27 972            |                   |
| <b>Netto e/ikäryhmä</b>         | <b>-16 367</b>    | 11 771            | <b>-5 654</b>     |                   |
| Tulomuutto kpl/ikäryhmä         | 9 741             | 41 187            | 1 314             | 52 242            |
| Lähtömuutto kpl/ikäryhmä        | 8 759             | 35 879            | 1 652             | 46 290            |
| <b>Nettomuutto kpl ikäryhmä</b> | 982               | 5 308             | <b>-338</b>       | 5 952             |
| Tulomuutos euroa                | 4 980 237         | 7 640 700         | <b>-1 547 952</b> | 11 072 985        |
| Menomuutos euroa                | 6 958 761         | 11 195 176        | <b>-1 844 413</b> | 16 309 524        |
| <b>Netto eur</b>                | <b>-1 978 524</b> | <b>-3 554 476</b> | 296 461           | <b>-5 236 539</b> |

| Turku                           | 0-19              | 20-64              | 65-...          | Yhteensä           |
|---------------------------------|-------------------|--------------------|-----------------|--------------------|
| Tulot e/ikäryhmä                | 27 012            | 35 581             | 23 139          |                    |
| Menot e/ikäryhmä                | 46 481            | 27 100             | 24 051          |                    |
| <b>Netto e/ikäryhmä</b>         | <b>-19 468</b>    | 8 480              | <b>-912</b>     |                    |
| Tulomuutto kpl/ikäryhmä         | 8 034             | 28 383             | 1 196           | 37 613             |
| Lähtömuutto kpl/ikäryhmä        | 5 283             | 27 540             | 1 045           | 33 868             |
| <b>Nettomuutto kpl ikäryhmä</b> | 2 751             | 843                | 151             | 3 745              |
| Tulomuutos euroa                | 16 653 758        | <b>-7 646 705</b>  | 678 102         | 9 685 155          |
| Menomuutos euroa                | 17 956 094        | 3 295 646          | 827 825         | 22 079 566         |
| <b>Netto eur</b>                | <b>-1 302 336</b> | <b>-10 942 351</b> | <b>-149 723</b> | <b>-12 394 410</b> |

| Tampere                         | 0-19              | 20-64              | 65-...          | Yhteensä           |
|---------------------------------|-------------------|--------------------|-----------------|--------------------|
| Tulot e/ikäryhmä                | 25 394            | 34 382             | 22 442          |                    |
| Menot e/ikäryhmä                | 41 987            | 24 781             | 25 080          |                    |
| <b>Netto e/ikäryhmä</b>         | <b>-16 593</b>    | 9 601              | <b>-2 638</b>   |                    |
| Tulomuutto kpl/ikäryhmä         | 11 094            | 37 514             | 1 505           | 50 113             |
| Lähtömuutto kpl/ikäryhmä        | 7 061             | 34 313             | 1 152           | 42 526             |
| <b>Nettomuutto kpl ikäryhmä</b> | 4 033             | 3 201              | 353             | 7 587              |
| Tulomuutos euroa                | 21 294 150        | <b>-4 624 866</b>  | 2 716 950       | 19 386 233         |
| Menomuutos euroa                | 25 218 810        | 7 941 090          | 3 010 733       | 36 170 632         |
| <b>Netto eur</b>                | <b>-3 924 660</b> | <b>-12 565 956</b> | <b>-293 783</b> | <b>-16 784 399</b> |

| Oulu                            | 0-19           | 20-64             | 65-...          | Yhteensä          |
|---------------------------------|----------------|-------------------|-----------------|-------------------|
| Tulot e/ikäryhmä                | 25 870         | 36 513            | 22 918          |                   |
| Menot e/ikäryhmä                | 38 087         | 22 333            | 30 169          |                   |
| <b>Netto e/ikäryhmä</b>         | <b>-12 216</b> | 14 180            | <b>-7 251</b>   |                   |
| Tulomuutto kpl/ikäryhmä         | 7 216          | 20 168            | 884             | 28 268            |
| Lähtömuutto kpl/ikäryhmä        | 5 833          | 20 750            | 613             | 27 196            |
| <b>Nettomuutto kpl ikäryhmä</b> | 1 383          | <b>-582</b>       | 271             | 1 072             |
| Tulomuutos euroa                | 7 164 187      | <b>-5 162 176</b> | 2 067 910       | 4 069 920         |
| Menomuutos euroa                | 6 387 011      | <b>-923 423</b>   | 2 693 076       | 8 156 664         |
| <b>Netto eur</b>                | 777 176        | <b>-4 238 753</b> | <b>-625 167</b> | <b>-4 086 744</b> |

# Muuttoliike

- Muuttoliike on epätasapainoinen, vain Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa ovat kasvaneet nettomuutolla. Pohjanmaan kaikki ikäryhmät ovat taantuneet, Kainuu on hyvin lähellä samaa.
- Nettomuuttovoitto keskittyy paljon maakuntien sisällä - keskus kasvaa.
- Nettomuuttotappio ei tarkoita kunnan kuolemaa taloudellisesti - muuttoliike vie tulot mennessään, mutta oikein sopeuttamalla tarpeettomaksi käyvistä palvelurakenteesta voidaan karsia jopa niin, että elinvoimaa voidaan vähintäänkin turvata.
- Muuttoliike tarkoittaa käytännössä opiskelijoita ja opiskelleita
- Kuinka houkutellaan hyvätulaisia työntekijöitä, kuinka pidetään opiskelijat opiskelupaikkakunnalla?
- Muuttovoittoiset kunnat - erityisesti kasvavat kaupungit, itseasiassa rahoittavat itse muuttoliikkeen.
- Suurimmat kaupungit - kuutoskaupungit - ovat itse rahoittaneet tuloillaan muuttovoiton.
- Muuttoliikkeestä ja väestön ikärakenteen muutoksesta seuraava mahdollisuus palveluntarpeen sopeutuvuuteen voi pelastaa taantuvia kuntia ja maakuntia - on unohdettava perusteeton tulevaisuuden usko ja elinvoiman kehittäminen samalla säilyttäen olemassa oleva palvelurakenne ja rakentamalla tarpeen mukaisesti lisää.
- Kaikki kunnat kilpailevat toisiaan vastaan samoilla argumenteilla ja sloganeilla!

## 6. Johtopäätökset

# Yhteensä – vuosi 2030 on nyt!

- **Väestönmuutokset – luonnolliset ja kuntien väliset väestömuutokset eivät aktiivisesti toimien ole uhka, mutta jos ei toimita, ennuste toteuttaa itseään. Eurot ja tekijät eivät riitä, jos taustalla kasvaa tarpeeton rakenne ja sen päälle uusi.**
- Myös suurimmalta osaltaan asukasluvultaan taantuvien alueiden kunnilla on pelastumisen mahdollisuus, mutta tämä on päätöksentekijöistä kiinni - **mikä on vastavoiman vastuu?**
- Näyttää myös siltä, että kuntien on toiminnallisesti eriydyttävä – tai liityttävä.
- Lopetetaan epäily poliittisen tarkoituksenmukaisuuden vuoksi ja aletaan ratkaista ongelma: maailma ei pelastu juuri minun kunnassani - palvelurakenne, mikä ei ole kantanut tähänkään saakka, ei ala yhtäkkiä kantaa ja voimistaa
- Riittävätkö tekijät ja rahoitus kaikkeen laatuun ja aitoonkin tarpeeseen
- Muuttoliike - pelkistys - näillä toimintatavoilla ei hyödytä juuri nyt ketään, vaikka voisi hyödyttää kaikkia tai olla haitoiltaan vähäisiä
- Näyttää siltä, että maahanmuuttoon on turvauduttava: kyse ei ole siitä, halutaanko pitää Suomen väkiluku nykyisellään vaan siitä, kuinka saadaan työt tehtyä ja ikääntyneet hoidettua
- **Näyttää myös siltä, että eläkeikään on oikeasti tehtävä muutos**
- **On hiukan lapsellista vastustaa tilastojen ja ennusteiden julkistamista ja syyttää ennustetta. Tilanteen edessä pitää päättää, mitä uskoa: ruusunpunaa vai realismia. Ollaanko vaan vai toimitaanko?**
- **Valtakunnan tason ohjauksen pitäisi olla vahvempaa – tilanne on vaikea. Kyse ei ole enää pelkästä kuntarakenteesta.**
- **2030 on nyt! Tilanteen oikaiseminen vaatii tiukempaa ylätason ohjausta, ei keskustelua talouden tasapainovaatimuksen löysyttämisestä. Kuntien demokraattisin päätöksin tilanne ei todennäköisesti oikene riittävän nopeasti – jos ollenkaan.**
- Kuinka rahoitetaan - nykyrakenteita ylläpitävästi, nuoria vai ikääntymistä, alueellinen rahoitus, julkista vai yksityistä

# Kuinka tapahtunut 2006-2018 suhteutuu tapahtuvaan 2018-2030?

| Koko maa                               | 2006             | 2018             | 2030             | Muutos kpl<br>2006-2018 | Muutos-%<br>2006-18 | Muutos kpl<br>2018-2030 | Muutos-%<br>2018-30 |
|--|------------------|------------------|------------------|-------------------------|---------------------|-------------------------|---------------------|
| 0-vuotiaat                             | 58 606           | 47 377           | 43 763           | -11 229                 | -19,2 %             | -3 614                  | -7,6 %              |
| 1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus         | 341 340          | 339 307          | 273 055          | -2 033                  | -0,6 %              | -66 252                 | -19,5 %             |
| 7-12 alakoulu                          | 364 196          | 370 716          | 289 428          | 6 520                   | 1,8 %               | -81 288                 | -21,9 %             |
| 13-15 yläkoulu                         | 198 533          | 178 679          | 167 947          | -19 854                 | -10,0 %             | -10 732                 | -6,0 %              |
| 16-18 lukio/toinen aste                | 196 082          | 175 405          | 186 149          | -20 677                 | -10,5 %             | 10 744                  | 6,1 %               |
| 19-23 nuoret työikäiset ja opiskelijat | 323 868          | 311 023          | 322 669          | -12 845                 | -4,0 %              | 11 646                  | 3,7 %               |
| 24-64 työssäkäyvät                     | 2 903 253        | 2 867 406        | 2 797 162        | -35 847                 | -1,2 %              | -70 244                 | -2,4 %              |
| 65-74 eläkkeelle siirtyneet            | 462 699          | 689 053          | 664 917          | 226 354                 | 48,9 %              | -24 136                 | -3,5 %              |
| 75-84 eläkkeellä olevat                | 308 365          | 362 353          | 574 324          | 53 988                  | 17,5 %              | 211 971                 | 58,5 %              |
| 85... ikääntyneet                      | 93 090           | 146 811          | 214 713          | 53 721                  | 57,7 %              | 67 902                  | 46,3 %              |
| <b>Kaikki yhteensä</b>                 | <b>5 250 032</b> | <b>5 488 130</b> | <b>5 534 127</b> | <b>238 098</b>          | <b>4,5 %</b>        | <b>45 997</b>           | <b>0,8 %</b>        |

- Ikäluokkien muutokset vuosina 2006-2018 olivat suuria, mutta hiukan eri ikäisten kohdalla kuin 2018-2030. Nollavuotiaiden määrään kohdistui nykyistä suurempi muutos, eläkkeelle siirtyvien määrä kasvoi.
- Nyt ikääntyminen on siirtynyt astetta vanhempiin – varhaiskasvatus ja perusopetus siirtyvät alenevaan tarpeeseen – jo eläkkeellä olevien määrään tulee suuri kasvu.
- Toimintakatteen kasvut asukasta kohden, veroprosentit yms ovat kasvaneet, mikä osin osoittaa sen, että kunnat eivät sopeutuneet riittävästi vaikka olisivat voineet – nyt, käynnissä olevalla jaksolla sopeutumisen tarve ja mahdollisuudet kasvavat aiemmasta jaksosta.
- Nyt ollaan toden äärellä.

# 2020 - 2030

## Kymmenessä vuodessa – isot luvut



Asukasluvun kasvu vain

# 45.997

# Kymmenessä vuodessa – isot luvut

## Suuntaa antavat suuruusluokat

### 0-15 -vuotiaat -161.886 kpl

|                 |             |
|-----------------|-------------|
| Nollavuotiaat   | -3.614 kpl  |
| 1-6 -vuotiaat   | -66.252 kpl |
| 7-12 -vuotiaat  | -81.288 kpl |
| 13-15 -vuotiaat | -10.732 kpl |

### Varhaiskasvatuksen henkilöstötarpeen alenema -8.000 htv

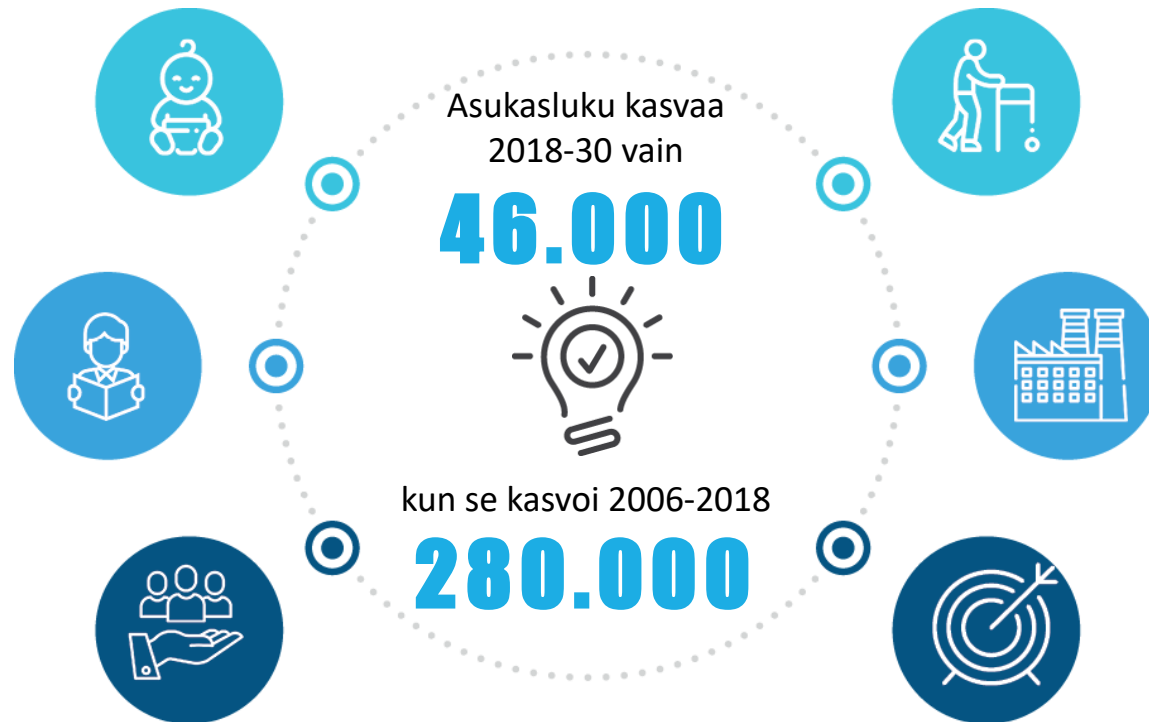
Rahoitustarve -310 milj eur  
Eläköityminen 17.000 htv

### Perusopetuksen (alakoulu) henkilöstötarpeen alenema -4.000 htv

Rahoitustarve -230 milj eur  
Eläköityminen 12.100 htv

### Palveluntarpeen muutos, jos ei sopeuteta 3,2 mrd eur - 580 eur/asukas

Palveluntarpeen muutos, jos sopeutus 100%  
1 mrd eur - 180 eur/asukas



Työikäiset -70.244 kpl  
yli 74-vuotiaat +279.873 kpl

Ikääntyneiden henkilöstötarpeen  
kasvu +15.000 htv  
Rahoitustarve +550 milj eur  
Eläköityminen – suuri

### Käyttöomaisuuden muutos

**Tehottomaksi muuttuvaa** käyttöomaisuutta  
taantuvilla alueilla 1,5 mrd eur - 560  
eur/asukas

**Lisärakennettavaa** käyttöomaisuutta  
kasvualueilla 2,8 mrd eur - 980 eur/asukas

## Pelastava? muuttoliike

Jos muuttotappiokunnat olisivat 2016-18 sopeuttaneet menojaan muuttoliikkeen tahdissa, muuttotappio olisi sopeutettuna kääntynyt 100 milj euron voitoksi. Jos kunnat eivät olisi pystyneet sopeuttamaan, olisi vaikutus ollut -300 milj euroa.

Jos muuttovoittokunnat olisivat myös sopeuttaneet palveluitaan, olisi vaikutus ollut -97 milj euroa. Jos ne eivät olisi sopeuttaneet, olisi vaikutus ollut -123 milj euroa.